

AKTIA PANKKI OYJ
VUOSIKERTOMUS 2016

Aktia

Pankki | Varainhoito | Vakuutus | Kiinteistönvälitys

Vuosikertomuksesta

Aktian vuosikertomuksessa 2016 esitellään yhtiön strategia sekä koko konsernia koskevat tavoitteet, toimenpiteet ja tulokset. Osan vuosikertomuksesta muodostaa raportti konsernin yritys vastuusta. Vuosikertomuksessa käsitellään kalenterivuoden keskeiset tapahtumat sekä niiden vaikutukset yritykseen ja yhteiskuntaan. Siihen sisältyvät myös hallituksen toimintakertomus, tilinpäätös ja hallinnointiraportti.

Kaikki tieto on saatavilla myös Aktia-konsernin verkkosivuilla osoitteessa www.aktia.com.

Vuosikertomuksen voi tilata Konserniviestinnästä, puh. 010 247 5000 tai s-posti viestinta@aktia.fi. Raportit löytyvät myös Aktia-konsernin verkkosivuilta www.aktia.com. kohdistu Sijoittajasuhteet sekä Raportit ja tiedotteet.

Aktia Bank plc – Capital and Risk Management Report 2016

Sisäistä valvontaa, riskejä ja riskienhallintaa Aktia-konsernissa käsitellään lähemmin yhtä aikaa vuosikertomuksen kanssa erikseen julkaistavassa Capital and Risk Management Report -raportissa. Raportti on saatavilla Aktia-konsernin verkkosivuilla osoitteessa www.aktia.com.

Vuosikertomus 2016 on käännös alkuperäisestä ruotsinkielisestä vuosikertomuksesta 'Årsredovisning 2016'. Jos eroavaisuuksia ilmenee, ruotsinkielinen versio on määrävä.

Kalenteri 2017

Yhtiökokous 2017	5.4.2017
Osavuositarkastus 1–3/2017	11.5.2017
Osavuositarkastus 1–6/2017	8.8.2017
Osavuositarkastus 1–9/2017	8.11.2017

Yhtiökokous 2017

Aktia Pankki Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 5. huhtikuuta 2017 kello 16.00 Vanhalla Ylioppilastalolla, Mannerheimintie 3, Helsinki.

Oikeus osallistua ja ilmoittautuminen

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on 24.3.2017 rekisteröity Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osakkeenomistaja, jonka osakkeet on merkitty hänen henkilökohtaiselle suomalaiselle arvosuustililleen, on rekisteröity yhtiön osakasluetteloon. Osakkeenomistajan, joka on merkitty yhtiön osakasluetteloon ja joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittautua viimeistään 30.3.2017 kello 16.00, jona ajankohtana ilmoituksen tulee olla yhtiön saatavilla. Yhtiökokoukseen voi ilmoittautua:

- yhtiön verkkosivuilla www.aktia.com
- puhelimitse numeroon 0800 0 2474 (arkisin klo 8.30–16.30)
- kirjeitse osoitteeseen Aktia Pankki Oyj / Konsernin lakiasiat, PL 207, 00101 Helsinki.

Ilmoittautumisen yhteydessä osakkeenomistajaa pyydetään ilmoittamaan nimi ja henkilö- tai Y-tunnus, osoite, puhelinnumero sekä mahdollisen avustajan tai asiamiehen nimi ja asiamiehen henkilötunnus. Osakkeenomistajien Aktia Pankki Oyj:lle luovuttamia henkilötietoja käytetään vain yhtiökokoukseen ja sen yhteydessä tehtävien rekisteröintien käsittelyyn liittyviin tarkoituksiin.

Osinko

Hallitus ehdottaa, että tilikaudelta 2016 maksetaan osinkoa 0,60 euroa osakkeelta, josta 0,08 euroa liittyy vuoden aikana saatuihin kertaluonteisiin tuottoihin.

Oikeus osinkoon on osakkeenomistajalla, joka on osingon täsmäytyspäivänä 7.4.2017 merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa, että osinko maksetaan Euroclear Finland Oy:n sääntöjen mukaisesti 21.4.2017.

Sisällys

Yleistä	4
Katsaus strategiatyön vaiheisiin	4
Asiakasfokus ja kannattava kasvu	5
Aktia lyhyesti	6
Vuosi lyhyesti	10
Tunnusluvut	12
Strategia ja yhteiskunta-arvo	14
Aktian rooli yhteiskunnassa	14
Yhteiskunnan trendit	16
Strategia	18
Vastuullinen liiketoiminta	23
Aktian sidosryhmät	26
Pitkäaikaiset asiakkuudet	27
Houkutteleva työpaikka	31
Paikallinen yhteiskuntavastuu	34
Vastuu ja turvallinen sijoitus	36
Hallituksen toimintakertomus	38
Aktia Pankki Oyj – konsernin ja emoyhtiön tilinpäätös	53
Konsernin tilinpäätös	55
Emoyhtiön tilinpäätös	122
Hallituksen ja toimitusjohtajan vuoden 2016 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	152
Tilintarkastuskertomus	153
Hallintoneuvoston esitys yhtiökokoukselle	157
Aktia Pankki Oyj:n hallinnointiraportti	158
GRI-raportti	166
Hallitus	176
Konserninjohto	177

Katsaus strategiatyön vaiheisiin

Olemme nyt eläneet ensimmäisen vuoden uuden Kasvu 2018 -strategiamme kanssa. Aktian koko vuoden tulos oli heikosta alkuvuodesta huolimatta tyydyttävä. Markkinatunnelmat paranivat Suomessa vuonna 2016, ja kuluttajien luottamus omaan talouteensa vahvistui vuoden loppua kohden.

Aktian antolainaus kasvoi, ja kasvua oli sekä asuntolainoissa että yritysluotoissa. Varainhoidon myynti ja hallinnoidut varat lisääntyivät onnistuneiden tuotelanseerauksien ja instituutioasiakasfokuksen ansiosta. Palkkiotuotot netto nousivat vuoden aikana, mutta kasvua ei saavutettu. Negatiivisten korkojen tilanne painaa korkokatetta edelleen alaspäin ja vaatii ikävä kyllä yhä suurempaa kustannustehokkuutta. Peruspankkiprojekti on rasittanut tulosta, mutta se on nyt loppusuoralla, ja asteittainen käyttöönotto aloitetaan vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä. Aktiassa kehitetään intensiivisesti erilaisia mobiileja ratkaisuja. Hyvä esimerkki niistä on syksyllä lanseerattu digitaalinen lompakko, Aktia Wallet. Aktia uudistuu jatkuvasti, ja pyrimme tarjoamaan asiakkaillemme entistä enemmän ratkaisuja arjen talousasioiden hoidon yksinkertaistamiseksi.

Vuoteni Aktian toimitusjohtajana ovat olleet vaiheikkaat. Aloittaessani täällä Veritas Henkivakuutus oli juuri tullut osaksi pankkia, ja sulautuminen Veritas Vahinkovakuutuksen kanssa oli käsillä. Samassa yhteydessä Aktia vielä listattiin pörssiin. Kesällä 2008 alkanut finanssikiiri toi meille aivan uusia haasteita ja vaikutti voimakkaasti strategiisiin valintoihimme.

Yksi Aktia -strategiaa toteutettiin vuosina 2008–2012. Se esiteltiin Aktian listautumisen yhteydessä, ja sen tehtävänä oli tukea sulautumista Veritas Vahinkovakuutuksen kanssa. Ensisijainen tavoite oli kehittää yhtenevä tapa kohdata asiakkaamme, ja otimme konsernissa käyttöön keskitetyn ohjausmallin. Kokosimme kaikki tytäryhtiöt yhteisen tavaramerkin alle synergiaetujen saavuttamiseksi. Panostimme orgaaniseen kasvuun olemassa oleville asiakkaille suunnatun ristiin- ja lisämyynnin ja erityisesti toiminta-alueemme suurissa kaupungeissa toteutettavan uusmyynnin avulla. Kilpailuetumme olivat asiakkaiden ja henkilöstön välinen vuoropuhelu ja paras tavoitettavuus.

Toimintaohjelma 2015:een siirryttiin syksyllä 2012. Sen myötä Aktian taloudelliset tavoitteet päivitettiin vuoteen 2015. Päivitys oli perusteltu liiketoimintaympäristössä, jota jo silloin leimasivat alhaiset korot, voimakkaasti lisääntyvä sääntely ja tiukentuneet viranomaisvaatimukset. Toimintaohjelma käsitti useita yksittäisiä toimenpiteitä. Tavoitteena oli parantaa Aktian kilpailukykyä ja tehdä meistä Suomen mestari valittujen asiakasryhmien palvelussa. Kannattavuuden kohentamiseksi toteutimme kustannusleikkauksia, ajanmukaistimme tietotekniikan, pelkistimme konsernirakennetta ja luovuimme itsenäisten säästö- ja paikallisuuspankkien keskusluottolaitoksena toimimisesta. Strategian fokus oli kustannustehokkuudessa ja ydin toimintojen kehittämisessä. Keväällä 2015 tuli nykyisen kasvustrategiamme vuoro, joskin tiettyjen toimintaohjelman osien työstämistä vielä jatkettiin.

Kasvu 2018 -strategian tavoitteena ovat pitkän aikavälin kannattavuus ja hyvä tuotto. Asiakasmäärän kasvattaminen ja myynnin lisääminen, harkittu riskinotto, yleinen kustannustietoisuus ja tehokkuus muodostavat strategian perustan. Taloudelliset tavoitteemme ovat uusien asiakkaiden määrän kaksinkertaistaminen, kulu/tuotto-suhteen parantaminen, oman pääoman tuoton parantaminen ja ydinpääoman suhteen pitäminen ennallaan. Strategiatyö on jatkuva prosessi, joka edellyttää joustavuutta ymmärtää ympäröivän maailman muutoksia ja reagoida niihin. Alhaisena jatkuva korkotilanne rasittaa kannattavuutta, ja pankki- ja vakuutuspalvelujen kiihtyvä digitalisaatio pitää huolen siitä, että haasteet eivät heti lopu.

Työni Aktiassa päättyi maaliskuun alussa. Toivotan seuraajalleni Martin Backmanille onnea Aktian toimitusjohtajan tehtävässä.

Lopuksi haluan kiittää Aktian henkilöstöä arvokkaasta työpanoksesta ja sitoutumisesta kasvuun tähtäävään työhömmme. Kiitän myös asiakkaitamme, omistajiamme ja muita sidosryhmiämme heidän osoittamastaan luottamuksesta.

Jussi Laitinen
toimitusjohtaja
3.3.2017 saakka

Asiakasfokus ja kannattava kasvu

Otan ilolla vastaan Aktian toimitusjohtajan tehtävät, ja lähden luotsaamaan pankkia yhä lisääntyvän digitalisaation ja kannattavan kasvun aikaan. Nopeasti muuttuvassa ympäristössä Aktian täytyy sopeuttaa asiakastarjoomansa ja toimintamallinsa asiakkaiden toiveisiin niin henkilökohtaisen palvelun kuin digitalisoitujen ratkaisujen osalta.

Keväällä 2017 aloitamme strategiaproessin, jonka tarkoituksena on tarkentaa toiminnan tulevat fokusalueet. Etusijalla pidämme Aktian asiakaslähtöisen toimintakulttuurin kehittämistä ja arvokysymysten työstämistä. Ympäristöä maailmaa leimaavat alhaiset korot, sääntelyn kiristymisen ja suuret digitalisaatioinvestoinnit edellyttävät ketterää ja tehokasta organisaatiota. Keskitymme myös asiakastarjooman jatkuvaan kehittämiseen ja henkilöstön neuvonantotoimien parantamiseen sekä kustannustietoisuuteen ja pääomatehokkuuteen.

Aktian toimintamallin vahva asiakaslähtöisyys ja Suomen mittakaavassa laaja operatiivinen osaamispohja sekä vahva vakavaraisuus luovat hyvän pohjan navigoida finanssialan muuttuvassa kuvassa.

Haluan esittää lämpimät kiitokseni edeltäjälleni Jussi Laitiselle hänen pitkälle tähtäävästä ja menestyksekkästä työstään Aktian johdossa ja odotan innolla tulevaa yhteistyötä pankin henkilöstön kanssa toiminnan edelleen kehittämiseksi.

Martin Backman
toimitusjohtaja
6.3.2017 alkaen

Aktia lyhyesti

Aktian perustukset valettiin jo 1825, kun vanhin Suomessa nykyisin toimivista talletuspankeista perustettiin. Toiminta aloitettiin seuraavana vuonna. Tämän päivän Aktia syntyi 1991 kahdeksan säästöpankin fuusiossa.

Tarjoamme asiakkaillemme laajan valikoiman pankki-, varainhoito-, vakuutus- ja kiinteistönvälitysratkaisuja. Tuomme asiakkaidemme käyttöön vastuullisia taloudellisia palveluja ja käymme heidän kanssaan aktiivista vuoropuhelua.

Helpotamme talouteen liittyvien päätösten tekemistä. Aktia haluaa olla perheiden ja heidän yritystensä paras taloudellinen neuvonantaja. Ymmärrämme asiakkaidemme tarpeita ja tarjoamme neuvoja ja palveluja hyvään taloudenpitoon nyt ja tulevaisuudessa.

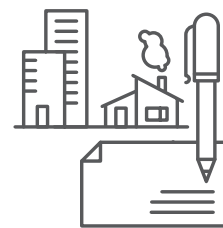
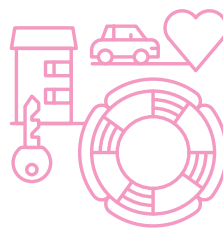
Intohimomme on työskennellä asiakkaittemme hyvinvoinnin puolesta. Kun perheet ja yritykset voivat hyvin, yhteiskuntakin voi hyvin. Haluamme, että asiakkaamme tuntevat taloutensa turvatuksi käsissämme.

Aktia on vastuullinen, turvallinen ja inhimillinen taloudellinen neuvonantaja. Työskentelemme asiakkaan parhaaksi.

Asiakkaamme saavat henkilökohtaista palvelua konttoreissa, verkossa ja puhelimitse. Aktialla on noin 1 000 työntekijää ja 45 konttoria. Maantieteelliseen toiminta-alueeseemme kuuluvat Suomen rannikkoalueet, pääkaupunkiseutu ja sisämaan kasvukeskukset. Konsernin pääkonttori on Helsingissä. Aktian osake noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä.

Teemme aktiivista yhteistyötä strategisesti tärkeiden kumppaniemme, Folksam Vahinkovakuutuksen, Veritas Eläkevakuutusyhtiön, AXA Partners – Credit & Lifestyle Protectionin ja R-kioskin kanssa tarjotaksemme asiakkaillemme palveluja hyvin kattavasti.

Aktian omistavat suomalaiset Aktia- ja säästöpankisäätiöt, yhteisöt, yritykset ja yksityishenkilöt.

PANKKI

Tarjoamme kattavia pankki- ja vakuutuspalveluja sekä taloudellista neuvonantoa digitaalisesti, puhelimitse ja konttoreissa.

Aktia Private Bankingin henkilökohtainen varainhoito on suunnattu varakkaimmille asiakkaillemme.

VARAINHOITO

Tarjoamme rahastoja, täyden valtakirjan varainhoitoa ja muita sijoituspalveluja.

Aktia Profiilipalvelu tuo henkilöasiakkaille aktiivisen rahastodonnaisen salkunhoidon hyödyt.

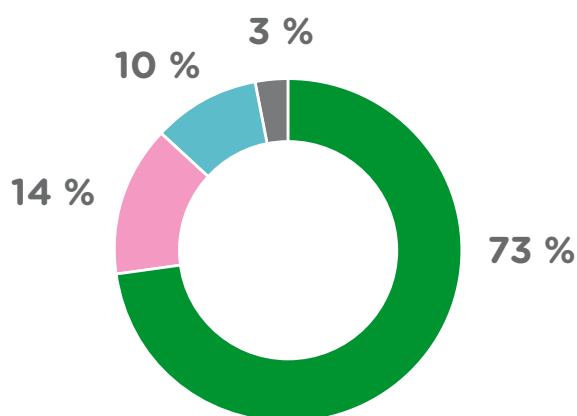
VAKUUTUS

Tarjoamme Aktia Henkivakuutus- sen henkivakuutusratkaisuja ja laajaa vapaaehtoisten henkilövakuutusten valikoimaa.

Omaisuuksivakuutuksia tarjotaan yhteistyössä Folksam kanssa ja lakisääteisiä eläkevakuutuksia yhteistyössä Veritaksen kanssa.

KIINTEISTÖNVÄLITYS

Palvelemme kaikenlaisissa välitysasioissa toimialueellamme.

Osuus konsernin toiminnan tuotoista

■ Pankki   ■ Varainhoito
■ Vakuutus   ■ Kiinteistönvälitys

Konsernin asiakkaiden määrä

350 000

henkilöasiakkaita,
joista kokonaisasiakkaita n. 140 000

30 000

yrittäjäasiakkaita,
joista kokonaisasiakkaita n. 10 000

Tavoitettavissa joustavasti: paikallisesti, digitaalisesti, puhelimitse

Aktia tarjoaa asiakkailleen taloudellista neuvontaa paikallisesti, digitaalisesti ja puhelimitse. Digitalisaation myötä asiakkaat ovat siirtyneet hoitamaan päivittäisasiointinsa ensisijaisesti verkkopankissa. Asiakaskäyttötymisen muutos edellyttää meiltä joustavuutta ja kykyä sopeutua vallitsevaan kehitykseen. Aktia on jo pitkään panostanut verkon ja puhelimen kautta käytettävien digipalvelujen kehittämiseen. Suuren osan päivittäisasioinnista voi nykyisin hoitaa puhelimitse Aktian Asiakaspalvelun avulla, koska asiakkaan tunnistaminen on nopeaa ja helppoa. Meille on tärkeää tarjota asiakkaillemme laadukasta ja ammattitaitoista palvelua riippumatta siitä, mitä kanavaa hän haluaa käyttää pankkiasioissaan.

Aktian yhteistyö R-kioskien ja K-kauppojen kanssa mahdollistaa käteisen noston ostosten yhteydessä. R-kioskeissa asiakkaat voivat lisäksi maksaa laskuja edulliseen hintaan. Olemme laajentaneet paikallista tavoitettavuuttamme kumppanuuksien avulla.

Digitaalisten palvelujen käyttö edelleen kasvussa

Asiakkaamme hoitavat tällä hetkellä päivittäiset pankki- ja vakuutusasiansa pääasiassa verkkopankissa. Aktia lanseeraa vuonna 2017 verkkopankin mobiilisovelluksen. Vuonna 2016 Aktian verkkopankkiin kirjaututtiin yli 10 miljoonaa kertaa. Verkkopankkikirjautumiset lisääntyivät vuoden aikana noin 5 prosenttia. Verkkopankissa tehtiin vuoden aikana noin 13 miljoonaa tapahtumaa.

Vaikka digitaalisten palvelujen käyttö lisääntyy, Aktialla on toiminta-alueellaan rannikolla ja sisämaan kasvukeskuksissa 45 konttoria. Nykyisin konttorit ovat paikkoja, jonne asiakkaat tulevat hoitamaan monimutkaisempia asioita tai saamaan taloudellista neuvontaa.

Syksyllä lanseerattu Aktia Wallet -sovellus on digitaalinen lompakko, joka tarjoaa asiakkaille turvallisen pääsyn mobiili- ja verkkomaksujen maailmaan. Digitaalisessa lompakossa asiakas hallinnoi maksukorttejaan, näkee eri maksuvälineiden saldot ja seuraa tapahtumia reaaliajassa. Lompakon kautta voi myös tilata ja ottaa käyttöön maksutarroja, jotka voi kiinnittää puhelimeen tai avaimenperään tai antaa perheenjäsenille. Myös rahan siirto lompakosta toiseen onnistuu.

Sosiaalisen median käyttö Aktian asiakaspalvelussa on lisääntynyt. Aktia tarjoaa yleistä neuvontaa verkkosivujen chatissa ja Facebookissa. Myös Twitteriä käytetään jossain määrin tiedotuskanavana. Tarjosten lisäksi julkaisemme yleistä tietoa asiakkaita kiinnostavista aiheista. Asiakkaiden henkilökohtaisia asioita ei sen sijaan käsitellä sosiaalisessa mediassa, vaan asiakkaat ohjataan käyttämään oikeaa kanavaa kulloistakin asiaa varten.

Aktia-konsernin juridinen rakenne

* Juridinen rakenne 28.2.2017 alkaen.

Aktia-konsernin emoyhtiö on Aktia Pankki Oyj. Aktia-konserniin kuuluvat kokonaan omistettut tytäryhtiöt Aktia Henkivakuutus Oy, Aktia Rahastoyhtiö Oy, Aktia Rahoitus Oy, Aktia Yritysrahoitus Oy ja Aktia Kiinteistönvälitys Oy.

Konserniin kuuluu myös Aktia Varainhoito Oy, josta Aktia Pankki omistaa 76 prosenttia, kun yhtiön avainhenkilöiden omistuksessa on 24 prosenttia.

Aktia-konsernin segmentit

Tulosraportoinnissa Aktian toiminta on jaettu kolmeen segmenttiin: Pankki-toiminta, Varainhoito & Henkivakuutus ja Muut.

Pankkitoiminta-segmenttiin kuuluvat Aktia Pankki Oyj:n konttoritoiminta, yksityispankkitoiminta, yritystoiminta, korttitoiminta ja treasury sekä tytäryhtiöt, Aktia Yritysrahoitus Oy, Aktia Rahoitus Oy ja Aktia Kiinteistönvälitys Oy.

Varainhoito & Henkivakuutus-segmenttiin kuuluvat tytäryhtiöt Aktia Varainhoito Oy, Aktia Rahastoyhtiö Oy sekä Aktia Henkivakuutus Oy ja sen osittain tai kokonaan omistamat kiinteistötytäryhtiöt.

Muut-segmenttiin kuuluvat tietyt Aktia Pankki Oyj:n hallinnolliset toiminnot.

Vuosi lyhyesti

Q1

• **Myyntiorganisaation toiminnan tehostaminen.** Aktia ilmoitti tammikuussa aloittavansa pankin myyntiorganisaatiossa yt-neuvottelut taloudellisista, tuotannollisista ja toiminnan uudelleenjärjestelystä johtuvista syistä tarkoituksena tehostaa toimintaa, saavuttaa kustannussäästöjä sekä vastata digitalisaation tuomiin haasteisiin. Neuvottelut johtivat henkilöstön supistumiseen noin 55 henkilöllä. Henkilöstövähennyksestä aiheutui 1,4 miljoonan euron kertaluonteinen kulu, josta 1 miljoona euroa kirjattiin vuoden 2015 viimeiselle neljännekselle. Vuositasolla kustannussäästön lasketaan olevan noin 2 miljoonaa euroa.

• **Aktian Taloudellinen katsaus: Epävarmoilla vesillä.** Aktian pääekonomisti osallistuu julkiseen keskusteluun mm. neljä kertaa vuodessa julkaistavan taloudellisen katsauksensa muodossa. Helmikuun katsauksessa todettiin heilahtelevuuden ja arvaamattomuuden leimanneen maailmanmarkkinoita vuoden 2016 alussa. Suuri osa markkinoiden epävarmuudesta johtui öljyn hinnan voimakkaasta pudotuksesta ja Kiinan tulevaisuuteen liittyvästä huolesta. Aktian talousennusteen mukaan globaali kasvu pitäisi kuitenkin pintansa.

• **Aktian korkovarainhoito kärkipaikalla.** Aktia oli ainoa kotimainen varainhoitaja, joka sijoittui kolmen parhaan joukkoon Suomen Morningstar Awards 2016 -kilpailun korkovarainhoitajakategoriassa. Paras korkorahasto -kategoriassa Aktian Corporate Bond+ oli ainoana suomalaisen palveluntuottajan hallinnoimana korkorahastona ehdolla kolmen parhaan joukossa. Aktia on aiemmin voittanut parhaan korkovarainhoitajan palkinnon vuosina 2012, 2013 ja 2014.

• **Aktian Taloudellinen katsaus: Brexit-uhka lisää turbulenssin riskiä kesällä.** Aktian pääekonomisti ennusti brexit-äänestyksen tuovan mukanaan paljon levottomuutta. Jos tuloksena on EU-ero, se merkitsisi askelta tuntemattomaan ja horjuttaisi sekä EU:ta että Eurooppaa perustuksia myöten.

• **Aktia tuo markkinoille uuden korttisovelluksen.** Aktia Kortti -sovelluksen avulla asiakkaat voivat mm. seurata saldotilannettaan ja korttimaksujaan reaaliajassa. Asiakas käyttää korttejaan aivan uudella tavalla, samalla kun sovellus lisää turvallisuutta, koska sillä voi rajoittaa kortin käyttöä verkossa tai tietyllä maantieteellisellä alueella ja tarvittaessa myös sulkea kortin.

• **Aktia ja R-kioski laajentavat yhteistyötään.** Aktian ja R-kioskin joulukuussa 2015 alkanutta yhteistyötä laajennettiin, kun R-kioskin maksujenvälitys siirrettiin Aktiaan.

• **Aktia täyttää 190 vuotta.** Huhtikuun kahdeksantena oli kulunut 190 vuotta siitä, kun Helsingin Säästöpankki avasi ovensa ja pankin ensimmäinen asiakas, kalastajan tytär Sophia Albertina Schelin talletti 16 killinkiä säästötilille nro 1. Aktia on siis Suomen vanhin talletuspankki ja vanhin edelleen toiminnassa oleva pankki, mikä kertoo perinteestä, vakaudesta, kokeemuksesta ja hyvästä asiakastuntemuksesta. Menestyksen takana on aina ollut Aktian paikallisuus ja aito välittäminen asiakkaiden hyvinvoinnista.

Q2

Q3

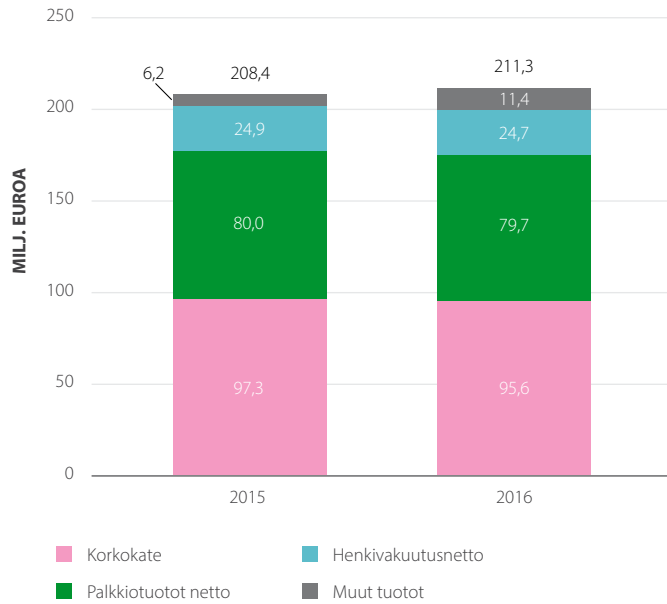
- **Aktia ostaa Elisa Rahoituksen.** Suosittu Elisa Lompakko -palvelu sai uuden kodin Aktiassa, ja sen uudeksi nimeksi tuli Aktia Wallet. Elisa Lompakko oli ensimmäinen eurooppalainen mobiilimaksupalvelu, jossa rahaviesti siirtyy saman tien käyttäjältä toiselle. Kauppa oli osa Aktian kasvustrategiaa, ja sen myötä Aktia vahvisti osaamistaan mobiilimaksamisessa ja nosti teknisten ratkaisujen kehittämisen uudelle tasolle.
- **Moody'sin luottoluokitus Aktia Pankille ennallaan, näkymät paranevat.** Moody's Investors Service Ltd vahvisti heinäkuussa pankin pitkäaikaisen varainhankinnan luottoluokitukseksi A3 ja lyhytaikaisen varainhankinnan luokitukseksi P2. Näkymät nostettiin vakaista positiivisiksi. Pankin Baseline Credit Assessment (BCA) pysyi muuttumattomana (baa2).
- **Aktian Taloudellinen katsaus: Odotuksen aika.** Vuoden kolmannessa taloudellisessa katsauksessaan Aktian pääekonomisti totesi Suomen talouden yhä kaipaavan lisäenergiaa ja rakennemuutosta. Vaikka kolme vuotta kestänyt negatiivisen kasvun jakso oli päättynyt vuotta aiemmin, näkyvissä ei ollut elementtejä, jotka nostaisivat kasvun takaisin 2000-luvun alusta tutuille tasoille. Ulkomaankauppa oli ongelmissa niin oman kustannusrakenteensa kuin heikon ulkomaisen kysynnän vuoksi. Kotimainen kysyntä tuki kasvua, mutta kokonaiskuva oli vaisu.
- **Aktian asiakaspalvelu Suomen korkeatasoisinta.** Aktian asiakaspalvelu voitti HDI Nordic Oy:n Contact Center -kilpailun 2016. Vuotta aiemmin pankin asiakaspalvelu tuli tiukassa kisassa toiseksi.
- **Martin Backman nimitetään Aktian uudeksi toimitusjohtajaksi.** Backman on diplomi-insinööri ja kauppatieteiden maisteri, ja hänellä on vankka kokemus pääomamarkkinoiden johtotehtävistä sekä Suomessa että Ruotsissa. Hän aloitti toimessa maaliskuussa 2017.

Q4

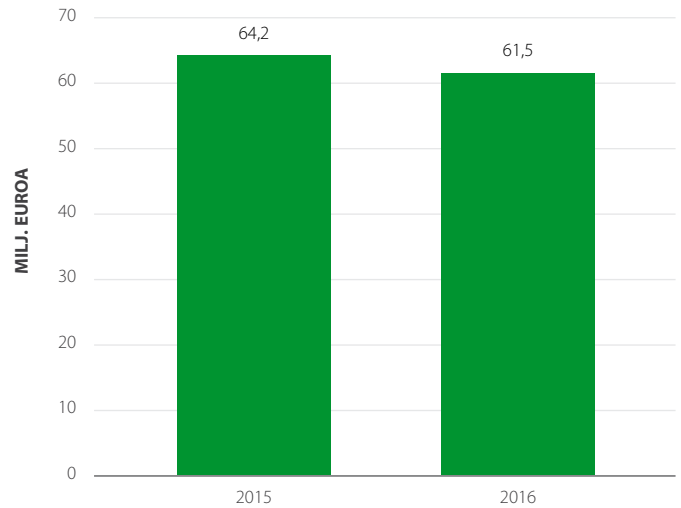
- **Aktia ja Garantia aloittavat asuntolainatakausyhteistyön.** Aktia ja Vakuutusosakeyhtiö Garantia solmivat yhteistyösopimuksen, jonka myötä Garantia tuottaa Aktian asuntolainatakaukset. Asuntolainatakaus on lisävakuu, jota voidaan hyödyntää, kun haettavan lainan määrä ylittää asunnon vakuusarvon. Uudistunut asuntolainatakaus mahdollistaa Aktian asiakkaille entistä kattavamman ja joustavamman asuntorahoituksen.
- **Aktia yhteistyöhön Wrappin kanssa: asiakkaille tarjotaan yksilöityjä tarjouksia ja hyvitystä ostoksista.** Vuoden 2017 alusta Aktian asiakkaat ovat voineet saada yksilöityjä tarjouksia pankin kaikilla maksukorteilla. Tarjoukset näkyvät Wrappin oman sovelluksen lisäksi suoraan Aktia Walletissa.
- **Aktian Taloudellinen katsaus: Ruotsi päihittää Suomen – mutta miksi?** Aktian pääekonomisti ennusti marraskuussa Suomen talouden näkymien parantuvan mutta kokonaiskuvaan pysyvän kaikkea muuta kuin ruusuina. Suomen kasvu jäisi lähivuosina heikoksi, vaikka reaalityaloudesta olikin saatu rohkaisevia signaaleja.
- **Standard & Poor's nostaa arviotaan Aktia Pankista.** Standard & Poor's vahvisti marraskuussa Aktia Pankki Oyj:n pitkäaikaisen varainhankinnan luottoluokitukseksi A- ja lyhytaikaisen varainhankinnan luottoluokitukseksi A2 sekä nosti Aktian näkymät vakaiksi (aiemmin negatiiviset).
- **Aktian sijoitusosaaminen saa kiitosta SFR:n asiakastutkimuksessa.** Aktia Varainhoito oli toiseksi paras varainhoitaja SFR:n institutionaalisille sijoittajille suunnatussa kyselyssä. Aktia Varainhoito sai ainoana varainhoitajana SFR:n Gold Award -palkinnon. Vuotta aiemmin Aktia sijoittui kolmannelle sijalle. Asiakkaat arvostivat etenkin varainhoidon kykyä ottaa markkinanäkemykset, yhtiön sijoitusprosessin selkeyttä ja korkealuokkaista suullista raportointia.

Tunnusluvut

Liiketoiminnan tuotot

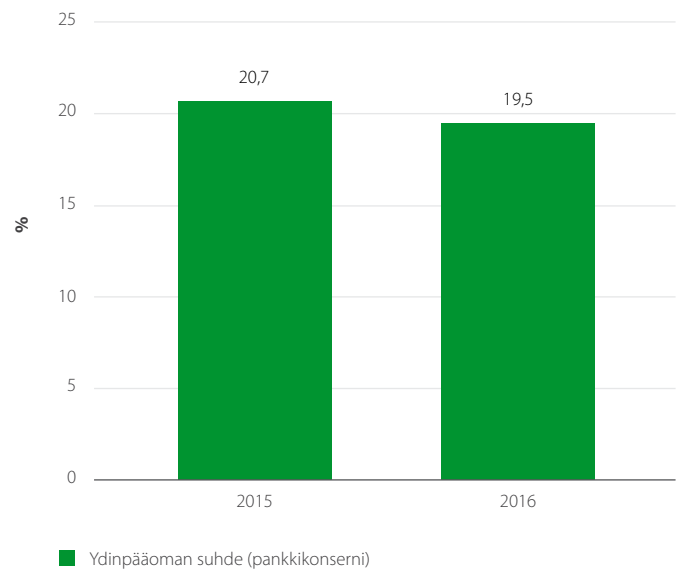
Liiketulos

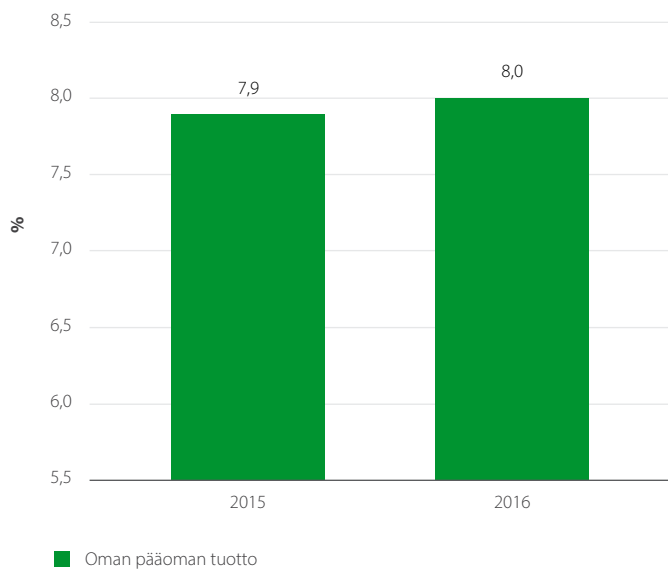
Osakekohtainen tulos ja osinko

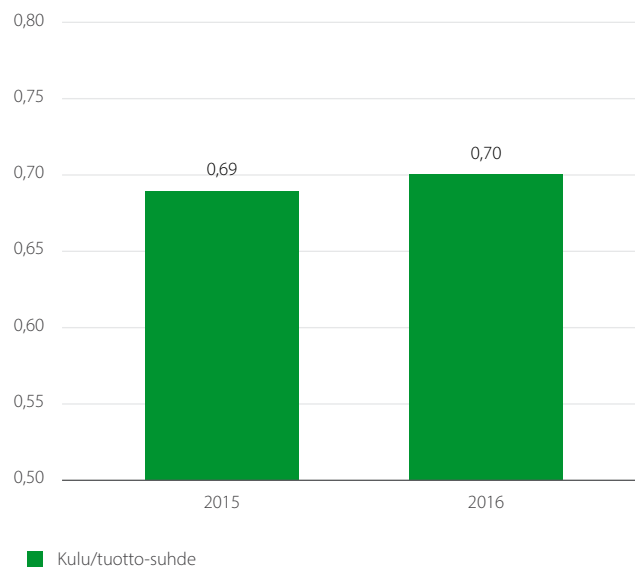
Ydinpääoman suhde (pankkikonserni)

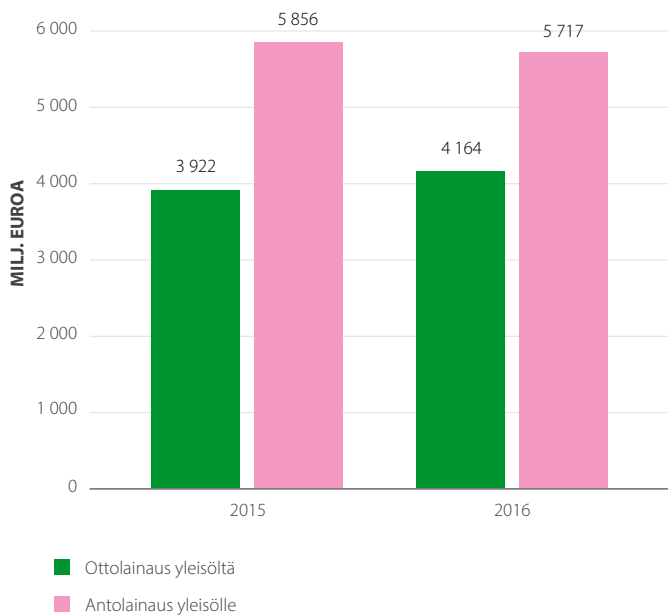
Oman pääoman tuotto (ROE)

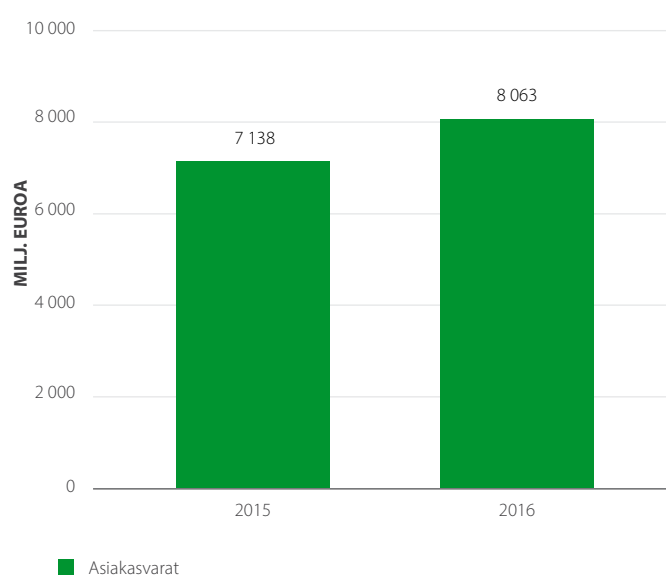
Kulu/tuotto-suhde

Otto- ja antolainaus

Asiakasvarat

Aktian rooli yhteiskunnassa

Aktia on merkittävä osa Suomen rahoitusjärjestelmää. Olemme mukana luomassa taloudellisia ja sosiaalisia arvoja jatkuvasti kehittyvässä ja muuttuvassa yhteiskunnassa. Pyrimme kehittämään ja sovittamaan toimintaamme muutokseen. Yhteiskunnallinen roolimme on ylläpitää rahoitusjärjestelmää ja toimivaa maksuliikennettä sekä tukea asiakkaitamme näiden taloudenpidossa ja mahdollisten riskien hallitsemisessa. Rahoitamme investointeja ja tuemme talouskasvua. Toimimalla vastuullisesti asiakkaitamme, omistajiamme ja paikallisyhteisöä kohtaan olemme osaltamme mukana vakauttamassa markkinoita.

Pankki- ja rahoitusala ovat viime vuosina, globaalin finanssikriisin jälkimainingeissa, leimanneet talouden heikkous ja ennätyksellisen alhaiset markkinakorot. Niin talouteen yleisesti kuin finanssialaan erityisesti on vaikuttanut voimakkaasti lisääntynyt viranomaissääntely, jonka tarkoituksena on suojella finanssijärjestelmää, jotta pankkien ja horjuvien eurooppalaisten valtioiden rahoitus verovaroin olisi tulevaisuudessa vältettävissä.

Ongelmat ja ilmiöt ovat maailmanlaajuisia, mutta ne vaikuttavat Suomessa ja Suomeen, joka on kiinteä osa EU:ta ja euroaluetta. Tilanne vaatii hyvää sopeutumiskykyä. Talouden heikot tunnelmat ja historiallisen alhaiset korot sekä tiukentunut viranomaissääntely ovat viime vuosien aikana alentaneet sekä perinteisen otto- ja antolainauksen että pankin likviditeettisijoitusten korkotuottoja. Kustannuksia ovat nostaneet lisääntynyt raportointi ja vaatimukset entistä kattavammista sisäisistä valvonta- ja riskienhallintatoiminnoista.

Vahva pääoma-asema ja kestävästi kannattava toiminta ovat välttämättömiä, jotta tallettaja-asiakkaat, institutionaaliset velkasijoittajat ja osakkeenomistajat myös jatkossa kokisivat Aktian turvalliseksi pankki- ja sijoitusvaihtoehdoksi.

Muutokset luovat liiketoimintamahdollisuuksia

Toimialalla tapahtuvat muutokset edellyttävät vahvaa taloudellista asemaa ja asettavat vaatimuksia myös vakavaraisuudelle ja riskienhallinnalle. Digitalisaatio ja uudenlainen asiakaskäyttäytyminen pakottavat pankit kehittämään tuotteitaan ja palvelujaan sekä parantamaan tavoitettavuuttaan eri kanavissa. Samalla ne alentavat toiminnan kustannuksia. Pankki on asiakkaiden käytettävissä ajasta ja paikasta riippumatta, ja sähköisten palvelujen merkitys kasvaa koko ajan. Asiakaskokemuksella on valtava merkitys, ja palvelujen tulee olla helppokäyttöisiä ja tarkoituksenmukaisia.

Asiakkaat haluavat hoitaa pankkiasiansa toimintavarmassa käyttöympäristössä reaaliajassa, mutta taloudellisen neuvonnan odotetaan olevan entistä ammattitaitoisempaa. Digitaalinen kehitys tuo mittakaavaetuja ja pienentää kustannuksia sekä tarjoaa mahdollisuuksia asiakaspalvelun tarkempaan kohdentamiseen ja asiakasdatan parempaan analysointiin. Pankin palvelujen käyttö digitaalisissa kanavissa lisääntyy, samalla kun asiointi konttoreissa vähenee. Yhä harvemmat asiakkaat hoitavat perinteisiä pankkiasioita konttorissa. Niiden sijaan konttorien odotetaan tarjoavan entistä parempaa neuvontapalvelua. Kassatapahtumien määrä laski 15,6 prosenttia edellisvuodesta.

Digitalisaatio avaa markkinoita uusille toimijoille, mikä haastaa ja muuttaa toimintaympäristöä ja lisää kilpailua. Uudet liiketoimintamahdollisuudet ja lisääntyvä tavoitettavuus edellyttävät kuitenkin osaamisen ja tehokkuuden parantamista. Mitä pidemmälle digitalisaatio etenee muilla toimialoilla, sitä enemmän joustavuutta vaaditaan myös digitaalisilta pankkipalveluilta.

Pyrimme jatkuvasti kehittämään palvelujamme lisätäksemme asiakas- ja omistaja-arvoa sekä luodaksemme synergioita.

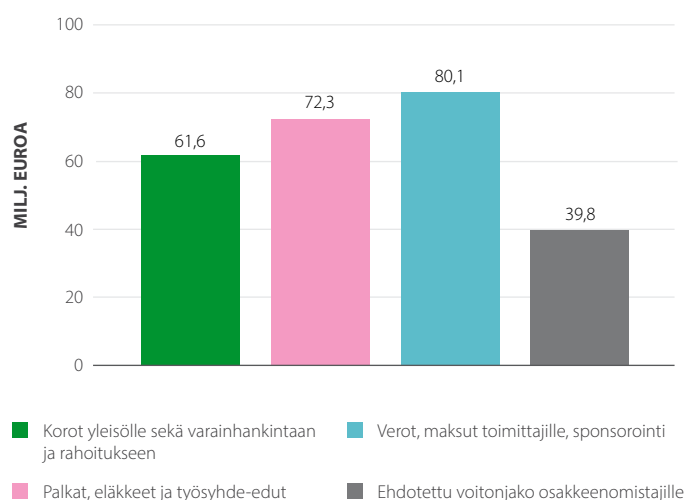
Paikallinen toimija

Aktia vaikuttaa talouden virtaan, kun se tarjoaa asiakkailleen laajaa luotonannon, maksuliikenteen, säästämisen, sijoittamisen ja varainhoidon palvelujen valikoimaa.

Aktian yhteiskuntavastuu perustuu paikalliseen läsnäoloon ja aitoon välittämiseen asiakkaiden hyvinvoinnista. Ensisijainen tehtävämme on luoda lisäarvoa asiakkaillemme, omistajillemme ja paikallisyhteisölle. Pyrimme parhaalla mahdollisella tavalla kantamaan vastuun jatkuvasti muuttuvassa yhteiskunnassa. Haluamme vastata asiakkaidemme tarpeisiin ja tukea taloudellista kehitystä ja näin toimia myös markkina-alueemme paikallisyhteisöjen hyödyksi.

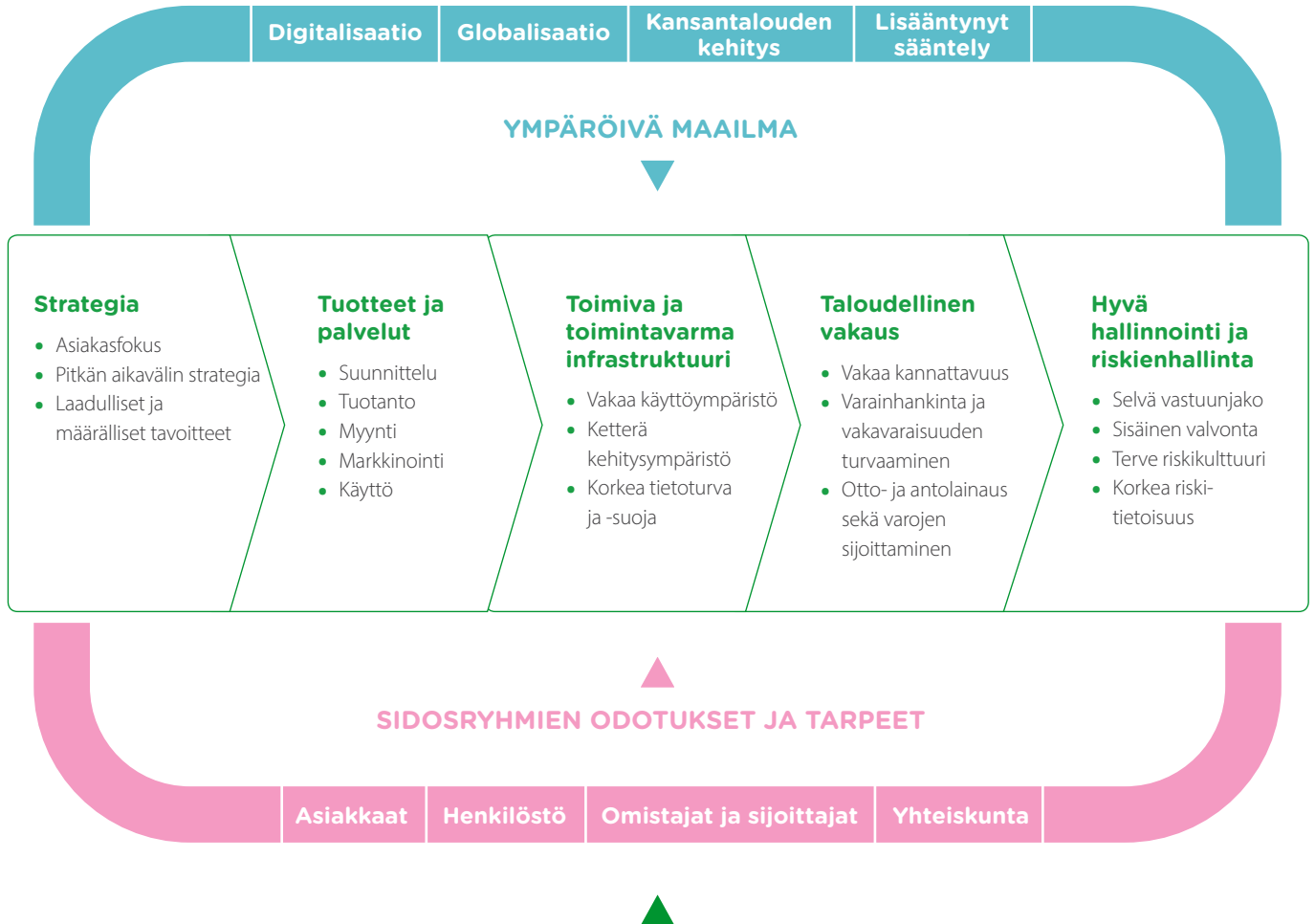
Paikallistasolla vastuunotto on hyvin konkreettista: Tunnumme vastuun työntekijänä ja veronmaksajana. Tarjoamme turvallisia taloudellisia palveluja asiakkaillemme auttaaksemme heitä saavuttamaan vakaan taloudellisen perustan nyt ja tulevaisuudessa. Asiantuntijamme vierailevat kouluissa, yhdistyksissä ja yrityksissä auttamassa ihmisiä ymmärtämään paremmin omaa talouttaan tai yrityksensä taloutta sekä neuvomassa uusien digitaalisten palveluiden käytössä. Keskisuurena suomalaisena pankkina voimme toimia ja reagoida paikallisesti.

Taloudellisen arvon jakautuminen

Arvonluonti Aktiassa

Aktia luo arvoa kaikille sidosryhmilleen mm.

- Luomalla taloudellista lisäarvoa n. 380 000 asiakkaalle laadukkaana talousneuvonnan muodossa
- Jakamalla n. 40 miljoonan euron osingon n. 42 000 osakkeenomistajalle. Vuosittain maksettava määrä vahvistetaan varsinaisessa yhtiökokouksessa hallituksen esityksestä. Noin 13 miljoonaa euroa palautuu paikallisyhteisölle apurahoina ja tukina Aktian 30 omistajasäätiön kautta.
- Tarjoamalla henkilöstölle kiinnostavan työympäristön ja hyvät kehittymismahdollisuudet
- Panostamalla terveeseen taloudelliseen kehitykseen, joka tuo vakaata kannattavuutta ja turvallisen vaihtoehdon asiakkaille ja omistajille.
- Maksamalla suomalaisena pankkina veroja kaikista toiminnoistaan

Yhteiskunnan trendit

Rahoitusalan kehitys on kiihtynyt ja muuttanut asiakaskäyttäytymistä merkittävästi viime vuosina. Kehityksen ajureina toimivat digitalisaatio ja globalisaatio. Rahoitusala on luottamusala, joten asiakkaiden täytyy voida tuntee olonsa turvalliseksi ja luottaa siihen, että heidän pankkiasioistaan huolehditaan korkealla ammattitaidolla. Luottamusvaatimus kasvaa erityisesti, kun markkinoille tulee uusia toimijoita.

Globaalin talouden epävarmuus, lisääntynyt sääntely ja nopea tekninen kehitys vaativat meiltä paljon, mutta ne luovat myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Asiakkaiden tarpeet muuttuvat globalisaation edetessä, ja silloin pankilta edellytetään innovatiivisuutta, joustavuutta ja tehokkuutta. Pyrimme aktiivisesti analysoimaan ympäröivää maailmaa, erilaisia trendejä ja asiakaskäyttäytymisen muutoksia, jotta pystyisimme vastaamaan huomispäivän tarpeisiin. Strategiatyössä vaaditaan nopeaa reaktio- ja sopeutumiskykyä.

Seuraavassa kuvataan ajankohtaisia trendejä, joiden näemme ravistelevan yhteiskuntaa ja rahoitusala.

Talous

Vuosi 2016 tarjosi useita poliittisia yllätyksiä. Britit äänestivät EU-eron puolesta, USA:ssa presidentiksi valittiin Donald Trump ja Italian pääministeri erosi tehtävästään hävittyään kansanäänestyksen perustuslain muutoksesta.

Makrotalous on, ainakin toistaiseksi, selvinnyt melko vähin vahingoin tästä poliittisesta mylläkästä, ja näkymät ovat varovaisen optimistiset. Inflaatiopaineet ovat vuosien deflaatiopelkojen jälkeen kasvaneet, ja varsinkin Yhdysvalloissa rahapolitiikan normalisointi on ottanut useita askeleita eteenpäin, ja korkoa on nostettu kaksi kertaa pohjalukemista. Euroopassa EKP on ilmoittanut osto-ohjelmansa supistamisesta, mutta koronnosto on vielä kaukana edessä.

Suomessa talousnäkymät paranivat vuonna 2016. Yksityinen kulutus kehittyi vahvasti alhaisen inflaation, matalien korkojen ja työmarkkinoiden kohentuneen tilanteen tukemana. Myös teollisuustuotannossa nähtiin vuosien takapakin jälkeen käynnös parempaan vuonna 2016. Vuonna 2017 talouden odotetaan kasvavan n. 1 prosentin. Ulkomaankauppa kasvaa hie-man, mutta yksityinen kulutus hidastuu korkean inflaation ja kilpailukyky-sopimuksen vaikuttaessa ostovoimaan.

Työllisyys

Heikko työllisyys pysyy Suomen haasteena erityisesti julkisella sektorilla. Julkisen talouden tasapainottamiseen tarvittaisiin laajempaa veronmaksajapohjaa. Tilanne parani kuitenkin jonkin verran vuonna 2016, kun työttömyysaste laski alle 9 prosentin.

Taloussuodistuksia tarvitaan kohentamaan työmarkkinoiden mahdollisuuksia saattaa vapaan työpaikat ja työttömät työnhakijat yhteen sekä parantamaan suomalaisten yritysten kykyä sopeutua talouden muuttuneisiin realiteetteihin. Samalla on välttämätöntä korjata niin työn teettämisen kuin sen tekemisen kannustinjärjestelmiä. Toimivan työmarkkinapolitiikan merkitys on suuri myös Suomessa parhaillaan käynnissä olevan rakenneuudistuksen vuoksi.

Digitalisaatio

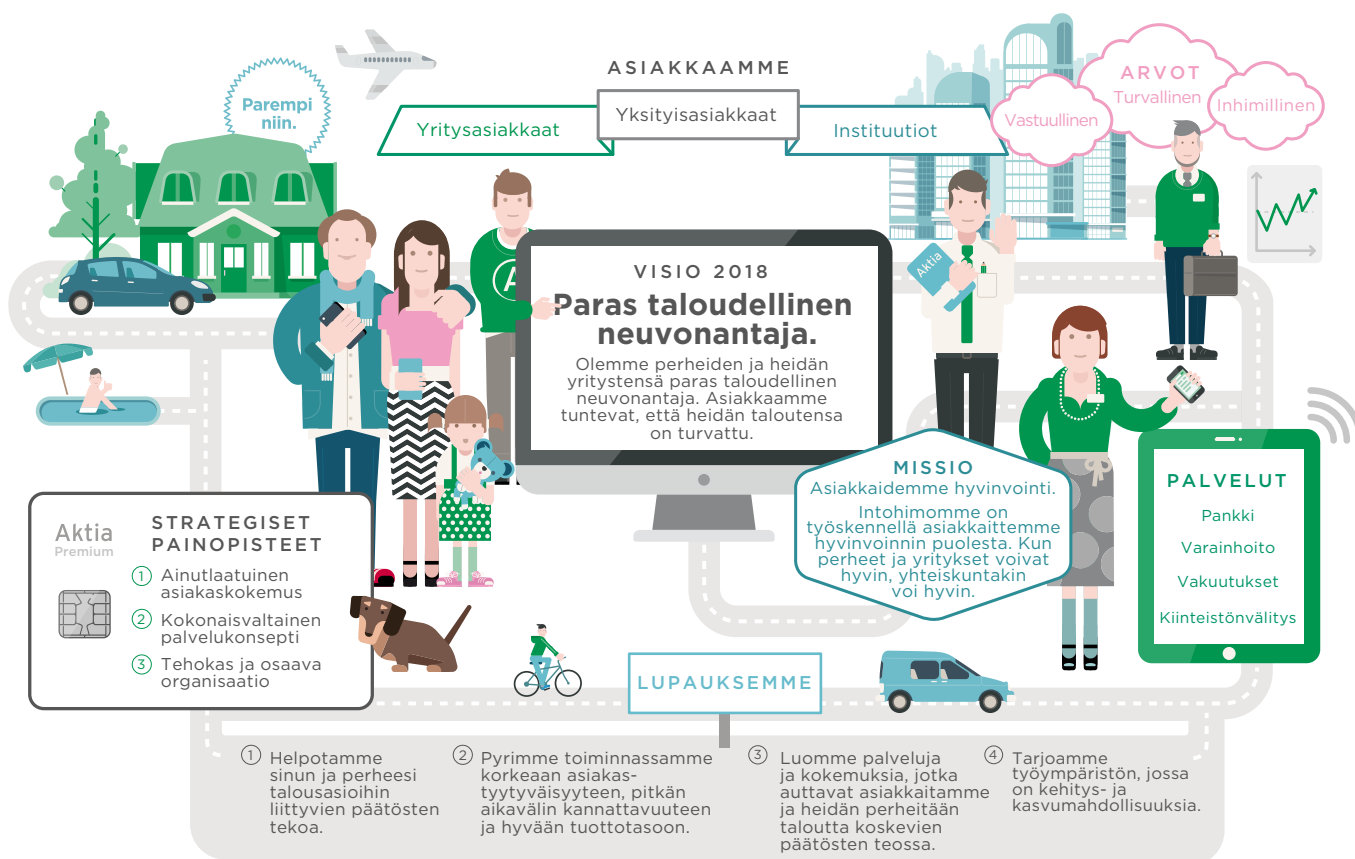
Rahoitusala on jatkuvien muospaineiden alla. Tekniikan kehitys ja digitalisaatio etenevät nopeasti. Niin yritystoiminta kuin työnteko ja kulutustavat muuttuvat. Pankkisektori on digitalisaatioaallon keskiössä, ja hyvä palvelu on saamassa aivan uuden määritelmän. Asiakkaat asettavat vaativat pankkien tuote- ja palveluvalikoimilta entistä enemmän. Prosessien on oltava joustavia.

Digitalisaatio luo uusia, aikaisempaa kustannustehokkaampia tapoja tuottaa pankkipalveluja, ja sen moottorina ovat asiakkaiden odotukset ja vaatimukset. Digitalisaatio parantaa tavoitettavuutta ja antaa asiakkaille enemmän valinnanvaraa. Pankilta edellytetään suurempaa läpinäkyvyyttä. Läpinäkyvyys ja tavoitettavuus vaativat neuvonnalta paljon, ja tavat olla vuorovaikutuksessa asiakkaiden kanssa muuttuvat. Digitalisaatio tuo alan toimijoille mahdollisuuksia tarjota yhä laajemmin uusia palveluja yhdessä niin sanottujen fintech-yhtiöiden kanssa kumppanuus- tai allianssiperiaatteella. Uudet markkinatoimijat keskittyvät usein yksittäisiin asiakastarpeisiin ja kehittävät nopeasti uusia ratkaisuja niihin. Tämän olemme jo nähneet maksupalvelujen kehityksessä. Yhteistyö uusien toimijoiden kanssa toteutetaan kumppanuusperiaatteella. Se on saanut alalla paljon jalansijaa, kun pankit investoivat yhteiseen infrastruktuuriin.

Sääntely lisääntyy

Viime vuosina EU:ssa on syntynyt paljon uutta rahoitusalan sääntelyä koskien lähinnä asiakasturvaa ja vakavaraisuutta. Pankkitoiminnan vakavaraisuus- ja maksuvalmiusvaatimuksia on tiukennettu, ja lisäksi sekä pääoman että rahoitusvarojen laatukriteerijä on kiristetty. Vuonna 2017 otetaan käyttöön makrovakaustyökäluja, jotka vaikuttavat myös pankkien pääoma-vaateisiin, samalla kun Euroopan pankkiviranomaiset jatkavat vakavaraisuussääntöjen kehitystyötä. Yhä enemmän huomiota kiinnitetään läpinäkyvyyteen ja kuluttajansuojaan. Sääntelyn kasvu ja sopeutuminen uusiin viranomaisvaatimuksiin nostavat pankkien kustannuksia. IT-järjestelmiin, asiakastiedotukseen ja henkilöstön koulutukseen tehtävien panostusten lisäksi muutokset avaavat kuitenkin myös mahdollisuuksia.

Edellä esitellyt trendit tuovat Aktialle sekä haasteita että liiketoimintamahdollisuuksia. Digitalisaation merkitys rahoitusmarkkinoiden toimijoille on suuri sekä palvelujen ja tuotteiden tuotannon ja tarjonnan että myynnin kannalta. Suurin osa asiakkaista käyttää digitaalisia palvelujamme päivittäisten pankki- ja vakuutusasioidensa hoidossa. Verkko- ja mobiilipalvelujen kysyntä ja käyttö kasvavat räjähdysmäisesti. Aktiassa pyritään kehittämään kestäviä ja toiminnaltaan varmoja palveluja ja löytämään uusia yhteistyökumppaneita. Asiakkaat voivat jo nyt nostaa käteistä ja maksaa laskuja tuhansissa K-kaupoissa ja R-kioskeissa ympäri maata.

Strategia

Aktian strategian fokus on kasvussa ja asiakkuuksissa. Vahvuusiamme ovat paikallisuus ja hyvä asiakastuntemus. Strategian perustan muodostavat korkeatasoinen neuvonta, tavoitettavuus sekä tuote- ja palveluvalikoiman edelleen kehittäminen eri kanavissa. Strategian käytäntöön viemiseksi Aktiassa panostetaan koko henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Toiminnan kehittämisen lähtökohtana ovat asiakkaidemme tarpeet. Hyvä asiakastuntemus ja digitalisaatio ovat entistä tärkeämpiä. Digitaalisten palvelujen kehittäminen ja prosessien automatisoiminen varmistavat pitkän aikavälin kannattavuuden, hyvän tuoton ja tehokkuuden. Kasvua syntyy asiakasmäärää kasvattamalla, olemassa olevaa asiakaskantaa työstämällä ja prosesseja tehostamalla. Tavoitteena on kaksinkertaistaa uusien asiakkaiden määrä vuosittain strategiakauden aikana.

Aktia pyrkii ylläpitämään toimivaa taloudellisten palvelujen infrastruktuuria niin digitaalisesti kuin paikallisesti ja varmistamaan hyvän asiakaskokemuksen riippumatta siitä, minkä kanavan asiakas valitsee pankkiasioidensa hoitoon. Tavoitteenamme ovat tyytyväiset asiakkaat, pitkän aikavälin kannattavuus ja hyvä tuotto. Instituutioasiakkaillemme tarjoamme kokonaisvaltaista, pitkäaikaista varainhoitoyhteistyötä.

Visiomme on olla perheiden ja heidän yritystensä paras taloudellinen neuvonantaja. Haluamme asiakkaidemme tuntevan taloutensa turvatuksi käsissämme.

Strategia perustuu vahvuksiimme ja ymmärrykseemme asiakkaiden taloudellisesta tilanteesta, ympäröivästä maailmasta ja markkinoista. Strategiset painopisteemme, ainutlaatuinen asiakaskokemus, kokonaisvaltainen palvelukonsepti sekä tehokas ja osaava organisaatio, tukevat meitä tavoitteessamme olla perheiden ja heidät yritystensä paras taloudellinen neuvonantaja.

Sen lisäksi, että kehitämme tuotteita, palveluja ja neuvontaa luodaksemme asiakkaillemme lisäarvoa, olemme helposti tavoitettavissa ja toimimme paikallisesti ja yksilöllisesti. Aktia on turvallinen ja vastuuntuntoinen kumppani, ja raha-asioiden hoitaminen meillä on helppoa ja joustavaa. Tavoitteenamme on asiakassuhde, joka tuottaa taloudellista lisäarvoa molemmille osapuolille.

Tuomme osaamisemme asiakkaidemme käyttöön heidän hyvinvointinsa lisäämiseksi. Aktian taloudellinen vahvuus perustuu vakavaraisuuteen ja hyvään luottokelpoisuuteen. Konsernin strategisissa painopisteissä on johdonmukaisesti korostettu hallittua riskinottoa, kustannustietoisuutta, korkeatasoista asiakasneuvontaa ja laajaa osaamista. Tavoitteena on ollut kestävä kannattavuus pitkällä aikavälillä, jotta voimme varmistaa hyvän tuoton omistajillemme, voitonjaon henkilöstörädhastoon sekä verojen maksun yhteiskunnalle.

Jatkuva strategiaprosessi

Ympäriöivän maailman muutosten, globalisaation ja viranomais sääntelyn vuoksi pankilta vaaditaan ketterää strategiaprosessia ja herkkyyttä aistia markkinatrendejä. Strategiatyö on jatkuva prosessi, jossa tarvitaan reaktiivisuutta ja joustavuutta ymmärtää ympäristössä tapahtuvia muutoksia. Aktia arvioi strategiansa vuosittain ja päivittää sitä tarvittaessa myös kulu- van strategiakauden aikana.

Strategiset painopisteet

Aktian kasvustrategia laadittiin keväällä 2015, ja strategiset tavoitteet ovat voimassa vuoteen 2018. Ne ovat pitkän aikavälin kannattavuus ja hyvä tuotto. Strategian perustan muodostavat korkeatasoinen neuvonta, tavoitettavuus sekä tuote- ja palveluvalikoiman edelleen kehittäminen eri kanavissa. Aktia pyrkii ylläpitämään toimivaa taloudellisten palvelujen infrastruktuuria niin digitaalisesti kuin paikallisesti ja varmistamaan hyvän asiakaskokemuksen riippumatta siitä, minkä kanavan asiakas valitsee pankkiasioidensa hoitoon.

Tavoitteena on täyttää finanssikonserniin nykyään kohdistuvat vaatimukset. Haluamme olla uskottavia sidosryhmiemme silmissä ja ylläpitää hyvän luottoluokituksen sekä kilpailukykyisen osinkomme. Aktian uskottavuus keskeisyytenä, itsenäisenä ja hyvin hoidettuna pankkina edellyttää lisäksi vahvaa vakavaraisuutta. Kannattavuustavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan yleistä kustannustietoisuutta ja panostuksia kannattavaan kasvuun, tyytyväisiä asiakkaita sekä sitoutunutta ja tehokasta henkilöstöä.

Konsernin strategisissa painopisteissä on johdonmukaisesti korostettu hallittua riskinottoa, kustannustietoisuutta, korkeatasoista asiakasneuvontaa ja laajaa osaamista. Strategiamme suuntaa kasvuun valituilla alueilla. Fokus on jo pitkään ollut toiminnan tehostamisessa ja vakaan kasvun luomisessa. Kasvustrategia on kääntänyt katseen rohkeasti kasvumahdollisuuksiin unohtamatta kuitenkaan pankin vankkoja peruspilareita.

Kasvu perustuu kannattavuuteen ja laaja-alaiseen ansaintaan, mikä edellyttää digitaalisten palvelujen entistä laajempaa käyttöä ja asiakkaille tarjottavien kokonaisratkaisujen edelleen kehittämistä. Parempaan kustannustehokkuuteen pyritään mm. peruspankkiuudistuksen avulla. Uusi peruspankki mahdollistaa digitaalisten palvelujen joustavan ja tehokkaan kehittämisen ja prosessien yksinkertaistamista.

Painopistealueet

Aktian painopistealueet tukevat visiotamme olla perheiden ja heidän yritystensä paras pankki. Strategian mukaan vahvistamme asiakasfokusta tuottaaksemme taloudellista lisäarvoa asiakassuhteen molemmille osapuolille. Asiakkaiden tarpeisiin vastaaminen ja asiakassuhteiden kehittäminen parantaa kannattavuuttamme. Varmistaaksemme, että asiakkaamme saavat meiltä parasta taloudellista neuvonantoa, panostamme osaamiseen. Tavoitteenamme on henkilöstön osaamisen jatkuva kehittäminen, sen tason todentaminen ulkopuolisten arviointien avulla ja siirtäminen eteenpäin on mm. digitalisaation henkilöstölle asettamien vaatimusten saavuttamiseksi.

Pitkällä aikavälillä tavoitteemme on tarjota asiakkaillemme yhteneväinen asiakaskokemus kaikissa kanavissa riippumatta ajasta tai paikasta. Aloitettuaan dialogin Aktian kanssa verkossa tai mobiililaitteella asiakkaan pitää voida vaivattomasti jatkaa asiointia konttorissa tai päivästä. Korkeatasoisen asiakasneuvonnan ja palvelun vaatimusten on täyttyvä kanavasta riippumatta.

Digitalisaation käynnistämä asiakaskäyttäytymisen valtava muutos edellyttää entistä parempaa tavoitettavuutta ja suurempaa joustavuutta. Digitaalisten palvelujen kysyntä kasvaa koko ajan. Uuden peruspankin myötä Aktia voi kehittää palvelujaan paljon aiempaa tehokkaammin, sujuvammin ja nopeammin. Digitaalisten palvelujen ohella haemme uusia yhteistyökumppaneita perinteisten pankkipalvelujen, kuten käteisen noston ja maksujen välityksen, turvaamiseksi paikallistasolla.

Strategiset painopisteet

AINUTLAATUINEN ASIAKASKOKEMUS

Aktiassa tehdään jatkuvasti työtä asiakaspalvelun kehittämiseksi, jotta voimme lunastaa lupauksemme olla paras taloudellinen neuvonantaja.

Säännöllinen dialogi asiakkaan kanssa on meille tärkeä työkalu, jolla varmistamme asiakkaan taloudellisen tilanteen kattavan kartoituksen nyt ja tulevaisuuden tarpeita ja tavoitteita ajatellen.

Tavoitteet

Kehitämme tuotteitamme, palvelujamme ja neuvontaamme luodaksemme lisäärvaa asiakkaillemme. Olemme uskottava yhteistyökumppani yrittäjä- ja perhevetoisille yrityksille, asunto-osaakeyhtiöille ja instituutioille.

Tavoitteet ja tulemat (2016)

Aktian tavoitteena oli vuoden aikana

- parantaa asiakastytyväisyyssmittausten tuloksia
- lisätä panostusta varainhoitoon

Vuonna 2016 yksityishenkilöiden luottamus pankkialaan laski kansallisella tasolla 75,7:stä 73,1:een. Aktian asiakkaiden asiakastytyväisyys seurasi trendiä ja laski 79,3:sta 77,3:een. Yritysasiakkaiden luottamus alaan on sen sijaan parantunut, ja yritysten asiakastytyväisyys nousi kansallisella tasolla 73,9:stä 76,9:ään. Aktian yritysasiakkaiden asiakastytyväisyys oli 76,6 (-). Lue lisää s. 27-30.

Aktiassa siirryttiin vuoden aikana instituutioasiakkaiden osalta uuteen, kokonaisvaltaiseen asiakkuuksien hoidon toimintamalliin. Mm. onnistuneiden tuotelanseerauksien myötä olemme onnistuneet syventämään olemassa olevia asiakkuuksia ja saaneet myös uusia asiakkaita. Varainhoitoasiakkaiden tyytyväisyyden kasvu näkyy mm. Aktian sijoittumisessa toiseksi vuosittaisessa SFR-tutkimuksessa (Scandinavian Financial Research). Vuoden aikana aloitettiin myös projekti, jonka tavoitteena on nostaa profiilimme vastuullisena sijoittajana.

KOKONAISVALTAINEN PALVELUKONSEPTI

Aktian palveluja kehitetään ja parannetaan jatkuvasti.

Uusi peruspankki mahdollistaa kanavien tehokkaan käytön, tukee kehitystyötä ja tehostaa sisäisiä prosesseja ja toimintatapoja.

Tavoitteet

Kehitämme eri palvelukanaviamme muodostaaksemme toimivan kokonaisuuden asiakkaidemme käyttöön. On tärkeää, että korkeatasoinen neuvontamme ja hyvät tuotteemme ovat kaikkien asiakkaidemme saatavilla kaikissa kanavissa.

Tavoitteet ja tulemat (2016)

Aktian tavoitteena oli vuoden aikana

- tuoda asiakkaiden käyttöön uusia mobiilipalveluja
- panostaa edelleen digitaalisten palvelujen kehitykseen

Digitaalisiin palveluihin tehdyt panostukset jatkuivat. Vuoden aikana lanseerattiin mm. Haavehaarukka, jonka avulla voi nopeasti ja helposti tarkistaa, onko asiakkaan mahdollista hoitaa tietyn kokoista asuntolainaa. Aktian mobiiliverkkopankissa otettiin käyttöön helppo kirjautuminen. Kun helppo kirjautuminen on ensin aktivoitu mobiiliverkkopankissa, kirjautuminen tapahtuu helposti käyttäjänimellä ja salasananalla. Lanseerasimme myös Aktia Walletin, digitaalisen lompakkosovelluksen, joka helpottaa ja nopeuttaa maksamista ja korttien hallintaa. Lue lisää s. 27-30.

TEHOKAS JA OSAAVA ORGANISAATIO

Arvomme ohjaavat tapaamme kohdata asiakkaamme ja kollegamme arjessa. Osaava ja sitoutunut henkilöstö on avain hyvään asiakaspalveluun ja neuvontaan. Korkeatasoisen asiakasneuvonnan varmistamiseksi pyrimme siihen, että enemmistöllä asiakaspalvelussa työskentelevistä on osaamisestaan ulkopuolisen tahon todistus.

Tavoitteet

Osaamista kehitetään jatkuvasti vastaamaan ympäristön ja markkinoiden muutoksia. Osaava ja sitoutunut henkilöstö on avain hyvään asiakaspalveluun ja neuvontaan.

Tavoitteet ja tulemat (2016)

Aktian tavoitteena oli vuoden aikana

- ottaa käyttöön uusi johtamismalli
- tukea henkilöstöä uuteen peruspankkijärjestelmään siirtymisessä

Uusi johtamismalli otettiin käyttöön, ja kaikki esimiehet, joilla on henkilöstövastuu, osallistuivat laajaan johtamiskoulutukseen vuoden aikana. Koulutuksen yhteydessä uudistettiin Aktian johtamisperiaatteet. Uuden peruspankin käyttöönotto on ollut yksi vuoden prioriteeteista. Henkilöstölle on järjestetty laajaa tukikoulutusta. Lue lisää s. 31-33.

Priorisoinnit 2017

Pankkialaa viime vuosina leimannut vaikea markkinatilanne vaatii entistä tiukempaa kustannustietoisuutta, jotta voidaan varmistaa vakaa kannattavuus, vahva vakavaraisuus ja luottokelpoisuus. Toiminnan lähtökohtana ovat asiakkaiden tarvitsemat finanssipalvelut. Vastataksemme asiakkaidemme tarpeisiin ja tarjotaksemme heille tehokkaita ja laadukkaita pankkipalveluja meidän on sopeuduttava ympäröivän maailman ja asiakaskäyttäytymisen muutoksiin sekä koko ajan lisääntyvään viranomaissääntelyyn.

Digitalisaatio auttaa meitä tuottamaan palveluja, jotka huomioivat asiakkaiden tarpeet. Meidän on oltava entistä ketterämpiä ja pystyttävä kehittämään ja muuttamaan toimintaamme näiden tarpeiden mukaan ja myös omistajien ja markkinoiden edellyttämän pitkän aikavälin kannattavuuden saavuttamiseksi. Asiakastietojen perinpohjaisen analyysin myötä tavoitteenamme on luoda niin osuva asiakastarjooma kuin mahdollista. Haluamme tarjota sekä joustavia digitaalisia ratkaisuja asiakkaidemme päivittäisten raha-asoiden hoitoon että syvällisempää taloudellista neuvontaa niin digitaalisissa kanavissa kuin konnereissa.

Parantaaksemme toiminnan kustannustehokkuutta panostamme tuote- ja palveluvalikoimaamme. Uudessa peruspankkijärjestelmässä asiat tehdään paremmin, nopeammin, yksinkertaisemmin ja tehokkaammin. Yrityskulttuurimme perustuu yleiseen kustannustietoisuuteen. Tehokkuus luo investointimahdollisuuksia, mikä kasvattaa asiakasarvoa sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Kustannustehokkuuden ja sopeuttamisen lisäksi kasvun edellytyksenä on rahoituskustannusten kilpailukykyisyys, jonka saavutamme vakaan kannattavuutemme ja vahvan luottokelpoisuutemme avulla. Aktian luotonannossa pyritään alhaiseen riskiin ja korkeaan laatuun. Vakaa kasvu ja ansainta edellyttävät harkittua riskitasoa ja ennen kaikkea kykyä sopeutua nopeasti ympäristön muutoksiin, kuten uuteen asiakaskäyttäytymiseen. Aktian taloudelliset tavoitteet tarkistetaan säännöllisesti.

Kun uusi peruspankkijärjestelmä on otettu käyttöön vuonna 2017, Aktiassa panostetaan digitaalisten ratkaisujen kehittämiseen ja tuomiseen markkinoille. Pyrimme tarjoamaan ainutlaatuisen asiakaskokemuksen niin henkilökohtaisen neuvonnan kuin digitaalisten ratkaisujen kautta. Palvelukanavan ja -tavan valinnan tulee olla asiakkaille mahdollisimman helppoa. Vastaamme asiakkaidemme tarpeisiin tarjoamalla heille helposti lähestyttävät ja vakaat tietojärjestelmät sekä läpinäkyvän ja helposti ymmärrettävän palvelu- ja tuotevalikoiman.

PRIORISOINNIT

Aktia haluaa olla asiakkaidensa paras taloudellinen neuvonantaja. Otamme vaarin saamastamme palautteesta ja pyrimme jatkuvasti parantamaan palveluamme.

Vuoden aikana:

- jatkamme panostuksia digitaaliseen tarjontaan
- vahvistamme osaamistamme vastataksemme neuvontapalvelujen kasvavaan kysyntään
- digitalisoimme, pelkistämme ja automatisoimme sisäisiä prosessejamme toiminnan tehostamiseksi
- tarjoamme henkilöstölle aktiivista tukea toimialan nopeassa murroksessa
- kehitämme johtamistaitoa ja tuemme esimiehiä heidän työssään

Strategiset tavoitteet ja niiden mittarit

Taloudelliset ja laadulliset tavoitteet tukevat Aktian kasvupyrkimyksiä, ja niillä varmistetaan pitkän aikavälin lisäarvo niin asiakkaille kuin omistajille. Liiketoiminnallisena kasvutavoitteena on kaksinkertaistaa uusien asiakkaiden määrä vuosittain strategiakaudella 2015–2018. Kaikki tavoitteet vahvistettiin keväällä 2015, jolloin aloitettiin myös uuden kasvustrategian implementointi.

Taloudellisia tavoitteita korjattiin keväällä 2015 Aktian saatua pankkikonsernin vakavaraisuutta vahvistavan IRBA-luvan. Edellisellä strategiakaudella fokus oli kustannustehokkuudessa ja Aktian oman ydinliiketoiminnan kehittämisessä. Pankin vahvan taseen ja vakaan perustan ansiosta nyt voidaan panostaa kasvuun. Taloudellisten tavoitteiden ohella pitkän aikavälin laadulliset tavoitteet tekevät mahdolliseksi toteuttaa Aktian visio olla paras taloudellinen neuvonantaja asiakkailleen.

Laadulliset tavoitteemme liittyvät asiakkuuksiin ja henkilöstöön. Asiakastytyvyyttä mitataan NPS:llä (Net Promoter Score), joka perustuu asiakaskokemukseen ja asiakkaan valmiuteen suositella Aktiaa. Asiakastytyvyys on tärkeä luottamuksen mittari. Lisäksi mittaamme henkilöstön halukkuutta suositella Aktiaa työnantajana. Korkeatasoisen taloudellisen neuvonnan tarjoaminen edellyttää jatkuvaa osaamisen kehittämistä, ja tavoitteemme on kasvattaa sertifoitujen myyjien määrää.

Tavoitteet ja tulemat

TALOUDELLISET TAVOITTEET	SUORIUTUMINEN
Uusien asiakkaiden määrän kaksinkertaistaminen vuosittain	Vuonna 2016 uusien henkilö- ja yritysasiakkaiden nettomäärä kasvoi 2 000:lla (1 300). Vuoden 2017 tavoitteena on kasvattaa nettomäärää 3 000 uudella henkilö- ja yritysasiakkaalla (kokonaisasiakkuus).
Kulu/tuotto-suhteen parantaminen vähintään 10 prosentilla	Vuonna 2016 konsernin kulu/tuotto-suhde heikkeni 0,70 (0,69) prosenttiin. Pitkän aikavälin tavoite, -10 prosentin parannus, edellyttää sekä uusien asiakkaiden määrän että tuottojen kasvua sekä liiketoiminnan kulujen jatkuvaa seurantaa.
Oman pääoman tuoton (ROE) parantaminen vähintään 9 prosenttiin	Vuonna 2016 konsernin oman pääoman tuotto kasvoi hieman 8,0 (7,9) prosenttiin. Pitkän aikavälin tavoite, 9 prosentin ROE, edellyttää sekä uusien asiakkaiden määrän että tuottojen kasvua sekä liiketoiminnan kulujen jatkuvaa seurantaa.
Ydinpääoman suhteen (CET 1) pitäminen vähintään 15 prosentissa	Aineettomien hyödykkeiden ja luotonannon kasvun seurauksena pankkikonsernin ydinpääoman suhde laski vuoden 2016 aikana 19,5 prosenttiin (20,7). Vahva vakavaraisuus antaa hyvät mahdollisuudet tulevalle kasvulle ja vakaalle voitonjolle.
Vähintään 50 prosentin osinko vuoden voitosta	Ehdotettu osinko on 0,60 euroa osakkeelta, josta 0,08 euroa osakkeelta liittyy vuoden aikana saatuihin kertaluonteisiin tuottoihin. Yhteensä osinko vastaa 81:tä prosenttia vuoden 2016 voitosta.

LAADULLISET TAVOITTEET	SUORIUTUMINEN
Asiakastytyvyyden kasvu, NPS (EPSI Ratingin mukainen suositteluindeksi)	Vuonna 2016 Aktian NPS-indeksi heikentyi 32:een (37,5). Pitkällä aikavälillä tavoitteena on vuoden 2018 loppuun mennessä olla Suomen kolmen parhaan pankin joukossa NPS:n osalta. Tällä hetkellä Aktia sijoittuu viiden parhaan pankin joukkoon.
Työnantajasuositus, %	Vuonna 2016 Aktian työnantajasuositus heikkeni 80 (86,5) prosenttiin. Pitkällä aikavälillä tavoitteena on pysyä koko strategiakauden ajan suomalaisten yritysten keskiarvon yläpuolella (> 82 %).
Sertifoitujen myyjien määrän kasvattaminen, %	Vuonna 2016 sertifoitujen myyjien määrä kasvoi 55 (45) prosenttiin. Pitkän aikavälin tavoitteena on, että yli 90 prosenttia myyjistä on sertifoituja vuoden 2018 loppuun mennessä.

Tarkempi kuvaus laadullisista mittareista on kunkin osion yhteydessä sivuilla 27-37.

Vastuullinen liiketoiminta

Aktiassa yritysvastuu on kiinteästi sidoksissa pankin jokapäiväiseen toimintaan, ja sen pohjana ovat Aktian arvot, visio, missio ja asiakaslupaus. Pyrimme toimimaan vastuullisesti asiakkaitamme ja yhteiskuntaa kohtaan. Aktiassa se merkitsee vastuullisten taloudellisten palvelujen tarjoamista asiakkaillemme omistajien ja yhteiskunnan etua unohtamatta. Aktian panos markkinoiden vakauteen toteutuu harkitun riskinoton ja vastuullisen asiakasneuvonnan keinoin. Konsernin strategia ohjaa Aktian yritysvastuutyötä, joka on kiinteä osa liiketoimintaa.

Aktian kehitys ja liiketoimintamahdollisuudet ovat riippuvaisia asiakkaiden, henkilöstön, omistajien ja sijoittajien sekä yhteiskunnan luottamuksesta yritykseen. Luottamuksen ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi yritykseltä vaaditaan aktiivisuutta, läpinäkyvyyttä, korkeaa etiikkaa ja kaikilta osin vastuullista toimintaa.

Paikallistasolla vastuutyömme on hyvin konkreettista: Tunneimme vastuun me työnantajana ja veronmaksajana. Tarjoamme turvallisia taloudellisia pal-

veluja asiakkaillemme auttaaksemme heitä saavuttamaan vakaan taloudellisen perustan nyt ja tulevaisuudessa. Asiantuntijamme vierailevat kouluissa, yhdistyksissä ja yrityksissä auttamassa ihmisiä ymmärtämään paremmin omaa ja yrityksen taloutta sekä neuvomassa uusien digitaalisten palveluiden käytössä. Keskisuurena suomalaisena pankkina voimme toimia ja reagoida paikallisesti. Aktiassa asiakastyytyväisyys on tärkeimpiä onnistumisen mittareita, kun on kysymys luottamuksen ylläpitämisestä ja vahvistamisesta.

Meille on tärkeää, että paikallisyhteisö kasvaa ja voi hyvin. Merkittävä osa Aktian tuotosta ohjataan omistajasäätiöiden kautta paikallisyhteisöjen käyttöön.

Pidämme tärkeänä löytää uusia työtapoja uusien, innovatiivisten markkinaratkaisujen löytämiseksi, riskien pienentämiseksi ja tulevaisuuden haasteiden vastaanottamiseksi. Parhaiten voimme vaikuttaa omien palvelujemme ja tuotteidemme kautta. Tämän vuoksi vastuukysymykset ovat osa päivittäistä toimintaamme.

Yritysvastuun yleiset tavoitteet

TALOUDELLINEN VASTUU

Työmme tavoitteena ovat tyytyväiset asiakkaat, pitkän aikavälin kannattavuus ja hyvä tuotto. Helpotamme asiakkaidemme ja heidän perheidensä talousasioihin liittyvää päätöksentekoa. Tarjoamme taloudellista neuvontaa, joka tukee vakaata kasvua. Ylläpidämme toimivaa finanssipalvelujen infrastruktuuria. Olemme tavoitettavissa. Toimimme kestävän kansantalouden ja läpinäkyvyyden puolesta korruptiota vastaan. Kehitämme ja ylläpidämme vastuullisia tuotteita ja palveluja.

SOSIAALINEN VASTUU JA YMPÄRISTÖVASTUU

Työmme tavoitteena on toimiva yhteiskunta, jossa arvostetaan monimuotoisuutta. Tarjoamme monipuolisen työpaikan, jossa työtovereita kunnioitetaan ja jossa kaikilla on mahdollisuus kasvaa ja kehittää osaamistaan. Teemme jatkuvasti työtä työympäristön kehittämiseksi, osaamisen kehittämisen tukemiseksi sekä monimuotoisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi. Pyrimme tehokkaaseen resurssienhallintaan ja päästöjen vähentämiseen. Tekniset ratkaisut tuovat tehokkuutta resurssien käyttöön ja vähentävät ympäristön kuormitusta.

HYVÄ HALLINTOTAPA

Tavoitteenamme on läpinäkyvä ja avoin hallinto. Voimassa olevan lainsäädännön ja yhtiöjärjestyksen lisäksi Aktia noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n listayhtiöiden hallinnointikoodia. Koska Aktiassa on hallintoneuvosto, yhtiö poikkeaa tietyistä koodin suosituksista. Poikkeuksista kerrotaan hallinnointiraportissa ja osoitteessa www.aktia.com.

Liiketoiminnallinen vastuullisuus

VASTUULLINEN LIIKETOIMINTA

Aktian tulee olla vakavarainen ja tehokas. Takaamme digitaalisten kanaviemme hyvän tavoitettavuuden ja toimivuuden. Pidämme riskienhallintaa ja vastuullista tuote- ja palvelukehitystä etusijalla.

- Aktia harjoittaa vastuullista luotonantoa. Panostamme asiakkaidemme terveyteen ja kestäväan taloudenpitoon.
- Aktia osallistuu rahanpesun ja korruption vastustustyöhön.
- Aktiassa kehitetään vastuullisia tuotteita ja palveluja.
- Aktiassa tehdään työtä yritysvastuuta koskevan ymmärryksen kasvattamiseksi konsernissa sekä yhteistyökumppanien ja palveluntuottajien keskuudessa.

LISÄARVO ASIAKKAILLE

Aktia haluaa olla paras taloudellinen neuvonantaja. Asiakastyytyväisyys ja molemminpuolinen luottamus ovat korkealla tasolla ja tavaramerkkimme on vahva.

- Aktia auttaa asiakkaitaan kasvamaan, ymmärtää heidän tarpeitaan ja tarjoaa heille oikeita tuotteita ja palveluja.
- Aktiassa kehitetään palvelumalleja asiakkaiden talouden hoitamiseksi ja turvaamiseksi entistä paremmin proaktiivisuuden, vastuullisen luotonannon ja ennakoinnin avulla.
- Aktian digitaalisten palvelujen tavoitettavuus on hyvä ja palvelut ovat toimintavarmoja.
- Aktia parantaa asiakastyytyväisyyttä edelleen kaikissa kanavissa tavoitteena NPS, joka on yli 50.

LISÄARVO HENKILÖSTÖLLE

Aktia haluaa olla houkutteleva työpaikka. Henkilöstömme on sitoutunut ja motivoitunut, ja johtamistaito on hyvää. Pyrimme osaamisen jatkuvaan kehittämiseen ja henkilöstön kasvuun rooleissaan.

- Aktia tarjoaa monipuolisen ja kiinnostavan työympäristön, jossa on tilaa yksilölliselle kehitykselle.
- Aktia panostaa jatkuvasti osaamisen kehittämiseen ja siirtämiseen edelleen resurssitehokkuuden kasvattamiseksi.
- Aktia tukee tasa-arvoa ja monimuotoisuutta kilpailukyvn ja osaamisen turvaamiseksi.
- Aktiassa pyritään parantamaan henkilöstön tyytyväisyyttä ja työnantajan suositteluarviota.

LISÄARVO YHTEISKUNNAN JA YMPÄRISTÖN KANNALTA

Aktia on tärkeä osa paikallisyhteisöä työnantajana ja finanssipalvelujen tarjoajana. Vaikutamme yhteiskuntaan vakaalla taloudenpidolla. Haluamme olla aktiivisia vaikuttajia yhteiskunnassa ja pyrimme herättämään kiinnostusta meille tärkeisiin asioihin.

- Aktiassa tehdään työtä kestävämmän yhteiskunnan puolesta innovatiivisilla tuote- ja palveluratkaisuilla.
- Aktiassa pyritään vähentämään ympäristön kuormitusta ja ilmastovaikutuksia työmatkojen yhteydessä
- Aktia ympäristövaikutusta pienennetään kasvattamalla resurssi- ja energiatehokkuutta.
- Aktia toimii erityisesti nuorten ja nuorten aikuisten finanssietämyksen parantamiseksi.

Vastuukysymysten organisointi

Aktian liiketoiminta-alueet vastaavat kukin omalta osaltaan vastuukysymyksistä päivittäisessä toiminnassa. Työtä ohjaavat Aktian sisäiset säännöt, joihin ulkoinen sääntely ja viranomaismääräykset on sisällytetty.

Aktian konserninjohto vahvistaa vastuullisen liiketoiminnan strategiset tavoitteet ja periaatteet. Aktian kaikessa toiminnassa huomioidaan taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristövastuu.

Konsernitasolla yritys vastuutyötä johtaa ja koordinoi konsernin CFO (Chief Financial Officer) yhteistyössä viestintä- ja yhteiskuntavastuujohtajan kanssa. Yritysvastuutyön toteutuminen käytännön työssä on konsernin koko henkilöstön vastuulla. Näin varmistetaan että yritys vastuutyö toteutuu joka päivässä työssä.

Käytännösäännöt

Henkilöstön työn tueksi Aktian käytännösääntöihin on koottu keskeisimmät säännöt, joita työntekijöiden tulee noudattaa työssään. Konsernin käytännösääntöihin kuuluvat muun muassa työtiloihin pääsyä ja konsernin tietojärjestelmien käyttöä, työntekijän roolia Aktian edustajana, omien ja lähipiiriin kuuluvien henkilöiden asioiden hoitoa Aktiassa, sivutoimia ja luottamustehtäviä sekä Aktian liikesalaisuuksien suojaamista koskevat säännöt. Asiakassuhteet ovat Aktian liiketoiminnassa kaikkein tärkeintä, ja siksi käytännösääntöihin kuuluvat myös keskeisimmät salassapitoa ja asiakasvalitusten käsittelyä koskevat säännöt.

Konsernin sisäisiin ohjeisiin perustuvat käytännösäännöt muodostavat perustan Aktian yritys vastuulle, jonka tavoitteena on vastuullisten finanssipalvelujen tarjoaminen asiakkaille.

Kaikki Aktian työntekijät ovat velvollisia noudattamaan käytännösääntöjä. Käytännösääntöjen mukaan kullakin työntekijällä on suuri vastuu siitä, että asiakkaiden ja markkinoiden luottamus Aktiaa kohtaan säilyy. Henkilöstölle annetaan säännöllisesti käytännösääntöihin liittyvää koulutusta.

Käytännösäännöissä konsernin henkilökuntaa kehoitetaan ilmoittamaan sääntörikkomuksista ja mahdollisista epäeettisistä liiketoimintamenetelmistä tai niiden epäilyistä (nk. whistle blowing). Intranetissä tehtävä ilmoitus menee Aktian compliance-toiminnon ja Sisäisen tarkastuksen esimiehille. Vuonna 2016 tällaisista rikkomuksista ei tehty ilmoituksia.

Compliance-toiminto valvoo tiettyjen käytännösääntöjen noudattamista säännöllisesti, kun taas muita sääntöjä valvoo lähin esimies tai muu henkilö, jonka vastuualueeseen valvonta kuuluu.

Kansainväliset sopimukset

Aktiassa noudatetaan keskeisiä kansainvälisiä sopimuksia ja normeja, kuten esim. YK:n ihmisoikeuksien julistusta ja muita YK:n sopimuksia, ILO:n sopimuksia, OECD:n monikansallisia yhtiöitä koskevia toimintaohjeita ja Rion kestävän kehityksen julistusta.

Aktia on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet (PRI). Allekirjoituksen myötä Aktia sitoutuu varainhoidossaan huomioimaan ympäristön ja yhteiskunnan ja noudattamaan hyvää hallintotapaa. PRI:n avulla Aktian varainhoitotoimintaa kehitetään sekä sijoitusrahastoista ja täyden valtakirjan omaisuudenhoidosta vastaavissa yksiköissä että pankin omia investointeja hoitavissa yksiköissä. PRI merkitsee myös sitä, että Aktia voi edistää vastuullisuutta yhtiöissä, joiden arvopapereihin se sijoittaa.

Aktia on FINSIF – Finland's Sustainable Investment Forum ry:n jäsen.

Vastuullinen markkinointi

Aktian markkinointiin sovelletaan vastuullisen markkinoinnin periaatteita, Suomen markkinointilainsäädäntöä sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja Finanssivalvonnan ohjeita.

Aktia pyrkii avoimeen markkinointiin, jossa annetaan olennaista, asiakkaan päätökseen mahdollisesti vaikuttavaa tietoa tuotteista ja palveluista. Markkinointia alaikäisille on rajoitettu kansallisen lainsäädännön ja ohjeiden mukaisesti. Markkinoinnissa otetaan huomioon alaikäisten ja vajaavalttaisten henkilöiden rajoitettu oikeuskelpoisuus koskien tiettyihin pankkipalveluihin liittyvien sopimusten tekoa.

Vuonna 2016 ei raportoitu olennaisista rikkomuksista määräysten ja vapaaehtoisten markkinointikoodien, mainosten tai sponsoroinnin osalta.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen

Aktian tulee korkean liikemoraalin ja sisäisen valvonnan avulla estää se, että konserni tarkoituksella tai vahingossa osallistuu suoraan tai epäsuorasti laittomaan toimintaan, kuten rahanpesuun tai terrorismin rahoittamiseen. Aktia on velvollinen ylläpitämään asiakkaidensa ja näiden pankkiasioiden hyvää tuntemusta sekä asiakkuuden alussa että sen aikana.

Aktian sisäiset säännöt, rutiinit, järjestelmätuki ja koulutus tukevat henkilöstöä asiakkaiden tuntemisessa. Näin Aktia voi huolehtia siitä, että konserni-yhtiöitä tai konsernin palveluja ei käytetä rahanpesutarkoituksiin tai terrorismin rahoittamiseen.

Terrorismin rahoituksen estämiseksi Aktian asiakasrekisterejä ja asiakkaiden tilitapahtumia verrataan säännöllisesti viranomaisten julkaisemiin pakoteltuihin. Aktian henkilöstö saa jatkuvasti koulutusta konsernin periaatteista ja menetelmistä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi.

Aktian sidosryhmät

Sidosryhmiä ovat ne tahot, jotka vaikuttavat eniten yrityksen toimintaan ja joihin yrityksen toiminta vaikuttaa eniten. Sidosryhmät ovat Aktian suurin voimavara, ja ne odottavat Aktialta vakaata tulosta ja jatkuvaa, avointa vuoropuhelua kanssaan.

Tärkeimmät sidosryhmämme ovat asiakkaat, henkilöstö, omistajat ja sijoittajat sekä yhteiskunnalliset tahot, kuten viranomaiset, toimialajärjestöt, yhteistyökumppanit, palveluntuottajat ja media.

Kuuntelemme sidosryhmiämme ja otamme heidät mukaan tuotteiden ja palvelujen sekä yritys vastuun kehittämistyöhön. Aktiivinen dialogi sidosryhmien kanssa auttaa meitä tunnistamaan, mitä toiminnan osa-alueita meidän tulisi priorisoida ja kehittää. Näin pysymme ajan tasalla sidosryhmien Aktiaan kohdistuvien vaatimusten ja toiveiden suhteen.

Aktiassa tehdään sekä jatkuvia että yksittäisiä tutkimuksia ensisijaisesti asiakkaiden, henkilöstön ja omistajien kokemusten kartoittamiseksi. Tutkimuksia täydennetään syventävillä dialogeilla. Systemaattisen asiakastutkimustyön avulla saamme tietää, miten asiakkaamme meidät, meidän tuotteemme ja palvelumme kokevat. Asiakastytyväisyyden mittarina on NPS.

Vuonna 2015 tehtiin ensimmäinen laaja yritys vastuuta koskeva sidosryhmäkysely. Sidosryhmäkyselyä toteutetaan säännöllisesti muutaman vuoden välein. Viimeisimpään kyselyyn vastasi yli 700 vastaajaa. Verkossa täytetävän kyselyn lisäksi tehtiin useita syvähaastatteluja. Tutkimus osoitti, että sidosryhmämme näkevät vastuukysymykset osana liiketoimintaa ja että ne heidän mielestään ovat hyvässä hoidossa. Erityisesti painotettiin hyvää

hallintotapaa ja viestintää koskevia kysymyksiä. Sidosryhmien edustajat pitivät Aktiaa turvallisena, luotettavana, vakaana ja hyvin hoidettuna pankkina, jonka viestintä omistajien ja sijoittajien kanssa toimii hyvin. Lisätietoja on helposti saatavilla ja raportointi on läpinäkyvää ja asianmukaista. Pankin taloudellisten analyysien arveltiin olevan korkeatasoisia.

Aktian vastuullisuuden edelleen kehittämisessä henkilöstön osaaminen tulisi edelleen olla painopisteenä. Asiakaskäyttäytymisen muutos kasvattaa digitaalisten palvelujen kysyntää ja taloudelliselle neuvonannolle asetettuja vaatimuksia, mikä lisää osaamisvaatimuksia.

Osallistumme toimialalla käytävään keskusteluun trendeistä, haasteista ja mahdollisuuksista. Viranomaisiin pidetään jatkuvasti yhteyttä. Keskustelemme ajankohtaisista aiheista sekä valtakunnallisten että paikallisten tiedotusvälineiden edustajien kanssa. Seminaareihin, paikallisiin tapahtumiin, messuihin ja hankkeisiin osallistumalla saamme tietoa sidosryhmistämme.

Aktian pääekonomisti vastaa pankin makrotaloudellisista analyyseistä ja ennusteista. Pääekonomistin Taloudellinen katsaus julkaistaan neljä kertaa vuodessa, ja lisäksi hän osallistuu säännöllisesti kansantaloutta koskevaan keskusteluun.

Aktiivista viestintää eri sidosryhmien kanssa toteutetaan useiden kanavien kautta. Tärkeimmät viestinnän välineet ovat yrityksen verkkosivut, sosiaalinen media, lehdistö- ja pörssitiedotteet, asiakastiedotteet ja säännöllinen asiakasviestintä valituille asiakasryhmille.

Seuraavassa esitellään tärkeimmät sidosryhmämme.

ASIAKKAAT

Aktialla on noin 350 000 henkilöasiakasta ja noin 30 000 yritys- ja instituutioasiakasta.

Työskentelemme asiakkaidemme hyvinvoinnin eteen ja tarjoamme neuvoja ja palveluja hyvään taloudenpitoon myös pitkällä aikavälillä. Tavoitteenamme on tarjota vastuullisia finanssipalveluja kaikille asiakkaillemme. Käymme aktiivista vuoropuhelua asiakkaidemme kanssa ja ymmärrämme heidän tarpeitaan nyt ja tulevaisuudessa. Tärkeimmät dialogit käydään päivittäin konttoreissa, puhelimitse ja digitaalisissa kanavissa. Kuuntelemme asiakkaitamme, teemme säännöllisiä asiakastutkimuksia ja otamme asiakaspalautteesta vaarin. Panostamme pitkäaikaisiin asiakkuuksiin, proaktiivisuuteen ja seurantaan. Toimintamme on vastuullista eettistä ja läpinäkyvää.

HENKILÖSTÖ

Aktiassa on noin 1 000 työntekijää.

Tavoitteenamme on olla houkutteleva työnantaja. Henkilöstön osaaminen ja suoriutuminen tehtävistään on ratkaisevaa Aktian kehitykselle ja kasvulle. Pyrimme osaamisen jatkuvaan kehittämiseen ja henkilöstön kasvuun rooleissaan. Ylläpidämme avointa vuoropuhelua henkilöstön ja johdon välillä. Pidämme vuosittain kehityskeskustelut ja toteutamme säännöllisesti henkilöstötutkimuksia, järjestämme yhteisiä kokouksia, tarjoamme johtamistaidon kehittämishohjelmaa sekä järjestämme säännöllisiä terveys- ja työpaikkatarakastuksia. Aktiassa kunnioitetaan monimuotoisuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

OMISTAJAT JA SIJOITTAJAT

Aktialla on noin 42 000 omistajaa.

Työmme tavoitteena ovat pitkän aikavälin kannattavuus ja hyvä tuotto, joiden kautta luodaan pitkäaikaista arvoa omistajillemme. Arvo muodostuu vakaasta kurssikehityksestä ja osingosta. Aktia haluaa olla houkutteleva ja vaka sijoituskohte, ja siihen päästään vahvan vakavaraisuuden ja luottokelpisuuden sekä kustannustietoisuuden ja kasvupanostusten avulla. Sijoittajille ja analyytikoille tuotetaan säännöllisesti läpinäkyvää tietoa Aktian taloudellisesta kehityksestä ja toiminnasta. Yhtiökokouksessa omistajilla on vuosittain mahdollisuus esittää kysymyksiä yhtiön johdolle ja hallitukselle.

YHTEISKUNTA

Pyrimme avoimeen ja aktiiviseen dialogiin viranomaisten, päättäjien, tiedotusvälineiden ja toimialajärjestöjen kanssa. Suhteiden yhteistyökumppaneihin ja palveluntuottajiin toivotaan muodostuvan pitkäikäisiksi. Aktia antaa toimialaansa koskevia asiantuntijalausuntoja ja osallistuu tarpeen tullen asiantuntijana lainvalmistelutyöhön. Pyrimme proaktiivisuuden toimialan kehitykseen liittyvässä keskustelussa. Käsittelemme markkinoiden kehitystä ja trendejä sidosryhmien kanssa. Järjestämme säännöllisesti keskustelutilaisuuksia viranomaisten, tiedotusvälineiden ja päättäjien kanssa ja osallistumme aktiivisesti toimialajärjestöjen työhön.

Pitkäaikaiset asiakkuudet

Aktia noudattaa vastuullisuutta kaikessa toiminnassaan. Taloudellisessa vastuussa painotetaan vahvaa vakavaraisuutta, hallittua riskinottoa ja kestävää tulostasoa. Ensijainen tavoitteemme on auttaa asiakasta turvaamaan taloutensa. Näin luomme ja ylläpidämme pitkäaikaisia ja luottamuksellisia asiakassuhteita.

Aktia tarjoaa asiakkailleen kattavasti pankki- ja vakuutuspalveluja. Aktialla on noin 350 000 henkilöasiakasta ja noin 30 000 yritys- ja instituutioasiakasta. Vuonna 2016 uusien henkilö- ja yritysasiakkaiden määrä oli 2 000 (1 300). Aktian strategisena tavoitteena on kaksinkertaistaa uusien asiakkaiden määrä vuosittain vuoden 2018 loppuun mennessä.

Aktian visio on olla asiakkaidensa paras taloudellinen neuvonantaja. Toivomme asiakkaidemme keskittävän pankki- ja vakuutusasiansa Aktiaan, jolloin voimme tarjota heille lukuisia asiakasetuja. Tällä hetkellä Aktialla on noin 150 000 kokonaisasiakasta. Haluamme tarjota asiakkaillemme helpon ja joustavan tavan hoitaa pankkiasioitaan. Kehitämme ja tehostamme prosessejamme vastaamaan asiakkaiden tarpeita.

Vuonna 2016 fokus oli digitaalisten kanavien tavoitettavuuden parantamisessa ja palvelumallien kehittämisessä asiakkaiden talouden turvaamiseksi ja asiakastyytyväisyyden parantamiseksi. Koska asiakasuskollisuus on meille ensiarvoisen tärkeää, haluamme tarjota korkeatasoista neuvontaa ja olla helposti tavoitettavissa. Toivomme asiakkaidemme olevan tyytyväisiä pankkisuhteeseensa ja suosittelevan meitä muille. Asiakassuositusindeksin nousu on Aktian kasvustrategiassa määritelty laadun mittariksi.

Parempi tavoitettavuus digitaalisesti ja kumppanuuksien kautta

Viime vuosien aikana asiakaskäyttämisenä on tapahtunut merkittävä muutos, joka on tiukentanut tavoitettavuudelle asetettuja vaatimuksia. Asiakkaamme ovat jatkuvasti verkkoyhteydessä ja odottavat samaa myös pankilta.

Asiakaskäyttäytymisen muutos osoittaa selvästi, että ihmiset hoitavat yhä enenevässä määrin päivittäiset pankkiasiansa itsepalveluna ajasta ja paikasta riippumattomien digitaalisten palvelujen avulla. Aktia on vuoden aikana panostanut laadukkaaseen neuvontaan konttoreissa. Asiakkaat ovat kiinnostuneita yksinkertaisista ja läpinäkyvistä tuotteista, ja he varaavat ajan konttorista tarvitessaan syvällisempää taloudellista neuvonantoa. Tämä edellyttää henkilöstöltä laajempaa osaamista ja suurempaa joustavuutta.

Aktia on viime vuosien aikana panostanut digitaalisten palvelujen kehittämiseen asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Aktian palvelut ovat tällä hetkellä saatavilla verkossa, puhelimitse ja konttoreissa. Tämän lisäksi sosiaalisen mediasta on tullut yhä tärkeämpi tiedotuskanava. Tässä kanavassa ei hoideta asiakkaiden henkilökohtaisia asioita, mutta asiakaspalvelumme vastaa aktiivisesti tuotteita ja palveluja käsitteleviin yleisiin kysymyksiin.

Paikasta riippumattoman palvelun kasvavan kysynnän myötä olemme lisänneet verkko- ja puhelinpalvelumme resursseja. Kehityspanostuksia on viime vuosina tehty erityisesti digitaalisten palvelujen valikoiman kasvattamiseen. Aktia on vuoden aikana ottanut käyttöön sähköisen allekirjoituksen helpottamaan tiettyjen tuotteiden ostamista.

Meille on tärkeää, että palvelumme ovat helposti saatavilla. Asiakkaiden puheluihin vastataan yleensä muutaman sekunnin sisällä, ja verkkopankin suojatun viestitoiminnon kautta lähetettyihin viesteihin saa vastauksen yhden pankkipäivän sisällä. Aktiassa painotetaan kaiken verkon kautta tapahtuvan asiakasviestinnän tietoturva. Asiakkaita ohjataan käyttämään verkkopankin suojattua viestitoimintoa yhteydenotoissa pankkiin.

Tavoitettavuus on parantunut, ja asiakkaat voivat nostaa käteistä kaikista R-kioskeista ja suurimmasta osasta K-kauppoja ympäri Suomen. R-kioskeissa voi nyt myös maksaa laskuja.

Kesällä 2016 R-kioskien tarjoaman laskunmaksupalvelun maksujenvälitys siirtyi Aktiaan. Tämä oli luonnollinen jatke vuotta aiemmin hyvin alkaneelle yhteistyölle, jossa Aktia Mastercard Prepaid -kortit tulivat ketjun valikoimaan. Aktia kehittää tuote- ja palveluvalikoimaansa eri kanavissa, ja yhteistyö R-kioskin kanssa mahdollistaa standardoitujen tuotteiden tarjoamisen hyvin laajassa jakeluverkostossa.

Tuotteiden ja palvelujen innovatiivinen kehittäminen

Aktia toi vuoden alussa markkinoille Haavehaarukan, jolla on nopea ja helppo tarkistaa, pystyykö asiakas hoitamaan tietyn kokoista asuntolainaa. Viiden kysymyksen avulla selvää, onko asunohaave mahdollinen toteuttaa.

Keväällä Aktian mobiiliverkkopankissa otettiin käyttöön helppo kirjautuminen. Kun helppo kirjautuminen on ensin aktivoitu mobiiliverkkopankissa, kirjautuminen tapahtuu helposti käyttäjänimellä ja salasana. Helppoa kirjautumista käyttäessään asiakas ei tarvitse avaintunnuskorttia tarkistaakseen saldoja, tilitapahtumia, korttosaldoja, korttitapahtumia tai eräännyviä laskuja. Monet ovat pitäneet hankalana ottaa avaintunnuskortti esille kassajonossa vain saldon tarkistamista varten. Avaintunnuskorttia tarvitaan vain, kun asiakas haluaa tehdä maksun verkkopankissa.

Heinäkuussa ilmoitettiin, että Aktia ostaa Elisa Rahoitus Oy:n. Kaupan myötä mobiilimaksamisen edelläkävijä Elisa Lompakko sai uuden kodin Aktiasta. Aktia Rahoitus Oy:ksi sittemmin nimetyn yhtiön ensisijainen tehtävä on kehittää innovatiivisia mobiilimaksamisen ratkaisuja ja vastata niiden toiminnasta. Yhtiön vastuulla ovat myös Aktian MasterCard-tuotteet ja kolmansien osapuolten maksamisen ratkaisut. Kauppa oli osa Aktian kasvustrategiaa, ja sen myötä Aktia vahvisti osaamistaan mobiilimaksamisessa ja nosti teknisten ratkaisujen kehittämisen uudelle tasolle.

Lokakuussa lanseerattiin Aktia Wallet, digitaalinen lompakkosovellus, joka helpottaa ja nopeuttaa maksuja ja korttien hallintaa. Sovellus tuo asiakkaiden käyttöön helpot ja turvalliset mobiili- ja verkkomaksut. Asiakas voi ladata rahaa Wallet-tililleen maksukortillaan tai verkkopankissa. Asiakkaan on helppo seurata tilin ja maksukorttien tapahtumia sekä muokata korttien asetuksia. Sovelluksen avulla korttien saldoja ja korttitapahtumia voi seurata reaaliajassa. Aktia Wallet lisää myös turvallisuutta, koska sen avulla voi nopeasti sulkea kadonneen kortin tilapäisesti ja ottaa sen jälleen käyttöön. Käyttäjät voivat lähettää sovelluksen avulla rahaa toisilleen. Kaikki siirrot tapahtuvat reaaliajassa.

Aktia Walletin käyttäjä voi tilata itselleen ja perheenjäsenilleen maksutarroja. Maksutarra helpottaa lähimaksamista entisestään, koska tarra voi liimata esimerkiksi puhelimeen tai avaimenperään, jolloin se pysyy aina mukana. Asiakas vie maksutarran kassapäätteen lähelle, ja maksu veloitetaan Wallet-tililtä. Aktia Walletiin voi liittää turvallisen ja helpon verkkomaksamisen mahdollistavan nettimaksukortin. Nettimaksukortilla maksetaan tutulla tavalla, eli kortin tiedot syötetään verkkokauppaan tai -palveluun. Nettimaksukortti on aina asiakkaan ulottuvilla, eikä sitä voi hukata.

Suurin osa vuodeksi 2017 suunnitellusta kehitystyöstä liittyy digitaalisiin ratkaisuihin, ja tuomme asiakkaidemme käyttöön mm. mobiilipankkisolveluksen. Aktia on yksi Siirto-maksujärjestelmän lanseerauksen takana olevista pankeista. Se on Suomen ensimmäinen reaaliaikaiset siirrot pankkien välillä mahdollistava alusta, jonka toteutuksesta vastaa Automatia. Siirto on EU:n uuden maksupalveludirektiivin (PSD2) mukainen avoin maksualusta. Se raivaa tietä innovaatioille ja uusille maksamisen ratkaisuille. Käyttäjät tarvitsevat vain matkapuhelinnumeron lähettääkseen ja vastaanottaakseen rahaa, ja kaikki siirrot tapahtuvat reaaliajassa käyttäjän pankkitilillä. Uusi alusta tulee käyttöön kaikissa Automatian yhteistyöpankeissa.

Vastuullinen luotonanto

Rahoituspalveluilla on tärkeä rooli Aktian pyrkiessä luomaan pitkäaikaisia ja kannattavia asiakassuhteita yksityis- ja yritysasiakassegmenteissä. Asiakasrahoituksesta syntyvä luottoriski on näin ollen keskeinen riskialue Aktialle, ja on sekä pankin että yhteiskunnan etu, että asiakkaalle ei myönnetä lainaa, jota tällä ei ole edellytyksiä hoitaa. Hyvän liiketavan mukaisesti pankki huomioi luottosuhteen vastuullisuuden ja pyrkii varmistamaan asiakkaan taloudellisen turvan ja edellytykset menestyä luotolla rahoitetussa toiminnassaan. Kaikki luotonanto perustuu asiakkaan riittävään maksukykyyn.

Luottoa annetaan vain tarkoituksiin, jotka tunnetaan, joiden käytön liike-toiminnalliset näkökohdat ymmärrämme ja joissa luoton takaisinmaksu voidaan varmistaa. Edellytys rahoitussitoumukseen ryhtymiselle on, että ymmärrämme rahoitusjärjestelyn täysin sekä asiakkaan että pankin näkökulmasta. Jokaisen vastuullisen käsittelijän velvollisuutena on, tilanteen niin vaatiessa, hyödyntää parasta Aktiassa saatavilla olevaa osaamista.

Teemme vain terveitä ja eettisesti perusteltavia luottosopimuksia. Emme ryhdy järjestelyihin, jotka tehdään lainsäädännön tai sääntelyn kiertämiseksi. Emme rahoita luotonottajia, joiden arvioimme olevan kykenemättömiä maksamaan velkojaan, vaikka saisimmekin turvaavat vakuudet. Emme myöskään rahoita ulkopuolisen antamaa vakuutta vastaan silloin, kun vakuuden antaja ilmeisesti ei ymmärrä rahoitukseen mahdollisesti liittyviä riskejä.

Asiakkaan lainanhoitokyvyn arviointi tehdään jokaisen luottohakemuksen yhteydessä ja arvioinnin tuloksena päätetään asiakkaan luottoluokitus. Samalla tutkitaan myös asiakkaan kyky vastata nykyistä selvästi korkeammista korkokuluista. Laina-aikaa päätettäessä huomioidaan rahoitettavan kohteen käyttöaika. Lisäksi henkilöasiakas voi suojautua työttömyyttä, sairautta tai mahdollista korkojen nousua vastaan erilaisin vakuutusturvin ja korkosuojin.

Pankki kannustaa etukäteissästöihin asuntokaupoissa ja noudattaa voimassa olevia viranomaisuusituksia.

Asiakkaan lainanhoitokulut eivät saa olla liian suuret suhteessa tuloihin, ja asiakkaalle on myös jätävä tarpeeksi varoja elämiseen sen jälkeen kun lainanhoito- ja asumiskulut on maksettu. Yksityishenkilöiden luottoluokitus perustuu mm. asiakkaan maksuhäiriötietoihin sekä arviointiin asiakkaan lainanhoitokyvystä hakemushetkellä ja tulevaisuudessa.

Yritystoiminnan rahoituksessa otetaan edellä mainittujen tekijöiden lisäksi huomioon myös mm. yrityksen liikeidea, markkinat, johdon kyvykyys, kasvavirta ja tuloksentelekyky. Yritysten osalta selvitetään normaalin yritysluottoanalyysin osana myös yrityksen ympäristöriskit ja suunnitellun investoinnin vaikutukset ympäristöön.

Lainahoito-ongelmissa pankki pyrkii mahdollisimman nopeasti löytämään asiakkaan kanssa ratkaisun, jotta lainan takaisinmaksu voi jatkua. Lainaohjelmien uudelleenjärjestelyllä voidaan tilapäisissä maksuvaikeuksissa helpottaa asiakkaan mahdollisuuksia täyttää veloitteensa pankkia kohtaan. Jos maksuvaikeudet ovat pysyviä ja edellyttävät, että asiakas myy lainan vakuutena olevaa omaisuuttaan, pankki kannustaa asiakasta huolehtimaan myynnistä omin neuvoin ja vapaaehtoisesti.

Vastuullinen sijoittaminen

Aktian vastuullinen sijoitustoiminta pohjautuu vakuuttuneisuuteen siitä, että vastuullisesti, kestävien normien mukaan toimiva yritys on pitkällä aikavälillä kannattavampi ja kilpailukykyisempi kuin yritys, joka ei huomioi näitä normeja.

Varainhoidossa Aktia pyrkii toimimaan vastuullisten ja kestävien periaatteiden mukaisesti. Vastuullisen sijoittamisen periaatteita sovelletaan niin Aktia Rahastoyhtiö Oy:n sijoitusrahastoihin kuin täyden valtakin varainhoitoon ja institutionaalisille sijoittajille tarjottaviin muihin sijoituspalveluihin.

Aktian sijoitusrahastojen hallinnoinnissa on vuodesta 2006 lähtien sovellettu Aktia Rahastoyhtiö Oy:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita. Periaatteita päivitetään säännöllisesti, viimeksi vuonna 2014. Ne rakentuvat integraation, poissulkemisen ja vastuullisen omistajuuden pohjalta.

Integraatio:

Ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintoon liittyvät tekijät (nk. ESG-tekijät) on integroitu sijoitusprosessiin. ESG-riskien ja -mahdollisuuksien tunnistaminen luo paremman pohjan terveille sijoituspäätöksille.

Poissulkeminen:

Tietyt sinänsä lailliset toiminnan muodot voivat altistaa negatiivisille tapahtumille, kuten vahingonkorvausvaatimuksille ja epäedulliselle julkisuudelle, jotka aiheuttavat vaikeasti ennakoitavia ja arvioitavia riskejä. Aktia välttää sijoituksia tällaisen riskiprofilin yrityksiin, ja rahastot välttävät suoria sijoituksia yrityksiin, joiden pääasiallinen toimiala on uhkapelitoiminta, tupakkateollisuus tai aseeteollisuus. Rahastot välttävät lisäksi suoria sijoituksia lapsityövoimaa käyttäviin yrityksiin.

Vastuullinen omistajuus:

Omistajaohjauksen osalta sovelletaan Aktia Rahastoyhtiö Oy:n omistajapolitiikkaa. Omistajapolitiikka antaa Aktialle mahdollisuuden tarvittaessa käyttää äänioikeuttaan rahastojen puolesta yhtiökokouksissa. Tarkoituksena on valvoa osuudenomistajien yhteistä pitkän aikavälin omistustressiä. Omistajapolitiikkaa on viimeksi päivitetty vuonna 2012. Aktia olettaa, että suomalaiset pörssiyhtiöt noudattavat Arvo-paperiyhdistys ry:n julkaiseman omistajaohjaussuosituksen mukaisia periaatteita.

Vuoden 2016 aikana aloitettiin projekti, jonka tavoitteena on nostaa profilliamme vastuullisena sijoittajana. Aktia on 31.1.2017 alkaen tehnyt ISS-Ethixin kanssa vaikuttamista ja arvottamista koskevaa yhteistyötä. Arvottamispalvelun avulla tunnistamme yhtiöt, jotka ovat rikkoneet kansainvälisiä ympäristöä, yhteiskuntaa ja hyvää hallintotapaa koskevia normeja. Vaikuttamispalvelun kautta osallistumme näiden yhtiöiden ohjaamiseen myönteiseen suuntaan ESG-kysymyksissä.

Institutionaalisille asiakkaille tarjotaan mahdollisuutta sijoittaa omien vastuullisuutta koskevien kriteeriensä ja linjaustensa mukaan. Asiakkaan sijoitussalkkuun valitaan yhdessä sovittujen vastuullisten sijoitusten periaatteiden mukaisia rahoitusvälineitä. Näin asiakas voi suosia yrityksiä, jotka tuntevat ympäristö- ja yhteiskuntavastuunsa ja joissa noudatetaan hyvää hallintotapaa.

Aktia on vuoden 2016 alusta alkaen julkaissut säännöllisesti vastuullista sijoittamista koskevan katsauksen. Siihen sisältyy Aktian osakerahastojen CO2-profilin kuvaus. Katsaus on saatavilla Aktian verkkosivuilla.

Määrätietoisella työllä olemme saavuttaneet vakaan aseman toimintalueellamme. Toimintamallimme ja osaava henkilöstömme on jo monena vuonna saanut paljon myönteistä palautetta riippumattomissa asiakaskyselyissä. Aktia Varainhoito on valittu Suomen parhaaksi instituutioasiakkaiden varainhoitajaksi SFR:n (Scandinavian Financial Research) tutkimuksissa vuosina 2010, 2012 ja 2013 (Platinum Award), ja se on sijoittunut kahden parhaan joukkoon vuosina 2011, 2015 ja 2016 (Gold Award). Lisäksi Morningstar on nimennyt korkovarainhoitomme kaikkien kotimaisten ja Suomessa toimivien globaalien varainhoitajien joukosta Suomen parhaaksi vuosina 2013, 2014 ja 2015. Vuonna 2016 Morningstar valitsi Aktian jälleen parhaaksi kotimaiseksi korkovarainhoitajaksi.

Ruotsalainen rahastoanalyysiin erikoistunut Tell Media Group on jo kuutena peräkkäisenä vuotena (2010–2015) valinnut ulkoisia rahastoja tutkivan tiimimme Suomen parhaaksi. Tutkimusten tulosten mukaan vahvuuksiamme ovat mm. sijoitustuotteiden analyysi ja valinta, sijoituskokonaisuuksien kokoaminen, selvä sijoitusprosessi ja tuloksekas toiminta.

Asiakastytyväisyyden seuranta

Asiakastytyväisyys on yksi asiakaspalvelun tärkeimmistä mittareista. EPSI Rating Finlandin (European Performance Satisfaction Index) mukaan yksityishenkilöiden luottamus pankkialaan on laskenut viimeksi kuluneen vuoden aikana 73,1:een (75,7). Aktian henkilöasiakkaiden tyytyväisyys heikentyi jonkin verran vuonna 2016 ja päättyi 77,3:een (79,3) eli samalla tasolle kuin vuonna 2014. Yritysassiakkaiden luottamus pankkialaan on sen sijaan parantunut 76,9:ään (73,9). EPSI Ratingin lokakuussa 2016 julkaiseman raportin mukaan tulos oli pitkälti sama kuin henkilöasiakaspuolella. Asiakastytyväisyys oli 76,6 (-). Aktia pyrkii asiakastytyväisyyden jatkuvaan parantami-

seen. Tavoitteenamme on, että asiakkaat tuntevat olevansa tervetulleita riippumatta siitä, tapahtuuko kohtaaminen henkilökohtaisesti konttorissa, verkossa vai puhelimitse.

Aktiassa on perinteisesti kuunneltu asiakkaiden mielipiteitä ja toiveita. Asiakastytyväisyyttä mitataan ja seurataan myynti- ja työprosessiemme painopistealueiden mukaan. Saadaksemme kokonaiskuvan siitä, mitä mieltä asiakkaat ovat palvelustamme, tuotteistamme ja palveluistamme, asiakastytyväisyyttä seurataan sekä sisäisten että ulkoisten tutkimusten avulla. Aktian omista asiakastutkimuksista saa konkreettisen käsityksen asiakkaiden palvelukokemuksista eri kanavissa, konttoreissa, puhelimitse ja verkossa. Sisäiset tutkimukset tehdään kanavittain, ja niitä voi siksi käyttää tehokkaasti toiminnan ja myynnin ohjaamiseen. Kaikkien tutkimusten yhteiseksi mittariksi on valittu NPS (Net Promoter Score).

Ulkoisten markkinatutkimusten avulla saamme kuvan asemastamme markkinoilla. Seuraamme kuluttajien käsitystä ja asiakkaiden pankkikokemusta mm. ulkopuolisten palveluntoimittajien järjestämässä asiakaspaneelissa. Lisäksi Aktia osallistuu kansalliseen EPSI-tutkimukseen, joka toimii ulkopuolisena ja puolueettomana asiakastytyväisyyden mittarina. Vuonna 2016 Aktian NPS, eli suositusindeksi, oli 32 (38) henkilöasiakkaiden osalta ja 38 (-) yritysasiakkaiden osalta.

Asiakastutkimusten tulokset tulevat säännöllisesti myynnin johdon käyttöön, ja asiakaspalvelua kehitetään niiden pohjalta.

Tutkimukset osoittavat, että Aktian asiakkaat ovat erittäin tyytyväisiä pankkisuhteeseensa. Aktian vahvuuksia ovat ystävällisyys, turvallisuus, asiantuntemus ja asiakkaiden ongelmien hyvä käsittely, mikä vastaa lupaustamme tuottaa vastuullisia pankkipalveluja. Kehitettäviä osa-alueita ovat tavoitettavuus digitaalisissa kanavissa sekä tuotteiden ja palvelujen kehittäminen.

Asiakaspalautteen käsittely

Aktialla on koko konsernia koskeva asiakaspalautteen käsittelypolitiikka. Kaikki asiakaspalautteet kirjataan järjestelmään, joka toimii samalla toteutettujen toimenpiteiden lokina. Asiakkaat voivat antaa palautetta Aktian verkkosivuilla olevalla lomakkeella, puhelimitse tai henkilökohtaisesti konttorissa.

Aktian johto, myynnin johto, Compliance-toiminto ja sisäinen tarkastus saavat säännöllisesti yhteenvedon asiakaspalautteista ja toteutetuista toiminnoista. Valitukset käsitellään ensisijaisesti niitä koskevassa yksikössä, mutta kaikki asiakasvalitukset kirjataan ja tarpeen vaatiessa niitä seurataan.

Palauteviestejä ja ehdotuksia tulee vuosittain noin 1 200. Sisällöltään palautteet heijastavat lähinnä toiminnassa tapahtuneita, asiakkaisiin vaikuttaneita muutoksia. Vuosina 2012–2016 tulleen palautteen perusteella Aktian tilanne on erittäin hyvä. Tulos on linjassa Aktian markkina- ja asiakastytyväisyysmittausten tulosten kanssa. Niissä asiakastytyväisyys on erittäin hyvä.

Palauteasiakkailta on tärkeä työkalu myös Aktian tuotteiden ja palvelujen kehittämistyön kannalta. Paljon kiitosta tulee asiakaspalvelusta eri kanavissa. Spontaanin palautteen perusteella yksi Aktian keskeisimmistä vahvuuksista on ystävällinen, henkilökohtainen ja ihmisläheinen palvelu. Sama näkyy myös asiakastutkimuksissamme. Kritiikkiä tulee lähinnä palvelujen toimintahäiriöistä.

Houkutteleva työpaikka

Aktian tavoitteena on olla perheiden ja heidän yritystensä paras taloudellinen neuvonantaja. Tavoitteen saavuttamiseksi vaaditaan hyvät suhteet niin asiakkaisiin kuin henkilökuntaan. Meille on tärkeää, että henkilöstö on sitoutunutta ja motivoitunutta. Hyvä johtaminen parantaa työhyvinvointia ja työssä viihtymistä. Henkilöstön halutaan kokevan Aktia hyvänä työpaikkana, jossa työntekijöitä arvostetaan.

Arvomme – vastuullinen, turvallinen ja inhimillinen – leimaavat kaikkea toimintaamme. Ne luovat pohjan sille, kuinka kohtaamme asiakkaamme, työtoverimme, yhteistyökumppanimme ja muut sidosryhmämme.

Laajan osaamisen takaamiseksi ja tavoitteen olla paras taloudellinen neuvonantaja täyttämiseksi Aktian kasvustrategiassa on määritelty kaksi henkilöstöä koskevaa laatumittaria. Ensimmäinen on sertifoitujen myyjien määrän kasvattaminen. Vuoden 2016 lopussa sertifoitujen myyjien osuus oli noin 55 prosenttia. Toinen laatumittari on työnantajasuositus. Henkilöstön halukkuus suositella Aktiaa työnantajana oli vuoden lopussa 80 (86,5) prosenttia. Tavoitteena on, että yli 90 prosenttia myyjistä on sertifoituja ja että työnantajasuositus ylittää Suomen keskiarvon, 82 prosenttia, strategiakauden lopussa vuonna 2018.

Aktiassa sertifoitun myyjän tulee täyttää Finanssialan keskusliiton arvopärimarkkinoilla asiakaspalvelutehtävissä toimivilta edellyttämät tutkintovaatimukset. Vaaditut tutkinnot ovat sijoituspalvelututkinto (APV 1) ja sen jatkotutkinto, sijoitusneuvojan erityistutkinto (APV 2). Sertifioinnin mittareita ovat myös LKV-tutkinto ja vakuutus-tutkinto (VTS) sekä ylempi vakuutus-tutkinto (YVTS).

Vuonna 2016 panostimme henkilöstön koulutukseen ja sisäisten prosessien kehittämiseen niin, että siirtyminen uuteen peruspankkiympäristöön olisi mahdollisimman sujuva. Vuoden aikana satsattiin edelleen myös johtamiskoulutukseen. Kaikki esimiehet ovat osallistuneet Aktian organisaatiolle räätälöityyn johtamiskoulutukseen. Aktian johtamisperiaatteet on uudistettu koulutuksen yhteydessä.

Olenaisuusanalyysit osoittavat, että Aktiassa pidetään henkilöstöä koskevia kysymyksiä tärkeinä. Keskeisimmät olenaisuusanalyysissä painotetut näkökohdat koskevat osaamisen kehittämistä, johtamista ja työhyvinvointia, tasa-arvoa ja monimuotoisuutta sekä palkitsemista.

Laaja osaaminen

Muuttunut asiakaskäyttäytyminen, digitalisaatio ja tekninen kehitys asettavat uusia vaatimuksia osaamisen kehittämiseksi. Jatkuva, hyvin suunniteltu ja tarpeisiin suhteutettu koulutus parantaa osaamista ja vahvistaa henkilöstön motivaatiota. Riittävä osaaminen tukee myös työhyvinvointia.

Tavoitteena on laaja osaaminen sekä organisaatiossa että yksilötasolla Aktian kilpailukykyä nostamiseksi ja Aktian erottautumiseksi kilpailijoistaan.

Aktiassa on käytössä laaja valikoima koulutusmoduuleja, ja useita koulutuksia järjestetään alueellisesti matkustamisen vähentämiseksi. Keskimäärin työntekijät käyttivät koulutuksiin 4,0 (2,6) päivää vuonna 2016. Käytössä on myös paljon ulkopuolisia kursseja, mm. elävän kaksikielisyyden varmistamiseksi järjestettäviä kielikursseja.

Lähtökohtaisesti jokainen Aktian työntekijä kantaa vastuun oman osaamisensa kehittämistä. Kaikkia kannustetaan etsimään ratkaisuja ja uusia toimintatapoja ja käymään avointa vuoropuhelua kollegoiden ja esimiesten kanssa. Säännöllisesti pidettävät kehityskeskustelut, joissa käsitellään ja arvioidaan työntekijän henkilökohtaista kehitystä, tavoitteita ja suoriutumista, ovat tärkein työkalu osaamisen kehittämisen varmistamiseksi konsernissa. Koulutusympäristöjä kehitetään, ja saatavilla on yhä enemmän verkkopohjaisia kursseja. Niiden ansiosta itsenäinen opiskelu ja etäopiskelu lisääntyvät.

Vuonna 2016 sisäisiä koulutuspäiviä oli noin 4 100 (2 400). Lisäksi suoritettiin noin 20 e-learningkurssia. Yhteensä yli 690 (650) työntekijää on osallistunut koulutuksiin.

Koulutuksen rakennetta on uudistettu, jotta voimme paremmin vastata finanssialan muutosten tuomiin haasteisiin ja tulevaisuuden osaamisvaatimuksiin. Uusi rakenne tukee myyntiorganisaatiossa syksyllä 2015 tehtyjä roolimuutoksia, joiden tarkoituksena on vahvistaa taloudellisen neuvonannon osaamista. Myös koulutusten tasoa halutaan nostaa yksinkertaisemman ja yhtenäisemmän rakenteen avulla.

Hyvinvointi ja työssä viihtyminen

Työympäristö on tärkeä osa henkilöstön arkipäivää ja työviihtyvyyttä. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan Aktiassa aktiivisesti työhyvinvointikaritoitusten ja pulssimittausten avulla. Tavoitteena on vahvistaa työn iloon perustuvaa työkuultuuria.

Pulssimittauksia on tehty vähintään kaksi kertaa vuodessa vuodesta 2014 alkaen. Niiden tarkoituksena on selvittää henkilöstön keskuudessa vallitsevaa yleistä tunnelmaa kyselyhetkellä.

Pulssimittausten tuloksia käytetään toiminnan jatkuvaan kehittämiseen. Vuoden 2016 pulssimittausten tulokset osoittavat työntekijöiden olevan erittäin tyytyväisiä työtehtäviinsä, työyhteisöönsä ja johtamiseen. Tärkeimmät työn ilo ja inspiraatiota luovat tekijät ovat onnistumisen tunne ja yleis saavutuksista. Tunne, että hallitsee työnsä ja että työn ja yksityiselämän välillä vallitsee tasapaino, on ensiarvoisen tärkeä. Työnantajana Aktia tukee työntekijöiden henkilökohtaisia resursseja mm. koulutuksella ja terveyttä edistävillä toimilla.

Vuoden aikana panostettiin lyhyiden sairauspoissaolojen vähentämiseen. Lyhyet sairauspoissaolot vähenivät merkittävästi vuoden aikana.

Hyvä johtaminen

Sitoutuneet ja motivoituneet työntekijät ja hyvä johtaminen ovat se menestystekijä, jonka avulla Aktia saavuttaa aseman asiakkaidensa parhaana taloudellisena neuvonantajana. Kaikilla työntekijöillä on oikeus hyvään esimieheen. Eniten henkilökohtaista kehittymistä tapahtuu itse työssä, ja siksi on tärkeää luoda henkilöstölle mahdollisuus työssä oppimiseen.

Aktiassa panostetaan jatkuvasti johtamistaidon vahvistamiseen mm. säännöllisesti toteutettavilla esimieskoulutuksilla. Koulutusten lähtökohtana ovat Aktian strategia ja arvot sekä muutosjohtamistaito. Esimiesarvioinnin vastausprosentti oli 88 (91) prosenttia. Yhteenlaskettu esimiesindeksi oli 80,7 (79,1) prosenttia. Esimiesindeksi on parantunut yli 9,0 (7,3) prosenttiyksikköä vuodesta 2009, jolloin tehtiin ensimmäinen esimiesarviointi tässä laajuudessa.

Vuonna 2017 Aktiassa satsataan entistä laajemmin henkilöstön sitouttamiseen, ja sisäisiä mittauksia uudistetaan.

Aktian henkilöstö arvostaa esimiesten selkeää tavoiteasetantaa, päätöksentekokykyä, perustelukykä ja interaktiivisuutta.

Palkat ja palkitseminen

Aktian palkka- ja palkitsemisjärjestelmän tarkoitus on tukea monipuolista osaamista, yhteistyötä ja työn kehittämistä muuttuvissa olosuhteissa. Aktiassa noudatetaan kiinteistä ja muuttuvista osista koostuvaa palkitsemisjärjestelmää.

Palkka- ja palkkiopolitiikassa esitellään johtoa ja muuta henkilöstöä koskevat palkitsemisperiaatteet. Palkka- ja palkkiopolitiikka tukee hyvää ja tehokasta riskienhallintaa ja pohjautuu oikeudenmukaisuuden ja kilpailukyyn periaatteisiin. Tasapuolinen kohtelu on Aktian henkilöstöjohtoon ja palkkapolitiikan keskeinen periaate. Aktiassa pyritään maksamaan samasta työstä sama palkka. Työnantajana Aktian tulee tarjota henkilöstölleen kilpailukyistä palkkaa.

Vain henkilöstön hyvä työpanos mahdollistaa Aktialle kestäväen tulostason. Henkilökunnan motivaation lisäämiseksi Aktia pyrkii vuosittain siirtämään osan voitosta henkilöstörahastoon. Aktian henkilöstörahasto on jäsentensä yhteisesti omistama, rekisteröity, itsenäinen, juridinen toimija, joka ottaa vastaan henkilöstörahastoon Aktian liiketoiminnan menestyksen perusteella maksettavan voittopalkkio-osuuden ja hallinnoi sitä. Vuoden 2016 voittopalkkio-osuus on 1,1 miljoona euroa.

Lisätietoja konserninjohtoon ja hallintoelinten palkkioista on liitteessä K44 Lähipiiritapahtumat.

Johdon ja työntekijöiden välinen yhteistyö

Aktia pyrkii avoimeen vuoropuheluun johdon ja henkilöstön välillä. Aktian henkilöstöstä noin 85 (88) prosenttia kuuluu yleissitovan työehtosopimuksen piiriin. Aktiassa on yhteistoimintaneuvottelukunta, joka toimii konsernin luottamushenkilöiden keskustelufoorumina ja joka koostuu sekä työntekijöiden että työnantajan edustajista. Lisäksi Aktiassa on työsuojelutoimikunta. Molemmat kokoontuvat säännöllisesti vuoden aikana.

Työsuojelutoimikunta ja yhteistoimintaneuvottelukunta yhdistetään vuonna 2017 yhteisten asioiden käsittelyn tehostamiseksi.

Aktia noudattaa kansallista lainsäädäntöä kaikessa toiminnassaan. Olenaisissa toiminnan muutoksissa Aktiassa noudatetaan voimassa olevaa työolainsäädäntöä. Liiketoiminnan luovutuksista tulee henkilöstön edustajia lain mukaan tiedottaa viikon sisällä. Kun aloitetaan yt-neuvottelut, tulee henkilöstön edustajille toimittaa kirjallinen neuvotteluesitys vähintään viisi päivää ennen neuvottelujen alkua.

Paikallinen yhteiskuntavastuu

Aktia on säästöpankkiperinteidensä myötä vahvasti läsnä paikallisyhteisön toiminnassa. Jo 190 vuotta sitten perusajatuksena oli huolenpito ympäröivästä yhteiskunnasta. Pankki on aina ollut aktiivinen yhteiskunnan rakentaja. Aktia on toiminta-alueillaan tärkeä osa paikallisyhteisöä sekä työnantajana että finanssipalvelujen tarjoajana. Aktian konttorit tukevat aktiivisesti kulttuuri-, urheilu- ja yhdistystoimintaa. Konserni toimii yhteistyössä viranomaisten, toimialajärjestöjen, tieteellisten yhteisöjen, koulujen ja korkeakoulujen kanssa.

Tuki yhteiskunnalle

Aktia on perinteisesti tukenut konsernitasolla kulttuuri- ja urheilutoimintaa. Olemme jo pitkään olleet yhteistyössä Svenska Teaternin kanssa ja tukevat sen toimintaa. Suuri lapsille ja nuorille suunnattu tukipanostus on Stafettkarnevalen-liikuntatapahtuma. Tapahtuma kokoaa joka vuosi tuhansia suomenruotsalaisia nuoria eri puolilta maata, ja Aktia on toiminut yhtenä sen pääsponsorina jo vuosien ajan.

Vuonna 2016 Aktia rahoitti lupaavaa nuorta rallicrosskuljettajaa Niclas Grönholmia, joka tällä hetkellä on hallitseva Suomen mestari.

Aktia- ja säästöpankkisäätiöille maksetusta tuotosta noin 80 prosenttia palautuu yhteiskunnalle erilaisina tukina ja apurahoina. Säätiöiden lukumäärä on tällä hetkellä 30. Lähes kaikki Aktia- ja säästöpankkisäätiöt jakoivat tukea paikallistoiminnalle vuonna 2016. Avustukset vaihtelivat säätiöiden koon mukaan, mutta tuensaajien määrä on vakaa. Tukea jaetaan lapsi- ja nuorisotoimintaan, kulttuuritoimintaan, koulutukseen jne. Säätiöt painottavat ympäristövastuuta ja tukevat ympäristönsuojelua edistäviä hankkeita. Säätiöiden avustukset ovat erittäin merkittäviä yksittäisten yhdistysten toiminnan turvaamiseksi.

Aktian yhteistyö Dropp Waterin kanssa jatkui vuonna 2016. Dropp tarjoaa kestävän vaihtoehdon Suomen markkinoilla oleville lähdevesille, ja 100 prosenttia yrityksen voitosta menee Elävä Itämeri Säätiölle (Baltic Sea Action Group) ja sen työhön Itämeren hyväksi.

Aktiassa on jo useina vuosina luovuttu työntekijöiden joululahjoista, joiden sijaan on tehty lahjoitus hyväntekeväisyyteen. Vuonna 2016 Aktia teki 10 000 euron joululahjoituksen Mannerheimin Lastensuojeluliiton (MLL) kiusaamisen vastaisen työn tukemiseksi. Lahjoitusten avulla MLL voi jatkaa kiusaamista ehkäisevää työtään kouluissa ja päiväkodeissa. Kouluissa on tällä hetkellä yli 11 000 tukioppilasta, jotka auttavat nuorempia löytämään ystäviä ja turvaa. MLL kouluttaa tukioppilaita ja ohjaajia ympäri Suomen ja tuottaa aineistoa kouluille ja myös päiväkodeille. Lisäksi MLL ylläpitää Lasten ja nuorten puhelinta, jossa lapset ja nuoret voivat kertoa ongelmistaan ja saada tukea luotettavalta aikuiselta.

Aktia on Naisten Pankin osakas. Naisten Pankki on kehitysmaiden naisten yrittäjyyden ja toimeentulon tukemiseksi perustettu yhteisö ja rahasto. Lahjoitetuilla varoilla rahoitetaan naisten taloudellista toimeentuloa, osaamista ja oikeuksia parantavia hankkeita, pienlainoja, ammattikoulutusta ja muuta toimintaa sekä muita uusia, innovatiivisia naisten yrittäjyyteen tähtäviä pilottihankkeita.

Yhteistyö koulujen ja yhdistysten kanssa

Aktia on vuoden aikana tehnyt yhteistyötä koulujen ja yhdistysten kanssa henkilökohtaisen taloudenpidon edistämiseksi toisaalta pitämällä luentoja kouluissa, toisaalta kutsumalla ryhmiä konttoreihin saamaan opetusta digitaalisten palvelujen käytössä. Tavoitteena on lisätä ihmisten ymmärrystä talousasioista ja helpottaa päivittäisten pankkiasioiden hoitoa digitaalisten palvelujen avulla ja samalla luoda kiinnostusta finanssialaan työnantajana.

Aktia osallistuu myös lukioiden, ammattikoulujen ja ammattikorkeakoulujen kursseihin tarjoamalla yrittäjätoimintaa koskevaa asiantuntemustaan näiden käyttöön.

Aktia on jo muutaman vuoden ajan tehnyt aktiivisesti yhteistyötä ammattikorkeakoulu Arcadan kanssa tarjoten opiskelijoille tilaisuuden tutustua finanssialaan kaksivuotisen trainee-ohjelman muodossa. Ohjelman puitteissa opiskelijat koulutetaan asiakasneuvojiksi, ja he saavat usein mahdollisuuden työskennellä Aktiassa opintojensa ohella.

Aktia lahjoittaa suoraan tai omistajasäätiöidensä kautta stipendejä kouluille jaettaviksi hyvistä opintosuorituksista. Esimerkkinä voidaan mainita Vantaan kaupunki, jossa kaikki peruskoulut ja lukiot sekä ammattikoulu Varia ja ammattikorkeakoulu Laurea saavat vuosittain yhteensä 25 000 euron stipendilahjoituksen.

Ympäristövastuu ja kestävä kehitys

Aktiassa työskennellään kestävämmän yhteiskunnan puolesta innovatiivisilla tuote- ja palveluratkaisuilla. Pyrimme vähentämään ympäristön kuormitusta ja ilmastovaikutuksia työmatkojen yhteydessä ja kasvattamalla resurssi- ja energiatehokkuutta.

Aktian ympäristövaikutus on kuitenkin suhteellisen pieni. Suora ympäristövaikutus muodostuu energian, materiaalien ja laitteiden käytöstä sekä matkoista ja kuljetuksista. Viime vuosina digitalisaatiolla on ollut osansa ympäristökuormituksen vähentämisessä. Konkreettisesti ympäristöhaittoja vähennetään esimerkiksi liikematkojen yhteydessä. Aktian työntekijöitä kannustetaan käyttämään työmatkoilla julkista liikennettä oman auton sijaan, ja tarpeettoman matkustamisen välttämiseksi suositellaan puhelin- ja videokokouksia. Aktiassa pyritään kehittämään ja edistämään ympäristöystävällisiä rutiineja jokapäiväisessä toiminnassa.

Haluamme lisätä tietoisuutta ympäristöasioista ja kestävästä kehityksestä. Pyrimme vähentämään paperinkulutusta ja korvaamaan perinteiset kirjeet sähköisellä postilla. Asiakkaille ja muille sidosryhmille tarjotaan tiliotteita, esitteitä, vakuutuslomakkeita, tuloskatsauksia ym. sähköpostitse tai verkkopankin kautta. Aktian kehittämän työkalun avulla asiakkaat voivat jatkossa allekirjoittaa sopimuksia sähköisesti verkkopankissaan. Mahdollisuuksia pankkiasioiden hoitoon digitaalisten kanavien kautta kehitetään jatkuvasti.

Ympäristökysymykset ja kestävä kehitys otetaan huomioon myös Aktian luotonannossa ja sijoitustoiminnassa. Ks. sivut 28-30.

Aktian hankintaketju on pieni. Palveluntuottajamme ovat pääasiassa kotimaisia ja pieneltä osin eurooppalaisia. Vuosittaiset hankinnat ovat noin 68 miljoonaa euroa. Koska Aktialla on melko vähän palveluntuottajia, joista useimmat toimivat kansallisella tasolla, muodollista tarkastusprosessia ei noudateta. Olemme vakuuttuneita siitä, että korkeatasoiset palveluntuottajamme huomioivat sosiaaliset, eettiset ja ympäristöön liittyvät näkökulmat toiminnassaan. Muodollisen tarkastusprosessin tarvetta arvioidaan säännöllisesti.

Vastuu ja turvallinen sijoitus

Aktian tavoitteena on pitkän aikavälin kestävä taloudellinen kannattavuus, joka mahdollistaa hyvän tuoton omistajillemme. Arvo muodostuu positiivisesta kurssikehityksestä ja vakaasta osingosta.

Aktia pyrkii olemaan houkutteleva ja vakaa sijoitusvaihtoehto niin kotimaisille kuin ulkomaisille sijoittajille. Hyvän tuoton, vahvan luottokelpoisuuden ja edullisen jälleerahoituksen varmistamiseksi toiminnan tulee olla kestävästi kannattavaa pitkällä aikavälillä.

Aktian taloudellista kehitystä ja toimintaa koskeva raportointi osake- ja velkasijoittajille, luottoluokituslaitoksille, tiedotusvälineille ja analyytikoille on läpinäkyvää ja säännöllistä. Seikkaperäisen tiedon avulla halutaan lisätä ymmärrystä yhtiön toimintaa kohtaan ja näin minimoida osakekurssin volatiliiteetti.

On tärkeää, että sijoittajat kokevat Aktian turvallisena ja kestäväenä sijoituksena pitkällä aikavälillä. A-osakkeen kurssi on viiden viimeisen vuoden aikana noussut 96 prosenttia, ja uudelleensijoitettujen osinkojen myötä tuotto on ollut 149 prosenttia.

Vahvistetun kasvustrategiansa puitteissa Aktialla on selvästi määritellyt taloudelliset tavoitteet, joiden toteutumista ja kehitystä seurataan Aktian tilinpäätöksessä ja osavuositarkastuksissa.

Tällä hetkellä Aktian pääomataso ja pitkän aikavälin vakavaraisuustavoite (ydinpääoman suhde yli 15 %) ylittävät suomalaisten pankkien keskitason. Tavoitteeksi ilmoitettu kulu/tuotto-suhde (-10 %) kertoo Aktian pyrkimyksestä saavuttaa vastaavankokoisiin kilpailijapankkeihin nähden kohtuullinen kustannustehokkuus ja samalla kasvaa. Oman pääoman tuottotavoite (ROE yli 9 %) on määritelty ottaen huomioon Aktian tavoite saavuttaa suhteellisen korkea pääomataso, ylläpitää eri liiketoimintojen yleisesti konservatiivisen riskintototason ja vakaan osingonjaon omistajille.

Aktia Pankki Oyj on listattu Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalle.

Osinko

Aktia pyrkii maksamaan omistajilleen vakaan osingon, ja politiikkana on maksaa osinkona vähintään 50 prosenttia vuoden voitosta.

Hallituksen ehdotus osingoksi vuodelta 2016 on 0,60 euroa osakkeelta, josta 0,08 euroa osakkeelta johtuu vuoden aikana saaduista kertaluonteisista tuotoista. Tämä vastaa 81 (82) prosentin jako-osuutta yhteensä vuoden voitosta. Tämä vastaa A-osakkeesta saatavaa 6,1 (6,2) prosentin suoraa tuottoa 31.12.2016 kurssin mukaan laskettuna.

Kurssikehitys

Vuoden 2016 lopussa Aktian pörssi-arvo oli 720 (714) miljoonaa euroa. A-osakkeen päätöskurssi 31.12.2016 oli 9,73 (10,31) euroa ja R-osakkeen 13,40 (11,71) euroa. Korkeimmillaan A-osake oli 10,26 (12,07) euroa ja alimmillaan 7,70 (9,33) euroa. R-osakkeen korkein noteeraus oli 16,00 (13,49) euroa ja alin 9,59 (10,45) euroa.

Kokonaistuotto

Vuoden 2015 joulukuun lopusta vuoden 2016 joulukuun loppuun Aktian A-osakkeen kokonaistuotto (kun osinko oli jälleensijoitettu) oli 1,7 (10,2) prosenttia ja R-osakkeen 20,0 (15,0) prosenttia. OMX Helsinki-25 -indeksi nousi vuoden 2016 aikana 13,0 (12,0) prosenttia.

Liikevaihto

Aktia Pankin kaupankäyntikoodit ovat AKTAV A-osakkeen osalta ja AKTRV R-osakkeen osalta. A-osakkeella on yksi ääni ja R-osakkeella 20 ääntä. Osakkeiden muut oikeudet ovat samat.

A-osakkeen keskimääräinen päivittäinen vaihto vuonna 2016 nousi edellisvuodesta, ja se oli 192 880 (188 556) euroa tai 21 028 (20 734) osaketta. A-osakkeella tehtiin keskimäärin 111 (110) kauppaa päivässä.

R-osakkeen keskimääräinen päivittäinen vaihto oli edelleen alhainen mutta kuitenkin vertailuvuotta korkeampi, 13 716 (5 412) euroa eli 1 124 (224) osaketta. Keskimäärin tehtiin runsaat 2 (2) kauppaa päivässä.

Omistusrakenne

Vuoden lopussa rekisteröityjen omistajien lukumäärä oli yhteensä 41 791 (42 194). Osakkeiden lukumäärästä 12,5 (12,8) prosenttia oli yrityksiä, 11,6 (12,5) prosenttia rahoituslaitoksia ja vakuutusyhtiöitä, 10,6 (10,7) prosenttia julkisyhteisöjä, 49,4 (49,6) prosenttia voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä ja 11,8 (10,9) prosenttia kotitalouksia. Ulkomainen omistus oli 2,8 (2,1) prosenttia.

Enemmistöllä omistajista, eli 68,5 (70,4) prosentilla, oli alle 100 osaketta. Ne 0,1 prosenttia osakkeenomistajista, joilla oli 500 001 osaketta tai enemmän, omisti yhteensä 67,2 (67,6) prosenttia osakkeista ja 82,0 (82,0) prosenttia äänistä. Kolmella suurimmalla osakkeenomistajalla on yhteensä 26,1 prosentin omistusosuus osakkeista ja 36,6 prosentin osuus äänistä: Stiftelsen Tre Smeder (8,89 % osakkeista ja 21,47 % äänistä), Eläkevakuutusyhtiö Veritas (8,68 % ja 10,52 %) ja Svenska litteratursällskapet i Finland r.f. (8,49 % ja 4,65 %).

Joulukuun 2016 lopussa Aktia Pankki Oyj:n maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakkeiden omistus oli 163 miljoonaa euroa. Pääoma jakautuu 46 706 723 A-osakkeeseen ja 19 872 088 R-osakkeeseen.

31.12.2016 Aktia Pankki Oyj:n omien osakkeiden omistus oli 184 669 (142 112) A-osaketta ja 6 658 (6 658) R-osaketta.

Pääomapolitiikka

Aktia tavoittelee yli 15 prosentin ydinpääoman suhdetta. Vuodenvaihteessa 2016 se oli IRB-menetelmällä laskettuna 19,5 prosenttia. Finanssivalvonta myönsi Aktialle luvan 31.3.2015 alkaen soveltaa sisäistä riskiluokitusta (IRBA) vähittäisvastuiden luottoriskien pääomavaateiden laskennassa. IRBAn myönteinen vaikutus ydinpääoman suhteeseen oli noin 6 prosenttiyksikköä.

Sijoittajaviestintä

Aktia-konsernissa viestinnän lähtökohtana on antaa kaikille sidosryhmille säännöllisesti luotettavaa, nopeaa ja avointa tietoa konsernin tavoitteista, toiminnasta ja kehityksestä. Taloudellisessa raportoinnissa pyritään läpinäkyvyyteen.

Aktia julkaisee viivytyksettä kaiken olennaisen tiedon konsernin strategiasta ja liiketoiminnasta. Aktian tiedonantovelvollisuus edellyttää säännöllistä ja jatkuva tiedotusta. Säännöllisellä tiedonantovelvollisuudella tarkoitetaan yhtiön tuloskehityksestä säännöllisesti julkistettavia tietoja. Siihen kuuluvat tilinpäätös ja toimintakertomus sekä osavuositiedot. Säännölliseen tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvien raporttien julkaisupäivät ilmoitetaan ennen edellisen tilikauden päättymistä.

Jatkuvalla tiedonantovelvollisuudella tarkoitetaan sitä, että yhtiö tarvittaessa tiedottaa asioista, jotka yhtiön arvion mukaan vaikuttavat oleellisesti yhtiön arvopaperien arvoon. Uuden MAR-säännösten (markkinoiden väärinkäyttöasetus), joka tuli voimaan 1.7.2016, mukaan Aktia julkaisee pörssitiedotteet myös Aktian lähipiiriin kuuluvien tai Aktiassa johtavassa asemassa olevien henkilöiden toteuttamista liiketoimista.

Aktia on ympäristövaikutusten ja tehokkuuden vuoksi lähettänyt vuosikertomuksen ja osavuositiedot vain niille, jotka ovat pyytäneet niitä paperimuodossa. Vuosikertomukset, osavuositiedot ja muu sijoittajainformaatio on saatavilla osoitteessa www.aktia.com.

Hallituksen toimintakertomus

Aktialle uusi toimitusjohtaja

Aktia Pankki Oyj:n hallitus nimitti 8.9.2016 Martin Backmanin Aktian uudeksi toimitusjohtajaksi. Backman on diplomi-insinööri ja kauppatieteiden maisteri ja hänellä on vankka kokemus pääomamarkkinoiden johtotehtävistä sekä Suomessa että Ruotsissa. Backman aloitti toimitusjohtajana 6.3.2017, ja Jussi Laitinen jatkoi toimessa siihen saakka. Backman toimi aikaisemmin Teollisuussijoitus Oy:n toimitusjohtajana. Hän aloitti toimitusjohtajana 6.3.2017, ja Jussi Laitinen jatkoi toimessa siihen saakka.

Aktia Hypoteekkipankin vähemmistöosuuksien hankinta

Aktia Pankki ilmoitti lokakuussa 2015 tehneensä sopimuksen pankin tytäryhtiön Aktia Hypoteekkipankki Oyj:n vähemmistöosuuksien ostamisesta. Sopimuksen mukaan osakkeiden luovutus tapahtuisi vuoden 2017 alussa. Toimenpiteet, jotka silloisen suunnitelman mukaan piti toteuttaa ennen luovutusta, on myyjien ja ostajan arvion mukaan kuitenkin jo toteutettu riittävässä määrin, ja osakkeiden luovutukset tehtiin 23.9.2016. Liiketoimen loppuun saattamisella ei ollut olennaista vaikutusta Aktian vakavaraisuuteen tai vuoden 2016 tulokseen. Aktia Pankki Oyj:n hallitus hyväksyi lokakuussa 2016 sulautumissuunnitelman Aktia Hypoteekkipankin sulautumisesta emoyhtiö Aktia Pankkiin. Sulautuminen toteutui 28.2.2017.

Uuden peruspankin asteittainen käyttöönotto aloitetaan vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä

Uuden peruspankkijärjestelmän asteittainen käyttöönotto aloitetaan vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä.

Peruspankkiprojektin kokonaiskustannusten siirtymiskuluineen odotetaan olevan yli 65 miljoonaa euroa ja aktivoitujen investointikulujen yhteensä noin 55 miljoonaa euroa. Joulukuun 2016 lopussa aktivoituiden investointikulut olivat 54 miljoonaa euroa.

Uusi peruspankki mahdollistaa prosessien tehostamisen ja ajanmukaiset toimintatavat. Se muodostaa myös alustan digitaalisten palvelujen edelleen kehittämiseksi.

Asteittainen käyttöönotto nostaa juoksevia IT-kuluja vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä. Uuden peruspankkijärjestelmän tuomat kustannussäästöt realisoituvat asteittain vuoden 2017 toisesta neljänneksestä alkaen.

Visa Europen myynti toi Aktialle kertaluonteisia tuottoja

Visa Europen myynti Visa Inc. -yhtiölle 21.6.2016 toi 6,9 miljoonan euron kertaluonteiset tuotot. Suoritetun käteismaksun lisäksi Aktia sai Visa Inc. -yhtiön etuoikeusosakkeita, joiden markkina-arvo 31.12.2016 oli 1,1 miljoonaa euroa. Osakkeet on laskennallisten verojen vähentämisen jälkeen kirjattu käyvän arvon rahastoon. Aktia Pankki oli Visa Europen osakas ja välitti Visa Europen korttipalveluja. Kaupan yhteydessä maksetun vastikkeen lisäksi voidaan 4–12 vuoden päästä maksaa lisäkauppahinta. Aktia Pankki voi myös saada osuuksia kauppahinnoista, jotka maksetaan muille Visan osakkaille, joiden korttituotteita Aktia Pankki on välittänyt. Lopullisen kauppahinnan suuruus riippuu tietyistä juridisista ja muista epävarmuustekijöistä, kuten Visa Europen ja Visa Inc. -yhtiön tulevan toiminnan kannattavuudesta, Visa Inc. -osakkeen kurssin kehityksestä, dollarin kurssin kehityksestä, eräiden oikeudenkäyntien lopputuloksista ym.

Aktiassa käytiin yhteistoimintaneuvottelut

Aktia Pankki Oyj:n myyntiorganisaatiossa käytiin yt-neuvottelut tammi-helmikuussa 2016. Neuvottelut johtivat henkilöstön supistumiseen noin 55 henkilöllä. Henkilöstövähennyksestä aiheutui noin 1,4 miljoonan euron kertaluonteinen kulu, josta 1 miljoonaa euroa kirjattiin vuoden 2015 viimeiselle neljännekselle ja 0,4 miljoonaa euroa vuoden 2016 ensimmäiselle neljännekselle. Vuositasolla kustannussäästön lasketaan olevan noin 2 miljoonaa euroa.

Aktia Henkivakuutus on siirtynyt soveltamaan Solvenssi II:n mukaisia siirtymäsäännöksiä

Finanssivalvonta on antanut Aktia Henkivakuutus Oy:lle luvan soveltaa vastuvelan laskemiseen siirtymäkauden säännöksiä 1.1.2016 voimaan tulleen Solvenssi II -säännösten puitteissa. Siirtymäsäännökset huomioiden vakavaraisuusaste on 179,4 prosenttia vakavaraisuusvaateesta (SCR), kun vastaava vakavaraisuusaste 31.12.2015 oli 175,8 prosenttia. Finanssivalvonnan lupa ei vaikuta Aktia Pankki -konsernin vakavaraisuuteen, liikevoittoon tai osingonmaksukykyyn.

Toimintaympäristö

Pitkittynyt alhaisen kasvun ja negatiivisen korkoympäristön kausi on heikentänyt pankkisektorin kannattavuutta ja institutionaalisten sijoitusmarkkinoiden tuottoa. Euroopassa poliittinen epävarmuus jatkuu niin brexitiin kuin Ranskan, Alankomaiden ja Saksan tulevien vaalien ympärillä. Eurooppaa varjostaa myös pakolaiskriisi. Samaan aikaan monissa Euroopan maissa odotetaan BKT-kasvun vahvistuvan.

Tilastokeskuksen mukaan joulukuun inflaatio oli 1,0 (-0,2) prosenttia. Marraskuussa se oli 0,7 (-0,2) prosenttia ja lokakuussa 0,5 (-0,3) prosenttia. Inflaation nousuun vaikutti muun muassa ajoneuvoveron, sairaalamaksujen, hammaslääkäripalkkioiden ja omakotitalokiinteistön kuluttajahintojen kallistuminen. Vuoden 2016 keskimääräinen inflaatio oli 0,4 prosenttia.

Kuluttajien luottamus talouteen vahvistui edelleen syksyn aikana, ja joulukuussa indeksi oli 19,5 (2,4). Näin vahva kuluttajien luottamus oli viimeksi helmikuussa 2011. Kuluttajien luottamus oli lokakuussa 15,8 (1,3), ja se nousi marraskuussa 17,6:een (4,7). Pitkän ajan keskiarvo oli 11,7. (Tilastokeskus)

Vuoden viimeisellä neljänneksellä asuntojen hinnat nousivat Suomessa 1,2 prosenttia verrattuna samaan ajanjaksoon edellisellä vuonna. Pääkaupunkiseudulla hinnat nousivat 2,6 prosenttia ja muualla Suomessa ne laskivat 0,1 prosenttia. (Tilastokeskus)

Työttömyys väheni edellisvuodesta, ja se oli joulukuussa 7,9 (9,2) prosenttia. Työllisiä oli 34 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoden viimeisellä neljänneksellä työttömyys oli 8,0 prosenttia eli noin 0,7 prosenttiyksikköä edellisvuoden vertailukautta alhaisempi. (Tilastokeskus)

OMX Helsinki 25 -indeksi nousi noin 13 prosenttia vuonna 2016, kun taas pohjoismaista pankkisektoria kuvaava indeksi kehittyi vahvemmin, nousua noin 17 prosenttia. Aktian A-osakkeen kurssi laski vuoden aikana noin 4 prosenttia.

Tunnusluvut Muutos edellisvuodesta	2017E*	2016E*	2015
BKT-kasvu, %			
Maailma	3,5	3,1	3,2
Euroalue	1,5	1,6	1,6
Suomi	1,0	0,9	0,2
Kuluttajahintainflaatio, %			
Euroalue	1,0	0,3	0,0
Suomi	1,0	0,3	-0,2
Muut tunnusluvut, %			
Asuntojen reaaliarvon kehitys Suomessa ¹	0,9	0,9	-0,6
Työttömyys Suomessa ¹	8,6	8,8	9,3
Korot², %			
EKP:n ohjaukorko	0,00	0,00	0,00
10 vuoden korko, Suomi	0,60	0,40	0,92
Euribor 12 kk	-0,05	-0,05	0,06
Euribor 3 kk	-0,30	-0,30	-0,13

* Aktian pääekonomistin ennuste 23.1.2017

1 vuosikeskiarvo

2 vuoden lopun tilanne

Luottoluokitus

Standard & Poor's nosti 16.11.2016 arvionsa Aktia Pankki Oyj:n näkymistä vakaaksi (aiemmin negatiiviset) ja vahvisti samalla pitkäaikaisen varainhankinnan luottoluokitukseksi A- ja lyhytaikaisen varainhankinnan luottoluokitukseksi A2.

Moody's Investors Service nosti 4.7.2016 Aktia Pankki Oyj:n näkymät positiivisiksi (aiemmin vakaat). Aktia Pankin luottoluokitus pysyi ennallaan seuraavasti: pitkäaikainen varainhankinta A3, lyhytaikainen varainhankinta P-2 ja taloudellinen vahvuus C-. Pankin Baseline Credit Assessment (BCA) pysyi myös muuttumattomana (baa2).

Moody's Investors Servicen Aktia Pankin pitkäaikaisten kiinteistövakuudellisten joukkovelkakirjalainojen (covered bonds) luottoluokitus on Aaa.

	Pitkäaikainen varainhankinta	Lyhytaikainen varainhankinta	Näkymät	Covered bonds
Moody's Investors Service	A3	P-2	pos	Aaa
Standard & Poor's	A-	A-2	vakaa	-

Tulos

Konsernin liikevoitto oli 61,5 (64,2) miljoonaa euroa. Konsernin voitto oli 49,3 (51,6) miljoonaa euroa.

Tuotot

Konsernin tuotot kasvoivat 1 prosentin 211,3 (208,4) miljoonaan euroon.

Markkinakorot laskivat edelleen vuoden aikana, ja korkokate heikkeni 2 prosenttia 95,6 (97,3) miljoonaan euroon. Perinteisen otto- ja antolainauksen korkokate parani 6 prosenttia 60,8 (57,4) miljoonaan euroon. Korkorisien hallinnassa käytetään johdannaisia ja kiinteäkorkoisia sijoituksia. Niiden osuus korkokatteesta nousi 35,4 (32,3) miljoonaan euroon. Muun treasury-toiminnan korkokate laski -0,6 (7,7) miljoonaan euroon.

Palkkiotuotot netto olivat samalla tasolla kuin vuotta aiemmin, 79,7 (80,0) miljoonaa euroa. Rahastoista, varainhoidosta ja arvopaperivälityksestä saadut palkkiotuotot supistuivat 1 prosentin 44,1 (44,8) miljoonaan euroon. Kortti- ja muut maksujenvälityspalkkiot kasvoivat 6 prosenttia 20,4 (19,2) miljoonaan euroon. Kiinteistönvälityksen palkkiotuotot kasvoivat 6 prosenttia 7,1 (6,7) miljoonaan euroon.

Henkivakuutusnetto oli 24,7 (24,9) miljoonaa euroa. Vakuutustekninen tulos oli edellisvuotta parempi, mutta sijoitusnetto heikentyi.

Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot olivat 8,3 (3,7) miljoonaa euroa. Tilikautteen sisältyy 6,9 miljoonan euron kertaluonteinen tuotto Visa Europen myymisestä Visa Inc. -yhtiölle. Suojauslaskennan nettotulos oli -2,0 (-0,1) miljoonaa euroa, ja siihen sisältyy 1,6 miljoonaa euroa Hypoteekkipankin alasajoon liittyviä kuluja.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 3,1 (2,8) miljoonaa euroa.

Kulut

Liiketoiminnan kulut kasvoivat 3 prosenttia 148,4 (144,4) miljoonaan euroon.

Henkilöstökulut olivat 72,3 (72,7) miljoonaa euroa. IT-kulut nousivat 6 prosenttia 28,4 (26,9) miljoonaan euroon korkeampien käyttökustannusten ja uuden peruspankin käyttöönoton viivästymisen vuoksi. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 8 prosenttia 39,6 (36,8) miljoonaan euroon. Kulujen nousuun vaikuttivat uuden peruspankin käyttöönottoon liittyvät koulutuspanostukset, korttien tuotantokustannukset, ostetut neuvontapalvelut ja markkinointikulut.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistot olivat 8,2 (8,1) miljoonaa euroa.

Luottojen ja muiden sitoumusten arvonalentumiset

Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista olivat -2,2 (-0,3) miljoonaa euroa. Vertailukauteen sisältyi aiemman, yksittäistä suurehkoa asiakaskokonaisuutta koskevan arvonalentumisen palautus.

Tase ja taseen ulkopuoliset sitoumukset

Konsernin taseen loppusumma oli joulukuun lopussa 9 486 (9 882) miljoonaa euroa.

Likviditeetti

Aktia Pankin likviditeettisalkku, joka koostuu korkosijoituksista, oli 1 794 (2 295) miljoonaa euroa. Likviditeettisalkkua oli rahoitettu repo-kaupoilla yhteensä 146 (163) miljoonan euron arvosta.

Pankkikonsernin likviditeettipuskuri vastasi joulukuun lopussa arviota noin 40 kuukauden ulos menevästä tukkurahoituksen rahavirrasta.

Aktia Pankki on sitoutunut takaamaan tytäryhtiö Aktia Hypoteekkipankin maksuvalmiuden 20 (aiemmin 550) miljoonaan euroon saakka.

Maksuvalmiusvaatimus (LCR) oli 209 prosenttia.

Maksuvalmiusvaatimus (LCR)	31.12.2016	31.12.2015
LCR %	209 %	275 %

LCR on laskettu Euroopan komission lokakuussa 2014 julkaiseman asetuksen mukaisesti.

Ottolainaus

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille kasvoivat 4 164 (3 922) miljoonaan euroon vastaten 3,7 (3,8) prosentin talletusmarkkinaosuutta.

Aktia-konsernin liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainojen kokonaismäärä oli 2 477 (3 033) miljoonaa euroa. Liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista 118 (776) miljoonaa euroa oli Aktia Hypoteekkipankin liikkeeseen laskemia kiinteistövakuudellisia lainoja. Aktia Pankin osalta vastaava määrä oli 1 567 (1 514) miljoonaa euroa. Aktia Pankin katettujen joukkovelkakirjaemissioiden vakuudeksi oli joulukuun lopussa varattu lainoja 2 103 miljoonan euron edestä.

Aktia Pankin liikkeeseen laskemat sijoitustodistukset olivat vuoden lopussa 0 (12) miljoonaa euroa. Aktia Pankki laski kauden aikana liikkeeseen uusia debentuurilainoja yhteensä 49 miljoonaa euroa.

Antolainaus

Konsernin antolainaus yleisölle oli joulukuun lopussa 5 717 (5 856) miljoonaa euroa, laskua 139 miljoonaa euroa. Aktian oma luottokanta kasvoi 416 miljoonaa euroa (8 prosenttia) 5 499 (5 083) miljoonaan euroon. Säästöpankkien ja POP-pankkien välittämien lainojen kanta Hypoteekkipankissa väheni 72 prosenttia 219 (774) miljoonaan euroon.

Kotitalouksien osuus koko luottokannasta, mukaan lukien säästöpankkien ja POP-pankkien välittämät hypoteekkilainat, oli 4 790 (5 177) miljoonaa euroa eli 83,8 (88,4) prosenttia luottokannasta.

Asuntolainakanta oli 4 482 (4 736) miljoonaa euroa, josta kotitalouksien osuus oli 4 077 (4 453) miljoonaa euroa. Aktian omat uudet lainat yksityistalouksille kasvoivat 14 prosenttia 707 (620) miljoonaan euroon. Aktian markkinaosuus kotitalouksien asuntolainoista oli joulukuun lopussa 4,1 (4,1) prosenttia.

Aktia-konsernin luottokannasta 9,5 (7,1) prosenttia oli yritysluottoja. Luotonanto yrityksille oli yhteensä 543 (414) miljoonaa euroa. Asuntoyhteisöjen luotot olivat 340 (222) miljoonaa euroa eli 5,9 (3,8) prosenttia koko luottokannasta. Aktian luotonanto asuntoyhteisöille lisääntyi kasvustrategian mukaisesti vuoden aikana 53 prosenttia (118 miljoonaa euroa). Yritysluotonannon muu kasvu tulee lähinnä muutamasta suurehkoista kotimaisille yrityksille suunnatusta rahoitusjärjestelystä.

Luottokanta sektoreittain

(milj. euroa)	31.12.2016	31.12.2015	Δ	Osuus, %
Kotitaloudet	4 790	5 177	-388	83,8 %
Yritykset	543	414	128	9,5 %
Asuntoyhteisöt	340	222	118	5,9 %
Voittoa tavoittelemattomat yhdistykset	40	41	-1	0,7 %
Julkisyhteisöt	5	1	4	0,1 %
Yhteensä	5 717	5 856	-139	100,0 %

Rahoitusvarat

Aktia-konsernin rahoitusvarat koostuvat pankkikonsernin likviditeettisalkusta ja muista korkosijoituksista, yhteensä 1 794 (2 295) miljoonaa euroa, henkivakuutusyhtiön sijoitussalkusta, 600 (609) miljoonaa euroa, sekä pankkikonsernin kiinteistö- ja osakeomistuksesta, 9 (8) miljoonaa euroa.

Vakuutusvelka

Henkivakuutusyhtiön vakuutusvelka oli 1 162 (1 130) miljoonaa euroa, josta 719 (662) miljoonaa euroa oli sijoitussidonnaista. Korkotuottoinen vakuutusvelka oli 443 (468) miljoonaa euroa.

Oma pääoma

Aktia-konsernin oma pääoma oli 613 (615) miljoonaa euroa. Käyvän arvon rahasto on vuoden aikana supistunut 8 miljoonaa euroa 67 (75) miljoonaan euroon.

Sitoumukset

Taseen ulkopuoliset sitoumukset, jotka koostuvat luottolimiiteistä, muista lainalupauksista ja pankkitakauksista, kasvoivat 202 miljoonaa euroa 528 (326) miljoonaan euroon.

Hallinnoitavat varat

Konsernin hallinnoitavat varat olivat 10 769 (10 133) miljoonaa euroa.

Asiakasvaroihin sisältyvät Varainhoito & Henkivakuutus -segmenttiin kuuluvien tytäryhtiöiden sekä Aktia Pankin yksityispankkitoiminnon hallinnoimat ja välittämät rahastot sekä hallinnoitava pääoma. Jäljempänä olevassa taulukossa esitetään nettovolyymit: luvuista on eliminoitu useiden yhtiöiden yhdessä hallinnoimat asiakasvarat.

Konsernivaroihin sisältyvät treasury-toiminnon hallinnoima pankkikonsernin likviditeettisalkku ja henkivakuutusyhtiön sijoitussalkku.

Hallinnoitavat varat

(milj. euroa)	31.12.2016	31.12.2015	Δ %
Asiakasvarat	8 063	7 138	13 %
Konsernivarat	2 706	2 994	-10 %
Yhteensä	10 769	10 133	6 %

Vakavaraisuus

Aktia Pankki -konsernin (Aktia Pankki Oyj ja kaikki tytäryhtiöt lukuun ottamatta Aktia Henkivakuutusta) ydinpääoman suhde oli vuoden lopussa 19,5 (20,7) prosenttia. Ydinpääoma väheni vähennyserien jälkeen 23,7 miljoonaa euroa vuoden aikana. Tämä johtui lähinnä aineettomien hyödykkeiden lisääntymisestä ja muista vähennyseristä. Riskipainotetut sitoumukset vähenivät yhteensä 1,1 miljoonaa euroa. Yritysluotonannossa riskipainotetut sitoumukset kasvoivat tilikauden aikana lisääntyneen luotonannon seurauksena. Samalla asuntolainojen pääomavaatimus on pienentynyt Aktia Hypoteekkipankki Oyj:n alasajon johdosta.

Aktia Pankki -konsernissa sovelletaan sisäistä riskiluokitusta (IRBA) vähittäis- ja osakevastuiden vakavaraisuusvaadetta laskettaessa. Muihin vastuuryhmiin sovelletaan standardimenetelmää. IRB-menetelmää käytetään yhteensä 56 (58) prosenttiin pankkikonsernin vastuista. Työ sisäisten mallien käyttöön ottamiseksi yritys- ja luottolaitosvastuille jatkuu.

Vakavaraisuus, %	31.12.2016 IRB	31.12.2015 IRB
Pankkikonserni		
Ydinpääoman suhde	19,5	20,7
Ensisijaisen pääoman suhde	19,5	20,7
Omien varojen suhde	26,3	27,1
Aktia Pankki		
Ydinpääoman suhde	16,1	18,6
Ensisijaisen pääoman suhde	16,1	18,6
Omien varojen suhde	21,7	24,6
Aktia Hypoteekkipankki		
Ydinpääoman suhde	193,9	79,5
Ensisijaisen pääoman suhde	193,9	79,5
Omien varojen suhde	193,9	79,5

Pankkitoiminnan vakavaraisuusvaadetta nostettiin vuoden 2015 alussa, kun Suomessa otettiin käyttöön kiinteä lisäpääomavaatimus ja muuttuva lisäpääomavaatimus. Kiinteä lisäpääomavaatimus nostaa vähimmäisvaadetta 2,5 prosenttiyksikköä. Muuttuva lisäpääomavaatimus tulee vaihtelevaan välillä 0,0–2,5 prosenttiyksikköä. Päätöksen mahdollisen muuttuvan lisäpääomavaateen suuruudesta tekee Finanssivalvonnan johtokunta neljännesvuosittain makrovakausanalysinsä perusteella. Viimeisimmän päätöksen (21.12.2016) mukaan pankkien suomalaisille vastuille ei asetettu muuttuvaa lisäpääomavaatimusta eikä makrovakaupolitiikkaa kiristetty muillakaan käytössä olevilla välineillä. Mutta Finanssivalvonnan johtokunta ilmoitti, että se jatkaa valmistelua 10 prosentin alarajan käyttöön ottamiseksi asuntolainasalkun keskimääräiselle riskipainolle niille luottolaitoksille, jotka soveltavat sisäisiä malleja (IRBA). Raja tulee voimaan 1.7.2017 mennessä. Vuoden lopussa Aktia Pankki -konsernin keskimääräinen riskipaino asuntovakuudellisille vähittäisvastuille oli IRB-menetelmän mukaan 14 (15) prosenttia.

Muuttuva lisäpääomavaade lasketaan vastuiden maantieteellisen jakauksen mukaan. Muissa maissa viranomaiset ovat asettaneet korkeampia muuttuvia lisäpääomavaatimuksia. Vaade koskee myös tiettyjä pankkikonsernin likvideettisalkun vastuita. 31.12.2016 Aktia Pankki -konsernin instituutiokohtainen muuttuva lisäpääomavaade oli 0,03 prosenttia vastuiden maantieteellinen jakauma huomioon ottaen. Finanssivalvonta on luottolaitoslain mukaisesti määrittänyt rahoitusjärjestelmän kannalta systemisesti merkittävät luottolaitokset Suomessa (ns. O-SII-laitokset, Other Systemically Important Institution) ja asettanut niille lisäpääomavaatimukset. Vaateet tulivat voimaan vuoden 2016 alusta. Aktialle ei asetettu O-SII-lisäpääomavaatimusta. Kaikki lisäpääomavaatimukset huomioon ottaen pankkikonsernin vakavaraisuuden vähimmäistaso oli vuoden lopussa 10,53 prosenttia.

Finanssivalvonta asetti 16.12.2016 Aktialle luottolaitostoiminnasta annetun lain nojalla harkinnanvaraisen konsolidoidun lisäpääomavaatimuksen. Vaatimus perustuu valvontaviranomaisen arvioon (nk. SREP). Lisäpääomavaatimus on yhteensä 1,75 prosenttia, ja se kattaa luottoriskiin sisältyvän keskittyneisyysriskin sekä rakenteellisen korkoriskin, koska näille ei aseteta erillisiä pääomavaatimuksia EU:n vakavaraisuusasetuksessa (CRR). Päätöksen mukaan vaatimus tulee täyttää ydinpääomalla. Vaatimus tulee voimaan 30.6.2017 alkaen, ja se nostaa pankkikonsernin vakavaraisuuden minimivaatimusta ja myös konglomeraatin pääomavaadetta.

Aktian tavoite on ylläpitää vähintään 15 prosentin ydinpääoman suhdetta (CET1), mikä ylittää viranomaisten asettamat vaateet selvästi.

Aktia Pankki -konsernin vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio) oli 4,7 (4,7) prosenttia ja se on laskettu kvartaalin lopun lukujen perusteella.

Vähimmäisomavaraisuusaste*	31.12.2016	31.12.2015
Ensisijainen pääoma	390	413
Vastuut yhteensä	8 206	8 814
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	4,7	4,7

*Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu kvartaalin lopun lukujen perusteella

Henkivakuutusyhtiössä on 1.1.2016 alkaen noudatettu Solvenssi II -direktiiviä, jonka vakavaraisuuden laskemisen määritelmät poikkeavat merkittävästi aikaisemmista vaatimuksista. Suurin muutos on se, että vastuuelka arvostetaan nyt markkina-arvoon. Solvenssi II:n mukaan yhtiö laskee vakavaraisuusvaateen SCR (Solvency Capital Requirement) ja vähimmäisvakavaraisuusvaateen MCR (Minimum Capital Requirement) sekä identifioi Solvenssi II:n puitteissa käytettävissä olevan vakavaraisuuspääoman. Aktia Henkivakuutus käyttää Finanssivalvonnan luvan mukaisesti SCR:n standardikaavaa ja ottaa vakavaraisuuspääoman laskennassa huomioon direktiivin vastuuelkaa koskevan siirtymäsäännön.

Vuoden 2016 lopussa SCR oli 80,6 miljoonaa euroa, MCR 24,4 miljoonaa euroa ja käytettävissä oleva pääoma 144,7 miljoonaa euroa. Näin ollen vakavaraisuusaste oli 179,4 prosenttia. Ilman siirtymäsäännöksiä SCR oli 80,8 miljoonaa euroa, MCR 26,7 miljoonaa euroa ja käytettävissä oleva pääoma 87,9 miljoonaa euroa. Vakavaraisuusaste ilman siirtymäsäännöksiä oli 108,7 prosenttia.

Konglomeraatin vakavaraisuus oli 188,6 (226,7) prosenttia. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukaan vähimmäisvaade on 100 prosenttia. Vakavaraisuuden lasku johtui vuoden alussa voimaan tulleiden Solvenssi II -säännösten myötä nousseista vakuutustoiminnan pääomavaateista.

Segmenttikatsaus

Aktia Pankin liiketoiminta on jaettu kolmeen segmenttiin: Pankkitoiminta, Varainhoito & Henkivakuutus ja Muut.

Konsernin liikevoitto segmentteittäin

(milj. euroa)	2016	2015	Δ %
Pankkitoiminta	42,2	52,3	-19 %
Varainhoito & Henkivakuutus	21,7	22,0	-1 %
Muut	-3,2	-11,3	72 %
Eliminoinnit	0,7	1,2	-38 %
Yhteensä	61,5	64,2	-4 %

Pankkitoiminta

Pankkitoiminnan vaikutus konsernin liikevoittoon oli 42,2 (52,3) miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan tuotot olivat 163,7 (169,2) miljoonaa euroa, josta korkokate oli 95,3 (97,0) miljoonaa euroa. Otto- ja antolainauksen korkokate on nousut oman antolainauksen vahvan kasvun, alhaisempien talletuskorkojen ja jälleenrahoituskustannusten laskun ansiosta. Treasuryn likvideettisalkun korkotuotot ovat sen sijaan vähentyneet matalien korkojen ja laskeneen tuottotason vuoksi.

Palkkiotuotot netto olivat samalla tasolla kuin edellisvuonna, 65,2 (65,3) miljoonaa euroa. Korttien ja maksujen välityksen palkkiotuotot ovat kasvaneet viime vuodesta, kun taas otto- ja antolainauksen, rahastojen ja varainhoidon sekä vakuutustoiminnan palkkiotuotot ovat pienentyneet. Aktia Kiinteistönvälityksen palkkiotuotot kasvoivat 7,1 (6,7) miljoonaa euroon.

Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotulos oli 1,4 (3,8) miljoonaa euroa, ja siihen sisältyy 1,6 miljoonaa euroa Hypoteekkipankin alasarjoon liittyviä kuluja.

Liiketoiminnan kulut olivat edellisvuotta korkeammat, yhteensä 119,3 (116,6) miljoonaa euroa. Henkilöstökulut olivat 57,8 (57,4) miljoonaa euroa. Tietotekniikkaan liittyvät kulut olivat 23,6 (24,1) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut kulut nousivat 32,2 (29,3) miljoonaa euroon. Liiketoiminnan muiden kulujen kasvu liittyi lähinnä korttien valmistuksen kustannusten ja uuden peruspankin käyttöönottokoulutuksen kustannusten nousuun sekä Hypoteekkipankin alasarjoon yhteydessä maksettuihin varainsiirtoveroihin.

Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista olivat -2,2 (-0,3) miljoonaa euroa. Vertailukauteen sisältyi aiemman, yksittäistä suurehkoa asiakaskokonaisuutta koskevan arvonalentumisen palautus. Vuoden arvonalentumisiin sisältyi 0,4 miljoonaa euron ryhmäkohtaisten varausten kasvu.

Kotitalouksien säästäminen kasvoi 4 412 (4 310) miljoonaa euroon, josta kotitalouksien talletukset olivat 3 032 (3 017) miljoonaa euroa ja kotitalouksien rahastosäästöt 1 380 (1 293) miljoonaa euroa.

Aktian antolainaus kotitalouksille kasvoi 4 580 (4 421) miljoonaa euroon. Aktian välittämien hypoteekkilainojen siirto Aktia Hypoteekkipankista saatettiin loppuun kolmannella neljänneksellä. Luottojen tehostettu siirtäminen välittäjäpankeille vähensi Aktia Hypoteekkipankin yhteenlaskettua antolainausvolyyymiä 638 miljoonaa euroa 219 (857) miljoonaa euroon. Yritysluottokanta kasvoi 543 (414) miljoonaa euroon.

Yksilöllisiä sijoituspalveluja ja lainopillista neuvontaa tarjoavan Aktia Private Bankingin asiakasmäärä on kasvanut 9 prosenttia. Private Bankingin asiakasvarat kasvoivat 12 prosenttia 2 152 (1 923) miljoonaan euroon.

Henkilöasiakkaiden Premium-asiakaskonsepti uudistettiin vuoden 2016 alussa. Premium-asiakkaiden lukumäärä oli vuodenvaihteessa noin 17 100 (13 000).

Varainhoito & Henkivakuutus

Varainhoito & Henkivakuutus -segmentin vaikutus konsernin liikevoittoon oli 21,7 (22,0) miljoonaa euroa.

Segmentin liiketoiminnan kulut olivat samalla tasolla kuin vuotta aiemmin, 46,0 (46,3) miljoonaa euroa. Pääomamarkkinat elpyivät brexitin tuomasta epävarmuudesta ja Yhdysvaltojen presidentinvaaleista, ja niiden kehitys oli positiivista vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Markkinoiden myönteinen kehitys on kääntänyt trendin ylöspäin, mikä on kasvattanut myyntiä ja sen myötä tuottoja. Joulukuun lopussa Aktia Rahastoyhtiön rahastokanta oli kaikkien aikojen korkeimmalla tasolla, yli 4 miljardia euroa. Varainhoidon palkkiotuotot netto olivat 24,8 (24,5) miljoonaa euroa ja henkivakuutusnetto oli 21,2 (21,6) miljoonaa euroa.

Henkivakuutuksen maksutulo laski edellisvuodesta 36 prosenttia 112,0 (174,4) miljoonaan euroon. Laskun aiheuttivat sijoitussidonnaiset säästöväkkuutukset Aktia Profiilipalvelu ja Allokointipalvelu+. Aktia Profiilipalvelu ja Allokointipalvelu+ muodostavat 56 (66) prosenttia maksutulosta.

Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 17,6 (18,3) miljoonaa euroa. Sijoitusten juoksevan tuoton heikentymistä on kompensoinut sijoitussalkun arvonalentumisten lasku ja korkeammat myyntivoitot. Toiminnan sijoitusten tuotto oli markkina-arvoin 3,6 (1,6) prosenttia.

Liiketoiminnan kulut olivat samalla tasolla kuin edellisvuonna, 24,3 (24,3) miljoonaa euroa. Henkilöstökulut olivat 11,5 (11,4) miljoonaa euroa. Henkivakuutuksen liikekustannussuhde oli hyvällä tasolla, 81,9 (83,8) prosenttia.

Varainhoito & Henkivakuutus -segmentin hallinnoimien asiakasvarojen arvo oli 6 523 (5 788) miljoonaa euroa.

(milj. euroa)	31.12.2016	31.12.2015	Δ %
Aktia Rahastoyhtiö	4 238	3 764	13 %
Aktia Varainhoito	6 796	6 011	13 %
Aktia Henkivakuutus	723	667	8 %
Eliminoinnit	-5 233	-4 655	12 %
Yhteensä	6 523	5 788	13 %

Henkivakuutuksen vakuutusvelka oli 1 162 (1 130) miljoonaa euroa, josta sijoitussidonnainen osuus oli 719 (662) miljoonaa euroa ja korkotuottoinen osuus 443 (468) miljoonaa euroa. Sijoitussidonnainen vakuutusvelka oli edelleen korkea, 62 (59) prosenttia koko vakuutusvelasta. Korkotuottoisen vakuutusvelan keskimääräinen diskonttokorko on 3,5 prosenttia. Vakuutusvelkaan sisältyy 16,0 (16,0) miljoonan euron korkovaraus, jolla on varmistettu tulevan korkovaahteen täyttyminen.

Muut

Muut-segmenttiin kuuluvat tietyt Aktia Pankki Oyj:n hallinnolliset toiminnot.

Segmentin vaikutus konsernin liikevoittoon oli -3,2 (-11,3) miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan tuotot olivat vuoden aikana 9,0 (-0,5) miljoonaa euroa. Kesäkuussa toteutettu Visa Europan myynti Visa Inc. -yhtiölle toi 6,9 miljoonan euron kertaluonteiset tuotot. Vertailukautta rasittivat 0,9 miljoonan euron myyntitappiot kiinteistöomistuksen myynnistä ja siitä, että Aktia Pankki myi vielä 24 prosenttia Folksam Vahinkovakuutus Oy:n omistuksestaan.

Liiketoiminnan kulut olivat 12,2 (10,8) miljoonaa euroa, josta henkilöstökulut olivat 3,0 (3,8) miljoonaa euroa. Muille segmenteille suoritettujen kustannusten allokoinnin jälkeen segmentin IT-kulut olivat 2,7 (0,9) miljoonaa euroa. Kulujen kasvu liittyy etupäässä uuden peruspankin käyttöönoton viivästymiseen. Peruspankkijärjestelmän vaihdon vuoksi tehdystä varauksesta purettiin tilikauden aikana 0,9 (1,2) miljoonaa euroa. Joulukuun lopussa varausta oli jäljellä 1,4 (31.12.2015; 2,3) miljoonaa euroa. Poistoja olivat 2,0 (1,6) miljoonaa euroa. Segmentin liiketoiminnan muut kulut olivat 4,6 (4,5) miljoonaa euroa.

Rahoitusvarojen arvostus

Tulokseen kirjattavat arvomuutokset

Rahoitusvarojen arvonalentumiset olivat -0,9 (-3,2) miljoonaa euroa, mikä johtui korko- ja kiinteistörahastojen sekä pienempien pääomasijoitusten arvon pysyvistä laskusta.

Rahoitusvarojen arvonalentumiset

(milj. euroa)	2016	2015
Korkosijoitukset		
Pankkitoiminta	-	-
Henkivakuutustoiminta	-0,1	-
Osakkeet ja osuudet		
Pankkitoiminta	0,0	0,0
Henkivakuutustoiminta	-0,8	-3,2
Yhteensä	-0,9	-3,2

Käyvän arvon rahastoon kirjattavat arvomuutokset

Arvonalentuminen, jota ei ole kirjattu tulokseen, tai arvon nousu, jota ei ole realisoitu, kirjataan käyvän arvon rahastoon. Käyvän arvon rahasto oli konsernin rahavirtasuojaus huomioon ottaen 67,3 (75,1) miljoonaa euroa laskennallisten verojen jälkeen.

Rahavirtasuojaus, joka koostuu pankkitoiminnan korkokatteen suojaamistarkoituksessa hankituista, jo puretuista korkojohdannaissopimuksista, oli -0,1 (0,1) miljoonaa euroa.

Fonden för verkligt värde

(mn euro)	31.12.2016	31.12.2015	Δ
Aktier och andelar			
Bankverksamhet	1,3	-0,1	1,5
Livförsäkringsverksamhet	4,2	3,1	1,2
Direkta räntebärande värdepapper			
Bankverksamhet	14,5	24,1	-9,6
Livförsäkringsverksamhet	47,3	48,0	-0,7
Kassafliödssäkring	-0,1	0,1	-0,2
Fonden för verkligt värde totalt	67,3	75,1	-7,8

Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat

Eräpäivään asti pidettävien rahoitusvarojen salkku koostuu pääasiassa aikaisempina vuosina uudelleenluokitelluista korkosijoituksista. Suurimmalla osalla uudelleenluokitelluista arvopapereista on AAA-luottoluokitus. Vuoden aikana salkkuun tehtiin uusia hankintoja 13 miljoonan euron edestä, ja 31.12.2016 sen arvo oli 445 (482) miljoonaa euroa.

Suojaavien korkojohdannaisten purkaminen

Marraskuussa 2012 purettiin kaikki suojaustarkoituksessa, eli avistatilien ja säästötalletusten korkoriskin suojaamiseksi, tehdyt korkojohdannaissopimukset (soveltamalla EU:n "carve out"-suojauslaskentamallia). Kun suojauslaskennassa sovelletaan käypää arvoa, johdannaisten markkina-arvon tehokas osa on korvattu vastaavalla arvostussummalla taseen erässä Talletukset.

Purettujen korkojohdannaisten positiivinen tulosvaikutus näkyy korkokatteessa vuoden 2019 loppuun saakka. Vuonna 2017 positiivinen vaikutus korkokatteeseen on noin 14 miljoonaa euroa. Jäljellä oleva noin 13 miljoonan euron positiivinen tulosvaikutus tuloutetaan vuosina 2018–2019.

Pankki jatkaa korkokatteen aktiivista suojausta, kun se katsotaan pitkällä aikavälillä korkotilanteen kannalta perustelluksi.

Riskit ja riskienhallinta

Yleistä

Konserni harjoittaa pääasiassa pankki-, varainhoito- ja henkivakuutus toimintaa sekä kiinteistönvälitystä. Riskit ja riskienhallinta ovat olennainen osa Aktian toimintaympäristöä ja liiketoimintaa. Olennaiset riskialueet ovat pankkikonsernin luotto-, korko- ja maksuvalmiusriskit sekä henkivakuutus toiminnan korko- ja muut markkinariskit sekä vakuutustekniset riskit. Liiketoimintariskit ja operatiiviset riskit koskevat kaikkea toimintaa.

Luotto- ja vastapuoliriskit

Luottoriski syntyy pankkitoiminnassa, kun taas vastapuoliriski liittyy sekä pankki- että vakuutus toimintaan. Yhdessä nämä muodostavat konsernin suurimman riskialueen. Aktia soveltaa konservatiivista luotonantopolitiikkaa, jonka lähtökohtana on velallisen riittävä takaisinmaksukyky. Suurin osa luottosalkusta muodostuu kotitalouksien kiinteistövuokuelästä luotoista. Asiakkaiden maksukykyä stressitetaan luoton todellista korkoa korkeammalla laskennallisella korolla ja vakuusarvioinnissa otetaan huomioon kohutuullinen hinnanalasku.

Yritysluototuksessa painotetaan riskienhallintaa. Asiakkaille tehdään luottokelpoisuusarviointi, joka sisältää liiketoiminta- ja markkina-analyysin sekä ennusteisiin perustuvan maksukykyanalyysin. Myös vakuusjärjestelyt sekä sopimuskohtaiset ehdot otetaan huomioon. Yritysluottojen arviointia koskevaa sisäistä koulutusta pidetään erityisen tärkeänä. Merkittävä panostus on tehty henkilöstön kouluttamiseen yritysten taloudellisen aseman ja toimintaedellytysten analysoinnissa ja ennustamisessa. Vuoden lopussa yritysluottojen myyntiorganisaatiosta muodostettiin asiantuntijaryhmä, joka toimii aktiivisesti Aktian koko toiminta-alueella.

Vuoden 2016 lopussa kotitalouksien luottojen osuus oli 83,8 (88,4) prosenttia koko luottokannasta, kun yritysten osuus oli 9,5 (7,1) prosenttia. Luottokanta oli yhteensä 5 987 (5 856) miljoonaa euroa 31.12.2016. Luottojen laatu pysyi edelleen hyvällä tasolla, ja mm. yli 90 päivää viivästyneet luotot vähenivät 46 (44) miljoonaan euroon vuoden aikana muodostaen 0,79 (0,75) prosenttia koko luottokannasta vuoden lopussa.

Vastapuoliriskijä syntyy sijoitustoiminnassa ja suojaavien johdannaissopimusten yhteydessä. Riskien säätelyä vastapuolilta edellytetään korkeatasoista ulkoista luottoluokitusta, samalla kun Aktia toteuttaa varojen konservatiivista allokointia ja sopimuksiin perustuvia vakuusjärjestelyjä, joihin kuuluu vakuuksien päivittäinen arviointi ja vakuuksien vaihdot.

Markkinariskit

Aktia-konserni ei harjoita trading-toimintaa, minkä vuoksi markkinariskit ovat rakenteellisia, ja ne syntyvät lähinnä taseen korkoehojen ja korkojen uudelleenhinnoitteluaikojen erojen seurauksena.

Pankkitoiminnassa rakenteellisia korkoriskijä ja erityisesti pitkään jatkuvan alhaisen korkotason riskiä hallitaan aktiivisesti liikejärjestelyillä vallitsevan markkinatilanteen mukaan joko suojaavilla johdannaisilla tai likviditeettisalkun sijoituksilla tai yhdistelemällä näitä. Pankkikonsernin likviditeettisalkku ja muut korolliset sijoitukset olivat vuodenvaihteessa 1 794 (2 295) miljoonaa euroa. Pankkikonsernin likviditeettisalkusta ja muista korkosijoituksista 50 (57) prosenttia oli sijoituksia kiinteistövuokueläisiin joukkovelkakirjalainoihin (covered bonds), 16 (16) prosenttia sijoituksia pankkeihin, 34 (27) prosenttia sijoituksia julkiseen sektoriin (ml. valtion takaamat joukkovelkakirjalainat ja sijoitukset ylikansallisiin vastapuoliin) sekä 0 (0) prosenttia sijoituksia muihin yrityksiin.

Siirtyminen Solvenssi II -säännöstöön on toteutettu ja korkosijoitusten osuutta on kasvatettu asteittain. Yhteensä 600 (609) miljoonan euron sijoitussalkusta 85,6 (86,1) prosenttia koostui korkosijoituksista, 14,0 (13,4) prosenttia kiinteistö sijoituksista ja 0,4 (0,5) prosenttia vaihtoehdoista sijoituksista.

Rahoitus- ja maksuvalmiusriskit

Pankkikonsernin likvideettitilanne oli vuodenvaihteessa erittäin hyvä, ja se vastasi yli 40 kuukauden ulos meneviä kassavirtoja ilman uutta markkinaehtoista varainhankintaa. Pankin liikkeeseen lasketut pitkäaikaiset kiinteistövakuudelliset joukkovelkakirjalainat olivat vuodenvaihteessa 1 540 (1 500) miljoonaa euroa. Vuoden aikana ei ollut tarvetta laskea liikkeeseen uutta pitkän aikavälin vakuudetonta seniorirahoitusta, joka vuodenvaihteessa oli 769 (789) miljoonaa euroa.

Mahdollisuus laskea liikkeeseen lisää pitkäaikaisia kiinteistövakuudellisia joukkovelkakirjalainoja tuo Aktia Pankille merkittävän käyttämättömän likvideettireservin. Vuodenvaihteessa pankin vakuuskelpoiset asuntolainasääntävät olivat yhteensä 4 280 (3 989) miljoonaa euroa.

Operatiiviset riskit

Meneillään olevaan työhön uuden peruspankkijärjestelmän käyttöön ottamiseksi liittyy sen laajuuden ja koko liiketoimintaan ulottuvan vaikutuksen vuoksi huomattavia operatiivisia riskejä. Riskien vähentämiseksi tehdään jatkuvasti riskikartoituksia, ja tunnistettuihin riskeihin puututaan. Peruspankkijärjestelmän vaihtoon liittyvät mahdolliset operatiivisen riskin toteumat voivat aiheuttaa myös liiketoimintariskien toteutumia.

Palvelukanavien digitalisaatio ja se, että pankki yhä enenevässä määrin vastaa itse niiden tietoteknisestä ylläpidosta, on lisännyt IT-järjestelmiin liittyvien riskitapahtumien ja häiriöiden tuomia vakavia operatiivisia riskejä. IT-toimintojen ylläpidon varmistamiseksi riskienhallinnassa käytetään tietoturvajärjestelyjä ja jatkuvuussuunnittelua. Pankkiin voi myös kohdistua pankkitunnusten kalastelun tai haittaohjelmien levittämisen muodossa esiintyviä tietoturvariskitapahtumia. Vuonna 2016 tehtiin muutamia tunnusten kalastelukampanjoita, joista ei seurannut tappioita. Aktialla on standardoidut menetelmät näiden käsittelemiseksi, ja se pyrkii yhteistyössä viranomaisten kanssa saamaan niihin syyllystyneet oikeudet eteen.

Konsernin riskit, pääoma ja vakavaraisuus esitellään tarkemmin liitetiedossa K2.

Aktia-konsernin sisäistä valvontaa, riskejä ja riskienhallintaa sekä CRR:n 8. luvun mukaisia tiedonantovaatimuksia (Pilari III) käsitellään lähemmin konsernin Capital and Risk Management Report -raportissa, joka julkaistaan erillään vuosikertomuksesta konsernin verkkosivuilla osoitteessa www.aktia.com.

Lähipiiri

Lähipiiri käsittää määrävissä asemassa olevat osakkeenomistajat ja johtavassa asemassa olevat avainhenkilöt ja näiden perheenjäsenet sekä yritykset, joissa johtavassa asemassa olevalla avainhenkilöllä on määrävältä. Aktia-konsernin avainhenkilöitä ovat Aktia Pankki Oyj:n hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, toimitusjohtajan varamies sekä muut konserninjohtajan jäsenet.

Lähipiiritietoja kuvataan tarkemmin vuoden 2016 tilinpäätöksen liitetiedossa K44. Lähipiirin kanssa tehdyissä liiketoimissa ei ollut vuoden aikana merkittäviä muutoksia.

Kasvu 2018

Aktia-konsernin nykyinen strategia ”Kasvu 2018” määriteltiin vuoden 2015 ensimmäisellä neljänneksellä. Pankin vahva vakavaraisuus ja tase mahdollistavat kasvun. Strategiansa mukaisesti Aktia keskittyy ensisijaisesti henkilöasiakkaiden ja näiden perheiden sekä perheyristysten ja yrittäjävetoisten yritysten palveluihin. Aktiassa panostetaan jatkossakin tehokkaaseen ja asiakasystävälliseen palveluun niin konttoreissa kuin digitaalisissa kanavissa.

Aktia Pankki kasvattaa strategiakauden aikana luotonantoa yrityksille ja asunto-osakeyhtiöille. Aktia Pankki on maaliskuusta 2015 alkaen ollut mukana Euroopan keskuspankin lainaohjelmassa (TLTRO), minkä ansiosta Aktia on voinut tuoda markkinoille edullisia ja kilpailukykyisiä lainoja. Aktian tavoitteena on kaksinkertaistaa uusien asiakkaiden määrä vuosittain vuoden 2018 loppuun mennessä. Vuonna 2016 uusien henkilö- ja yritysasiakkaiden lukumäärä oli 2 000 (1 300). Vuoden 2017 tavoitteena on kasvattaa määrää 3 000 uudella henkilö- ja yritysasiakkaalla (kokonaisasiakkuus).

Konsernin edellisestä Toimintaohjelma 2015 -strategiasta ovat vielä jäljellä peruspankkiuudistuksen loppuun saattaminen, Aktia Hypoteekkipankki Oyj:n lopullinen purkaminen ja uuden peruspankin mahdollistamien prosessinparannusten toteuttaminen. Nämä toimenpiteet toteutetaan vuonna 2017 Aktian nykyisen Kasvu 2018 -strategian puitteissa.

Tilikauden muut tapahtumat

Aktia Pankki Oyj myi vuoden aikana 135 920 omaa, yhtiön hallussa olevaa A-sarjan osakettaan hallituspalkkioiden ja Osakepalkkio-ohjelman 2011 ansaintajaksojen 2011–2012, 2012–2013, 2013–2014 ja 2014–2015 lykkään-tyneiden erien maksamiseksi osakepalkkio-ohjelman piiriin kuuluville 16 avainhenkilölle.

Lisäksi Aktia Pankki Oyj myi yhtiön hallintoneuvoston 28 jäsenelle 6 523 yhtiön hallussa olevaa A-sarjan osaketta, joilla maksettiin yhtiökokouksen 12.4.2016 tekemän päätöksen mukaisesti 35 prosenttia hallintoneuvoston jäsenten vuoden 2016 vuosipalkkiosta A-osakkeina.

Aktia Pankki Oyj osti kauden 7.9.–13.12.2016 aikana yhteensä 185 000 kpl omia A-osakkeitaan julkisessa kaupassa Nasdaq Helsinki Oy:n sääntöjen mukaisesti. Hankittuja omia osakkeita on käytetty ja tullaan käyttämään yhtiön osakepalkkio-ohjelmiin ja/tai yhtiön hallintoelinten jäsenten palkkioihin pääosin vuonna 2017.

Joulukuun lopussa yhtiön omien, sen hallussa olevien A-sarjan osakkeiden lukumäärä oli 184 669 kappaletta ja B-sarjan osakkeiden lukumäärä 6 658 kappaletta.

Aktia Pankki vahvisti osaamistaan mobiilimaksamisessa ostamalla 1.7.2016 Elisa Oyj:n tytäryhtiön Elisa Rahoitus Oy:n. Yhtiön nimi on sittemmin muutettu Aktia Rahoitus Oy:ksi. Käteisenä maksettu kauppahinta oli 1,0 miljoonaa euroa, eikä liiketoimella ollut merkittävää vaikutusta Aktia Pankki Oyj:n tulokseen tai taloudelliseen asemaan. Vuonna 2012 lanseerattu Elisa Lompakko -palvelu (nykyinen Aktia Wallet) oli ensimmäinen eurooppalainen mobiilimaksupalvelu, jossa rahaviesti siirtyi saman tien käyttäjältä toiselle. Palvelu jatkuu entisellään yritysoston jälkeen.

12.5.2016 Aktia Pankki Oyj:n hallintoneuvosto valitsi vuoden 2016 varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen pidetyssä ensimmäisessä kokouksessaan kanslianeuvos Håkan Mattlinin hallintoneuvoston puheenjohtajaksi. Varapuheenjohtajiksi valittiin uudelleen Christina Gestrin, Patrik Lerche, Clas Nyberg ja Jan-Erik Stenman. Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat muodostavat yhdessä hallintoneuvoston puhemiehistön, jonka tehtävänä on valmistella hallintoneuvostossa käsiteltävät asiat, esimerkiksi hallituksen jäsenten valinta.

Aktia Pankki Oyj:n hallitus päätti 9.5.2016 täydentää palkitsemis- ja corporate governance -valiokuntaa, johon valittiin hallituksen uusi jäsen Christina Dahlblom. Nina Wilkman ilmoitti samassa yhteydessä eroavansa palkitsemis- ja corporate governance -valiokunnasta. Palkitsemis- ja corporate governance -valiokuntaan kuuluvat nyt Dag Wallgren (puh.joht.), Christina Dahlblom ja Catharina von Stackelberg-Hammarén.

Aktia ja R-kioski päättivät huhtikuussa laajentaa yhteistyötään, ja R-kioskin maksujenvälityspalvelu siirrettiin kesällä 2016 Aktiaan. Aktian ja R-kioskin yhteistyö alkoi joulukuussa 2015, kun R-kioskit ottivat Aktian Mastercard Prepaid -kortit valikoimaansa. Aktia kehittää tuote- ja palveluvalikoimaansa eri kanavissa, ja yhteistyö R-kioskin kanssa mahdollistaa standardoitujen tuotteiden tarjoamisen hyvin laajassa jakeluverkostossa.

8.4.2016 oli kulunut 190 vuotta siitä, kun pääkaupungin ensimmäinen säästöpankki, Helsingin Säästöpankki oli ottanut vastaan ensimmäiset talletukset. Aktia on siis Suomen vanhin talletuspankki ja vanhin edelleen toiminnassa oleva pankki, mikä kertoo perinteestä, vakaudesta, kokemuksesta ja hyvästä asiakastuntemuksesta. Nykyisen Aktian syntymästä on 25 vuotta. Vuonna 1991 Helsingin Säästöpankki ja seitsemän rannikkoalueen ruotsinkielistä ja kaksikielistä pankkia päättivät pankkikriisin varjossa perustaa yhdessä uuden pankin.

Aktian aikaisempi johtava neuvonantaja ja pitkään pankin pääekonomistina toiminut Timo Tyrväinen sai 6.4.2016 ensimmäisenä suomalaisena Certified Business Economist(TM) -sertifikaatin. CBE(TM) on uusi, syksyllä 2015 lanseerattu sertifikaatti, jonka on kehittänyt ja jonka omistaa amerikkalaisekonomistien yhdistys National Association for Business Economics (NABE).

Morningstar nimesi maaliskuussa Aktian ainoana kotimaisena varainhoitajana kolmen parhaan joukkoon Morningstarin Suomen Awards 2016 -kilpailun korkovarainhoitajakategoriassa. Paras korkorahasto -kategoriassa Aktian Corporate Bond+ oli ainoa Suomessa hallinnoitu korkorahasto, joka oli ehdolla kolmen parhaan joukossa. Aktia on aiemmin voittanut parhaan korkovarainhoitajan palkinnon vuosina 2012, 2013 ja 2014.

Aktia Pankki laski prime-korkoaan 0,25 prosenttiyksikköä 1,00 prosentista 0,75 prosenttiin. Koronlasku astui voimaan 1.3.2016. Muutos johtuu markkinakorkojen laskusta. Edellisen kerran Aktia laski prime-korkoaan marraskuussa 2014.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Aktia Pankki ilmoitti 31.1.2017 harkitsevansa pankin nykyisen hallintomallin, johon kuuluu hallintoneuvosto, selkeyttämistä. Pankin hallituksen valinta-tehtävä siirtyisi hallintoneuvostolta yhtiökokoukselle, ja sen valmistelusta vastaisi nimitysvaliokunta. Siirtyminen yksinkertaisempaan hallintomalliin tapahtuisi suunnitelman mukaan syyskuussa 2017, jolloin pankin on tarkoitus pitää ylimääräinen yhtiökokous, jossa päätetään yhtiöjärjestyksen muutoksista.

Varatoimitusjohtaja Carl Pettersson ilmoitti 26.1.2016 eroavansa Aktian palveluksesta siirtyäkseen Veritas Eläkevakuutuksen toimitusjohtajaksi. Carl Pettersson jatkaa nykyisessä tehtävässään ja Aktian konserninjohtoon jäsenenä 25.4.2017 asti.

Aktia Pankki Oyj on 12.1.2017 luovuttanut yhtiön hallituksen päätöksen nojalla 48 313 omaa, yhtiön hallussa olevaa A-sarjan osakettaan pääosin osakepalkkio-ohjelman ansaintajaksojen 2012–2013, 2014–2015 ja 2014–2015 lykkääntyneiden erien maksamiseksi osakepalkkio-ohjelman piiriin kuuluville 16 avainhenkilölle.

Myyntin jälkeen yhtiön hallinnassa olevien omien osakkeiden määrä oli 136 356 A-osaketta ja 6 658 R-osaketta.

Henkilöstö ja henkilöstörahasto

Joulukuun 2016 lopussa Aktia-konsernin kokopäiväresurssien määrä oli 903 (920). Kokopäiväresurssien lukumäärä vuoden aikana keskimäärin oli 925 (936).

Aktia-konsernin henkilöstörahasto on konserninjohtoa lukuun ottamatta koko henkilöstölle suunnattu palkitsemisjärjestelmä. Aktia Pankki Oyj:n hallitus on vahvistanut henkilöstörahastoon vuodelta 2016 maksettavaksi enimmäismääräksi 3 miljoonaa euroa, kun konsernin tulos on vähintään 80 miljoonaa euroa. Jos liikevoitto on vähintään 50 miljoonaa euroa, maksetaan 250 000 euroa, ja sen jälkeen määrä nousee lineaarisesti vastaten 10:tä prosenttia tuloksen 50 miljoonaa euroa ylittävästä osasta.

Avainhenkilöiden kannusteohjelmat

Aktia-konsernin avainhenkilöille on tarjottu Aktia Pankki Oyj:n hallituksen päätöksellä mahdollisuutta osallistua osakeperusteisiin Osakepalkkio- ja Osakeomistusohjelmiin. Ohjelmien tarkoituksena on tukea konsernin pitkän aikavälin strategiaa, sovittaa yhteen omistajien ja avainhenkilöiden tavoitteet, kasvattaa yhtiön arvoa sekä sitouttaa avainhenkilöitä yhtiöön ja tarjota heille kilpailukykyisiä, Aktia Pankki Oyj:n osakkeiden omistamiseen perustuvia kannusteita.

Tarkemmin kannusteohjelmista osoitteessa www.aktia.com > Johto ja hallinto > Palkitseminen.

Hallitus ja konserninjohto

Aktia Pankki Oyj:n hallituksen kokoonpano toimikaudella 1.1.–31.12.2016:
 Puheenjohtaja Dag Wallgren, kauppatieteiden maisteri
 Varapuheenjohtaja Nina Wilkman, varatuomari
 Christina Dahlblom, kauppatieteiden tohtori (1.4.–31.12.2016)
 Stefan Damlin, kauppatieteiden maisteri
 Sten Eklundh, kauppatieteiden maisteri
 Kjell Hedman, liiketaloustieteilijä
 Catharina von Stackelberg-Hammarén, kauppatieteiden maisteri
 Lasse Svens, kauppatieteiden maisteri
 Arja Talma, kauppatieteiden maisteri, eMBA

Aktia Pankki Oyj:n hallituksen kokoonpano toimikaudella 1.1.–31.12.2017:
 Puheenjohtaja Dag Wallgren, kauppatieteiden maisteri
 Varapuheenjohtaja Lasse Svens, kauppatieteiden maisteri
 Christina Dahlblom, kauppatieteiden tohtori
 Stefan Damlin, kauppatieteiden maisteri
 Sten Eklundh, kauppatieteiden maisteri
 Kjell Hedman, liiketaloustieteilijä
 Catharina von Stackelberg-Hammarén, kauppatieteiden maisteri
 Arja Talma, kauppatieteiden maisteri, eMBA

Hallintoneuvosto vahvisti 8.12.2016 hallituksen vuoden 2017 palkkiot seuraavasti:

- vuosipalkkio, puheenjohtaja, 61 200 euroa
- vuosipalkkio, varapuheenjohtaja, 34 650 euroa
- vuosipalkkio, jäsen, 27 140 euroa

Vuosipalkkiosta 40 prosenttia maksetaan Aktian A-osakkeina. Kokouspalkkiot pidetään ennallaan: 500 euroa kokoukselta, jossa henkilö on ollut läsnä, ja 1 000 euroa valiokunnan kokoukselta, jossa henkilö on ollut puheenjohtajana.

Aktian konserninjohtoon kuuluvat toimitusjohtaja Jussi Laitinen (5.3.2017 saakka), varatoimitusjohtaja, toimitusjohtajan varamies Taru Narvanmaa, varatoimitusjohtaja Carl Pettersson (25.4.2017 asti), johtaja Mia Bengts, johtaja Juha Hammarén, johtaja Anssi Rantala, johtaja Fredrik Westerholm ja johtaja Magnus Weurlander.

Diplomi-insinööri, kauppatieteiden maisteri Martin Backman nimitettiin 8.9.2016 Aktia Pankki Oyj:n toimitusjohtajaksi, ja hän astui toimeen 6.3.2017.

Ehdotukset vuoden 2017 yhtiökokoukselle

Hallitus ehdottaa kaudelta 1.1.–31.12.2016 0,60 euron osinkoa osakkeelta, josta 0,08 euroa johtuu vuoden kertaluonteisista tuotoista.

Täsmäytyspäiväksi ehdotetaan 7.4.2017 ja maksupäiväksi 21.4.2017.

Aktia Pankki Oyj:n nimitysvaliokunta ehdottaa 5.4.2017 pidettävälle Aktia Pankki Oyj:n varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuoden 2017 varsinaisessa yhtiökokouksessa erovuorossa olevat hallintoneuvoston jäsenet Christina Gestrin, Patrik Lerche, Håkan Fagerström, Peter Simberg, Solveig Söderback ja Peter Karlgren, valitaan uudelleen.

Uusiksi jäseniksi ehdotetaan varatuomari Nina Wilkmania ja kansanedustaja Mats Löfströmiä.

Hallintoneuvoston jäsenten lukumäärää ehdotetaan supistettavaksi 28:sta 26:een.

Nimitysvaliokunta ehdottaa, että hallintoneuvoston jäsenten vuosipalkkiot pidetään ennallaan seuraavasti:

- puheenjohtaja, 24 400 euroa
- varapuheenjohtaja, 10 500 euroa
- jäsen, 4 400 euroa

Nimitysvaliokunta ehdottaa lisäksi, että se vuosipalkkion osuus, joka maksetaan hallintoneuvoston jäsenille Aktian A-osakkeina, korotetaan 35 prosentista 40 prosenttiin vuosipalkkiosta (brutto). Lisäksi nimitysvaliokunta ehdottaa 500 euron kokouspalkkiota kokouksista, joissa henkilö on ollut läsnä, kuitenkin niin, että hallintoneuvoston puheenjohtajiston puheenjohtajalle maksetaan 1 000 euron palkkio kultakin puheenjohtajiston kokoukselta. Matka- ja majoituskustannusten korvaamisessa ja päivärahan maksamisessa ehdotetaan noudatettavan verohallinnon ohjeita.

Nimitysvaliokunta ehdottaa, että tilintarkastajaksi valitaan KHT-yhteisö KPMG Oy Ab ja vastaavaksi tilintarkastajaksi KHT Jari Härmälä. Tilintarkastajan palkkio ehdotetaan maksettavaksi kohtuullisen laskun perusteella.

Aktia Pankki Oyj:n osakkeenomistajien päätöksen mukaisesti nimitysvaliokunta valmistelee yhtiön hallintoneuvoston jäseniä, tilintarkastajaa/tilintarkastajia sekä näiden palkkioita koskevat päätösehdotukset varsinaiselle yhtiökokoukselle. Nimitysvaliokunta koostuu yhtiökokousta edeltävän kalenterivuoden 1. marraskuuta vallinneen tilanteen mukaan kolmen suurimman osakkeenomistajan edustajista sekä hallintoneuvoston puheenjohtajasta. Hallintoneuvoston puheenjohtaja Håkan Mattlinin lisäksi tämän vuoden nimitysvaliokuntaan kuuluivat Mikael Westerback (Stiftelsen Tre Smeder), Jan-Erik Stenman (Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas) ja Dag Wallgren (Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.).

Osakepääoma ja omistajat

Aktia Pankki Oyj:n osakepääoma on 163 miljoonaa euroa, ja se jakautuu 46 706 723 A-osakkeeseen ja 19 872 088 R-osakkeeseen, yhteensä 66 578 811 osaketta. Joulukuun 2016 lopussa rekisteröityjen omistajien lukumäärä oli 41 791. Ulkomaisessa omistuksessa oli 2,6 prosenttia osakkeista. Rekisteröimättömiä osakkeita oli 768 001 kappaletta eli 1,1 prosenttia.

Konsernin omien osakkeiden omistus oli joulukuun 2016 lopussa 184 669 (142 112) A-osaketta ja 6 658 (6 658) R-osaketta.

Osakkeet

Aktia Pankin kaupankäyntikoodit ovat AKTAV A-osakkeen osalta ja AKTRV R-osakkeen osalta. A-osakkeella on yksi ääni ja R-osakkeella 20 ääntä. Osakkeiden muut oikeudet ovat samat.

Joulukuun 2016 lopussa Aktian pörssiarvo oli 720 (714) miljoonaa euroa. A-osakkeen päätöskurssi 31.12.2016 oli 9,73 (10,31) euroa ja R-osakkeen 13,40 (11,71) euroa. Korkeimmillaan A-osake oli 10,26 (12,07) euroa ja alimmillaan 7,70 (9,33) euroa. R-osakkeen korkein noteeraus oli 16,00 (13,49) euroa ja alin 9,59 (10,45) euroa.

A-osakkeen keskimääräinen päivittäinen vaihto nousi jonkin verran edellisvuodesta, ja se oli 192 880 (188 556) euroa tai 21 028 (20 734) osaketta. A-osakkeella tehtiin keskimäärin 111 (110) kauppaa päivässä.

R-osakkeen keskimääräinen päivittäinen vaihto oli edelleen alhainen mutta kuitenkin vertailuvuotta korkeampi, 13 716 (5 412) euroa eli 1 124 (224) osaketta. Keskimäärin tehtiin runsaat 2 (2) kauppaa päivässä.

Uusi sisäpiirisääntely

EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetus (MAR) tuli voimaan 3.7.2016. Uusi sääntely laajentaa pörssiyhtiöissä johtavassa asemassa olevien henkilöiden ja näiden lähipiirin sekä pörssiyhtiöiden omaa ilmoitus- ja raportointivelvollisuutta. Tarkoituksena on parantaa näiden henkilöiden yhtiön rahoitusvälineillä tekemien liiketoimien läpinäkyvyyttä.

Aktia on päivittänyt johtavassa asemassa olevien henkilöiden ja näiden lähipiirin kaupankäyntiä Aktian rahoitusvälineillä koskevat ohjeensa uutta sääntelyä vastaaviksi. Suljettua ajanjaksoa, jonka aikana sisäpiiriläisten kaupankäynti Aktian rahoitusvälineillä on kielletty, on pidennetty niin, että se alkaa 30 päivää ennen osavuositiedon julkistamista ja jatkuu julkistamisen jälkeiseen pankkipäivään. Myös Aktian tiedonantopolitiikka on päivitetty vastaamaan MAR:n tuomia muutoksia.

Näkymät ja riskit

Näkymät vuodeksi 2017

Alhaisena jatkuva korkotilanne vaikuttaa negatiivisesti Aktian likviditeettisalkun tuottoon, minkä vuoksi korkokatteesta tulee vuotta 2016 heikompi. Luottojen arvonalentumisten odotetaan pysyvän matalalla tasolla vuonna 2017.

Vuoden 2017 liikevoiton arvioidaan jäävän vuoden 2016 tulosta alemmaksi, koska suuria kertaluonteisia tuottoja ei ole odotettavissa.

Riskit

Aktian tulokseen vaikuttavat useat tekijät, joista tärkeimmät ovat yleinen taloustilanne, osake-, korko- ja valuuttakurssien vaihtelu sekä kilpailutilanne. Niissä tapahtuvat muutokset voivat vaikuttaa pankki-, vakuutus-, omaisuusdenhoito- ja kiinteistönvälityspalvelujen kysyntään.

Peruspankkijärjestelmän onnistunut implementointi on ratkaisevassa asemassa, jotta Aktia voi parantaa kustannustehokkuutta ja saavuttaa tulevaisuuden kasvutavoitteensa.

Korkotason muutoksia, tuottojen kehitystä ja luottomarginaaleja on vaikea ennustaa, ja ne voivat vaikuttaa Aktian korkomarginaaliin ja sitä myötä kannattavuuteen. Aktia harjoittaa tehokasta korkoriskienhallintaa.

Mahdolliset tulevat arvonalentumiset Aktian luottosalkussa voivat aiheutua monista tekijöistä, joista keskeisimpiä ovat talouden yleinen tila, korkotaso, työttömyys sekä asuntohintojen kehitys.

Raha- ja velkamarkkinoiden tehokas toiminta on oleellista Aktian jälleenerahoitukselle. Muiden pankkien tavoin Aktia tarvitsee kotitalouksien talletuksia kattaakseen osan likviditeettitarpeestaan.

Aktian rahoitus- ja muiden varojen markkina-arvo voi muuttua mm. sijoittajien korkeampien tuottovaatimusten seurauksena.

Finanssikiirsin jälkeisinä vuosina pankki- ja vakuutustoiminnan sääntely on lisätty voimakkaasti, erityisesti nk. Basel III -säännökset ovat tiukentaneet pankin pääoma- ja likviditeettivaateita. Uusi sääntely on myös kiristänyt kilpailua talletuksista, kasvattanut pitkäaikaisen rahoituksen vaatimuksia ja nostanut kiinteitä kustannuksia.

Taloudelliset tavoitteet 2018

Aktian helmikuussa 2015 vahvistettu nykyinen strategia, Kasvu 2018, käsitteää seuraavat taloudelliset tavoitteet:

- Kulu/tuotto-suhteen parantaminen vähintään 10 prosentilla
- Ydinpääoman suhteen (CET 1) pitäminen vähintään 15 prosentissa
- Oman pääoman tuoton (ROE) parantaminen vähintään 9 prosenttiin
- Vähintään 50 prosentin osinko vuoden voitosta

Tietojen julkistaminen

Aktian tiedonantopolitiikka koskee Aktia Pankki Oyj:tä ja sen kaikkia tytäryhtiöitä. Tiedonantopolitiikassa kuvataan keskeiset periaatteet ja toimintatavat, joita Aktia noudattaa viestinnässään pääomamarkkinoiden, tiedotusvälineiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Tiedonantopolitiikka on julkaistu Aktian verkkosivuilla osoitteessa www.aktia.com. Verkkosivuilla on kaikki Aktia Pankki Oyj:n julkaisemat raportit ja tiedotteet.

Aktia Pankki Oyj täyttää tiedonantovelvollisuutensa julkaisujen muodossa. Tärkeimmät julkaisut ovat:

- Vuosikertomus ja osavuosisikatsaukset liitetietoineen sisältävät Aktia-konsernin tulosta ja toimintaa koskevaa taloudellista tietoa.
- Selvitys hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä sisältää tietoja Aktia-konsernin hallinnosta ja hallintorakenteesta. Raportissa noudatetaan Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n listayhtiöiden hallinnointikoodia (Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi 2015).
- Yritysvastuuraportissa kuvataan, miten vastuukysymykset on implementoitu Aktian jokapäiväiseen toimintaan ja prosesseihin. Raportista saa yleiskuvan tekijöistä, joita sidosryhmät pitävät olennaisina Aktian toiminnalle. Raportti on laadittu Global Reporting Initiativen (GRI) suositusten mukaisesti.
- Capital and Risk Management Report -raportissa käsitellään konsernin riskiasemaa ja erilaisia riskejä sekä vakavaraisuutta. Raportti kattaa vakavaraisuusasetuksen tiedonantovaatimukset, CRR osa 8.
- Aktia Henkivakuutus julkaisee toukokuussa 2017 Solvency and Financial Condition Report -raportin, jossa käsitellään yhtiön taloudellista asemaa ja vakavaraisuutta.

Aktian verkkosivuilla www.aktia.com on tietoa mm. konsernin johdosta, hallinnosta ja palkitsemisjärjestelmästä. Verkkosivuilla on myös Aktia-konsernin taloudellinen kalenteri, johon julkaisuajankohdat on merkitty.

Pankkien toimintakertomuksista tulee ilmetä, missä vakavaraisuusasetuksen (CRR, Capital Requirements Regulation EU 2013/575) osan 8 edellyttämät tiedot julkaistaan. Tarkempaa tietoa on Capital and Risk Management Report 2016 -raportin liitteessä 6.

Viisivuotiskatsaus

(1 000 euroa)	2016	2015	2014	2013	2012
Tuloslaskelma					
Korkokate	95 588	97 347	102 779	112 643	117 279
Palkkiotuotot netto	79 672	79 969	74 866	70 737	65 319
Henkivakuutusnetto	24 666	24 875	24 004	28 116	27 304
Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot	8 280	3 724	7 327	8 310	2 940
Liiketoiminnan muut tuotot	3 136	2 461	3 322	4 345	5 073
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	211 341	208 376	212 298	224 150	217 915
Henkilöstökulut	-72 250	-72 652	-69 518	-77 689	-75 352
IT-kulut	-28 352	-26 850	-26 324	-27 265	-31 419
Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-8 186	-8 123	-7 344	-6 774	-7 158
Liiketoiminnan muut kulut	-39 627	-36 794	-41 265	-45 519	-40 291
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-148 414	-144 419	-144 451	-157 247	-154 219
Arvon alentumistappio, netto	-2 198	-341	-1 729	-2 734	-8 181
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	738	599	2 195	1 216	501
Liiketulos	61 467	64 215	68 314	65 385	56 015
Verot	-12 159	-12 646	-13 282	-13 030	-15 764
Kauden voitto jatkuvista toiminnoista	49 308	51 569	55 031	52 354	40 251
Kauden voitto lopetetuista toiminnoista	-	-	-	-	9 776
Tilikauden voitto	49 308	51 569	55 031	52 354	50 027
Josta:					
Aktia Pankki Oyj:n osakkeenomistajien osuus	49 308	52 001	52 499	52 169	49 189
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-432	2 532	186	839
Yhteensä	49 308	51 569	55 031	52 354	50 027
Laaja tuloslaskelma					
Tilikauden voitto	49 308	51 569	55 031	52 354	50 027
Laaja tulos eristä, jotka voidaan siirtää tuloslaskelmaan	-7 799	-28 906	22 886	-34 660	97 336
Laaja tulos eristä, joita ei voida siirtää tuloslaskelmaan	-503	48	339	-68	-559
Tilikauden laaja tuloslaskelma	41 006	22 711	78 257	17 626	146 804
Laajan tuloslaskelma, josta:					
Aktia Pankki Oyj:n osakkeenomistajien osuus	41 006	23 038	75 610	17 180	145 600
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-327	2 647	446	1 203
Yhteensä	41 006	22 711	78 257	17 626	146 804
Tase					
Käteiset varat	380 095	268 361	395 905	414 328	587 613
Tuloksen kautta käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat	-	-	-	102	51
Myytäviksi olevat rahoitusvarat	1 840 526	2 197 648	2 375 417	2 256 506	2 106 661
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat	445 294	481 653	488 509	499 267	350 020
Johdannaissopimukset	132 246	172 495	231 302	197 629	302 227
Lainat ja muut saamiset	5 760 460	5 900 156	6 461 808	6 897 349	7 360 225
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset	723 144	667 748	545 271	465 856	360 873
Muut varat	204 213	193 482	208 476	202 769	172 520
Varat yhteensä	9 485 978	9 881 543	10 706 688	10 933 806	11 240 190
Talletukset	4 673 148	4 396 818	4 755 748	4 892 982	4 689 040
Johdannaissopimukset	54 254	86 176	113 196	128 595	186 362
Muut rahoitusvelat	2 800 312	3 427 248	3 930 668	4 106 018	4 584 724
Vakuutusvelka	1 162 446	1 130 463	1 025 417	965 870	878 474
Muut velat	182 709	225 612	190 770	198 632	244 180
Velat yhteensä	8 872 869	9 266 317	10 015 799	10 292 097	10 582 781
Oma pääoma	613 108	615 226	690 890	641 709	657 409
Velat ja oma pääoma yhteensä	9 485 978	9 881 543	10 706 688	10 933 806	11 240 190

Tunnusluvut

	2016	2015	2014	2013	2012
Osakekohtainen tulos (EPS), euroa	0,74	0,78	0,79	0,78	0,74
Laaja osakekohtainen tulos, euroa	0,62	0,35	1,14	0,26	2,19
Osinko / osake, euroa	*) 0,60	**) 0,54	0,48	0,42	****) 0,36
Osinko / tulos, %	*) 80,8	**) 69,0	60,7	53,6	****) 48,7
Oma pääoma / osake (NAV), euroa	9,24	9,26	9,39	8,67	8,91
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin (poislukien omat osakkeet)	66 515 599	66 532 842	66 548 468	66 561 769	66 521 777
Osakkeiden määrä kauden lopussa (poislukien omat osakkeet)	66 387 484	66 430 041	66 434 747	66 544 500	66 522 280
Oman pääoman tuotto (ROE), %	8,0	7,9	8,3	8,1	8,5
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,51	0,50	0,51	0,47	0,45
Kulu/tuotto-suhde	0,70	0,69	0,68	0,70	0,71
Ydinpääoman suhde (pankkikonserni), %	19,5	20,7	14,6	-	-
Ensisijaisten varojen suhde (pankkikonserni), %	19,5	20,7	14,6	12,3	11,8
Vakavaraisuusaste (pankkikonserni), %	26,3	27,1	19,1	19,3	20,2
Riskipainotetut sitoumukset (pankkikonserni), 1 000 euroa	1 997 682	1 998 768	3 263 318	3 463 456	3 611 209
Vakavaraisuusaste, % (finanssi- ja vakuutuskonglomeraatti)	188,6	226,7	216,5	198,6	205,1
Omavaraisuusaste, %	6,3	6,0	6,4	5,8	5,9
Konsernivarat, 1 000 euroa	2 705 988	2 994 365	3 282 191	3 114 669	2 954 985
Asiakasvarat, 1 000 euroa	8 063 363	7 138 190	6 782 800	6 341 319	5 877 367
Ottolainaus yleisöltä, 1 000 euroa	4 164 289	3 921 993	3 979 188	3 797 477	3 631 479
Antolainaus yleisölle, 1 000 euroa	5 717 386	5 856 262	6 416 025	6 802 230	7 201 556
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta, 1 000 euroa	112 753	174 924	125 726	140 765	111 240
Liikekustannussuhde, % (henkivakuutusyhtiö)	81,9	83,8	81,5	88,3	90,8
Vakavaraisuusaste (Sovenssi II:n mukaan, henkivakuutusyhtiö), % ****)	179 412	175 801	-	-	-
Oma varallisuus (Sovenssi II, henkivakuutusyhtiö), 1 000 euroa ****)	144 660	143 220	-	-	-
Vakavaraisuusaste (Sovenssi I:n mukaan, henkivakuutusyhtiö), % ****)	-	22,3	23,3	17,5	27,4
Toimintapääoma (Sovenssi I:n mukaan, henkivakuutusyhtiö), 1 000 euroa ****)	-	130 423	133 397	99 044	158 578
Sijoitukset käyvin arvoin (henkivakuutusyhtiö), 1 000 euroa	1 293 517	1 225 742	1 135 207	1 091 811	1 020 711
Vakuutusvelka, riskivakuutukset ja korkotuottoiset vakuutukset, 1 000 euroa	443 014	468 260	482 275	503 451	519 930
Vakuutusvelka, sijoitussidonnaiset vakuutukset, 1 000 euroa	719 432	662 203	543 143	462 419	358 544
Konsernin henkilöstön määrä (kokopäiväresurssit), keskimäärin	925	936	941	998	1 044
Konsernin henkilöstön määrä (kokopäiväresurssit), kauden lopussa	903	920	932	967	1 005

*) Hallituksen ehdotuksen mukaan 0,60 euron osinko, josta 0,08 euroa johtuu vuoden kertaluonteisista tuotoista.

**) Osingon lisäksi maksettiin pääoman palautusta 0,10 euroa osakkeelta

***) Osingon lisäksi maksettiin pääoman palautusta 0,14 euroa osakkeelta

****) Vuodesta 2016 alkaen henkivakuutuksen vakavaraisuusaste lasketaan uusien Solvenssi II -sääntöjen mukaan

Vuodesta 2015 lähtien kulu/tuotto-suhde lasketaan koko konsernille. Vertailuluvut on laskettu uudelleen vastaavalla tavalla.

Laskentaperiaatteet

Osakekohtainen tulos (EPS), euroa

Aktia Pankki Oyj:n osakkeenomistajille luettava tilikauden voitto verojen jälkeen / Osakkeiden antioikaistu määrä tilikauden aikana keskimäärin

Laaja osakekohtainen tulos, euroa

Aktia Pankki Oyj:n osakkeenomistajille luettava tilikauden laaja tulos verojen jälkeen / Osakkeiden antioikaistu määrä tilikauden aikana keskimäärin

Oma pääoma/osake (NAV), euroa

Aktia Pankki Oyj:n osakkeenomistajille luettava oma pääoma / Osakkeiden määrä tilikauden lopussa

Oman pääoman tuotto (ROE), %

Tilikauden voitto / Oma pääoma keskimäärin x 100

Koko pääoman tuotto (ROA), %

Tilikauden voitto / Taseen loppusumma keskimäärin x 100

Kulu/tuotto-suhde

Liiketoiminnan kulut yhteensä / Liiketoiminnan tuotot yhteensä

Ydinpääoman suhde (pankkikonserni), %

Ydinpääoma / Riskipainotetut sitoumukset x 100

Ensisijaisten varojen suhde (pankkikonserni), %

Ensisijaiset varat / Riskipainotetut sitoumukset x 100

Vakavaraisuusaste (pankkikonserni), %

Omat varat (ensisijaiset varat + toissijaiset varat) / Riskipainotetut sitoumukset x 100

Omat varat lasketaan EU:n vakavaraisuusasetuksen mukaisesti.

Riskipainotetut sitoumukset (pankkikonserni)

Taseen yhteenlasketut varat ja taseen ulkopuoliset sitoumukset, mukaan lukien johdannaiset, jotka on arvostettu ja riskipainotettu EU:n vakavaraisuusasetuksen mukaisesti.

Operatiivisten riskien pääomavaade on laskettu ja riskipainotettu EU:n vakavaraisuusasetuksen mukaisesti.

Vakavaraisuusaste, % (finanssi- ja vakuutuskonglomeraatti)

Konglomeraatin omat varat yhteensä (omat varat ml. toimialakohtaiset varat ja vähennykset) / Minimivaatimus konglomeraatin omille varoille (luottolaitos + vakuustoitominta) x 100

Konglomeraatin vakavaraisuutta säädetään rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 3 luvussa ja siihen kuuluvassa asetuksessa.

Omavaraisuusaste, %

Oma pääoma ml. määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta / Taseen loppusumma keskimäärin x 100

Konsernivarat

Pankkikonsernin likviditeettisalkku sekä henkivakuutusyhtiön sijoitussalkku

Asiakasvarat

Hallinnoitavat ja välitettävät rahastot sekä Aktia Rahastoyhtiön, Aktia Varainhoidon, Aktia Pankin yksityispankin sekä Aktia Henkivakuutuksen hallinnoimat varat.

Liikekustannussuhde (henkivakuutusyhtiö)

(Liikekulut + korvauskäsittelyn kulut) / Kuormitustulo x 100, henkivakuutusyhtiö

Kuormitustulo on erä, jonka on laskuperusteiden mukaan tarkoitus kattaa liikekulut. Liikekuluihin ei sisälly jälleenvakuuttajien palkkiota.

Vakavaraisuusaste, % (Solvenssi II:n mukaan, henkivakuutusyhtiö)

Solvenssi II -pääoma / Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR) x 100

Oma varallisuus (Solvenssi II, henkivakuutusyhtiö)

Varojen ja velkojen erotus on arvioitu käyvän arvon mukaan vuonna 2016 voimaan tulleen lain mukaisesti

Vakavaraisuusaste, % (Solvenssi I:n mukaan, henkivakuutusyhtiö)

Vakavaraisuuspääoma / (Vakuutustekninen vakuutusvelka - tasoitusmäärä - 75 % sijoitusidonnaisten vakuutusten vakuutusvelasta) x 100, henkivakuutusyhtiö

Vakuutustekninen vakuutusvelka lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden vähentämisen jälkeen.

Toimintapääoma (Solvenssi I:n mukaan, henkivakuutusyhtiö)

Varojen ja velkojen erotus on arvioitu käyvän arvon mukaan ennen vuotta 2016 voimassa olleen lain mukaisesti

Aktia Pankki Oyj – konsernin ja emoyhtiön tilinpäätös

Konsernin tuloslaskelma	55	Konsernin muut liitetiedot	110
Konsernin laaja tuloslaskelma	55	K38 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat	110
Konsernin tase	56	K39 Rahoitusvarojen ja rahoitusvelkojen maturiteettijakauma tase-erittäin	113
Konsernin taseen ulkopuoliset sitoumukset	57	K40 Annetut ja saadut vakuudet	113
Konsernin oman pääoman muutos	58	K41 Taseen ulkopuoliset sitoumukset	114
Konsernin rahavirtalaskelma	59	K42 Vuokravastuut	114
Konsernin kehitys neljännesvuosittain	60	K43 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät tytäryritykset	115
Konsernin laaja tuloslaskelma neljännesvuosittain	60	K44 Lähipiiritapahtumat	116
Konsernin tunnusluvut ja laskentaperiaatteet	61	K45 Etuusperusteiset eläkejärjestelyt	117
K1 Konsernin tilinpäätösperiaatteet	63	K46 Osakeperusteinen kannusteohjelma	119
K2 Konsernin riskienhallinta	72	K47 Hallinnoitavat asiakasvarat	121
K3 Konsernin segmenttiraportti	86	K48 Tapahtumia tilikauden päättymisen jälkeen	121
Konsernin tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	87	Aktia Pankki Oyj - tuloslaskelma	122
K4 Korkokate	87	Aktia Pankki Oyj - tase	123
K5 Osingot	87	Aktia Pankki Oyj - emoyhtiön taseen ulkopuoliset sitoumukset	124
K6 Palkkiotuotot netto	87	Aktia Pankki Oyj - rahavirtalaskelma	124
K7 Henkivakuutusnetto	88	Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	126
K8 Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot	91	E1 Emoyhtiön tilinpäätösperiaatteet	126
K9 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	92	Aktia Pankki Oyj - tuloslaskelman liitetiedot	130
K10 Liiketoiminnan muut tuotot	92	E2 Korkokate	130
K11 Henkilöstö	92	E3 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	130
K12 Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	92	E4 Palkkiotuotot netto	130
K13 Liiketoiminnan muut kulut	93	E5 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	131
K14 Verot	93	E6 Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	131
K15 Osakekohtainen tulos	94	E7 Suojauslaskennan nettotulos	131
Konsernin tasetta koskevat liitetiedot	95	E8 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	132
K16 Rahoitusinstrumenttien luokitus	95	E9 Liiketoiminnan muut tuotot	132
K17 Käteiset varat	97	E10 Henkilöstö	132
K18 Myytävissä olevat rahoitusvarat	97	E11 Muut hallintokulut	132
K19 Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat	97	E12 Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	132
K20 Johdannaissopimukset	98	E13 Liiketoiminnan muut kulut	133
K21 Lainat ja muut saamiset	99	E14 Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	133
K22 Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset	100	E15 Verot	133
K23 Sijoitukset osakkuusyhtiöissä	101		
K24 Aineettomat hyödykkeet	102		
K25 Sijoituskiinteistöt	102		
K26 Muut aineelliset hyödykkeet	102		
K27 Muut varat yhteensä	103		
K28 Laskennalliset verosaamiset ja -velat	103		
K29 Talletukset	104		
K30 Liikkeeseen lasketut velkakirjat	104		
K31 Velat, joilla on huonompi etuoikeus	105		
K32 Muut velat luottolaitoksille	105		
K33 Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	105		
K34 Vakuutusvelka	106		
K35 Muut velat yhteensä	107		
K36 Varaukset	107		
K37 Oma pääoma	107		

Aktia Pankki Oyj - taseen liitetiedot	134	Aktia Pankki Oyj - muut liitetiedot	141
E16 Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	134	E36 Rahoitusvarojen ja rahoitusvelkojen käyvät arvot	141
E17 Saamiset luottolaitoksilta	134	E37 Rahoitusvarojen ja rahoitusvelkojen maturiteettijakauma tase-erittäin	142
E18 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	134	E38 Kotimaan ja ulkomaan rahan määräiset omaisuus- ja velkaerät	143
E19 Saamistodistukset rahoitusinstrumenttiryhmittäin	135	E39 Annetut ja saadut vakuudet	143
E20 Osakkeet ja osuudet	135	E40 Taseen ulkopuoliset sitoumukset	144
E21 Johdannaissopimukset	136	E41 Vuokravastuut	144
E22 Aineettomat hyödykkeet	137	E42 Hallinnoitavat asiakasvarat	144
E23 Aineelliset hyödykkeet	137	E43 Emoyhtiön vakavaraisuus	145
E24 Muut varat	138	E44 Omistukset muissa yrityksissä	146
E25 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	138	E45 Osakkeiden omistus	148
E26 Laskennalliset verosaamiset	138	E46 Lähipiiri	150
E27 Velat luottolaitoksille	138		
E28 Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	138		
E29 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	138		
E30 Muut velat	139		
E31 Varaukset	139		
E32 Siirtovelat ja saadut ennakot	139		
E33 Velat, joilla on huonompi etuoikeus	139		
E34 Laskennalliset verovelat	139		
E35 Oma pääoma	140		

Konsernin tuloslaskelma

(1 000 euroa)	Liite	2016	2015
Korkotuotot		108 817	135 626
Korkokulut		-13 229	-38 278
Korkokate	K4	95 588	97 347
Osingot	K5	38	53
Palkkiotuotot		90 014	89 884
Palkkiokulut		-10 342	-9 915
Palkkiotuotot netto	K6	79 672	79 969
Henkivakuutusnetto	K7	24 666	24 875
Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot	K8	8 280	3 724
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	K9	-	-399
Liiketoiminnan muut tuotot	K10	3 098	2 807
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		211 341	208 376
Henkilöstökulut	K11	-72 250	-72 652
IT-kulut		-28 352	-26 850
Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	K12	-8 186	-8 123
Liiketoiminnan muut kulut	K13	-39 627	-36 794
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-148 414	-144 419
Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	K21	-2 198	-341
Osuus osakkuusyriytysten tuloksesta		738	599
Liiketulos		61 467	64 215
Verot	K14	-12 159	-12 646
Tilikauden voitto		49 308	51 569
Josta:			
Aktia Pankki Oyj:n osakkeenomistajien osuus		49 308	52 001
Määräysvallattomien omistajien osuus		-	-432
Yhteensä		49 308	51 569
Osakekohtainen tulos (EPS), euroa	K15	0,74	0,78
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (EPS), euroa	K15	0,74	0,78

Konsernin laaja tuloslaskelma

(1 000 euroa)	Liite	2016	2015
Tilikauden voitto		49 308	51 569
Muut laajan tuloslaskelman erät verojen jälkeen:			
Myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostuksen muutos käypään arvoon		-2 463	-21 388
Eräpäivään asti pidettävien rahoitusvarojen arvostuksen muutos käypään arvoon		-859	-3 693
Kassavirtasuojauksen arvostuksen muutos käypään arvoon		-202	54
Myytävissä olevien rahoitusvarojen kirjaus tuloslaskelmaan		-4 276	-3 804
Kassavirtasuojauksen kirjaus tuloslaskelmaan		-	-74
Laaja tulos eristä, jotka voidaan siirtää tuloslaskelmaan		-7 799	-28 906
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt		-503	48
Laaja tulos eristä, joita ei voida siirtää tuloslaskelmaan		-503	48
Tilikauden laajan tuloslaskelman tulos		41 006	22 711
Laajan tuloslaskelman tulos josta:			
Aktia Pankki Oyj:n osakkeenomistajien osuus		41 006	23 038
Määräysvallattomien omistajien osuus		-	-327
Yhteensä		41 006	22 711
Laaja osakekohtainen tulos, euroa	K15	0,62	0,35
Laimennusvaikutuksella oikaistu laaja osakekohtainen tulos, euroa	K15	0,62	0,35

Konsernin tase

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2016	31.12.2015
Varat			
Käteiset varat	K17	380 095	268 361
Myytavissä olevat korolliset arvopaperit		1 739 259	2 103 235
Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet		101 267	94 413
Myytavissä olevat rahoitusvarat	K18	1 840 526	2 197 648
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat	K19	445 294	481 653
Johdannaissopimukset	K20	132 246	172 495
Saamiset Suomen Pankilta ja luottolaitoksilta		43 074	43 894
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		5 717 386	5 856 262
Lainat ja muut saamiset	K21	5 760 460	5 900 156
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset	K22	723 144	667 748
Sijoitukset osakkuusyhtymissä	K23	0	0
Aineettomat hyödykkeet	K24	63 698	50 753
Sijoituskiinteistöt	K25	58 057	53 746
Muut aineelliset hyödykkeet	K26	7 672	8 692
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		46 568	51 598
Muut varat		20 197	18 152
Muut varat yhteensä	K27	66 764	69 750
Tuloverosaamiset		208	795
Laskennalliset verosaamiset	K28	7 814	9 747
Verosaamiset		8 022	10 541
Varat yhteensä		9 485 978	9 881 543
Velat			
Velat Suomen Pankille ja luottolaitoksille		508 860	474 826
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille		4 164 289	3 921 993
Talletukset	K29	4 673 148	4 396 818
Johdannaissopimukset	K20	54 254	86 176
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	K30	2 476 712	3 033 374
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	K31	243 596	235 049
Muut velat luottolaitoksille	K32	74 504	84 825
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	K33	5 500	74 000
Muut rahoitusvelat		2 800 312	3 427 248
Vakuutusvelka, riskivakuutukset ja korkotuottoiset vakuutukset		443 014	468 260
Vakuutusvelka, sijoitussidonnaiset vakuutukset		719 432	662 203
Vakuutusvelka	K34	1 162 446	1 130 463
Siirtovelat ja saadut ennakot		53 337	62 721
Muut velat		67 048	101 903
Muut velat yhteensä	K35	120 385	164 624
Varaukset	K36	1 406	2 336
Tuloverovelat		953	938
Laskennalliset verovelat	K28	59 965	57 714
Verovelat		60 918	58 651
Velat yhteensä		8 872 869	9 266 317
Oma pääoma			
Sidottu oma pääoma		230 283	238 081
Vapaa oma pääoma		382 826	377 145
Osakkeenomistajien osuus omasta pääomasta	K37	613 108	615 226
Velat ja oma pääoma yhteensä		9 485 978	9 881 543

Konsernin taseen ulkopuoliset sitoumukset

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2016	31.12.2015
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	K41		
Takaukset		30 817	27 394
Muut kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		807	1 287
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		31 624	28 681
Käyttämättömät luottojärjestelyt		495 618	296 089
Muut kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		413	991
Asiakkaan hyväksi tehdyt peruuttamattomat sitoumukset		496 032	297 080
Yhteensä		527 655	325 761

Konsernin oman pääoman muutos

	Osake- pääoma	Muu sidottu oma pääoma	Käyvän arvon rahasto	Osake- perusteisten korvausten rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Osakkeen- omistajien osuus omasta pääomasta	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
(1 000 euroa)								
Oma pääoma 1.1.2015	163 000	317	104 093	1 858	115 030	623 949	66 941	690 890
Omien osakkeiden hankinta					-1 305	-1 305		-1 305
Omien osakkeiden myynti					1 113	1 197		1 197
Osingonjako					-31 938	-31 938	-262	-32 200
Tilikauden voitto					52 001	52 001	-432	51 569
Myytävikissä olevat rahoitusvarat			-25 193			-25 193	0	-25 193
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat			-3 693			-3 693		-3 693
Kassavirran suojaus			-126			-126	106	-20
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt					48	48		48
Tilikauden laajan tuloslaskelman tulos			-29 012		52 050	23 038	-327	22 711
Muu muutos omassa pääomassa *)		-317		286	317	286	-66 352	-66 067
Oma pääoma 31.12.2015	163 000	-	75 081	2 143	115 113	615 226	-	615 226
Oma pääoma 1.1.2016	163 000	-	75 081	2 143	115 113	615 226	-	615 226
Omien osakkeiden hankinta					-1 716	-1 716		-1 716
Omien osakkeiden myynti					1 521	1 381		1 381
Osingonjako					-35 946	-35 946		-35 946
Pääoman palautus osakkeenomistajille					-6 657	-6 657		-6 657
Tilikauden voitto					49 308	49 308		49 308
Myytävikissä olevat rahoitusvarat			-6 738			-6 738		-6 738
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat			-859			-859		-859
Kassavirran suojaus			-202			-202		-202
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt					-503	-503		-503
Tilikauden laajan tuloslaskelman tulos			-7 799		48 804	41 006		41 006
Muu muutos omassa pääomassa *)				-186		-186		-186
Oma pääoma 31.12.2016	163 000	-	67 283	1 957	108 316	613 108	-	613 108

*) Aktia Pankki teki 8.10.2015 säästöpankkien ja POP-pankkien kanssa sopimuksen, jossa pankki sitoutuu ostamaan Aktia Hypoteekkipankki Oyj:n muiden omistajien osakeomistuksen, 8.10.2015 lukien muiden omistajien omistus Aktia Hypoteekkipankissa kirjataan velaksi omistajille (ennen sopimusta muiden omistajien omistus kirjattiin määräysvallattomien omistajien osuudeksi omaan pääomaan).

Konsernin rahavirtalaskelma

(1 000 euroa)	2016	2015
Liiketoiminnan rahavirta		
Liiketulos	61 467	64 215
Oikaisut eriin joilla ei ole rahavirtavaikutusta	-7 035	-7 104
Maksetut tuloverot	-4 745	-3 190
Liiketoiminnan rahavirta ennen saamisten ja velkojen muutosta	49 687	53 922
Liiketoiminnan saamisten lisäys (-) tai vähennys (+)	491 145	591 901
Myytävässä olevat rahoitusvarat	344 167	149 097
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat, vähennys	42 700	-
Lainat ja muut saamiset	139 215	557 504
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset	-55 396	-122 477
Muut varat	20 459	7 778
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-304 049	-746 656
Talletukset	290 475	-343 026
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	-552 155	-471 516
Muut rahoitusvelat	-78 821	-14 794
Vakuutusvelka	31 983	105 046
Muut velat	4 469	-22 366
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	236 782	-100 833
Investointien rahavirta		
Tytäryhtiöiden ja osakkuusyritysten hankinta	-1 022	-3 712
Tytäryhtiöiden ja osakkuusyritysten myynti	-63 317	15 557
Investoinnit sijoituskiinteistöihin	-4 392	-
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-19 158	-23 049
Sijoituskiinteistöjen luovutukset	-	480
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	4	0
Investointien rahavirta yhteensä	-87 884	-10 725
Rahoituksen rahavirta		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla, lisäys	48 776	65 722
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla, vähennys	-40 227	-53 208
Osinko/emissio määräysvallattomille omistajille	-1 146	-262
Omien osakkeiden hankinta	-1 716	-1 305
Omien osakkeiden myynti	1 381	1 197
Maksetut osingot	-35 946	-31 938
Maksettu pääomanpalautus	-6 657	-
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-35 534	-19 794
Rahavarojen nettomuutos	113 363	-131 352
Rahavarat vuoden alussa	283 415	414 767
Rahavarat vuoden lopussa	396 779	283 415
Rahoituslaskelmassa esiintyvät rahavarat muodostuvat seuraavista tase-eristä:		
Kassa	7 025	7 415
Suomen Pankin sekkitili	373 070	260 946
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	16 684	15 054
Yhteensä	396 779	283 415
Oikaisut eriin joilla ei ole rahavirtavaikutusta:		
Arvon alentumistappio myytävissä olevista rahoitusvaroista	871	3 249
Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	2 198	341
Käyvän arvon muutokset	-331	-1 307
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	8 186	8 123
Osakkuusyritysten tulosvaikutus	-	-261
Myyntivoitot ja -tappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-	782
Purettu kassavirtasuojaus	-	-93
Purettu käyvän arvon suojaus	-15 946	-15 903
Varausten muutos	-930	-1 213
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutos	80	-1 338
Osakeperusteisten maksujen muutos	-856	516
Muut oikaisut	-307	-
Yhteensä	-7 035	-7 104

Konsernin kehitys neljännesvuosittain

(1 000 euroa)	4Q2016	3Q2016	2Q2016	1Q2016	2016
Korkokate	22 956	23 945	24 066	24 621	95 588
Osingot	4	-	33	0	38
Palkkiotuotot	23 308	22 793	23 089	20 824	90 014
Palkkiokulut	-3 195	-2 792	-2 437	-1 919	-10 342
Palkkiotuotot netto	20 113	20 001	20 653	18 905	79 672
Henkivakuutusnetto	6 135	5 780	6 853	5 899	24 666
Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot	553	-284	7 426	584	8 280
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	-2	1	1	1	-
Liiketoiminnan muut tuotot	861	1 483	376	378	3 098
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	50 619	50 926	59 409	50 389	211 341
Henkilöstökulut	-19 687	-16 269	-17 922	-18 373	-72 250
IT-kulut	-8 139	-6 390	-6 735	-7 089	-28 352
Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-1 892	-2 085	-2 114	-2 095	-8 186
Liiketoiminnan muut kulut	-10 740	-9 878	-10 078	-8 930	-39 627
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-40 457	-34 621	-36 848	-36 487	-148 414
Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	-1 545	-461	-122	-71	-2 198
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	-	-	-	738	738
Liiketulos	8 616	15 843	22 439	14 569	61 467
Verot	-2 082	-2 983	-4 435	-2 659	-12 159
Kauden voitto	6 535	12 860	18 004	11 910	49 308
Josta:					
Aktia Pankki Oyj:n osakkeenomistajien osuus	6 535	12 860	18 004	11 910	49 308
Yhteensä	6 535	12 860	18 004	11 910	49 308
Osakekohtainen tulos (EPS), euroa	0,10	0,19	0,27	0,18	0,74
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (EPS), euroa	0,10	0,19	0,27	0,18	0,74

Konsernin laaja tuloslaskelma neljännesvuosittain

(1 000 euroa)	4Q2016	3Q2016	2Q2016	1Q2016	2016
Kauden voitto	6 535	12 860	18 004	11 910	49 308
Muut laajan tuloslaskelman erät verojen jälkeen:					
Myytävisissä olevien rahoitusvarojen arvostuksen muutos käypään arvoon	-13 846	1 155	590	9 638	-2 463
Eräpäivään asti pidettävien rahoitusvarojen arvostuksen muutos käypään arvoon	1 337	-893	-883	-420	-859
Kassavirtasuojauksen arvostuksen muutos käypään arvoon	-65	-41	62	-158	-202
Myytävisissä olevien rahoitusvarojen kirjaus tuloslaskelmaan	-995	-278	-2 126	-876	-4 276
Laaja tulos eristä, jotka voidaan siirtää tuloslaskelmaan	-13 569	-57	-2 357	8 184	-7 799
Etuus pohjaiset eläkejärjestelyt	-503	-	-	-	-503
Laaja tulos eristä, joita ei voida siirtää tuloslaskelmaan	-503	-	-	-	-503
Kauden laajan tuloslaskelman tulos	-7 538	12 803	15 647	20 094	41 006
Laajan tuloslaskelman tulos josta:					
Aktia Pankki Oyj:n osakkeenomistajien osuus	-7 538	12 803	15 647	20 094	41 006
Yhteensä	-7 538	12 803	15 647	20 094	41 006
Laaja osakekohtainen tulos, euroa	-0,11	0,19	0,24	0,30	0,62
Laimennusvaikutuksella oikaistu laaja osakekohtainen tulos, euroa	-0,11	0,19	0,24	0,30	0,62

Tunnusluvut

	2016	2015	2014	2013	2012
Osakekohtainen tulos (EPS), euroa	0,74	0,78	0,79	0,78	0,74
Laaja osakekohtainen tulos, euroa	0,62	0,35	1,14	0,26	2,19
Osinko / osake, euroa	*) 0,60	**) 0,54	0,48	0,42	****) 0,36
Osinko / tulos, %	*) 80,8	**) 69,0	60,7	53,6	****) 48,7
Oma pääoma / osake (NAV), euroa	9,24	9,26	9,39	8,67	8,91
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin (poislukien omat osakkeet)	66 515 599	66 532 842	66 548 468	66 561 769	66 521 777
Osakkeiden määrä kauden lopussa (poislukien omat osakkeet)	66 387 484	66 430 041	66 434 747	66 544 500	66 522 280
Oman pääoman tuotto (ROE), %	8,0	7,9	8,3	8,1	8,5
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,51	0,50	0,51	0,47	0,45
Kulu/tuotto-suhde	0,70	0,69	0,68	0,70	0,71
Ydinpääoman suhde (pankkikonserni), %	19,5	20,7	14,6	-	-
Ensisijaisten varojen suhde (pankkikonserni), %	19,5	20,7	14,6	12,3	11,8
Vakavaraisuusaste (pankkikonserni), %	26,3	27,1	19,1	19,3	20,2
Riskipainotetut sitoumukset (pankkikonserni), 1 000 euroa	1 997 682	1 998 768	3 263 318	3 463 456	3 611 209
Vakavaraisuusaste, % (finanssi- ja vakuutuskonglomeraatti)	188,6	226,7	216,5	198,6	205,1
Omavaraisuusaste, %	6,3	6,0	6,4	5,8	5,9
Konsernivarat, 1 000 euroa	2 705 988	2 994 365	3 282 191	3 114 669	2 954 985
Asiakasvarat, 1 000 euroa	8 063 363	7 138 190	6 782 800	6 341 319	5 877 367
Ottolainaus yleisöltä, 1 000 euroa	4 164 289	3 921 993	3 979 188	3 797 477	3 631 479
Antolainaus yleisölle, 1 000 euroa	5 717 386	5 856 262	6 416 025	6 802 230	7 201 556
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta, 1 000 euroa	112 753	174 924	125 726	140 765	111 240
Liikekustannussuhde, % (henkivakuutusyhtiö)	81,9	83,8	81,5	88,3	90,8
Vakavaraisuusaste (Sovenssi II:n mukaan, henkivakuutusyhtiö), % ****)	179 412	175 801	-	-	-
Oma varallisuus (Sovenssi II, henkivakuutusyhtiö), 1 000 euroa ****)	144 660	143 220	-	-	-
Vakavaraisuusaste (Sovenssi I:n mukaan, henkivakuutusyhtiö), % ****)	-	22,3	23,3	17,5	27,4
Toimintapääoma (Sovenssi I:n mukaan, henkivakuutusyhtiö), 1 000 euroa ****)	-	130 423	133 397	99 044	158 578
Sijoitukset käyvin arvoin (henkivakuutusyhtiö), 1 000 euroa	1 293 517	1 225 742	1 135 207	1 091 811	1 020 711
Vakuutusvelka, riskivakuutukset ja korkotuottoiset vakuutukset, 1 000 euroa	443 014	468 260	482 275	503 451	519 930
Vakuutusvelka, sijoitussidonnaiset vakuutukset, 1 000 euroa	719 432	662 203	543 143	462 419	358 544
Konsernin henkilöstön määrä (kokopäiväresurssit), keskimäärin	925	936	941	998	1 044
Konsernin henkilöstön määrä (kokopäiväresurssit), kauden lopussa	903	920	932	967	1 005

*) Hallituksen ehdotuksen mukaan 0,60 euron osinko, josta 0,08 euroa johtuu vuoden kertaluonteisista tuotoista.

**) Osingon lisäksi maksettiin pääoman palautusta 0,10 euroa osakkeelta

***) Osingon lisäksi maksettiin pääoman palautusta 0,14 euroa osakkeelta

****) Vuodesta 2016 alkaen henkivakuutuksen vakavaraisuusaste lasketaan uusien Solvenssi II -sääntöjen mukaan

Vuodesta 2015 lähtien kulu/tuotto-suhde lasketaan koko konsernille. Vertailuluvut on laskettu uudelleen vastaavalla tavalla.

Laskentaperiaatteet

Osakekohtainen tulos (EPS), euroa

Aktia Pankki Oyj:n osakkeenomistajille luettava tilikauden voitto verojen jälkeen / Osakkeiden antioikaistu määrä tilikauden aikana keskimäärin

Laaja osakekohtainen tulos, euroa

Aktia Pankki Oyj:n osakkeenomistajille luettava tilikauden laaja tulos verojen jälkeen / Osakkeiden antioikaistu määrä tilikauden aikana keskimäärin

Oma pääoma/osake (NAV), euroa

Aktia Pankki Oyj:n osakkeenomistajille luettava oma pääoma / Osakkeiden määrä tilikauden lopussa

Oman pääoman tuotto (ROE), %

Tilikauden voitto / Oma pääoma keskimäärin x 100

Koko pääoman tuotto (ROA), %

Tilikauden voitto / Taseen loppusumma keskimäärin x 100

Kulu/tuotto-suhde

Liiketoiminnan kulut yhteensä / Liiketoiminnan tuotot yhteensä

Ydinpääoman suhde (pankkikonserni), %

Ydinpääoma / Riskipainotetut sitoumukset x 100

Ensisijaisten varojen suhde (pankkikonserni), %

Ensisijaiset varat / Riskipainotetut sitoumukset x 100

Vakavaraisuusaste (pankkikonserni), %

Omat varat (ensisijaiset varat + toissijaiset varat) / Riskipainotetut sitoumukset x 100

Omat varat lasketaan EU:n vakavaraisuusasetuksen mukaisesti.

Riskipainotetut sitoumukset (pankkikonserni)

Taseen yhteenlasketut varat ja taseen ulkopuoliset sitoumukset, mukaan lukien johdannaiset, jotka on arvostettu ja riskipainotettu EU:n vakavaraisuusasetuksen mukaisesti.

Operatiivisten riskien pääomavaade on laskettu ja riskipainotettu EU:n vakavaraisuusasetuksen mukaisesti.

Vakavaraisuusaste, % (finanssi- ja vakuutuskonglomeraatti)

Konglomeraatin omat varat yhteensä (omat varat ml. toimialakohtaiset varat ja vähennykset) / Minimivaatimus konglomeraatin omille varoille (luottolaitos + vakuustustoiminta) x 100

Konglomeraatin vakavaraisuutta säädetään rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 3 luvussa ja siihen kuuluvassa asetuksessa.

Omavaraisuusaste, %

Oma pääoma ml. määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta / Taseen loppusumma keskimäärin x 100

Konsernivarat

Pankkikonsernin likviditeettisalkku sekä henkivakuutusyhtiön sijoitussalkku

Asiakasvarat

Hallinnoitavat ja välitettävät rahastot sekä Aktia Rahastoyhtiön, Aktia Varainhoidon, Aktia Pankin yksityispankin sekä Aktia Henkivakuutuksen hallinnoimat varat.

Liikekustannussuhde (henkivakuutusyhtiö)

(Liikekulut + korvauskäsittelyn kulut) / Kuormitustulo x 100, henkivakuutusyhtiö

Kuormitustulo on erä, jonka on laskuperusteiden mukaan tarkoitus kattaa liikekulut. Liikekuluihin ei sisälly jälleenvakuuttajien palkkiota.

Vakavaraisuusaste, % (Solvenssi II:n mukaan, henkivakuutusyhtiö)

Solvenssi II -pääoma / Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR) x 100

Oma varallisuus (Solvenssi II, henkivakuutusyhtiö)

Varojen ja velkojen erotus on arvioitu käyvän arvon mukaan vuonna 2016 voimaan tulleen lain mukaisesti

Vakavaraisuusaste, % (Solvenssi I:n mukaan, henkivakuutusyhtiö)

Vakavaraisuuspääoma / (Vakuutustekninen vakuutusvelka - tasoitusmäärä - 75 % sijoitusidonnaisten vakuutusten vakuutusvelasta) x 100, henkivakuutusyhtiö

Vakuutustekninen vakuutusvelka lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden vähentämisen jälkeen.

Toimintapääoma (Solvenssi I:n mukaan, henkivakuutusyhtiö)

Varojen ja velkojen erotus on arvioitu käyvän arvon mukaan ennen vuotta 2016 voimassa olleen lain mukaisesti

K1 Konsernin tilinpäätösperiaatteet

Hallitus hyväksyi 27.2.2017 tilikauden 1.1.–31.12.2016 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen, jotka yhtiökokous vahvistaa 5.4.2017. Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös julkaistaan viimeistään 15.3.2017.

Konsernin emoyhtiö on Aktia Pankki Oyj, jonka kotipaikka on Helsinki. Aktia Pankki Oyj:n tilinpäätökset ja osavuosisikatsaukset ovat saatavilla Aktian kotisivuilla osoitteessa www.aktia.com.

Laatimisperusteet

Aktia Pankki Oyj:n konsernitiilinpäätös on laadittu kansainvälisten IFRS-kirjanpito-standardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti siten kuin EU on standardit hyväksynyt. Konsernin tilinpäätöksen liitetietojen laadinnassa on huomioitu myös suomalainen kirjanpito- ja osakeyhtiölainsäädäntö sekä viranomaismääräykset. Tilinpäätöksen luvut esitetään tuhansina euroina, jos toisin ei mainita. Konsernin tilinpäätöksen arvostamisperusteena on alkuperäinen hankintameno, ellei tilinpäätösperiaatteissa toisin mainita.

Luvut esitetään vuoden aikana osavuosisikatsauksissa niin, että tuloslaskelman eriä verrataan vastaavaan kauteen edellisvuonna, kun taseen eriä verrataan edelliseen vuodenvaihteeseen, jos toisin ei mainita.

Termillä Basel III tarkoitetaan tilinpäätöksessä EU:n vakavaraisuusasetusta 575/2013 ja siihen liittyvää Euroopan valvontaviranomaisen ja kansallisten valvontaviranomaisten antamaa lisäsäätelyä.

Segmenttien koostumuksia on muutettu 1.1.2016 alkaen siten, että hallinnolliset yksiköt, joiden nettokulut kokonaisuudessaan allokoidaan Pankkitoiminta-segmentille, sisältyvät suoraan Pankkitoiminta-segmenttiin (aiemmin Muut-segmenttiin). Muutos ei vaikuta segmenttien liikevoittoon, mutta sen myötä aiemmin liiketoiminnan muihin kuluihin kirjattuja nettokuluja kirjataan nyt bruttomääräisinä vastaavalle riville Pankkitoiminta-segmentin tuloslaskelmaan. Vuoden 2016 alusta on myös muutettu periaatetta ilmoittaa määräysvallattomien omistajien osuudet segmenttiraportoinnissa. Nyt määräysvallattomien omistajien osuudet sisältyvät kyseiseen segmenttiin, mikä on vaikuttanut Pankkitoiminta- ja Varainhoito & Henkivakuutus -segmenttien liikevoittoon. Edellä mainitut muutokset vaikuttavat segmenttien taseissa ilmoitettuihin muihin varoihin ja velkoihin. Vertailukausi on rekonstruoitu vastaamaan näitä muutoksia.

Seuraavat uudet ja muuttuneet IFRS-standardit voivat vaikuttaa tulevien liiketoimien ja liiketapahtumien kirjaamiseen

EU hyväksyi **IFRS 9** Rahoitusinstrumentit -standardin marraskuussa 2016, ja se korvaa IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardin. IFRS 9 sisältää uudenlaisia vaatimuksia rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelusta ja arvostuksesta. Aktian riskienhallintamalli ja rahoitusinstrumenttien tulevia rahavirtoja koskevat ominaisuudet tulevat vaikuttamaan niiden luokitteluun Aktiassa. Aktian rahoitusvarat luokiteltaneen luokkiin jaksotettu hankintameno, käypään arvoon muina laajan tuloksen erinä ja tulosvaikutteisesti käypään arvoon. Rahoitusvarojen kirjaaminen yhdistellyn liiketoimintamallin mukaan, jossa käyvän arvon muutokset kirjataan IFRS 9:n mukaan muihin laajan tuloksen eriin, vastaa myytävissä olevien rahoitusvarojen kirjaamista nykyisen IAS 39 -standardin mukaan.

Konsernissa ei ole odotettavissa merkittäviä uudelleenluokitteluja käyvän arvon ja jaksotetun hankintamennon välillä siirryttäessä IFRS 9:ään. Tämän vuoksi luokittelu- ja arvostussääntöjen muutosten ei odoteta vaikuttavan merkittävästi konsernin tulokseen tai taloudelliseen asemaan.

IFRS 9:n mukaiset arvonalentumisvaatimukset perustuvat odotettujen luottotappioiden malliin poiketen nykyisestä mallista, joka perustuu luottotappiovarauksiin liittyviin tapahtumiin. Odotettujen luottotappiovarausten laskentaan sisältyvät jaksottaiseen hankintamenuon arvostetut rahoitusvarat ja käypään arvoon muina laajan tuloksen erinä arvostetut rahoitusvarat sekä takaukset ja luottositoumukset. Alustavien arvioiden mukaan IFRS 9:n implementoinnin odotetaan lisäävän luottotappiovarauksia.

Tämänhetkisen käsityksemme mukaan edellä mainitut, IFRS 9:ään siirtymisen yhteydessä tapahtuvat muutokset pienentävät omaa pääomaa, millä on marginaalinen negatiivinen vaikutus vakavaraisuuteen. IFRS 9:n mukaisen suojauslaskennan osalta suurin muutos on sen laajempi sopeuttaminen riskienhallintaan. Edellä mainitulla suojauslaskentaan liittyvällä muutoksella ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta konsernin tulokseen tai taloudelliseen asemaan. Vuonna 2017 Aktiassa tarkennetaan edelleen IFRS 9:n vaikutuksia konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan. Aktia-konsernissa IFRS 9 otetaan suunnitelman mukaan käyttöön, kun se tulee pakolliseksi 1.1.2018.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardi korvaa tuottojen kirjaamisesta aiemmin annetut standardit ja tulkinnat. IFRS 15 on tuottojen kirjaamista koskeva viisivaiheinen malli, joilla ei arvioida olevan olennaista vaikutusta Aktia-konsernin tuottojen kirjaamiseen. EU hyväksyi standardin lokakuussa 2016, ja se tulee pakolliseksi 1.1.2018 alkaen.

IASB julkaisi 13. tammikuuta 2016, **IFRS 16** Leasing -standardin, joka korvaa standardin IAS 17 Leasingsopimus. IFRS 16:n mukaan nykyinen luokittelu käyttö- ja rahoitusleasingiin vuokralle ottajien osalta korvataan mallilla, jossa kaikkien yli 12 kuukautta pitkien leasing sopimusten käsittämät varat ja velat kirjataan taseeseen. Kun leasing sopimus on korkeintaan 12 kuukautta pitkä tai hyödykkeen arvo on alhainen, voidaan soveltaa helpotussääntöä. Leasinghyödykkeestä kirjataan erikseen leasingvelkaan liittyvät poistot ja korkokulut. Vuokralle antajaa koskevat kirjaamisvaatimukset ovat olennaisesti samat kuin IAS 17:ssä, minkä vuoksi nykyistä luokittelua käyttö- ja rahoitusleasingiin sovelletaan jatkossakin. Aktian tämänhetkisen arvion mukaan uusi standardi tuo muutoksia vuokrattujen kiinteistöjen kirjaamiseen, mistä seuraa vaikutuksia taseeseen. Standardia ei ole vielä hyväksytty EU:ssa. Aktia-konsernissa IFRS 16 otetaan suunnitelman mukaan käyttöön, kun se tulee pakolliseksi 1.1.2019.

Konserni arvioi, että muilla uusilla tai muutetuilla IFRS-standardeilla tai IFRIC-tulkinnoinilla (International Financial Reporting Interpretations Committee) ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tulokseen, taloudelliseen asemaan tai tietoihin.

Konsolidointiperiaatteet

Yhdistelty tilinpäätös käsittää emoyhtiö Aktia Pankki Oyj:n ja sen tytäryhtiöt, joihin emoyhtiöllä on määräysvalta. Kysymys on määräysvallasta, jos konserni olemalla osallisena sijoituskohteessa altistuu sijoituskohteen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä sijoituskohdetta koskevaa valtaansa. Arvioitaessa, onko kysymys määräysvallasta, otetaan huomioon mahdolliset äänioikeuteen oikeuttavat osakkeet sekä se, onko kysymys tosiasiallisesta määräysvallasta. Tytäryhtiöiden konsolidointi tapahtuu hankintajakohdasta alkaen siihen asti, että määräysvalta päättyy.

Konsernitilinpäätös käsittää tytäryhtiöt, joissa emoyhtiö omistaa suoraan tai epäsuorasti 50 prosenttia äänioikeutetuista osakkeista tai joissa sillä muutoin on määräysvalta. Eliminoinnissa on käytetty hankintamenomenetelmää. Hankintamenomenetelmän mukaisesti ostetun yrityksen yksilöitävissä olevat varat, velat, ehdolliset varat ja veloitteet hankintahetkellä arvostetaan käypään arvoon. Ostos yhteydessä syntyvät menot, lukuun ottamatta oman pääoman ehtoisten instrumenttien tai velkainstrumenttien liikkeenlaskuun liittyviä menoja, kirjataan suoraan tuloslaskelmaan.

Konsernitilinpäätös käsittää osakkuusyrietykset, joissa emoyhtiö omistaa suoraan tai epäsuorasti 20–50 prosenttia äänioikeutetuista osakkeista tai joissa sillä muutoin on määräysvalta. Osakkuusyrietykset on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä. Pääomaosuusmenetelmässä konsernin osuus osakkuusyrietyksen omasta pääomasta ja tuloksesta kasvattaa tai pienentää kirjattujen osakkeiden arvoa tilinpäätöshetkellä. Konsernin osuus osakkuusyrietyksen muista laajan tuloksen eristä kirjataan erilliselle riville konsernin laajassa tuloslaskelmassa.

Konsernitilinpäätöksessä eliminoidaan kaikki sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, osingot, voitot ja tappiot.

Määräysvallattomien omistajien osuus perustuu sen suhteelliseen osuuteen nettovaroista, ja se kirjataan erikseen konsolidoituun omaan pääomaan. Se osa määräysvallattomien omistajien osuudesta, jota ei voi kirjata omaan pääomaan, kirjataan muihin velkoihin. Ostojen yhteydessä tunnistetaan mahdolliset määräysvallattomien omistajien omistukset ostetussa yrityksessä ostohetkellä. Määräysvallattomien omistajien sopimusten sisältö ratkaisee, kirjataanko omistus osaksi omaa pääomaa vai muiksi veloiksi.

Segmenttiraportointi

Segmenttiraportointi esitetään ylimmille operatiivisille johtoelimille annettavan sisäisen raportoinnin mukaisesti. Ylimmät operatiiviset johtoelimet vastaavat resurssien jaosta ja liiketoimintasegmenttien tuloksen arvioinnista. Tämä toiminto on konsernissa strategisista päätöksistä vastaavalla konsernin johdolla.

Keskitettyjen tukitoimintojen kulut allokoidaan segmenteille resurssien käytön, määrittelyjen projektien ja erilaisten jakoperusteiden mukaan. Aktia Pankki Oyj ei allokoisi omaa pääomaa eri segmenteille. Muut-segmentti koostuu tuloslaskelman ja taseen eristä, joita ei allokoita liiketoimintasegmenteille.

Konsernin sisäiset liiketoimet eliminoidaan kunkin segmentin sisällä, jos yksiköt kuuluvat samaan segmenttiin. Konsernin sisäiset eri segmentteihin kuuluvien yksiköiden väliset liiketoimet kuuluvat eliminointeihin.

Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu markkinahintoihin.

Pankkitoimintasegmenttiin kuuluvat Aktia Pankki Oyj:n konttoritoiminta, yksityispankkitoiminta, yritystoiminta, korttitoiminta ja treasury sekä tytäryhtiöt Aktia Hypoteekkipankki Oyj, Aktia Yritysrahoitus Oy, Aktia Rahoitus Oy ja Aktia Kiinteistönvälitys Oy.

Varainhoito & Henkivakuutus -segmenttiin kuuluvat tytäryhtiöt Aktia Varainhoito Oy, Aktia Rahastoyhtiö Oy, Aktia Henkivakuutus Oy ja sen kiinteistötytäryhtiöt Keskinäinen Kiinteistö Oy Pakkalantie 21, Keskinäinen Kiinteistö Oy Pakkalantie 19, Keskinäinen Kiinteistö Oy Tikurilantie 141, Kiinteistö Oy Kantaatti ja osakkuusyrietykset Kiinteistö Oy Keinusaaren Toimistotalo 1 (omistusosuus 50 %), Keskinäinen Kiinteistö Oy Sähkötie 14-16 (omistusosuus 33,33 %), Kiinteistö Oy Lahden BW Tower (omistusosuus 33,33 %), Kiinteistö Oy Skanssinkatu (omistusosuus 49,95 %) ja Kiinteistö Oy Lempäälän Rajamäentie (omistusosuus 49,95 %).

Muut-segmentti koostuu konsernihallinnosta ja tietyistä Aktia Pankki Oyj:n hallinnollisista toiminnoista.

Valuutan muuntaminen

Emoyhtiön toimintavaluutta on euro, joka on myös emoyhtiön ja konsernin tilinpäätösvaluutta. Toimintavaluutta on niissä ensisijaisissa taloudellisissa ympäristöissä käytettävä valuutta, joissa yhtiö harjoittaa liiketoimintaa. Ulkomaan valuutassa tehdyt liiketoimet muunnetaan toimintavaluuttaan tapahtumapäivän valuuttakurssiin. Ulkomaan valuutassa olevat rahavarat ja -velat muunnetaan toimintavaluutaksi tasepäivän valuuttakurssiin. Euroalueeseen kuulumattomiin valuuttoihin sidotut ulkomaan rahan määräiset varat ja velat on muutettu euroiksi Euroopan keskuspankin noteeraamaan tilinpäätöspäivän keskurssiin. Arvostuksen yhteydessä syntyneet kurssierot on tuloslaskelmassa kirjattu Valuuttatoiminnan nettotuotoiksi. Henkivakuutustoiminnasta syntyneet kurssierot kirjataan Sijoitustoiminnan nettotuottoihin, ja ne sisältyvät henkivakuutusnettoon.

Tuottojen ja kulujen tuloutusperiaatteet

Korot ja osingot

Korkotuotot ja -kulut jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajan mukaan. Tällä menetelmällä instrumentin tuotot ja kulut jaksotetaan tasaisesti suhteessa jäljellä olevaan määrään eräpäivään saakka. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin liittyvät korkotuotot ja -kulut kirjataan tuloslaskelman erään Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot.

Kun rahoitusvaroihin kuuluvasta sopimuksesta on kirjattu arvonalentumistappio, korkotuoton laskemisessa käytetään alkuperäistä efektiivistä korkoa.

Osingot ja osuudet kirjataan tuotoiksi sinä tilikautena, jona oikeus niiden saamiseen on syntynyt.

Palkkiot

Palkkiotuotot ja -kulut kirjataan pääsääntöisesti suoriteperiaatteen mukaisesti. Uusien tai uudistettujen vakuutusten hankintakulut kirjataan vakuutus-toiminnassa palkkiokuluiksi, jotka sisältyvät muihin liiketoiminnan kuluihin.

Vakuutusmaksut

Henkivakuustoittoiminnan saadut vakuutusmaksut kirjataan tuloslaskelmaan maksutulona, ja ne sisältyvät Henkivakuutusnettoon. Maksut kirjataan maksutuloon vakuutuslajista riippuen joko veloitus- tai maksuperiaatteen mukaan. Vakuutusmaksujen voimassaoloaikana vakuutusmaksut tuloutetaan yleensä suhteessa aikaan. Tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan liittyvä maksutulon osuus kirjataan taseeseen varauksena kertymättömästä vakuutusmaksusta (vakuutusmaksuvastuu) osana vakuutusvelkaa. Maksusaatava kirjataan vain siinä tapauksessa, että vakuutusurva on voimassa tilinpäätöspäivänä, kuitenkin niin, että vakuutusmaksut, jotka kokemuksen mukaan jäävät maksamatta, vähennetään maksutulosta.

Henkivakuustoittoiminnan vakuutukset luokitellaan sopimusten sisältämän arvioidun vakuutusriskin mukaisesti joko vakuutus- tai sijoitussopimuksiksi. Riskivakuutukset ja korkotuottoiset vakuutukset luokitellaan vakuutusopimuksiksi. Sijoitussidonnaiset sopimukset, joissa ei ole riittävää vakuutusriskiä ja jotka eivät mahdollista harkinnanvaraisia etuja, luokitellaan sijoitussopimuksiksi. Sijoitussopimuksiin, joissa on oikeus harkinnanvaraisiin etuihin (asiakashyvityksiin), sovelletaan IFRS 4:n antamaa mahdollisuutta kirjata ne vakuutusopimuksiksi.

Korvauskulut

Henkivakuustoittoiminnan maksetut korvaukset ja vakuutusvelan muutos kirjataan tuloslaskelmaan, ja ne sisältyvät Henkivakuutusnettoon.

Tilinpäätöshetkellä edelleen maksamatta olevista tapahtuneista vahingoista maksettavista korvauksista ja niiden vahinkokäsittelykuluista, myös vahingoista, joita ei ole vielä ilmoitettu konsernille, tehdään varaus yhtiön vakuutusvelkaan (korvausvastuu).

Muut tuotot ja kulut

Taseensuojauksena säästöpankeille ja paikallisosuuspankeille välitettyjen johdannaisten tuotot tuloutetaan suoraan.

Poistot

Aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä tehdään lineaarisia suunnitelman mukaisia poistoja hankintahinnasta hyödykkeen taloudellisen eliniän mukaan. Yleensä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden jäännösarvoksi oletetaan nolla. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Hyödykelajien mukaiset arvioidut taloudelliset eliniät ovat seuraavat:

Rakennukset	40 vuotta
Rakennusten peruskorjaukset	5–10 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–5 vuotta
Aineettomat oikeudet (IT-hankinnat)	3–10 vuotta

Jos käyttöomaisuus luokitellaan IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetettavat toiminnot -standardin mukaisesti, poistoja ei tehdä.

Työsuhde-etuudet

Eläkejärjestelyt

Konserni kirjaa eläkejärjestelyt maksuperusteisina tai etuuspohjaisina. Maksuperusteisissa eläkejärjestelyissä konserni maksaa kiinteät maksut ulkoisille eläkevakuutusyhtiöille. Konsernilla ei tämän jälkeen ole juridista tai todellista velvollisuutta maksaa muita maksuja, jos eläkevakuutusyhtiöillä ei ole riittäviä varoja maksaa henkilöstön eläkkeitä kuluvalta tai aiemmilta kausilta. Merkittävin maksuperusteinen järjestely on työntekijän eläkelain mukainen perusvakuutus (TEL). Ulkopuoliset eläkevakuutusyhtiöt vastaavat tästä eläketurvasta konserniyhtiöissä. Maksuperusteisiksi luokiteltujen järjestelyjen eläkevakuutusmaksut on tilinpäätöksessä jaksotettu vastaamaan suorituspalkkoja.

Konsernissa on myös vapaaehtoisia etuuspohjaisia järjestelyjä. Etuuspohjaisissa järjestelyissä konsernille jää velvoitteita tilikauden maksujen jälkeen, ja konserni kantaa näiden vakuutusmatemaattisen riskin ja/tai sijoitusriskin. Konsernin etuuspohjaiset järjestelyt kirjataan IAS 19 Työsuhde-etuudet -standardin mukaan. Laskelman tekee auktorisoitu aktuaari käyttäen niin kutsuttua Projected Unit Credit -menetelmää. Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen vastuut on kirjattu tilinpäätökseen velkana. Eläkevastuun uudelleenarvioinnin vaikutukset kirjataan muuhun laajaan tuloslaskelmaan.

Osakeperusteiset korvaukset

Konsernissa on käytössä kannusteohjelma johtavassa asemassa oleville avainhenkilöille. Konsernissa tehdään juoksevasti kannusteohjelman todennäköistä toteumaa koskeva arvio. Kannusteohjelman puitteissa ansaitut etuudet arvostetaan käypään arvoon päätöspäivänä, ja ne kirjataan lineaarisesti kuluiksi ansaintajakson aikana. Maksu tapahtuu joko oman pääoman ehtoisten instrumenttien siirtona tai käteisenä.

Siltä ohjelman osalta, joka maksetaan oman pääoman ehtoisilla instrumenteilla, kirjataan jaksotettu oman pääoman muutos Osakeperusteisten korvausten rahastoon. Käteisenä maksettavaa ohjelman osaa varten on kirjattu velka. Korvauksen käyvän arvon mahdollinen muutos kirjataan henkilöstökuluiksi.

Verot

Tuloslaskelman verot koostuvat vuoden ja aikaisempien vuosien tuloveroista ja laskennallisista veroista. Verokulu kirjataan tuloslaskelmaan, paitsi koskien erä, jotka kirjataan suoraan omaan pääomaan, jolloin vero vaikutus kirjataan osaksi omaa pääomaa. Tuloverot kirjataan vuoden arvioidun verotettavan tulon perusteella. Laskennalliset verot kirjataan varojen ja velkojen kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välisen eron mukaan. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Rahoitusvarat

Rahoitusvarojen osalta Aktiassa sovelletaan IAS 39 -standardia, jossa rahoitusvarat (saamistodistukset, osakkeet ja osuudet, saamiset luottolaitoksilta sekä saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä) jaetaan neljään arvostusluokkaan.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Luokkaan Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat sisältyvät kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat. Luokkaan on kirjattu saamistodistukset sekä osakkeet ja osuudet, joilla käydään aktiivisesti kauppaa ja jotka on hankittu lyhyen aikavälin ansaintatarkoituksessa. Ne on merkitty juoksevasti käypään arvoon siten, että arvomuutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Strukturoidut joukkovelkakirjalainat ja kytkettyjä johdannaisia sisältävät sijoitukset luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin, mikä merkitsee sitä, että arvomuutos kirjataan juoksevasti suoraan tuloslaskelmaan.

Henkivakuutustoiminnassa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi on luokiteltu sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset, jotka esitetään taseessa omana eränä Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset -erän alla.

Myytävässä olevat rahoitusvarat

Myytävässä oleviin rahoitusvaroihin kirjataan saamistodistukset sekä osakkeet ja osuudet, joita ei pidetä kaupankäyntitarkoituksessa tai eräpäivään asti. Realisoimaton arvomuutos kirjataan laajaan tulokseen laskennallisilla veroilla vähennettynä, kunnes myynti tai arvonalentuminen tapahtuu. Myynnin tai arvonalentumistappion sattuessa kertynyt realisoimaton voitto tai tappio siirretään tuloslaskelman erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot, ja se sisältyy erään Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot. Henkivakuutustoiminnassa nämä voitot ja tappiot kirjataan Sijoitustoiminnan nettotuottoihin, jotka sisältyvät Henkivakuutusnettoon.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin kirjataan saamistodistukset, jotka on tarkoitus pitää eräpäivään saakka. Nämä arvopaperit kirjataan jaksotettuun hankintamenuun. Jos on objektiivista näyttöä siitä, että tällaisesta arvopaperista ei saada täyttä takaisinmaksua tilikauden lopussa, ero hankintamenuun kirjataan kuluna. Hankintamenon ja nimellisarvon välinen erotus jaksotetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennyksiksi.

Jos luokkaan Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset kuuluvia arvopapereita myydään ennen eräpäivää, ne luokitellaan uudelleen luokkaan Myytävissä olevat rahoitusvarat. Syynä uudelleenluokitteluun on se, että sijoitukset (merkittävä määrä) koskeva tarkoitus tai kelpoisuus muuttuu niin, että tämän luokan käyttöön oikeuttavat ehdot eivät enää täyty. Tällaisen uudelleenluokittelun jälkeen arvopaperit kirjataan Myytävissä olevat rahoitusvarat -luokkaan ainakin kahtena peräkkäisenä tilikautena.

Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellaan saamiset luottolaitoksilta sekä saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä. Nämä saamiset kirjataan jaksotettuun hankintamenuun.

Uudelleenluokittelu

Myytävässä olevat rahoitusvarat, pois lukien johdannaiset, voidaan luokitella uudelleen eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, jos Aktialla on tarkoitus tai edellytykset pitää rahoitusvarat lähiajan tai eräpäivään saakka. Uudelleenluokiteltavien varojen tulee uudelleenluokittelun yhteydessä täyttää sitä luokkaa koskevat määritelmät, johon ne uudelleenluokitellaan. Luokkaan eräpäivään saakka pidettäviin sijoituksiin uudelleenluokittelun edellytyksenä on, että Aktia on muuttanut omistuksen tarkoitusta ja että sillä on edellytykset pitää rahoitusvarat eräpäivään saakka.

Uudelleenluokittelu tehdään käypään arvoon uudelleenluokittelun ajankohtana. Käyväksi arvoksi tulee alkuperäinen hankintamenu tai jaksotettu hankintamenu.

Arvopapereiden, jotka luokitellaan uudelleen myytävissä olevista rahoitusvaroista eräpäivään asti pidettäviin rahoitusvaroihin, tulee olla panttauskelppoisia keskuspankissa ja niillä tulee olla korkea luottoluokitus. Uudelleenluokittelussa rahoitusvarojen luokituksen on oltava vähintään Aa3/AA-.

Rahoitusvelat

Luokkaan Rahoitusvelat kirjataan velat luottolaitoksilta, velat yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sekä yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat. Rahoitusvelat merkitään taseeseen sopimuksentekohetkellä hankintamenuun ja sen jälkeen jaksotettuun hankintamenuun. Niiden velkojen osalta, joihin sovelletaan suojauslaskentaa, velan jaksotettu hankintamenu oikaistaan suojatavan riskin käyvällä arvolla. Kun rahoitusvelat liittyvät sitoumuksiin ostaa oman pääoman luonteisia rahoitusvälineitä, velka kirjataan tulosvaikutteisesti käypään arvoon. Rahavirtalaskelmassa liikkeeseen laskettujen velkojen katsotaan kuuluvan pankin juoksevaan toimintaan, kun taas velkojen, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla, katsotaan kuuluvan rahoitustoimintaan.

Rahoitusinstrumenttien arvostus käypään arvoon

Aktiivisilla markkinoilla kaupankäynnin kohteena olevien noteerattujen osakkeiden ja muiden rahoitusinstrumenttien käypä arvo perustuu noteerattuun ostokurssiin. Jos rahoitusinstrumentin noteerattu hinta ei edusta todellisia ja säännöllisesti esiintyviä markkinatapahtumia tai jos noteerattu ja hintoja ei ole saatavilla, käypä arvo vahvistetaan soveltuvan arvostustekniikan mukaan. Arvostustekniikat voivat vaihdella diskontattujen kassavirtojen yksinkertaisesta analyysistä monimutkaisiin optioarvostusmalleihin. Arvostusmallit on laadittu siten, että todennettavissa olevia markkinahintoja ja kurssia käytetään syöttötietoina, mutta myös ei-todennettavissa olevia malliparametrejä voidaan käyttää.

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo on jaettu kolmeen tasoon. Jaottelu tehdään sen mukaan, onko arvo saatu saman instrumentin toimivilla markkinoilla noteerattujen kurssien avulla (taso 1), todennettavissa olevia tietoja käyttävien arvostustekniikoiden avulla (taso 2) vai käyttäen arvostustekniikoita, jotka perustuvat ei-todennettavissa olevaan tietoon (taso 3).

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Myytavissä olevien rahoitusvarojen arvonalentuminen kirjataan tuloslaskelmaan, jos yrityksen, johon sijoitus on tehty, taloudellinen tilanne on huonontunut merkittävästi. Kriteerit ovat seuraavat:

- yritys on asetettu konkurssiin tai se on maksukyvytön
- yritys on tehnyt yrityssaneeraus sopimuksen tai hakenut suojaa velkojiaan vastaan tai velkoihin vaikuttava laaja uudelleenjärjestely on meneillään.

Kun jokin yllä mainituista kriteereistä täyttyy, arvonalentuminen kirjataan tuloslaskelmaan. Arvonalentuminen on markkina- ja hankinta-arvon välinen erotus tilinpäätöshetkellä. Jos markkina-arvoa ei ole tai on erityistä syytä olettaa, että markkina-arvo ei edusta arvopaperin todellista arvoa tai konsernilla on määräysvaltaa yhtiössä, arvonalentumispäätös tehdään konsernin hallituksen vahvistaman erillisen arvion perusteella.

Maksukyvyttömyyden lisäksi korkosijoitukset tutkitaan yksilöllisesti arvonalennustarpeen arvioimiseksi, jos arvopaperin kurssi on laskenut yli 50 prosenttia ja instrumentin luottoluokitus on laskenut alle Investment Grade -luokituksen (BB+, Ba1 tai alhaisempi).

Osakkeista ja osakerahastosijoituksista tehdään arvonalentumiskirjaus, jos sijoituksen arvo on laskenut merkittävästi tai pitkäaikaisesti. Lasku on merkittävä, kun arvostusajankohdan ympärillä olevien 10 pankkipäivän keskikurssin (5 pankkipäivää ennen ja 5 pankkipäivää jälkeen) ja hankinta-arvon välinen ero ylittää tietyt volatilitteettirajat. Volatilitteettia kvantifoidaan beetakertoimilla, jotka mittaavat osakkeiden riskiä suhteessa markkinoihin (vertailuindeksi). Osakerahastojen osalta indeksi on sama kuin osakerahastojen vertailuindeksi. Erillisten osakkeiden indeksi on toimialaindeksin ja maantieteellisen indeksin yhdistelmä. Näiden kahden indeksin painot lasketaan erikseen kullekin osakkeelle sovitamalla ne historialliseen arvonkehitykseen ja maksimoimalla osakkeen ja indeksin välinen korrelaatio. Samaa menetelmää käytetään konsernin Value-at-Risk-mallissa.

Osakkeista ja kiinteistörahastoista tehdään arvonalentumisarvio, jos sijoituksen arvo on laskenut merkittävästi tai pitkäaikaisesti. Arvonalentumisen suuruutta arvioitaessa otetaan huomioon mm. kiinteistö-, maksuvalmius-, jälleenerahoitus- ja korkoriskit.

Arvon lasku on pitkäaikainen, kun arvostusajankohdan ympärillä olevien 10 pankkipäivän keskikurssi (5 pankkipäivää ennen ja 5 pankkipäivää jälkeen) on 18 kuukauden ajan ollut yhtäjaksoisesti hankinta-arvoa alhaisempi.

Jos jokin edellä mainituista kriteereistä täyttyy, arvonalentuminen kirjataan tuloslaskelmaan. Arvonalentumisen määrä on tilinpäätöshetken käyvän arvon ja hankinta-arvon välinen erotus.

Arvonalentumistappiot lainoista ja muista saamisista

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumiset kirjataan kohdistettuina ja ryhmäkohtaisesti. Arvonalentuminen kirjataan kohdistettuna vain, jos on objektiivista näyttöä siitä, että asiakkaan maksukyky on heikentynyt sen jälkeen, kun saaminen alun perin kirjattiin taseeseen. Objektiivista näyttöä ovat velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, sopimusrikot, kuten viivästyneet koron tai pääoman maksut, taloudellisista tai juridisista syistä annettu lievennys, jota lainantaja ei olisi muutoin harkinnut, velallisen konkurssi tai muu taloudellinen uudelleenjärjestely.

Saamisen arvo on laskenut, jos arvioitu saamisen tuoma rahavirta, vakuuden käypä arvo huomioon ottaen, on pienempi kuin luoton kirjanpitoarvon ja luoton maksamattomien korkojen summa. Arvioitu tuleva rahavirta diskontataan luoton alkuperäisellä efektiivisellä korolla. Jos luoton korko on vaihtuva, käytetään tarkistushetkellä sopimuskorkoa diskonttauskorkona. Arvonalentumiseksi kirjataan rahavirran palautusten alemman nykyarvon ja luoton kirjanpitoarvon erotus.

Ryhmäkohtainen arvonalentumiskirjaus on perusteltu, jos on objektiivista näyttöä siitä, että kyseisten luottosalkkujen saamisten takaisinmaksuun liittyy epävarmuutta. Arvonalentumiskirjaus perustuu historialliseen analyysiin tappion todennäköisyydestä maksukyvyttömyystilanteessa makro- ja mikrotalouden tapahtumat sekä kokemusperäinen arvio huomioon ottaen. Arvonalentamisen tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon luoton laadun ja vakuuksien arvoon 12 kuukauden sisällä odotettu muutos, kun taas arvonalentumisen koon ja laajuuden arvioinnissa otetaan huomioon salkkujen koko juoksuaika.

Rahoitusvarojen oston ja myynnin kirjaus

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivän mukaan (trade date).

Johdannaissopimukset

Kaikki johdannaissopimukset kirjataan taseeseen ja arvostetaan käypään arvoon. Johdannaiset, joiden käypä arvo on positiivinen, kirjataan varoiksi erään Johdannaissopimukset. Johdannaiset, joiden käypä arvo on negatiivinen, kirjataan veloiksi erään Johdannaissopimukset.

Pankkitoiminnassa johdannaissopimukset kirjataan tuloslaskelmaan johdannaisten luokan mukaan. Jos johdannaissopimukseen sovelletaan suojauslaskentaa, arvomuutos kirjataan jäljempänä kuvattujen tilinpäätösperiaatteiden, käyvän arvon tai rahavirran suojaus, mukaan. Henkivakuustustoiminta kirjaa johdannaisten arvomuutokset sekä realisoitujen voitot ja tappiot Henkivakuutusnettoon sisältyvään tuloslaskelman erään Sijoitustoi-minnan nettotulos.

Suojauslaskenta

Kaikki johdannaiset arvostetaan käypään arvoon. Aktia on IAS 39 -standardin mukaisesti kirjannut suojauslaskennan joko käyvän arvon tai rahavirran suojausena.

Aktian suojauskentäpolitiikan mukaisesti suojaavan johdannaisen ja suojattavan erän suojaussuhde sekä riskienhallinnan tavoitteet ja strategia dokumentoidaan suojauksen alkaessa. Suojauskentää sovellettaessa suojauksen tulee olla erittäin tehokas. Suojausta pidetään tehokkaana, jos suojausinstrumentin käyvän arvon muutosten voidaan suojauksen alussa ja koko juoksuajana odottaa olennaisesti neutraloivan suojattavan erän käyvän arvon muutokset. Toteutuman tulee olla 80–125 prosenttia. Suojauksen tehokkuutta jälkikäteen arvioitaessa Aktia arvostaa suojausinstrumentin käypään arvoon ja vertaa tämän arvon muutosta suojattavan erän käyvän arvon muutokseen. Tehokkuutta mitataan kumulatiivisesti. Jos johdannaisen ja suojatun erän suojaussuhde ei ole 100-prosenttinen, tehoton osa kirjataan tuloslaskelman erään Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot.

Jos suojaussuhde ei täytä edellä mainittuja tehokkuusvaatimuksia, suojauskentä lopetetaan. Johdannaisten realisoimattoman arvon muutos kirjataan käypään arvoon tuloslaskelman korkokatteeseen siitä alkaen, kun suojausta viimeksi pidettiin tehokkaana.

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojausta sovelletaan johdannaisiin, joita käytetään tiettyyn riskiin liittyvän varan tai velan käyvän arvon muutosten suojaukseen. Aktiassa varojen ja velkojen käyvän arvon muutoksiin liittyvä riski koskee pääasiassa lainoja, arvopapereita ja sellaista kiinteäkorkoista ottolainausta, joka aiheuttaa korkoriskin.

Suojausinstrumenttien (johdannaiset) käyvän arvon muutokset ja suojattavan erän käyvän arvon muutokset on kirjattu erikseen tuloslaskelman erään Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot. Jos suojaus on tehokas, käyvän arvon muutokset kumoavat toisensa, mikä merkitsee sitä, että nettotulos on lähellä nollaa. Taseessa suojattavan riskin arvonmuutos kirjataan suojatun tase-erän arvon oikaisuna. Suojaavina johdannaisina käytetään koronvaihtosopimuksia ja korkoterminiejä.

Käyvän arvon suojaukset lakkaavat seuraavissa tilanteissa:

- suojausinstrumentti erääntyy, myydään, puretaan tai lunastetaan
- suojaussuhde ei enää täytä suojauskentän ehtoja
- suojaussuhde katkeaa.

Kun suojaussuhde päättyy, jaksotetaan kertyneet voitot tai tappiot, jotka ovat oikaisseet suojatun erän arvoa, tuloslaskelmaan. Jaksotus ulottuu suojatun erän jäljellä olevan juoksuajan yli tai puretun suojausinstrumentin alkuperäisen juoksuajan yli.

Rahavirran suojaus

Rahavirran suojausta sovelletaan tulevien korkovirtojen, kuten vaihtuvakorkoisten varojen ja velkojen koronmaksun suojaamiseksi. Käyvän arvon vuosimuutoksen tehokkaan suojauksen osuus kirjataan laajaan tuloslaskelmaan ja tehoton osuus tuloslaskelman erään Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset siirretään oman pääoman rahavirtasuojauksesta tuloslaskelmaan sille kaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat tuloutuvat. Suojaavina johdannaisina käytetään koronvaihtosopimuksia, korkoterminiejä ja korko-optioita.

Kun korko-optioita käytetään suojausinstrumentteina, vain korko-option peruservo kirjataan suojauskentään. Korko-optioiden aika-arvon muutos kirjataan tuloslaskelmaan.

Rahavirtasuojaukset lakkaavat samoissa tilanteissa kuin käyvän arvon suojaukset. Kun rahavirtasuojaukset lakkaavat, mutta kassavirtoja odotetaan vielä, suojausinstrumenttia koskevat kertyneet voitot tai tappiot jäävät erilliseksi eräksi omaan pääomaan. Kertyneet voitot tai tappiot kirjataan tuloslaskelmaan samoilta kausilta kuin aiemmin suojatut korkovirrat kirjataan tuloslaskelmaan.

Muut tulosvaikutteisesti arvostetut johdannaissopimukset (back-to-back-suojaus kolmansien osapuolten kanssa)

Muut johdannaissopimukset ovat lähinnä paikallispankeille välitettyjä korkojohdannaisten, jotka on suojattu back-to-back-menetelmällä kolmannen osapuolen kanssa. Nämä korkojohdannaiset arvostetaan käypään arvoon, ja tulosmuutos kirjataan erään Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot. Johdannaissopimusten vastapuoliriskiä on rajoitettu paikallispankkien kanssa tehdyillä keskinäisillä panttaussopimuksilla. Kolmansien osapuolten osalta sovelletaan yksilöllisiä ISDA/CSA-vakuusmenetelmien (Credit Support Annex) ehtoja.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusjohdannaiset

Johdannaiset, joita ei ole luokiteltu suojaaviksi johdannaisiksi ja jotka eivät ole tehokkaita sellaisinaan, luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi johdannaisiksi.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusjohdannaiset arvostetaan ensin käypään arvoon, mutta transaktiokulut kirjataan suoraan tuloslaskelmaan ja uudelleenarvioidaan sitten käypään arvoon. Johdannaiset kirjataan taseeseen varoina, kun niiden käypä arvo on positiivinen, ja velkoina, kun niiden käypä arvo on negatiivinen. Käyvän arvon muutokset ja realisoituvat voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelman erään Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot.

Takaisinostosopimukset

Aidolla takaisinostosopimuksella, nk. repolla (repurchase agreement), tarkoitetaan sopimusta, jossa osapuolet sopivat arvopapereiden myynnistä sekä vastaavien varojen takaisinostosta määrättyyn hintaan. Takaisinoston yhteydessä myyty arvopaperi kirjataan edelleen taseeseen, ja saadut likvidit varat kirjataan rahoitusvelaksi. Myyty arvopaperi kirjataan myös asetetuksi pantiksi. Ostetusta arvopaperista maksetut likvidit varat kirjataan myyvän osapuolen antolainauksena.

Käteiset varat

Käteiset varat koostuvat kassasta, pankkisaamisista, Suomen Pankin sekkitilistä ja alle kolmen kuukauden lyhytaikaisista talletuksista. Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta sisältyvät Lainoihin ja muihin saamiin. Rahavirtalaskelman rahavaroihin sisältyvät käteiset varat ja vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Konsernin kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet on jaettu käyttötarkoituksen mukaan omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja sijoituskiinteistöihin. Sijoituskiinteistöjen tarkoituksena on tuottaa vuokratuloja ja pääomalle arvonnousua. Jos osa kiinteistöistä on konsernin omassa käytössä, jaottelu on tehty kuhunkin käyttötarkoitukseen tarkoitettujen neliömetrien mukaan.

Omassa käytössä olevat kiinteistöt kirjataan hankintamenoon vähennettyinä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumistappioilla, kun taas sijoituskiinteistöt kirjataan käypään arvoon. Käyvän arvon perusteena arvostuksessa on käytetty riippumattoman arvioijan lausuntoa sekä omia tulleita vuokranmaksuja koskevia arvostusmalleja. Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Muut aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintameno määräisinä. Suunnitelman mukaiset poistot tehdään hyödykkeiden taloudellisen pitoajan perusteella.

Myytävisissä olevat varat

Käyttöomaisuus tai myyntiryhmä luokitellaan Myyntitarkoituksessa pidettävien varoihin, jos hyödyke voidaan myydä välittömästi noudattaen tavallisia, tällaisten hyödykkeiden myynnissä noudatettavia ehtoja. On myös oltava hyvin todennäköistä, että myynti tapahtuu. Jotta myynti olisi hyvin todennäköinen, tarvitaan hallituksen päätös hyödykkeen myyntisuunnitelmasta, ja aktiivisen työn ostajan löytämiseksi ja suunnitelman toteuttamiseksi tulee olla aloitettu. Myytävissä olevat varat arvostetaan käypään arvoon vähennettyinä myyntikululla. Lopetettu toiminta on sellainen osa yrityksen toimintaa, joka edustaa itsenäistä toiminnan haaraa, olennaista toimintaa maantieteellisellä alueella tai tytäryhtiötä, joka on hankittu pelkästään myyntitarkoituksessa. Luokittelu lopetetuksi toiminnaksi tapahtuu myyntihetkellä tai aikaisempaan ajankohtana, jolloin toiminta täyttää myytävissä olevan omaisuuden kriteerit.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, ja on todennäköistä, että veloitteen täyttäminen tulee ajankohtaiseksi ja konserni voi luotettavalla tavalla arvioida veloitteen määrän. Jos osasta veloitetta on mahdollisuus saada korvausta kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erillisenä eränä, kun on käytännössä varmaa, että korvaus saadaan. Varaukset tarkistetaan jokaisena tasepäivänä ja oikaistaan tarvittaessa. Varaus arvostetaan sen määrän nykyarvoon, jota odotetaan veloitteen täyttämiseksi.

Konserni vuokralleantajana

Rahoitusleasingisopimukset

Sellaisten hyödykkeiden vuokraaminen, joissa kohteen omistamiseen liittyvät taloudelliset riskit ja edut olennaisilta osin siirtyvät konsernilta vuokralleottajalle, luokitellaan rahoitusleasingiksi ja hyödykkeet kirjataan vuokralleottajan taseeseen. Leasingjakson alussa konsernille muodostuu vuokralleottajalta saaminen, joka maksetaan takaisin leasingjakson pituuden mukaisesti. Kukin leasingmaksu jakautuu korkoon ja saamisen osamaksuun. Korkotuotto jakautuu vuokra-ajalle niin, että jokaiselle tilikaudelle tulee kiinteää korkokantaa vastaava määrä kunakin tilikautena kirjatusta saatavista.

Konserni vuokralleottajana

Vuokrasopimukset

Käyttöleasingiksi luokitellaan leasing, jossa vuokralleantaja pitää itsellään kohteen omistamiseen liittyvät olennaiset taloudelliset riskit ja edut, ja hyödykkeet kirjataan vuokralleantajan taseeseen. Käyttöleasingisopimusten leasingvuokrat kirjataan tuloslaskelmaan vuokratuluna.

Vakuutus- ja sijoitussopimukset

Vakuutus- ja sijoitussopimusten luokittelu

Vakuutusopimukset luokitellaan joko vakuutusopimuksiksi tai sijoitusopimuksiksi. Vakuutusopimuksissa riittävät vakuutusriskit siirretään vakuutusottajalta vakuutusenantajalle. Sijoitussopimuksessa vakuutusottajan vakuutusriski ei ole riittävä, jotta luokitteluksi tulisi vakuutusopimus.

Sijoitussopimuksiin, joissa on oikeus harkinnanvaraisiin etuihin (asiakashyvytyksiin) tai jotka voidaan vaihtaa tällaisiin sopimuksiin, sovelletaan IFRS 4:n antamaa mahdollisuutta kirjata ne vakuutusopimuksiksi. Sijoitussidonnaiset vakuutusopimukset luokitellaan vakuutusopimuksiksi tai sijoitusopimuksiksi. Sijoitussidonnaiset sopimukset, joissa ei ole riittävää vakuutusriskiä ja jotka eivät mahdollista harkinnanvaraisia etuja, luokitellaan sijoitusopimuksiksi. Pääomitusopimuksiin ei liity vakuutusriskiä, minkä vuoksi ne on luokiteltu sijoitusopimuksiksi.

Sopimukset jaotellaan seuraavasti:

Vakuutusopimukset

- Sopimukset, joiden vakuutusriski on riittävä
- Sopimukset, joissa on harkinnanvarainen osa tai mahdollisuus harkinnanvaraiseen osaan
- Sijoitussidonnaiset sopimukset, joiden vakuutusriski on riittävä

Sijoitussopimukset

- Sijoitussidonnaiset sopimukset, joiden vakuutusriski ei ole riittävä
- Pääomitusopimukset

Jälleenvakuutus

Jälleenvakuutus sopimuksilla tarkoitetaan vakuutus sopimuksia, joiden mukaan vakuutus toiminta voi saada korvauksia toiselta vakuutusyhtiöltä, jos se itse on korvausvelvollinen tehdyn vakuutus sopimuksen perusteella. Maksetut vakuutusmaksut jälleenvakuuttajille kirjataan maksutulona ja korvauksiin liittyvät kulut erään Maksetut korvaukset. Jälleenvakuutus sopimusten perusteella saatavat korvaukset kirjataan taseen varoihin. Jälleenvakuuttajille maksamattomat maksut kirjataan taseen velkoihin.

Vakuutus- ja sijoitus sopimuksiin liittyvät velat

Vakuutus- ja sijoitus sopimuksiin liittyvät velat kirjataan vakuutusmaksu vastuusta ja korvaus vastuusta koostuvaan vakuutusvelkaan. Vakuutusvelan laskenta perustuu oletuksiin kuolevuudesta, kuluista ja vahinkosuhteista ym. Taatun koron vakuutus sopimusten vakuutusvelan laskennassa käytettävän laskentakoron vaihteluväli on 1,0–4,5 %.

Korvaus vastuuseen sisältyy toisaalta tapahtuneita vahinkoja koskevia, tilinpäätöshetkellä edelleen maksamattomia varauksia (tunnetut vahingot) vahinkokäsittelykuluineen, toisaalta konsernille vielä ilmoittamattomia vahinkoja koskevia varauksia (tuntemattomat vahingot). Riskivakuutusten osalta korvaus vastuuseen sisältyy tapahtuneita vahinkoja koskevia, tilinpäätöshetkellä edelleen maksamattomia varauksia (tunnetut vahingot) ja konsernille vielä ilmoittamattomia vahinkoja koskeva varaus (tuntemattomat vahingot).

Säästövakuutusten osalta korvaus vastuuseen sisältyy tapahtuneita vahinkoja koskevia, tilinpäätöshetkellä edelleen maksamattomia varauksia (tunnetut vahingot). Eläkevakuutusten osalta korvaus vastuuseen sisältyy tapahtuneita vahinkoja koskevia, tilinpäätöshetkellä edelleen maksamattomia varauksia (tunnetut vahingot) sekä arvio tulevista eläkemaksuista kuluineen.

Konsernin IFRS-tilinpäätöksessä vakuutusyhtiön tasaussummat (FAS) on siirretty omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Vakuutusvelan arviointi

Kullakin tilinpäätöshetkellä arvioidaan, onko taseeseen kirjattu vakuutusvelka riittävä. Jos arviointi osoittaa, että vakuutusvelka on riittämätön, vakuutusvelkaa kasvatetaan.

Henkivakuutus toiminnan kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 3 §:n mukaan vakuutuksessa on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, jotka vakuutus sopimuksen mukaan oikeuttavat lisätuihin.

Henkivakuutus toiminnan tavoitteena on, että laskuperustekoron ja korkotuottoisten eläkevakuutus säästöjen vuosittain vahvistettujen asiakashyvitysten summa on korkeampi kuin Suomen valtion 10-vuotisen joukkovelkakirjalainan tuotto ja että korkotuottoisten säästö- ja sijoitusvakuutus säästöjen tuotto on samalla tasolla kuin Suomen valtion 5-vuotinen joukkovelkakirjalaina. Lisäksi henkivakuutusyhtiön vakavaraisuuden tulee pysyä tasolla, joka mahdollistaa asiakashyvitysten maksun ja voitonjaon osakkeenomistajille.

Aktia Henkivakuutus Oy:n hallitus päättää asiakashyvityksistä vuosittain.

Oma pääoma

Osingot osakkeenomistajille vähennetään omasta pääomasta silloin kun yhtiökokous on päättänyt niiden maksusta.

Määräysvallattomien omistajien osuus

Määräysvallattomien omistajien osuus käsittää vähemmistön osuuden, ja se kirjataan omaan pääomaan. Tytäryhtiöt, joiden sopimuksissa on lunastuslausekkeita, kirjaavat määräysvallattomien omistajien osuudet velaksi omistajille. Määräysvallattomien omistajien velka arvostetaan käypään arvoon raportointipäivänä.

Tytäryhtiö Aktia Varainhoito Oy:n määräysvallattomien omistajien osuudet kirjataan velaksi omistajille ja velan käyvän arvon muutos henkilöstökuluihin.

Tytäryhtiö Aktia Hypoteekkipankki Oyj:llä on ollut määräysvallattomien omistajien osuuksia 23.9.2016 saakka, jolloin Aktia Pankki osti jäljellä olevan osakeomistuksen, ja pankki omistaa nyt yhtiön kokonaan. Aktia Pankki allekirjoitti 8.10.2015 säästöpankkien ja POP-pankkien kanssa sopimuksen, jossa pankki sitoutui ostamaan muiden omistajien osakeomistuksen. Sopimuksen voimaantulosta alkaen muiden omistajien omistus Aktia Hypoteekkipankissa kirjattiin velaksi omistajille. Aikaisempien vähemmistöomistajien tulee sopimuksen mukaan vastata osuudestaan Aktia Hypoteekkipankin tulokseen siihen asti, kunnes lopullinen kauppasumma maksetaan, mikä tapahtuu suunnitelman mukaan vuoden 2017 toisella neljänneksellä. Käyvän arvon muutos on lokakuusta 2015 alkaen kirjattu rahoitusvarojen ja -velkojen nettotulokseen. Aktia Pankki Oyj:n hallitus hyväksyi lokakuussa 2016 sulautumissuunnitelman Aktia Hypoteekkipankin sulautumisesta emoyhtiö Aktia Pankkiin. Sulautuminen toteutui 28.2.2017.

Johdon harkintaa edellyttävät tilinpäätösperiaatteet

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaan edellyttää johdolta tiettyjä arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöksessä esitettäviin tuottoihin ja kuluihin sekä ehdollisiin varoihin ja velkoihin.

Konsernin keskeiset oletukset koskevat tulevaisuutta ja tilinpäätöspäivän arvioihin liittyviä keskeisiä epävarmuustekijöitä, ja ne liittyvät mm. käyvän arvon arviointiin, rahoitusvarojen, lainojen ja muiden saamisten sekä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisiin ja vakuutusmatemaattisissa laskelmissa käytettyihin oletuksiin.

Käyvän arvon arviointi

Markkinahintatiedon ollessa rajoitettua julkisesti noteeraamattomien rahoitusvarojen tai muiden rahoitusvarojen arviointi edellyttää johdon harkintaa. Periaatteet arvostuksesta käypään arvoon kuvataan kohdassa Rahoitusinstrumenttien arvostus käypään arvoon. Eräpäivään saakka pidettävien rahoitusvarojen käyvät arvot ovat alttiita korkotason muutoksille, instrumenttien likviditeetille ja riskipreemioille.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Konsernissa arvioidaan kunkin tasepäivän osalta, onko olemassa objektiivista näyttöä, että muiden kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen arvo on alentunut. Periaatteet esitetään edellä kohdassa Rahoitusvarojen arvonalentuminen.

Arvonalentumistappiot lainoista ja muista saamisista

Konserni arvioi juoksevasti, onko saamisen arvomuutoksesta objektiivista näyttöä ja päättää tiettyjen kriteerien mukaisesti, kirjataanko arvonalentuminen vai mahdollisesti arvonalentumisen peruuttaminen. Periaatteet esitetään edellä kohdassa Arvonalentumistappiot lainoista ja muista saamisista.

Vakuutusmatemaattiset laskelmat

Vakuutusvelan laskeminen on aina epävarmaa, koska vakuutusvelka perustuu mm. oletuksiin tulevasta korkotilanteesta, kuolevuudesta, sairastuvuudesta ja tulevasta kulutasosta. Tämä selostetaan tarkemmin liitetiedoissa kohdassa henkivakuustustoiminnan vakuutusvelan määrittämisessä käytetyt menetelmät ja oletukset.

Osakeperusteiset korvaukset

Konsernissa on johtavassa asemassa oleville avainhenkilöille suunnattu kannusteohjelma, ja konsernissa tehdään juoksevasti kannusteohjelman todennäköistä toteumaa koskeva arvio. Periaatteet esitetään edellä kohdassa Työsuhde-etuudet ja Osakeperusteiset korvaukset.

K2 Konsernin riskienhallinta

1. Yleistä	73
2. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	73
3. Konsernin pääomanhallinta	73
4. Luotto- ja vastapuoliriskit	73
4.1 Ongelmaluotot	74
5. Rahoitus- ja maksuvalmiusriskien hallinta	75
5.1 Likviditeettireservi ja likviditeettiriskin mittaaminen	75
6. Markkina-, tase- ja vastapuoliriskien hallinta	75
6.1 Pankkikonsernin markkina- ja taseriskit	75
6.1.1 Rakenteellinen korkokateriski tai rahoitustoiminnan korkoriski (IRRBB)	75
6.1.2 Rahoitusvarojen uudelleenluokittelu	76
6.1.3 Pankkikonsernin likviditeettisalkku ja muut korolliset sijoitukset	76
6.1.4 Valuuttakurssiriski	77
6.1.5 Osakekurssi- ja kiinteistöriski	77
6.1.6 Riskiherkkyys	77
6.2 Vakuutustoiminnan markkina- ja taseriskit (ALM)	77
7. Vakuutusteknisten riskien hallinta	79
8. Operatiivisten riskien hallinta	80
Liite K2:een, Konsernin vakavaraisuus ja riskipositiot	81

1. Yleistä

Konserni harjoittaa pääasiassa pankki-, varainhoito- ja henkivakuutustoimintaa sekä kiinteistönvälitystä. Riskit ja riskienhallinta ovat olennainen osa Aktian toimintaympäristöä ja liiketoimintaa. Olennaiset riskialueet ovat pankkikonsernin luotto-, korko- ja maksuvalmiusriskit sekä henkivakuutus-toiminnan korko- ja muut markkinariskit sekä vakuutustekniset riskit. Liike-toimintariskit ja operatiiviset riskit koskevat kaikkea toimintaa.

Aktia Pankki Oyj on Aktia-konsernin emoyhtiö. Viranomaisraportointia, vakavaraisuuslaskentaa sekä sisäisiä riski- ja pääoma-allokointiarvioita varten kootaan ”pankkikonsernia” koskevat tiedot. Pankkikonserniin kuuluvat Aktia Pankki Oyj ja sen kaikki tytäryhtiöt lukuun ottamatta vakuutusomistusta (tytäryhtiö Aktia Henkivakuutus Oy).

Aktia-konsernin sisäistä valvontaa, riskejä ja riskienhallintaa sekä CRR:n 8. luvun mukaisia tiedonantovaatimuksia (Pilari III) käsitellään lähemmin konsernin Capital and Risk Management Report -raportissa, joka julkaistaan erillään vuosikertomuksesta.

2. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tarjotessaan asiakkailleen rahoitusratkaisuja Aktia ottaa erilaisia riskejä. Riskit ja riskienhallinta ovat olennainen osa Aktian toimintaympäristöä ja liiketoimintaa. Riskienhallinnalla tarkoitetaan kaikkea riskinottoa, riskien vähentämistä, analysointia, mittaamista, valvontaa ja seurantaa koskevaa toimintaa.

Ensisijainen vastuu sisäisestä valvonnasta on liiketoimintayksiköillä ja linjaorganisaatioilla, jotka vastaavat päivittäisen liiketoiminnan johtamisesta, operatiivisista prosesseista ja näissä tehtävistä tarkastuksista sekä riskienhallintatoimenpiteistä. Riskienhallinta on keskeinen osa sisäistä valvontaa.

Riippumattomat valvontatoiminnot ovat konsernin Riskienvalvonta, Compliance ja Taloudellinen raportointi ja analyysi. Riskienvalvonnan roolina on kehittää, ylläpitää ja valvoa riskienhallinnan periaatteita, ohjeita ja limiittejä, sekä mitata ja analysoida riskipositioita ja valvoa riskienhallinnan toimeenpanoa liiketoiminnassa. Compliance-toiminto vastaa sääntöjen noudattamisen varmistamisesta konsernin toiminnassa ja tukee toimivaa johtoa ja linjavastaavia esimiehiä sisäisten sääntöjen soveltamisessa sekä sääntöjen puutteellista noudattamista koskevien riskien tunnistamisessa, hallinnassa ja raportoinnissa. Taloudellinen raportointi ja analyysi vastaa talousdatasta, nykytila-analyyseistä ja raportoinnista eri viranomaisille ja muille tahoille. Vuoden 2016 alussa Aktia Henkivakuutukseen perustettiin riippumaton ak-tuaaritoiminto, joka raportoi suoraan yhtiön hallitukselle.

Konsernin Sisäinen tarkastus tekee riippumattoman arvion konsernin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja valvontatoimintojen riittävydestä ja laadusta. Lisäksi sisäistä valvontaa ja sen riittävyttä arvioivat ulkoiset tahot, kuten tilintarkastajat.

3. Konsernin pääomanhallinta

Pääomanhallinnan tarkoituksena on arvioida konsernin pääomitusta suhteessa toiminnan riskeihin. Tavoitteena on tukea liiketoimintastrategioita sekä varmistaa pääomien riittävyys myös heikoissa suhdannetilanteissa. Toiminnan tavoitteena on löytää tasapaino osakkeenomistajien tuottovaa-timusten ja viranomaisten, velkainstrumenttisijoittajien, liiketoimien vasta-puolten sekä luottoluokituslaitosten taloudelliselle vakaudelle asettamien vaatimusten välille. Pääomanhallinnalla pyritään kattavasti tunnistamaan olennaiset riskit ja arvioimaan niiden suuruus sekä niiden edellyttämät pää-omavaateet

Konserninjohto vastaa konsernin hallituksen vuosittaisen strategiaproessin valmistelusta sekä siihen kuuluvasta pääomasuunnittelusta ja allokoinnista. Hallituksen riskivaliokunta valvoo työtä, ja päätökset tehdään konsernin hallituksessa. Konsernin sisäinen tarkastus antaa arvionsa koko pääoman-hallintaprosessista vuosittain. Pääomanhallinnan valmistelu- ja päätöksen-tekoprosessi määritellään tarkemmin hallituksen ja sen riskivaliokunnan työjärjestyksessä. Konsernin riskienvalvonta vastaa sisäisen pääomavaateen ja vakavaraisuustavoitteiden arviointiperusteiden valmistelusta ja niihin liittyvistä laskelmista.

Pääomasuunnittelun lähtökohtana on liiketoimintasuunnitelma volyymien ja riskitasojen muutoksista lähitulevaisuudessa. Suunnitelmien perusteella luodaan ennusteet konsernin ja eri yhtiöiden vakavaraisuuden kehitykses-tä. Perusskenaarioiden lisäksi tehdään stressitestejä joiden avulla arvioidaan heikompien suhdannetilanteiden vaikutuksia vakavaraisuustasoihin.

Aktian tavoite on ylläpitää vähintään 15 prosentin ydinpääoman suhdetta (CET1). Konsernin muiden säänneltyjen yhtiöiden viranomaismääritelmän mukaisen vakavaraisuuden tulee ylittää voimassa olevien sääntöjen mukai-nen vähimmäisvaade, ja mahdollinen pääomapuskuri pidetään emoyhti-össä. Rahoitus- ja vakuutuskonglomeraatin tavoitteena on vähintään 150 prosentin vakavaraisuus.

Tarkempaa tietoa konsernin vakavaraisuudesta on hallituksen toimintaker-tomuksessa.

4. Luotto- ja vastapuoliriskit

Luottoriski määritellään tappion riskinä, joka syntyy kun velallinen ei täytä sitoumuksiaan Aktiaa kohtaan, kun taas vastapuoliriski määritellään tappion riskinä tai negatiivisena arvostuserona, joka aiheutuu vastapuolen luotto-kelpoisuuden heikentymisestä. Luotto- ja vastapuoliriskien mittauksessa arvioidaan maksukyvyttömyystilanteen todennäköisyyttä ja siitä aiheutu-via tappioita. Maksukyvyttömyystodennäköisyyttä mitataan scoring- tai ratingmalleilla ja maksukyvyttömyyden aiheuttamaa tappiota vakuuksien realisointiarvon ja odotetun takaisinsaannin avulla vähennettynä perintäku-luilla. Konsernin hallitus vahvistaa vuosittain luottopolitiikan sekä tarkastaa luottoriskistrategian ja päätösten delegoinnin. Vastapuoliriskejä koskevaa sääntelyä käsitellään vastaavalla tavalla.

K2.1 Konsernin enimmäisvastuut toimialoittain 31.12.2016

(Milj. euroa)	31.12.2016			31.12.2015		
	Pankkitoiminta	Henkivakuutustoiminta	Konserni yhteensä	Pankkitoiminta	Henkivakuutustoiminta	Konserni yhteensä
Käteiset varat ja rahamarkkinat	420	19	423	308	40	312
Joukkovelkakirjalainat	1 782	431	2 210	2 190	429	2 615
Julkinen sektori	510	124	634	521	126	646
Valtioiden takaamat joukkovelkakirjat	99	7	105	98	6	104
Pankit	284	47	327	355	43	394
Vakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bond)	890	179	1 069	1 217	186	1 402
Yritykset	0	75	75	0	68	68
Osakkeet ja sijoitusrahastot	9	92	101	8	87	95
Korkorahastot	0	64	64	0	56	56
Osakkeet ja osakerahastot	9	0	9	8	0	8
Kiinteistörahastot	0	26	26	0	28	28
Private Equity	0	3	3	0	3	3
Hedge-rahastot	0	0	0	0	0	0
Lainat ja muut saamiset	5 725	0	5 725	5 864	0	5 864
Julksiyhteisöt	5	0	5	1	0	1
Asuntoyhteisöt	341	0	341	223	0	223
Yritykset	545	0	545	416	0	416
Kotitaloudet	4 794	0	4 794	5 182	0	5 182
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	40	0	40	42	0	42
Aineelliset hyödykkeet	8	58	66	9	54	62
Pankkitakaukset	32	0	32	29	0	29
Luottolupaukset ja käyttämättömät limiitit	496	0	496	296	1	297
Johdannaiset (luottovasta-arvo)	155	0	155	200	0	200
Muut saamiset	38	5	42	40	4	43
Yhteensä	8 664	605	9 249	8 943	615	9 517

Taulukko K2.1 kuvaa konsernin vastuuta toiminta-alueittain. Vastuut sisältävät kertyneet korot. Konsernin sisäiset saamiset ja velat on eliminoitu, eikä hyväksyttävää vakuuksia ole vähennetty. Sijoitussidonnaisen vakuutusten katteena olevat sijoitukset eivät ole mukana taulukossa.

Luottoriski syntyy pankkikonserneissa, kun taas vastapuoliriski liittyy sekä pankki- että vakuutustoimintaan.

Limittirakenne rajoittaa luotto- ja vastapuoliriskejä pankki- ja vakuutus-toiminnassa erikseen sekä konglomeraattitasolla kokonaisvastuun rajoina yksittäisiin vastapuoliin nähden.

4.1 Ongelmaluotot

Ongelmaluottoja seurataan säännöllisesti sekä konttoriverkossa rästellöiden avulla että konsernin riskienvalvonnassa kantatasolla. Sisäiset ohjeet ja työkalut on luotu, jotta voidaan tunnistaa aikaisessa vaiheessa asiakkaat, joiden maksukyky ei enää vastaa velkaantuneisuutta. Nopea reagointi tällaisiin tilanteisiin on sekä asiakkaan että pankin etu.

Sopimusehdoista joustaminen lyhennysvapaina voi tapahtua myös muista syistä kuin velallisen pysyvästi heikentyneen maksukyvyn johdosta.

Konsernin tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti saamisille tehdään arvio maksukyvyttömyystilasta ja arvonalentumiskirjaustarpeesta, jos on olemassa objektiivista näyttöä, että asiakkaan maksukyky on heikentynyt sen jälkeen kun saaminen alun perin kirjattiin taseeseen. Objektiivista näyttöä ovat velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, sopimusrikot, kuten viivästyneet koron tai pääoman maksut, taloudellisista tai juridisista syistä annettu lievennys, jota lainantaja ei olisi muutoin harkinnut, velallisen konkurssi tai muu taloudellinen uudelleenjärjestely. Näin ollen sopimusehdojen muutos velallisen heikentyneen maksukyvyn takia johtaa saamisten uudelleenluokitteluun maksukyvyttömyystilastaan ja arvonalentumiskirjaukseen, mikäli saatavat ylittävät vakuuksien tuomat kassavirtaodotukset.

K2.2 Hoitamattomat luotot viivästyksen pituuden mukaan

(Milj. euroa) Vrk	31.12.2016		31.12.2015	
	% kannasta	% kannasta	% kannasta	% kannasta
3 - 30	57	1,00	76	1,29
josta kotitalouksien osuus	52	0,91	71	1,20
31 - 89	28	0,49	28	0,48
josta kotitalouksien osuus	23	0,41	26	0,44
90-	46	0,79	44	0,75
josta kotitalouksien osuus	38	0,67	37	0,63

K2.3 Hoitamattomat luotot, joista ei ole tehty arvonalentumiskirjauksia

(Milj. euroa)	31.12.2016		
Vrk	Tasearvo	% kannasta	Vakuuden käypä arvo
3-30	56	0,97	55
31-89	30	0,52	29
90-	40	0,69	38

(Milj. euroa)	31.12.2015		
Vrk	Tasearvo	% kannasta	Vakuuden käypä arvo
3-30	76	1,29	75
31-89	28	0,48	26
90-	40	0,68	39

K2.4 Lainakantaan kohdistuvat arvonalennukset

(Milj. euroa)	31.12.2016	31.12.2015
Lainakanta ennen arvonalennuksia	5 766	5 910
Sopimuskohtaiset arvonalennukset	-38	-45
Josta järjestämättömiin luottoihin kohdistettu	-34	-39
Josta muihin luottoihin kohdistettu	-5	-6
Ryhmäkohtaiset arvonalennukset	-10	-10
Lainakanta, tasearvo	5 717	5 856

5. Rahoitus- ja maksuvalmiusriskien hallinta

Rahoitus- ja maksuvalmiusriski merkitsee riskiä, että konserni ei pystyisi hoitamaan maksusitoumuksiaan lainkaan tai vain korkein kustannuksin, ja se liittyy jälleerahoituksen saantiin ja kustannuksiin sekä varojen ja velkojen maturiteettieroihin. Rahoitusriski syntyy myös silloin, kun varainhankinta on suuressa määrin keskittynyt yksittäisille vastapuolille, yksittäisiin instrumenteihin tai markkinoihin. Jälleerahoitusriskien hallinnalla varmistetaan, että konserni pystyy vastaamaan rahoitussitoumuksistaan.

Rahoitus- ja maksuvalmiusriskkejä hallitaan juridisella yhtiötasolla, eikä Aktia Pankki Oyj:n ja Aktia Henkivakuutus Oy:n välillä ole suoria rahoitussitoumuksia.

5.1 Likvideettireservi ja likvideettiriskin mittaaminen

Pankin tavoitteena on ylläpitää jatkuvaa likvideettireserviä, joka kattaa vähintään vuoden ulos menevät kassavirrat.

Likvideettisalkku koostuu laadukkaista varoista, joita tarvitaan likvideettitarpeen tyydyttämiseksi stressitilanteissa. Likvideettisalkun panttaamattomat rahoitusvarat, joita edellä mainitulla tavalla voidaan käyttää likvideettireservinä, ml. käteisvarat, olivat vuodenvaihteessa markkina-arvoltaan noin 1 637 (2 090) miljoonaa euroa, mikä vastasi yli 40 kuukauden ulos menevää kassavirtaa tukkumarkkinoilta.

Lisäksi likvideettiriskkejä mitataan ja seurataan likvideettipuskurivaateen (Liquidity Coverage Ratio, LCR) ja pitkäaikaisen rahoituksen minimivaateen (Net Stable Funding Ratio, NSFR) avulla. LCR mittaa lyhytaikaista likvideettiriskiä, ja sen tehtävä on varmistaa, että Aktia Pankin panttaamattomista hyvälaatuista varoista koostuva likvideettireservi riittää kattamaan lyhytaikaiset ulospäin suuntautuvat nettovirrat stressitilanteissa seuraavien 30 päivän ajan. NSFR, jonka odotetaan tulevan voimaan vuonna 2018, mittaa sellaisten Aktia Pankin taseessa olevien varojen ja velkojen matchingia, joiden juoksuaika on yli vuoden, ja sen tehtävä on varmistaa, että pitkäaikainen antolainaus on riittävässä määrin rahoitettu pitkäaikaisen varainhankinnan avulla.

LCR tulee vaihtelevaan ajan kuluessa muun muassa pankin liikkeeseen laskemien arvopapereiden erääntymisrakenteen mukaan. Taulukko K2.5 kuvaa LCR:n ja NSFR:n kehitystä Aktia Pankki -konsernissa vuoden 2016 aikana.

K2.5 LCR ja NSFR

	31.12.2016	30.9.2016	30.6.2016	31.3.2016	31.12.2015
LCR %	209 %	196 %	178 %	242 %	275 %
NSFR %	130 %	128 %	121 %	120 %	120 %

6. Markkina-, tase- ja vastapuoliriskien hallinta

6.1 Pankkikonsernin markkina- ja taseriskit

Konsernin hallitus vahvistaa vuosittain konsernin johdon ja hallituksen riskivaliokunnan valmistelun pohjalta korkokatteen kehitykseen ja volatiliiteettiin liittyvien markkinariskien hallintaa koskevan strategian sekä limiitit. Konsernin sijoitus- ja varainhankintavaliokunta vastaa konsernin sisäisten sijoitusvarojen operatiivisesta hallinnoinnista vahvistettujen puitteiden ja limiittien sisällä. Pankin treasury suorittaa transaktiot rakenteellisen korkoris-kin hallitsemiseksi sovitun strategian ja vahvistettujen limiittien puitteissa.

6.1.1 Rakenteellinen korkokateriski tai rahoitustoiminnan korkorisiki (IRRBB)

Rakenteellinen korkokateriski syntyy saatavien ja velkojen korkosidonnaisuuksien ja uudelleenhinnoittelujankohtien eroavaisuuksista. Liiketoiminnan ohjauksen kautta tehtävän anto- ja otolainauksen korkosidonnaisuuksien matchingin lisäksi käytetään suojaavia korkojohdannaisia ja likvideettisalkun kiinteäkorkoisia sijoituksia korkokatteen pitämiseksi vakaana ja tuloksen suojaamiseksi pitkäaikaisessa matalien korkojen ympäristössä.

Rakenteellisen korkokateriskin simulointiin käytetään dynaamista taseriskienhallintamallia. Malli huomioi taseen rakenteen vaikutukset suunnitellun kasvun ja simuloidun asiakaskäyttötymisen perusteella. Lisäksi sovelletaan dynaamisen tai paralleelin korkomuutoksen korkoskenaarioita. Taulukosta K2.6 näkyy, että korkokate nousisi, jos korot nousisivat ja laskisi, jos korot laskisivat.

K2.6 Rakenteellinen korkoriski

Korkoherkkyyksianalyysi 1 % -yksikön parallelli muutos korkokäyrään

Aika	Koron muutos	Korkokatteen muutos (Milj. euroa)			
		31.12.2016		31.12.2015	
		Alas	Ylös	Alas	Ylös
Muutos seuraavan 12 kk:n aikana		-1,4	13,2	-1,1	8,3
Muutos 12-24 kk:n aikana		-2,0	24,3	-3,7	20,1

6.1.2 Rahoitusvarojen uudelleenluokittelu

Aktia Pankki luokitteli korkosijoitukset uudelleen vuoden 2012 lopun aikana ja vuoden 2013 puolivälissä myytävissä olevien rahoitusvarojen salkusta eräpäivään asti pidettävien rahoitusvarojen salkkuun pyrkimyksenä pienentää konsernin oman pääoman volatiteettia ja hallita Basel III:n myötä ajan-kohtaisiksi tulevia sääntelyriskejä.

Suurimmalla osalla uudelleenluokitelluista arvopapereista on AAA-luottoluokitus. Kauden aikana ei uusia uudelleenluokitteluja ole tehty. Eräpäivään asti pidettävät arvopaperit kirjataan jaksotettuun hankintamenuun. Arvon alentamistarvetta ei ollut 31.12.2016. Taulukossa K2.7 esitetään uudelleenluokiteltujen rahoitusvarojen arvot.

K2.7 Uudelleenluokitetut rahoitusvarat

Milj. euroa	2016	2015
Kirjanpitoarvo	369,5	419,2
Käypä arvo	373,1	425,8
Arvonmuutos joka olisi kirjattu laajaan tulokseen jos uudelleenluokitus ei olisi tehty	2,9	5,3
Kirjatut korkotuotot uudelleenluokittelun jälkeen	8,0	8,2

6.1.3 Pankkikonsernin likvideettisalkku ja muut korolliset sijoitukset

Pankkikonsernin likvideettisalkku, joka koostuu korkosijoituksista ja jonka hoidosta vastaa pankin treasury, oli 1 794 (2 295) miljoonaa euroa 31.12.2016 sisältäen Aktia Pankin likvideettisalkun sekä muut pankkitoiminnan korkosijoitukset.

Likvideetin hallinnasta ja johdannaissopimusten tekemisestä syntyviä vastapuoliriskejä hallitaan vaatimalla vastapuolilta korkeaa ulkopuolista luottoluokitusta. Johdannaiskaupan vastapuoliriskejä hallitaan lisäksi panttaussopimuksille (Credit Support Annex) asetettavien vaatimusten avulla. Yksittäiset sijoituspäätökset tehdään sijoitussuunnitelman mukaisesti tarkan vastapuoliarvion pohjalta. Konsernin hallitus päättää vuosittain vastapuoliriskien limiiteistä. Positiot arvostetaan markkina-arvoon ja niitä seurataan päivittäin.

Kauden lopussa kaksi kotimaisen luottolaitoksen joukkovelkakirjalainaa, yhteensä 29 miljoonaa euroa, ei täyttänyt keskuspankkirahoituksen kriteereitä, koska emissoilla ei ole luottoluokitusta.

Tilikauden aikana ei kirjattu arvonalentumistappioita.

K2.8 Pankkitoiminnan likvideettisalkun ja muiden suorien korkosijoitusten luottoluokituksen jakauma

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Milj. euroa	1 794	2 295
Aaa	53,3 %	59,9 %
Aa1-Aa3	29,6 %	25,1 %
A1-A3	4,8 %	5,5 %
Baa1-Baa3	3,0 %	2,2 %
Ba1-Ba3	0,0 %	0,0 %
B1-B3	0,0 %	0,0 %
Caa1 tai heikompi	0,0 %	0,0 %
Kotimaiset kunnat ja luottolaitokset ilman luottoluokitusta	9,3 %	7,4 %
Muut ilman luottoluokitusta	0,0 %	0,0 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

K2.9 Sijoitusten maantieteellinen jakauma sijoitusluokittain

Aktia Pankkitoiminta	Valtionobl. ja valt. takaamat		Covered Bonds (CB)*		Finanssilaitokset pl. CB		Yrityslainat		Osakkeet		Yhteensä	
	12/16	12/15	12/16	12/15	12/16	12/15	12/16	12/15	12/16	12/15	12/16	12/15
Milj. euroa												
Suomi	185,2	182,2	45,3	148,9	85,2	83,9	-	-	-	-	315,7	415,1
Alankomaat	25,0	25,0	164,1	189,0	59,6	85,1	-	-	-	-	248,7	299,2
Norja	-	-	217,4	283,1	-	-	-	-	-	-	217,4	283,1
Ranska	66,5	65,4	107,8	142,3	32,1	47,4	-	-	-	-	206,3	255,1
Iso-Britannia	-	-	172,9	298,1	18,4	18,6	-	-	-	-	191,3	316,7
Ruotsi	-	-	60,6	74,5	88,5	119,9	-	-	-	-	149,1	194,4
Tanska	-	-	83,8	83,6	-	-	-	-	-	-	83,8	83,6
Itävalta	48,6	25,9	-	53,8	-	-	-	-	-	-	48,6	79,7
Saksa	25,5	48,5	-	9,4	-	-	-	-	-	-	25,5	57,8
Ylikansalliset	213,5	228,1	-	-	-	-	-	-	-	-	213,5	228,1
Muut	54,5	53,7	39,8	28,1	-	-	-	-	-	-	94,3	81,8
Yhteensä	618,8	628,9	891,6	1 310,9	283,7	354,9	-	-	-	-	1 794,1	2 294,7

*) Kiinteistövakuudelliset joukkovelkakirjalainat

6.1.4 Valuuttakurssiriski

Valuuttakurssiriskillä tarkoitetaan valuuttakurssivaihteluiden aiheuttamaa pankkikonsernin valuuttaposition negatiivista arvonmuutosta erityisesti euroon nähden.

Pankkikonsernin valuuttakaupankäynnin lähtökohtana ovat asiakkaiden tarpeet, joten kaupankäynti kohdistuu ensisijaisesti Pohjoismaiden valuuttoihin ja Yhdysvaltain dollariin. Valuutariskien hallinnassa noudatetaan matching-periaatetta. Treasury-yksikkö vastaa pankin päivittäisen valuuttaposition hoidosta sovittujen valtuuksien puitteissa.

Vuodenvaihteessa pankkikonsernin yhteenlasketut valuuttavastuut olivat 0,3 (0,6) miljoonaa euroa.

6.1.5 Osakekurssi- ja kiinteistöriski

Osakekurssiriskillä tarkoitetaan osakkeiden kurssimuutoksista aiheutuvia arvonmuutoksia ja kiinteistöriskillä kiinteistömistuksen markkina-arvon alenemiseen liittyvää riskiä.

Pankkikonsernissa ei käydä osakekauppaa kaupankäyntitarkoituksessa eikä harjoiteta kiinteistösiioittamista tuottotarkoituksessa.

Kiinteistömistustus oli kauden lopussa 0,1 (0,1) miljoonaa euroa ja toimintaan liittyvät osakesijoitukset 9,2 (7,5) miljoonaa euroa. Osakesijoitukset liittyvät pääasiassa Folksam Vahinkovakuutuksen osakeomistukseen. Folksam Vahinkovakuutuksen osakkeet kirjataan normaaliksi osakeomistukseksi.

6.1.6 Riskiherkkyys

Sijoitusten osalta keskeisimmät riskit ovat korko- ja luottospreadriski. Taulukossa K2.10 on yhteenveto pankkikonsernin myytävissä olevien varojen markkina-arvoherkyydestä eri markkinariskikenaarioissa 31.12.2016 ja 31.12.2015. Käytetyt sokit perustuvat historiallisille korkovaihteluille, ja ne heijastavat sekä korkeiden että alhaisten korkojen skenaarioita. Samat korkoskenaariot ovat pohjana konsernin hallituksen asettamille limiiteille pääoman sitoutumisesta. Taulukossa esitetyt riskikomponentit on määritelty seuraavasti:

Korkoriski ylöspäin: Muutosta sovelletaan riskittömään, euribor- ja euroswap-korkoihin perustuvaan korkokäyrään. Stressifaktorit on määritelty historiallisen analyysin mukaan ja muutokset on valittu niin, että ne edustavat 99,5 %-persentiiliä mahdollisista vuoden aikajaksolla saatavista tuloksista (995. ylin 1 000 tapauksen joukosta). Faktorit tarkastetaan vuosittain. Alhaisten korkojen vuoksi menetelmällä saadaan vähäinen muutos, joten stressatun korkokäyrän sokki ylöspäin on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä.

Korkoriski alaspäin: Muutos, jota sovelletaan riskittömään, euriboriin tai euroswap-korkoihin perustuvaan korkokäyrään. Stressifaktorit on määritelty historiallisen analyysin mukaan ja muutokset on valittu niin, että ne edustavat 0,5 %-persentiiliä mahdollisista vuoden aikajaksolla saatavista tuloksista (5. alin 1 000 tapauksen joukosta). Faktorit tarkastetaan vuosittain. Alhaisten korkojen vuoksi menetelmällä saadaan vähäinen muutos, joten stressatun korkokäyrän sokki alaspäin on vähintään 0,5 prosenttiyksikköä, kuitenkin niin, että sokkikorko ei voi alittaa -0,5:tä prosenttia.

Luottospreadriski: Riski, että spreadit eli vastapuolikohtaiset riskipreemiot, kasvavat. Muutoksen suuruus on vuosittain tarkastettava luku, joka perustuu luottoluokiteltujen korkoinstrumenttien tuottokäyriin ja sijoituksen tyyppiin. Stressifaktorit on määritelty historiallisen analyysin mukaan ja vuoden 2016 muutokset on määritelty 99,5 %-persentiiliin mukaan ilman korkokomponenttia.

Valuutariski: Kuvaa eri valuuttojen muuttumisen riskiä euroon nähden. Kukin valuutta testataan ylöspäin sokille ja alaspäin sokille, ja kullekin valuutalle valitaan huonompi tulos, minkä jälkeen kaikkien valuuttojen vaikutus summataan. Stressifaktorit on määritelty historiallisen analyysin mukaan ja muutokset on valittu niin, että sokki ylöspäin edustaa 99,5 %-persentiiliä ja sokki alaspäin 0,5 %-persentiiliä mahdollisista vuoden aikajaksolla saatavista tuloksista. Faktorit tarkastetaan vuosittain.

Osake- ja kiinteistöriski: Riski, että osakkeiden ja kiinteistöjen markkina-arvo laskee. Sokin suuruus on noteerattujen osakkeiden osalta -50 ja noteeraamattomien osalta -60 prosenttia. Kiinteistöjen osalta sokki on -25 prosenttia.

Oman pääoman tai tuloksen vaikutukset ilmoitetaan verojen jälkeen.

K2.10 Markkina-arvoherkkyys

Pankkikonserni	Myytävissä olevat rahoitusvarat		2016		2015	
	Milj. euroa	%	Milj. euroa	%	Milj. euroa	%
Markkina-arvo 31.12.	1 338,9	100,0 %	1 835,7	100,0 %		
Korkoriski ylös (99,5-kvantiili)	-14,7	-1,1 %	-21,3	-1,2 %		
Korkoriski ylös (100 bp)	-14,7	-1,1 %	-21,3	-1,2 %		
Korkoriski alas (0,5-kvantiili)	6,0	0,4 %	10,5	0,6 %		
Spreadiriski	-28,3	-2,1 %	-42,4	-2,3 %		
Osakeriski	-5,5	-0,4 %	-4,5	-0,2 %		
Kiinteistöriski	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %		

6.2 Vakuustoitominnan markkina- ja taseriskit (ALM)

Konsernin hallitus vahvistaa vuosittain konsernin johdon, yhtiöiden hallitusten ja hallituksen riskivaliokunnan valmistelun pohjalta niin sijoitussalkkuun kuin laskuperustekorkoon sidottuun vastuuvälkään liittyvien markkinariskien hallinnan sijoitusstrategian, suunnitelmat ja limiitit. Konsernin sijoitusvaliokunta vastaa konsernin sisäisten sijoitusvarojen operatiivisesta hallinnoinnista vahvistettujen puitteiden ja limiittien sisällä. Sijoituspäällikkö on nimitetty vastaamaan operatiivisesta hallinnosta. Konsernin riskienvalvonta valvoo riskipositioita ja limiittejä.

Henkivakuustoitominnassa vakuutuksenottaja kantaa itse sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten sijoitusriskin. Vakuutusyhtiöiden vakuutusteknisen vastuuvälän kattamiseksi tekemät muut sijoitukset tehdään yhtiön riskillä. Tämän vuoksi vakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaan liittyy tietty riskinotto.

K2.11 Henkivakuutustoiminnan suorien korkosijoitusten luottoluokituksen jakauma (poislukien korkorahastot, kiinteistöt, osakkeet, vaihtoehtoiset varat)

	31.12.2016	31.12.2015
Milj. euroa	431	429
Aaa	47,6 %	61,2 %
Aa1-Aa3	29,8 %	17,9 %
A1-A3	6,9 %	7,9 %
Baa1-Baa3	5,0 %	4,8 %
Ba1-Ba3	0,0 %	0,5 %
B1-B3	0,0 %	0,0 %
Caa1 tai heikompi	0,0 %	0,0 %
Kotimaiset kunnat ja luottolaitokset ilman luottoluokitusta	1,4 %	0,0 %
Muut ilman luottoluokitusta	9,3 %	7,7 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

Riskiherkkyyden näkökulmasta keskeisimmät markkinariskit ovat korko-, vastapuoli- (spread) ja kiinteistöriskit. Korkosidonnaisten vakuutuskantojen vastuuvelan kannalta muut riskit kuin korkoriski ovat vähäisiä. Sijoitussidonnaisten vakuutuskantojen osalta keskeisin riski on osakeriski. Näissä salkun ja vastuuvelan välinen tasausvaikutus on huomattavasti suurempi kuin korkosidonnaisissa vakuutuksissa, koska asiakas kantaa suurimman osan riskistä itse.

Korkoriski on merkittävin henkivakuutusyhtiön vastuuvelkaan liittyvä riski, ja se vaikuttaa toisaalta tuottovaatimusten kautta kannattavuuteen, toisaalta varojen ja velkojen markkina-arvostuksen kautta vakavaraisuuteen siirtymässä Solvenssi II:een. Vakavaraisuuden kannalta korkoriski on ALM-riski, joka muodostuu tulevaisuuden tulevien ja lähtevien kassavirtojen nykyarvon erosta. Maksuvalmiuden ja riskinoton kannalta korkoriski muodostuu asiakkaalle taatun koron ja riskittömän markkinakoron erosta. Jos asiakkaalle taattu korko on riskitöntä korkoa korkeampi, vaaditaan sijoitustoiminnalta korkeampaa riskinottoa.

Luottospreadriskin suuruus riippuu kulloisenkin vastapuolen näkymistä, sijoituksen etuoikeudesta ja siitä, onko sijoituksella vakuuksia. Luottospreadriskin merkitys on lisääntynyt vallitsevassa alhaisessa korkotilanteessa, ja vuodenvaihteessa se oli korkoriskin jälkeen suurin markkinariski. Varojen osalta korko- ja luottospreadriski on pitkälti samoissa instrumenteissa (korkoinstrumentit), mutta koska korkosidonnaisessa vastuuvelassa ei ole luottospreadriskiä, se on yksipuolinen päin vastoin kuin korkoriski. Siksi sitä vastaan on myös vaikeampi suojautua, ja suojaaminen onkin käytännössä mahdotonta, ellei luottojohdannaisia käytetä. Koska yhtiö pidättäytyy tällä hetkellä osakeomistuksesta, korkeampi luottoriski on kuitenkin luonnollinen hinta maksaa toivotusta tuotosta. Korkosalkun osuus on edelleen hallitseva, ja vuoden lopussa korkosijoitukset, kassavarat mukaan lukien, olivat 524,4 (527,9) miljoonaa euroa eli 86 (84) prosenttia sijoitussalkusta.

Korkotuottoisten vakuutuskantojen salkun osakeriski on useiden vuosien ajan johtunut vain pääomasijoitusrahastoista ja vastaavista omaisuuslajeista, joita ei voi myydä välittömästi. Vuonna 2016 tätä omistusta pienennettiin edelleen, ja sitä on nyt enää 3,3 (15,9) miljoonaa euroa. Lisäksi 0,2 (0,3) miljoonaa euroa tulee hedgerahastoista. Sijoitussidonnaisten vakuutuskantojen salkussa osakeriski sen sijaan on merkittävä riski. Tämä johtuu siitä, että asiakkaiden sijoituksissa osake- ja yhdistelmärahastot muodostavat niin suuren sijoitusmassan, että vaikka yhtiön osuus riskistä on sijoitussidonnaisissa kannoissa prosentuaalisesti pieni, summasta tulee kuitenkin merkittävä. Sijoitussidonnaisten osuuksien markkina-arvo oli vuodenvaihteessa 667,7 (545,3) miljoonaa euroa, josta 368,1 (296,9) miljoonaa euroa altistui osakeriskille.

Henkivakuutusyhtiön kiinteistöriski aiheutuu sijoituksista epäsuoriin kiinteistöinstrumentteihin, kuten noteeraamattomiin kiinteistörahastoihin ja kiinteistöyhtiöiden osakkeisiin, tai sijoituksista suoraan kiinteistöihin. Vuodenvaihteessa kiinteistösijoitukset olivat yhteensä 81,6 (85,7) miljoonaa euroa. Kiinteistöriski on kolmanneksi merkittävin riski. Sijoitussidonnaisissa vakuutuskannoissa se on vähäinen.

K2.12 Henkivakuutusyrityksen sijoitusten maantieteellinen jakauma sijoitusluokittain

Aktia Henkivakuutus	Valtionobl. ja valt. takaukset		Covered Bonds (CB)*		Finanssilaitokset pl. CB		Yrityslainat		Kiinteistöt		Vaihtoehtoiset sijoitukset		Osakkeet		Yhteensä	
	12/16	12/15	12/16	12/15	12/16	12/15	12/16	12/15	12/16	12/15	12/16	12/15	12/16	12/15	12/16	12/15
Suomi	31,4	34,4	6,0	6,1	37,9	55,7	65,2	60,9	83,9	81,6	2,4	2,9	-	-	226,7	241,7
Ranska	39,2	38,0	82,6	85,9	1,2	1,2	9,6	9,5	-	-	-	-	-	-	132,6	134,7
Alankomaat	9,8	10,1	30,3	30,7	12,9	13,0	2,1	2,0	-	-	-	-	-	-	55,2	55,9
Iso-Britannia	-	-	35,4	35,9	3,1	3,2	1,2	1,2	-	-	0,0	0,1	-	-	39,7	40,4
Itävalta	23,5	22,5	6,0	6,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29,5	28,6
Saksa	-	-	19,0	19,2	1,1	-	-	2,4	-	-	-	-	-	-	20,1	21,5
Tanska	16,3	16,9	-	-	-	-	-	3,7	-	-	-	-	-	-	16,3	20,6
Ruotsi	-	-	-	-	12,6	9,0	1,9	-	-	-	0,1	0,2	-	-	14,6	9,1
Norja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ylikansalliset	5,9	6,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,9	6,5
Muut	21,4	21,4	-	2,1	5,3	5,5	32,7	21,2	-	-	-	0,2	-	-	59,4	50,4
Yhteensä	147,6	149,8	179,3	185,9	74,0	87,6	112,6	100,9	83,9	81,6	2,5	3,3	-	-	600,0	609,3

*) Kiinteistövakuudelliset joukkovelkakirjalainat

K2.13 Markkina-arvoherkkyys

	Sijoitussalkku		Vastuuvélka*		Yhteensä			
	2016	2015	2016	2015	2016	%**	2015	%**
Henkivakuutusyhtiö	Milj. euroa	Milj. euroa	Milj. euroa	Milj. euroa	Milj. euroa		Milj. euroa	
Korkosidonniaset								
Markkina-arvo 31.12	581,5	609,3	-504,5	-504,6	77,0	67,2 %	111,4	77,7 %
Korkoriski ylös	-23,5	-23,2	46,9	52,4	23,4	20,4 %	29,2	20,4 %
Korkoriski alas	19,0	18,4	-44,7	-60,8	-25,7	-22,4 %	-42,4	-29,6 %
Spreadiriski	-25,4	-24,3	0,0	0,0	-25,4	-22,2 %	-24,3	-16,9 %
Valuuttariski	-4,3	-8,2	0,1	0,0	-4,2	-3,7 %	-8,2	-5,7 %
Osakeriski	-1,4	-2,1	0,0	-0,2	-1,4	-1,2 %	-2,3	-1,6 %
Kiinteistörisi	-25,8	-21,5	0,3	0,0	-25,5	-22,3 %	-21,5	-15,0 %
Rahastosidonnaiset								
Markkina-arvo 31.12	723,1	667,7	-685,6	-635,7	37,5	32,8 %	32,0	22,3 %
Korkoriski ylös	-17,2	-12,3	18,8	13,6	1,6	1,4 %	1,3	0,9 %
Korkoriski alas	23,7	13,8	-21,8	-14,6	1,9	1,7 %	-0,8	-0,6 %
Spreadiriski	-17,7	-17,0	16,3	16,4	-1,4	-1,2 %	-0,6	-0,4 %
Valuuttariski	-35,9	-44,0	33,1	42,6	-2,8	-2,4 %	-1,4	-1,0 %
Osakeriski	-200,3	-184,9	184,8	167,1	-15,5	-13,5 %	-17,8	-12,4 %
Kiinteistörisi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
Yhteensä								
Markkina-arvo 31.12.	1 304,6	1 277,0	-1 190,1	-1 140,3	114,5	100,0 %	143,4	100,0 %
Korkoriski ylös	-40,7	-35,5	65,7	66,0	25,0	21,8 %	30,5	21,3 %
Korkoriski alas	42,7	32,2	-66,5	-75,4	-23,8	-20,8 %	-43,2	-30,1 %
Spreadiriski	-43,1	-41,3	16,3	16,4	-26,8	-23,4 %	-24,9	-17,4 %
Valuuttariski	-40,2	-52,2	33,2	42,6	-7,0	-6,1 %	-9,6	-6,7 %
Osakeriski	-201,7	-187,0	184,8	166,9	-16,9	-14,8 %	-20,1	-14,0 %
Kiinteistörisi	-25,8	-21,5	0,3	0,0	-25,5	-22,3 %	-21,5	-15,0 %

* Vastuuvélan markkina-arvo on riskineutraali arvo joka saadaan diskonttaamalla simuloituja kassavirtoja markkinakorkoon. Se ei näin ollen vastaa vastuuvélan kirjanpitoarvoa.

** Prosentti kertoo osuun yhteismarkkinaarvosta (114,5 vuonna 2016)

Henkivakuutusyhtiön valuuttariski aiheutuu korkorahastoista, jotka sijoittavat Yhdysvaltain dollareissa tai paikallisissa valuutoissa liikkeeseen lasketuihin kehittyvien markkinoiden valtionvelkakirjoihin. Lisäksi osa hedge-rahasto- ja pääomasijoitusrahasto-omistuksesta on ulkomaan valuuttojen määräistä. Henkivakuutusyhtiöllä oli kauden lopussa avoimen valuuttariskin sijoituksia korkosidonnaisten vakuutuskantojen salkuissa yhteensä 20,6 (23,7) miljoonaa euroa.

Myös sijoitussidonnaisissa salkuissa on valuuttariskiä, koska osa sekä korkorahastoista on muissa valuutoissa kuin eurossa.

Riskierhkyyden laskennassa käytetään samoja parametrejä kuin pankin riskierhkyydlaskennassa. Ne on kuvattu kohdassa 6.1.6. Henkivakuutusyhtiön osalta huomioidaan myös vastuuvélan stressi.

7. Vakuutusteknisten riskien hallinta

Vakuutusteknisellä riskillä tarkoitetaan yleensä riskiä, joka syntyy kun vakuutusentajille maksettavat korvaukset ovat arvioitua korkeammat. Riski jakautuu vastuiden valintaan liittyviin riskeihin (underwriting risk) ja vastuuvélan riittävyteen liittyviin riskeihin. Vastuiden valintaan liittyvät riskit aiheutuvat tappioista, jotka johtuvat esimerkiksi virheellisestä hinnoittelusta, riskikeskittymistä, riittämättömästä jälleerahoituksesta tai odotettua korkeammasta vahinkofrekvenssistä. Vastuuvélan riittävyteen liittyvät riskit johtuvat siitä, että vakuutusteknisen vastuuvélan varaukset eivät riitä kattamaan jo tehtyjen vakuutuslupien tunnetuista tai tuntemattomista vahingoista maksettavia korvauksia.

Aktia Henkivakuutus myöntää vapaaehtoisia eläke-, henki- ja säästövakuutuksia. Vakuutuslupien mukaisesti annettujen lain mukaan yhtiöllä on hyvin rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa vanhojen voimassa olevien vakuutusten maksuihin ja ehtoihin. Maksujen riittävyttä seurataan vuositasolla. Yhtiö voi päättää vapaasti uusien vakuutusten maksutason. Päätökset tekee hallitus pääaktuaarin ehdotuksesta. Jälleerahoitusta käytetään rajoittamaan korvausvastuuta omaan lukuun niin, että yhtiön vakavaraisuuspääoma on riittävä, eikä tulos vaihtelee liikaa. Sekä konsernin pääoman- ja riskienhallintaprosessissa että henkivakuutusyhtiön hallituksessa on määritelty rajat riskeille, jotka yhtiö voi kantaa itse ottamatta jälleerahoitusta.

8. Operatiivisten riskien hallinta

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, riittämättömistä tai epäluotettavista järjestelmistä, riittämättömästä tai epäluotettavasta informaatiosta, puutteellisista kvantitatiivisista malleista, muista sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan puutteista, henkilöstöstä tai ulkoisista tekijöistä. Operatiivisiin riskeihin kuuluvat myös oikeudelliset riskit, mutta ei strategisia riskejä. Operatiivisen riskitapahtuman aiheuttama vahinko voi olla suora tai epäsuora taloudellinen tappio Aktialle, mutta se voi myös merkitä Aktian maineeseen kohdistuvaa riskiä.

Kaikkeen Aktian toimintaan sisältyy operatiivisia riskejä. Yhtiön hallituksen päätöksellä operatiivisten riskien tulee olla normaalilla tasolla suhteessa Aktian toimintaan ja suhteessa kilpailijoihin. Normaali riskitaso edellyttää, että sääntöjä, ohjeita ja voimassa olevaa lainsäädäntöä noudatetaan. Toiminnan tietoturvaluustason tulee olla korkea, eli riskitason pitää olla matala. Kaikki tämä vaatii hyvää oman toiminnan tuntemusta, riittävään toimivaa ja tehokasta sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa, hyvää johtajuutta, terveitä prosesseja ja osaavaa henkilöstöä.

Hallitus on konsernin riskienhallinnan kehityksen puitteissa vahvistanut operatiivisten riskien hallinnan ja raportoinnin periaatteet sekä tietoturvalisuusohjeen.

Operatiivisten riskitapahtumien välttämiseksi Aktia pyrkii ylläpitämään riittävää vakuutusosuutta esimerkiksi väärinkäytöksistä, tietojärjestelmiin tunkeutumisesta tai muusta rikollisesta toiminnasta aiheutuvien vahinkojen varalta.

Liite K2:een, Konsernin vakavaraisuus ja riskipositiot

(1 000 euroa)

Pankkikonsernin vakavaraisuus

Pankkikonserniin kuuluvat Aktia Pankki Oyj ja kaikki tytäryhtiöt lukuun ottamatta Aktia Henkivakuutus Oy:tä ja muodostaa vakavaraisuussäännösten mukaisen konsolidointiryhmän.

Laskelma pankkikonsernin omista varoista	31.12.2016		30.9.2016		30.6.2016		31.3.2016	
	Konserni	Pankki-konserni	Konserni	Pankki-konserni	Konserni	Pankki-konserni	Konserni	Pankki-konserni
Varat yhteensä	9 485 978	8 224 863	9 548 182	8 285 245	9 729 134	8 493 650	9 792 531	8 584 816
josta aineettomat hyödykkeet	63 698	62 829	61 158	60 111	58 112	56 915	53 934	52 619
Velat yhteensä	8 872 869	7 706 761	8 926 312	7 765 143	9 119 903	7 982 730	9 156 469	8 041 210
josta velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	243 596	243 596	235 503	235 503	235 065	235 065	234 292	234 292
Osakepääoma	163 000	163 000	163 000	163 000	163 000	163 000	163 000	163 000
Käyvän arvon rahasto	67 283	15 745	80 852	20 238	80 908	21 583	83 265	27 103
Sidottu oma pääoma	230 283	178 745	243 852	183 238	243 908	184 583	246 265	190 103
Vapaan oman pääoman rahasto ja muut rahastot	110 273	110 273	110 131	110 131	110 016	110 016	116 547	116 547
Voittovarat	223 245	189 043	225 115	190 913	225 394	191 192	261 339	227 137
Tilikauden voitto	49 308	40 042	42 773	35 800	29 913	25 130	11 910	9 819
Vapaa oma pääoma	382 826	339 358	378 019	336 844	365 323	326 338	389 796	353 504
Osakkeenomistajien osuus omasta pääomasta	613 108	518 103	621 871	520 082	609 231	510 921	636 061	543 607
Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta	-	-	-	-	-	-	-	-
Oma pääoma	613 108	518 103	621 871	520 082	609 231	510 921	636 061	543 607
Velat ja oma pääoma yhteensä	9 485 978	8 224 863	9 548 182	8 285 225	9 729 134	8 493 650	9 792 531	8 584 816
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	527 655	527 242	445 132	444 738	380 618	379 770	328 619	327 826
Oma pääoma pankkikonsernissa		518 103		520 082		510 921		543 607
Osinkovaraus		-39 832		-29 505		-21 097		-8 465
Aineettomat hyödykkeet		-62 829		-60 111		-56 915		-52 619
Debentuurit		136 148		132 770		135 473		130 878
Muut odotetut tappiot IRB:n mukaan		-20 268		-20 252		-20 811		-21 042
Vähennys finanssialan merkittävistä omistusosuuksista		-6 569		-5 102		-4 928		-4 290
Muut sis. maksamaton osinko 2015		1 048		288		532		-42 474
Omat varat yhteensä (CET1 + AT1 + T2)		525 800		538 170		543 175		545 593

Pankkikonsernin vakavaraisuus	31.12.2016	30.9.2016	30.6.2016	31.3.2016	31.12.2015
Ydinpääoma ennen oikaisuja	480 020	490 961	489 823	492 539	486 331
Ydinpääomaan tehtävät oikaisut	-90 368	-85 177	-82 122	-77 824	-72 950
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	389 652	405 783	407 701	414 716	413 380
Ensisijainen lisäpääoma ennen oikaisuja	-	-	-	-	-
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät oikaisut	-	-	-	-	-
Ensisijainen lisäpääoma (AT1) yhteensä	-	-	-	-	-
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1) yhteensä	389 652	405 783	407 701	414 716	413 380
Toissijainen pääoma ennen oikaisuja	136 148	132 770	135 473	130 878	128 365
Toissijaiseen pääomaan tehtävät oikaisut	-	-	-	-	-
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	136 148	132 770	135 473	130 878	128 365
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	525 800	538 554	543 175	545 593	541 745
Riskipainotetut erät yhteensä	1 997 682	2 114 111	2 072 940	2 128 481	1 998 768
josta luottoriskin osuus, standardimenetelmä	748 815	795 206	712 598	735 236	643 216
josta luottoriskin osuus, sisäinen menetelmä	900 118	961 983	1 004 219	1 037 122	999 429
josta markkinariskin osuus	-	-	-	-	-
josta operatiivisen riskin osuus	348 749	356 923	356 123	356 123	356 123
Omien varojen vaade (8 %)	159 815	169 129	165 835	170 279	159 901
Omien varojen puskuri	365 986	369 425	377 339	375 315	381 844
Ydinpääoman suhde	19,5 %	19,2 %	19,7 %	19,5 %	20,7 %
Ensisijaisen pääoman suhde	19,5 %	19,2 %	19,7 %	19,5 %	20,7 %
Omien varojen suhde	26,3 %	25,5 %	26,2 %	25,6 %	27,1 %
Omien varojen lattiasäätö (CRR artikla 500)					
Omat varat	525 800	538 554	543 175	545 593	541 745
Lattiasäännön mukainen omien varojen minimimäärä *	183 576	185 268	189 504	187 804	185 841
Omien varojen puskuri	342 224	353 286	353 671	357 789	355 905

* 80 % standardimenetelmän mukaisesta omien varojen vaateesta (8 %)

Vakavaraisuuslaskennassa hyödynnetään vastuun riskipainon määrittämiseksi Moody's Investors Service luottoluokituslaitoksen luokituksia.

Operatiivisten riskien riskipainotettu määrä	2014*	2015*	2016	12/2016	9/2016	6/2016	3/2016	12/2015
Bruttotuotot	187 052	187 674	183 272					
- 3 vuoden keskiarvo			185 999					
Operatiivisen riskin pääomavaade			27 900	27 900	28 554	28 490	28 490	28 490
Riskipainotettu määrä			348 749	348 749	356 923	356 123	356 123	356 123

* Laskettu uudelleen Aktia Rahoitus Oy:n hankkimisen jälkeen.

Operatiivisen riskin pääomavaade on 15 % kolmen vuoden bruttotuottojen keskiarvosta.

Operatiivisen riskin riskipainotettu määrä on laskettu jakamalla pääomavaade 8 %:lla.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuus	31.12.2016	30.9.2016	30.6.2016	31.3.2016	31.12.2015
Yhteenveto					
Konsernin oma pääoma	613 108	621 871	609 231	636 061	615 226
Toimialakohtaiset varat	143 828	140 690	143 633	139 278	128 365
Aineettomat hyödykkeet ja muut vähennettävät erät	-234 480	-236 523	-212 157	-227 397	-212 741
Konglomeraatin omat varat yhteensä	522 456	526 038	540 707	547 942	530 850
Pankkitoiminnan pääomavaade	196 366	208 983	204 737	210 710	199 367
Vakuutustoiminnan pääomavaade *	80 629	81 130	85 381	81 691	34 789
Omien varojen minimimäärä	276 995	290 113	290 118	292 401	234 156
Konglomeraatin vakavaraisuus	245 461	235 925	250 589	255 541	296 694
Vakavaraisuusaste, %	188,6 %	181,3 %	186,4 %	187,4 %	226,7 %

* 1.1.2016 lähtien Solvenssi II vaade (SCR)

Finansi- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuus on laadittu konsolidointimenetelmää käyttäen ja perustuu voimassa olevaan Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annettuun lainsäädäntöön sekä Finanssivalvonnan ohjeisiin.

Pankkikonsernin kokonaisvastuut	31.12.2016				
	Brutto- vastuut	Vastuu maksu- kyvyttömyys- hetkellä	Riskipaino, %	Riski- painotetut saamiset	Pääoma- vaade 8 %
Vastuuryhmä					
Luottoriski sisäisten luottoluokitusten menetelmän mukaan					
Vähittäisvastuut - kiinteistövakuudelliset	4 620 213	4 613 563	14 %	629 746	50 380
Vähittäisvastuut - pk-yritykset, kiinteistövakuudelliset	155 666	154 765	49 %	75 125	6 010
Vähittäisvastuut - muut, ei pk-yritykset	110 459	105 995	43 %	45 897	3 672
Vähittäisvastuut - muut pk-yritykset	22 659	20 994	78 %	16 421	1 314
Oman pääoman ehtoiset vastuut	48 780	48 780	273 %	132 930	10 634
Vastuut yhteensä sisäisten luottoluokitusten menetelmän mukaan	4 957 776	4 944 097	18 %	900 118	72 009
Luottoriski standardimenetelmän mukaan					
Valtiot ja keskuspankit	500 947	630 491	0 %	0	0
Aluehallinnot ja paikallisviranomaiset	199 744	223 786	0 %	755	60
Kansainväliset kehityspankit	51 578	51 578	0 %	0	0
Kansainväliset organisaatiot	159 156	159 156	0 %	0	0
Luottolaitokset	696 505	385 356	31 %	117 550	9 404
Yritykset	355 819	149 873	99 %	148 753	11 900
Vähittäissaamiset	249 499	104 929	69 %	72 196	5 776
Kiinteistövakuudelliset saamiset	772 105	701 396	38 %	265 624	21 250
Erääntyneet saamiset	37 621	10 529	109 %	11 462	917
Katetut joukkolainat	866 130	866 130	10 %	86 613	6 929
Muut erät	52 644	44 404	44 %	19 629	1 570
Vastuut yhteensä standardimenetelmän mukaan	3 941 748	3 327 629	22 %	722 582	57 807
Kokonaisriskin määrä	8 899 524	8 271 727	20 %	1 622 700	129 816

31.12.2015

Pankkikonsernin kokonaisvastuut	Brutto- vastuut	Vastuu maksu- kyvyttömyys- hetkellä	Riskipaino, %	Riski- painotetut saamiset	Pääoma- vaade 8 %
Vastuuryhmä					
Luottoriski sisäisten luottoluokitusten menetelmän mukaan					
Vähittäisvastuut - kiinteistövakuudelliset	5 012 230	5 006 767	15 %	732 121	58 570
Vähittäisvastuut - pk-yritykset, kiinteistövakuudelliset	162 212	161 277	52 %	84 485	6 759
Vähittäisvastuut - muut, ei pk-yritykset	89 374	83 542	39 %	32 227	2 578
Vähittäisvastuut - muut pk-yritykset	24 113	22 043	84 %	18 459	1 477
Oman pääoman ehtoiset vastuut	49 328	49 328	268 %	132 137	10 571
Vastuut yhteensä sisäisten luottoluokitusten menetelmän mukaan	5 337 256	5 322 956	19 %	999 429	79 954
Luottoriski standardimenetelmän mukaan					
Valtiot ja keskuspankit	390 030	497 957	0 %	-	-
Aluehallinnot ja paikallisviranomaiset	205 071	225 888	0 %	164	13
Kansainväliset kehityspankit	64 992	64 992	0 %	-	-
Kansainväliset organisaatiot	159 525	159 525	0 %	-	-
Luottolaitokset	864 805	469 546	31 %	144 106	11 528
Yritykset	199 249	66 227	96 %	63 846	5 108
Vähittäisaamiset	237 422	99 765	70 %	69 715	5 577
Kiinteistövakuudelliset saamiset	501 880	476 883	39 %	184 447	14 756
Eräänntyneet saamiset	44 815	11 177	109 %	12 218	977
Katetut joukkolainat	1 183 777	1 183 777	10 %	118 378	9 470
Muut erät	55 923	49 208	46 %	22 526	1 802
Vastuut yhteensä standardimenetelmän mukaan	3 907 490	3 304 946	19 %	615 400	49 232
Kokonaisriskin määrä	9 244 746	8 627 903	19 %	1 614 829	129 186

Pankkikonsernin vähimmäisomavaraisuusaste	31.12.2016	31.12.2015
Ensisijainen pääoma	389 652	413 380
Vastuut yhteensä	8 206 073	8 814 221
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	4,75	4,75

Pankkikonsernin keskeiset vastapuolet ja toimialat jaettuna vastuuryhmiin ennen riskien vähentämistekniikoiden vaikutusta

Vastapuoli	Toimiala	31.12.2016				Yhteensä
		Saamiset yrityksiltä	Vähittäis- saamiset	Kiinteistö- vakuu- delliset saamiset	Erään- tyneet saamiset	
Yritykset						
	Kiinteistöala	69 895	5 378	133 636	349	209 259
	Tukku- ja vähittäiskauppa	5 270	12 927	32 190	1 248	51 634
	Rahoitustoiminta	33 295	641	97 408	11	131 356
	Teollisuus ja energia	30 940	7 013	16 960	745	55 657
	Rakentaminen	31 830	11 688	39 424	1 224	84 166
	Tutkimus, konsultointi ja muut yrityspalvelut	595	12 296	26 670	1 333	40 895
	Kuljetus	5 696	12 063	10 843	324	28 926
	Hotelli ja ravintola	613	1 834	7 154	1 797	11 398
	Maatalus, kalastus ja kaivosteollisuus	1 306	3 463	13 261	9	18 040
	Muu	36 808	7 653	16 726	4 738	65 925
	Yhteensä	216 249	74 956	394 273	11 778	697 256
Kotitaloudet		9 717	295 726	4 673 894	40 817	5 020 154
Asuntoyhteisöt		116 055	4 980	403 426	351	524 812
Muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		12 817	836	27 530	413	41 595
Yhteensä		354 837	376 499	5 499 124	53 359	6 283 818

Pankkikonsernin luotot, joista on tehty kohdistettu arvonalentumiskirjaus

Sektorit	31.12.2016				Muutokset tilikauden aikana	
	Sopimuksen mukainen arvo	Sopimuskohtainen arvonalentuminen	Tasearvo	Vakuuden käypä arvo	Arvonalentumiset	Luotto- ja takaus-tappiot
	Yritykset	32 387	27 436	4 952	3 579	-932
Asuntoyhteisöt	612	612	-	67	219	-
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	609	200	409	457	200	-
Kotitaloudet	13 110	9 946	3 163	7 735	2 360	2 016
Yhteensä	46 718	38 194	8 524	11 838	1 847	8 164
Yritysluottojen arvonalentumiset toimialoittain						
Tutkimus, konsultointi ja muut yrityspalvelut	15 837	15 093	743			
Tukku- ja vähittäiskauppa	2 323	2 296	27			
Rakentaminen	3 099	2 884	215			
Hotelli- ja ravintolatoiminta	2 654	1 521	1 133			
Terveyspalvelut ja muu palvelutoiminta kotitalouksille	5 337	2 516	2 821			
Muu	3 138	3 126	12			
Yhteensä	32 387	27 436	4 952			

Sektorit	31.12.2015				Muutokset tilikauden aikana	
	Sopimuksen mukainen arvo	Sopimuskohtainen arvonalentuminen	Tasearvo	Vakuuden käypä arvo	Arvonalentumiset	Luotto- ja takaus-tappiot
	Yritykset	39 294	34 524	4 770	4 803	-2 066
Asuntoyhteisöt	1 099	393	706	1 290	150	-
Kotitaloudet	12 340	9 594	2 746	6 444	1 935	1 350
Yhteensä	52 733	44 510	8 222	12 537	19	5 819
Yritysluottojen arvonalentumiset toimialoittain						
Tutkimus, konsultointi ja muut yrityspalvelut	15 888	15 149	740			
Tukku- ja vähittäiskauppa	2 383	2 353	30			
Rakentaminen	3 275	3 060	215			
Teollisuus	4 963	4 744	219			
Terveyspalvelut ja muu palvelutoiminta kotitalouksille	6 008	3 304	2 704			
Muu	6 777	5 914	863			
Yhteensä	39 294	34 524	4 770			

K3 Konsernin segmenttiraportti

(1 000 euroa)	Pankkitoiminta		Varainhoito ja Henkivakuutus		Muut		Eliminoinnit		Konserni yhteensä	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
	Tuloslaskelma									
Korkokate	95 278	97 033	0	-2	245	251	65	65	95 588	97 347
Osingot	5	5	-	-	33	47	-	-	38	53
Palkkiotuotot netto	65 151	65 343	24 755	24 472	716	593	-10 950	-10 440	79 672	79 969
Henkivakuutusnetto	-	-	21 151	21 617	-	-	3 515	3 258	24 666	24 875
Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot	1 373	3 753	1	27	6 906	-55	-	-	8 280	3 724
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	-	5	-	-	-	-403	-	-	-	-399
Liiketoiminnan muut tuotot	1 860	3 078	94	197	1 144	-912	0	444	3 098	2 807
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	163 667	169 217	46 001	46 312	9 043	-480	-7 370	-6 672	211 341	208 376
Henkilöstökulut	-57 767	-57 424	-11 519	-11 385	-2 963	-3 843	-	-	-72 250	-72 652
IT-kulut	-23 649	-24 140	-2 007	-1 836	-2 696	-875	-	-	-28 352	-26 850
Poistot aineellista ja aineettomista hyödykkeistä	-5 612	-5 706	-604	-780	-1 970	-1 637	-	-	-8 186	-8 123
Liiketoiminnan muut kulut	-32 230	-29 328	-10 146	-10 267	-4 620	-4 456	7 370	7 256	-39 627	-36 794
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-119 258	-116 598	-24 277	-24 267	-12 250	-10 810	7 370	7 256	-148 414	-144 419
Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	-2 198	-341	-	-	-	-	-	-	-2 198	-341
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	-	-	-	-	-	-	738	599	738	599
Liiketulos	42 211	52 278	21 724	22 045	-3 207	-11 289	738	1 183	61 467	64 215
Tase	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Käteiset varat	380 094	268 360	0	0	-	-	-	-	380 095	268 361
Myytävässä olevat rahoitusvarat	1 319 361	1 686 147	5 15 619	507 628	9 101	7 445	-3 555	-3 571	1 840 526	2 197 648
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat	445 294	481 653	-	-	-	-	-	-	445 294	481 653
Lainat ja muut saamiset	5 750 806	5 889 759	35 857	57 120	6 646	6 616	-32 849	-53 339	5 760 460	5 900 156
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset	-	-	723 144	667 748	-	-	-	-	723 144	667 748
Muut varat	194 616	235 882	77 069	72 486	192 800	184 599	-128 026	-126 990	336 459	365 977
Varat yhteensä	8 090 171	8 561 802	1 351 690	1 304 982	208 547	198 659	-164 430	-183 900	9 485 978	9 881 543
Talletukset	4 705 983	4 450 157	-	-	14	-	-32 849	-53 339	4 673 148	4 396 818
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 480 268	3 036 945	-	-	-	-	-3 555	-3 571	2 476 712	3 033 374
Vakuutusvelka	-	-	1 162 446	1 130 463	-	-	-	-	1 162 446	1 130 463
Muut velat	509 858	644 481	35 842	31 203	20 820	34 816	-5 958	-4 839	560 563	705 662
Velat yhteensä	7 696 109	8 131 583	1 198 288	1 161 666	20 835	34 816	-42 362	-61 748	8 872 869	9 266 317

Konsernin tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

(1 000 euroa)

	2016	2015
K4 Korkokate		
Korkotuotot		
Käteiset varat	6	23
Myytävissä olevat rahoitusvarat	17 404	24 828
Saamiset luottolaitoksilta	430	282
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	80 820	100 266
Rahoitusleasingsopimukset	395	383
Lainat ja muut saamiset	81 645	100 931
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	9 461	9 688
Muut korkotuotot	301	155
Yhteensä	108 817	135 626
Korkokulut		
Talletukset, luottolaitokset	-867	-3 244
Talletukset, muut julkisyhteisöt	-11 822	-21 315
Talletukset	-12 689	-24 558
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-42 397	-59 553
Velat, joilla huonompi etuoikeus	-6 481	-6 411
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat ja velat, joilla on huonompi etuoikeus	-48 879	-65 964
Suojaustarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset	48 360	52 433
Muut korkokulut	-21	-188
Yhteensä	-13 229	-38 278
Korkokate	95 588	97 347
Talletukset ja lainat	60 757	57 407
Suojaustoimenpiteet, korkoriskin hallinta	35 431	32 290
Muut	-599	7 650
Korkokate	95 588	97 347
K5 Osingot		
Myytävissä olevat osakkeet	38	53
Yhteensä	38	53
K6 Palkkiotuotot netto		
Palkkiotuotot		
Antolainaus	10 061	10 290
Ottolainaus	1 210	1 612
Kortti- ja maksuliikenne	20 385	19 153
Rahastot, varainhoito ja arvopaperinvälitys	44 103	44 756
Vakuutusten välitys	4 168	4 341
Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset	419	435
Kiinteistönvälitys	7 076	6 694
Lainopilliset tehtävät	1 061	1 082
Muut palkkiotuotot	1 530	1 520
Yhteensä	90 014	89 884

Palkkiokulut	2016	2015
Rahankäsittely	-1 758	-1 804
Kortti- ja maksuliikenne	-3 940	-2 957
Arvopaperi- ja sijoitustoiminta	-4 030	-4 621
Muut palkkiokulut	-614	-532
Yhteensä	-10 342	-9 915
Palkkiotuotot netto	79 672	79 969

K7 Henkivakuutusnetto	2016	2015
Vakuutusmaksutulo	112 003	174 397
Sijoitustoiminnan nettotuotot	21 093	21 590
Maksetut vakuutuskorvaukset	-112 836	-90 288
Vakuutusvelan muutos, netto	4 406	-80 824
Henkivakuutusnetto	24 666	24 875
Vakuutusmaksutulo		
Vakuutusmaksutulo vakuutussopimuksista		
Vakuutussopimukset	34 898	36 456
Bruttovakuutusmaksutulo yhteensä ennen jälleenvakuuttajien osuutta	34 898	36 456
Jälleenvakuuttajien osuus	-750	-527
Vakuutusmaksutulo sijoitussopimuksista	77 855	138 467
Vakuutusmaksutulo yhteensä	112 003	174 397

Vakuutusmaksutulon jakautuminen

	Vakuutussopimuksista		Sijoitussopimuksista		Yhteensä	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Vakuutusmaksutulo riskivakuutuksista ja korkotuottoisista vakuutuksista						
Säästövakuutus	1 327	1 639	-	-	1 327	1 639
Yksilöllinen eläkevakuutus	6 007	6 339	-	-	6 007	6 339
Ryhmäeläkevakuutus	2 174	2 797	-	-	2 174	2 797
Riskivakuutukset	20 713	20 429	-	-	20 713	20 429
Yhteensä	30 222	31 204	-	-	30 222	31 204
Vakuutusmaksutulo sijoitusidonnaisista sopimuksista						
Säästövakuutus	312	385	73 569	134 202	73 881	134 587
Yksilöllinen eläkevakuutus	2 651	2 970	4 286	4 265	6 938	7 235
Ryhmäeläkevakuutus	1 712	1 897	-	-	1 712	1 897
Yhteensä	4 676	5 252	77 855	138 467	82 531	143 719

Jatkuvat ja kertamaksut ensivakuutuksista	2016	2015
Jatkuvat vakuutusmaksut vakuutussopimuksista	34 472	36 106
Kertamaksut vakuutussopimuksista	426	350
Jatkuvat vakuutusmaksut sijoitussopimuksista	49 151	67 967
Kertamaksut sijoitussopimuksista	28 704	70 500
Vakuutusmaksutulo yhteensä	112 753	174 924

Sijoitustoiminnan nettotuotot		2016	2015
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot			
Korkotuotot		13 310	13 855
Myyntivoitot ja -tappiot		-417	-367
Siirretty tuloslaskelmaan käyvän arvon rahastosta		1 548	1 542
Muut tuotot ja kulut		-107	9
Korkosijoitukset		14 334	15 039
Myyntivoitot ja -tappiot		2 075	3 011
Arvonalentumiset		-764	-3 241
Siirretty tuloslaskelmaan käyvän arvon rahastosta		741	145
Muut tuotot ja kulut		1 394	1 163
Osakkeet ja osuudet		3 446	1 078
Yhteensä		17 779	16 117
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot			
Vuokratuotot		4 866	5 078
Arvostus käypään arvoon		-	1 350
Myyntivoitot ja -tappiot		-	-128
Välittömät hoitokulut sijoituskiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa kaudella		-1 553	-828
Yhteensä		3 313	5 472
Vakuutustoiminnan nettotuotot sijoitustoiminnasta yhteensä		21 093	21 590
Sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyvät valuuttakurssierot		30	7

Maksetut vakuutuskorvaukset

	Vakuutus sopimuksista		Sijoitus sopimuksista		Yhteensä	
Maksetut korvaukset riskivakuutuksista ja korkotuottoisista vakuutuksista	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Säästövakuutus						
Säästösummien takaisinmaksut	-6 259	-5 595	-	-	-6 259	-5 595
Kuolemantapauskorvaukset	-942	-1 455	-	-	-942	-1 455
Takaisinostot	-1 481	-2 069	-	-	-1 481	-2 069
Yhteensä	-8 682	-9 119	-	-	-8 682	-9 119
Yksilöllinen eläkevakuutus						
Eläkkeet	-24 834	-25 064	-	-	-24 834	-25 064
Kuolemantapauskorvaukset	-266	-269	-	-	-266	-269
Takaisinostot	-12 399	-1 930	-	-	-12 399	-1 930
Yhteensä	-37 498	-27 262	-	-	-37 498	-27 262
Ryhmäeläkevakuutus						
Eläkkeet	-2 905	-2 645	-	-	-2 905	-2 645
Takaisinostot	-	-5	-	-	-	-5
Muut	-37	-56	-	-	-37	-56
Yhteensä	-2 941	-2 706	-	-	-2 941	-2 706
Riskivakuutukset						
Yksilöllinen vakuutus	-11 030	-11 467	-	-	-11 030	-11 467
Työntekijän ryhmähenkivakuutus	-985	-637	-	-	-985	-637
Muu ryhmähenkivakuutus	-	-16	-	-	-	-16
Yhteensä	-12 015	-12 120	-	-	-12 015	-12 120
Maksetut korvaukset riskivakuutuksista ja korkotuottoisista vakuutuksista yhteensä	-61 136	-51 207	-	-	-61 136	-51 207

	Vakuutus sopimuksista		Sijoitus sopimuksista		Yhteensä	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Maksetut korvaukset sijoitussidonnaisista sopimuksista						
Säästövakuutus						
Säästösummien takaisinmaksut	-281	-349	-	-1	-281	-350
Kuolemantapauskorvaukset	-82	-138	-13 231	-11 424	-13 313	-11 562
Takaisinostot	-962	-1 366	-25 032	-22 670	-25 994	-24 036
Yhteensä	-1 325	-1 854	-38 263	-34 095	-39 588	-35 949
Yksilöllinen eläkevakuutus						
Eläkkeet	-	-	-1 365	-1 108	-1 365	-1 108
Kuolemantapauskorvaukset	-119	-64	-63	-84	-182	-148
Takaisinostot	-10 080	-1 588	-405	-258	-10 485	-1 846
Yhteensä	-10 199	-1 653	-1 834	-1 450	-12 032	-3 103
Ryhmäeläkevakuutus						
Kuolemantapauskorvaukset	-	-10	-	-	-	-10
Takaisinostot	-80	-20	-	-	-80	-20
Yhteensä	-80	-29	-	-	-80	-29
Maksetut korvaukset sijoitussidonnaisista sopimuksista yhteensä	-11 603	-3 536	-40 096	-35 545	-51 700	-39 081
Maksetut korvaukset yhteensä	-72 740	-54 743	-40 096	-35 545	-112 836	-90 288
					2016	2015
Korvausvastuun muutos, korkotuottoinen					-8 469	-6 463
Vakuutusmaksuvastuun muutos, korkotuottoinen					33 715	20 477
Vakuutusvelan muutos, riskivakuutukset ja korkotuottoiset vakuutukset					25 246	14 015
Korvausvastuun muutos, sijoitussidonnainen					-379	-698
Vakuutusmaksuvastuun muutos, sijoitussidonnainen					-56 850	-118 362
Arvomuutos, sijoitussidonnaiset sijoitukset, netto					36 389	24 222
Vakuutusvelan muutos netto, sijoitussidonnaiset vakuutukset					-20 840	-94 838
Vakuutusvelan muutos, netto yhteensä					4 406	-80 824

K8 Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot	2016	2015
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat		
Myyntivoitot ja -tappiot		
Muut erät	-1	0
Yhteensä	-1	0
Yhteensä	-1	0
Tuloksen kautta käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat ja -velat		
Myyntivoitot ja -tappiot		
Johdannaissopimukset	-307	-243
Yhteensä	-307	-243
Arvostusvoitot ja -tappiot		
Johdannaissopimukset	-869	-228
Yhteensä	-869	-228
Yhteensä	-1 176	-471
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Myyntivoitot ja -tappiot		
Korolliset arvopaperit	-321	-222
Osakkeet ja osuudet	6 896	-55
Yhteensä	6 574	-277
Siirretty tuloslaskelmaan käyvän arvon rahastosta		
Korolliset arvopaperit	3 056	3 069
Muut erät	10	-
Yhteensä	3 066	3 069
Arvonalentumiset		
Osakkeet ja osuudet	-11	-8
Yhteensä	-11	-8
Yhteensä	9 629	2 784
Valuuttatoiminnan nettotuotot	1 367	1 471
Suojauslaskennan nettotulos		
Rahavirtasuojauksen tehoton osuus	-	-
Käyvän arvon suojaus		
Liikkeeseen laskettuja velkakirjoja suojaavat rahoitusjohdannaiset	-575	-25 768
Suojausinstrumenttien käyvän arvon muutokset, netto	-575	-25 768
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	-965	25 709
Suojattavien erien käyvän arvon muutokset, netto	-965	25 709
Yhteensä	-1 540	-59
Suojauslaskenta yhteensä	-1 540	-59
Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot	8 280	3 724

Rahoitusvarojen myynnin yhteydessä siirretään käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan realisoitumaton arvonmuutos, joka on sisällynyt käyvän arvon rahastoon vuoden alussa.

K9 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	2016	2015
Vuokratuotot	-	31
Myyntivoitot	-	21
Muut tuotot	-	3
Myyntitappiot	-	-553
Arvonalentumiset ja arvonalentumisten peruutukset	-	122
Välittömät kulut, jotka kerryttäneet kaudella vuokratuottoa	-	-22
Yhteensä	-	-399

Henkivakuutustoiminnan sijoituskiinteistöjen nettotuotot sisältyvät sijoitustoiminnan nettotuottoihin, ks. liite K7, ja ne ovat 3,3 (5,5) miljoonaa euroa.

K10 Liiketoiminnan muut tuotot	2016	2015
Tuotot keskusrahallaitospalvelusta	146	176
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot	10	-469
Liiketoiminnan muut tuotot	2 942	3 100
Yhteensä	3 098	2 807

K11 Henkilöstö	2016	2015
Palkat ja palkkiot	-59 303	-58 839
Osakeperusteiset korvaukset	839	-508
Eläkekulut		
Maksupohjaiset eläkejärjestelyt	-10 568	-10 475
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	-429	-436
Muut henkilösivukulut	-2 789	-2 394
Henkilösivukulut	-13 786	-13 304
Yhteensä	-72 250	-72 652

Henkilöstön määrä 31.12.

Kokopäiväiset	839	822
Osa-aikaiset	68	87
Määräaikaiset	119	142
Yhteensä	1 026	1 051

Henkilöstön määrä kokonaisresurssiksi muutettuna
Kokonaisresurssien määrä keskimäärin tilikaudella

Henkilöstön määrä kokonaisresurssiksi muutettuna	903	920
Kokonaisresurssien määrä keskimäärin tilikaudella	925	936

Johdon palkat ja palkkiot esitetään liitteessä K44.

K12 Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	2016	2015
Poistot aineellisista hyödykkeistä	-3 091	-2 862
Poistot aineettomista hyödykkeistä	-5 095	-5 261
Yhteensä	-8 186	-8 123

K13 Liiketoiminnan muut kulut	2016	2015
Muut henkilöstökulut	-4 117	-3 781
Toimistokulut	-2 589	-1 905
Yhteyskulut	-3 684	-3 337
Markkinointi- ja edustuskulut	-5 893	-5 419
Ostetut palvelut	-6 218	-5 598
Vuokratulot	-10 205	-10 648
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	-1 679	-1 805
Vakuutus- ja varmuuskulut	-764	-590
Valvonta-, tarkastus- ja jäsenmaksut	-1 471	-1 102
Liiketoiminnan muut kulut	-3 007	-2 609
Yhteensä	-39 627	-36 794
Tilintarkastuspalkkiot		
Lakisääteinen tilintarkastus	-248	-154
Tilintarkastukseen liittyvät palvelut	-129	-87
Veroneuvonta	-39	-98
Muut palvelut	-401	-275
Yhteensä	-817	-614
Rahoitusvakuusvirasto on vahvistanut vakuusmaksuiksi:		
Talletussuojarahaston maksu	-1 716	-1 928
josta vanhasta talletussuojarahastosta maksettu määrä (VTS-rahasto)	-1 716	-1 928
Aktian arvio siitä, kuinka monena vuonna varoja voidaan Aktia Pankki Oyj:n osalta siirtää VTS-rahastosta	17	16
Kriisintarkastusrahaston maksu	-1 664	-983
josta aikaisemmin maksetuista pankkiveroista maksettu määrä	-1 372	-639
Aktian arvio siitä, kuinka monena vuonna varoja voidaan Aktia Pankki Oyj:n osalta siirtää aikaisemmin maksetuista pankkiveroista	4	5
K14 Verot		
Tuloverot	-5 365	-4 502
Aikaisempien tilikausien verot	22	325
Laskennallisten verojen muutos	-6 816	-8 469
Yhteensä	-12 159	-12 646
Lisätietoja laskennallisista veroista esitetään liitteessä K28. Konsernin tulokseen ennen veroja kohdistuva vero eroaa teoreettisesta arvosta, joka syntyisi jos käytettäisiin emoyhtiön verokantaa seuraavasti:		
Tulos ennen veroja	61 467	64 215
Verot laskettuna 20,0 %:n verokannalla	-12 293	-12 843
Vähennyskelvottomat kulut	-297	-227
Verottomat tuotot	681	3
Verotuksessa käyttämätön poisto	-62	122
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	-	46
Tappio, josta ei kirjata laskennallista veroa	-396	-4
Veron osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	58	93
Aikaisempien tilikausien verot	22	325
Muut	128	-161
Verot yhteensä	-12 159	-12 646
Keskimääräinen efektiivinen veroaste	20 %	20 %

Laskennalliset verot laajassa tuloslaskelmassa	2016	2015
Laskennalliset verot myytävissä olevista rahoitusvaroista	1 849	5 679
Laskennalliset verot eräpäivään asti pidettävistä rahoitusvaroista	215	923
Laskennalliset verot kassavirtasuojauksista	50	5
Laskennalliset verot etuusperusteisista eläkejärjestelyistä	126	-12
Yhteensä	2 240	6 595

K15 Osakekohtainen tulos	2016	2015
Tilikauden voitto, josta Aktia Pankki Oyj:n osakkeenomistajien osuus	49 308	52 001
A-osakkeiden lukumäärän keskiarvo	46 650 169	46 667 412
R-osakkeiden lukumäärän keskiarvo	19 865 430	19 865 430
Osakkeiden lukumäärän keskiarvo (poislukien omat osakkeet)	66 515 599	66 532 842
Tulos / osake (EPS), euroa (poislukien omat osakkeet)	0,74	0,78
Tulos / osake (EPS) laimennusvaikutuksella oikaistu, euroa (poislukien omat osakkeet)	0,74	0,78
Tilikauden laajan tuloslaskelman tulos, josta Aktia Pankki Oyj:n osakkeenomistajien osuus	41 006	23 038
Laaja tulos / osake, euroa (poislukien omat osakkeet)	0,62	0,35
Laaja tulos / osake laimennusvaikutuksella oikaistu, euroa (poislukien omat osakkeet)	0,62	0,35

Koska A- ja R-sarjan osakkeet oikeuttavat samaan osuuteen yhtiön tuloksesta, näitä ei esitetä erikseen.

Konsernin tasetta koskevat liitetiedot

(1 000 euroa)

K16 Rahoitusinstrumenttien luokitus Liite

	Tuloksen kautta käypään arvoon arvostettu	Myytävässä pidettävät	Eräpäivään asti pidettävät	Suojavat johdannaiset	Lainat ja muut saamiset	Muut kuin rahoitusvarat	Yhteensä
Varat 31.12.2016							
Käteiset varat	K17				380 095		380 095
Saamistodistukset	K18, K19	1 739 259	445 294				2 184 552
Osakkeet ja osuudet	K18	101 267					101 267
Johdannaisoppimukset	K20			132 246			132 246
Saamiset Suomen Pankilta ja luottolaitoksilta	K21				43 074		43 074
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	K21						
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset	K22				5 717 386		5 717 386
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	K23	723 144					723 144
Aineettomat hyödykkeet	K24					0	0
Sijoituskiinteistöt	K25					63 698	63 698
Muut aineelliset hyödykkeet	K26					58 057	58 057
Siirtoasamiset ja maksetut ennakot	K27					7 672	7 672
Muut varat	K27					46 568	46 568
Tuloverosaamiset						20 197	20 197
Laskennalliset verosaamiset	K28					208	208
Yhteensä	723 144	1 840 526	445 294	132 246	6 140 554	204 213	9 485 978
Velat 31.12.2016							
Velat luottolaitoksille	K29				508 860		508 860
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	K29				4 164 289		4 164 289
Johdannaisoppimukset	K20			54 254			54 254
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	K30				2 476 712		2 476 712
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	K31				243 596		243 596
Muut velat luottolaitoksille	K32				74 504		74 504
Muut velat yleisölle ja julkisyhteisöille	K33				5 500		5 500
Vakuutusvelka, riskivakuutukset ja korikoittoiset vakuutukset	K34					443 014	443 014
Vakuutusvelka, sijoitussidonnaiset vakuutukset	K34					719 432	719 432
Siirtovelat ja saadut ennakot	K35					53 337	53 337
Muut velat	K35					67 048	67 048
Varaukset	K36					1 406	1 406
Tuloverovelat						953	953
Laskennalliset verovelat	K28					59 965	59 965
Yhteensä	54 254	7 473 461	1 345 155	8 872 869	1 345 155	1 345 155	8 872 869

	Tuloksen kautta käypään arvoon arvostettu	Myytävässä pidettävät	Eräpäivään asti pidettävät	Suojavat joh- dannaiset	Lainat ja muut saamiset	Muut kuin rahoitusvarat	Yhteensä
Varat 31.12.2015							
Käteiset varat	K17				268 361		268 361
Saamistodistukset	K18, K19	2 103 235	481 653				2 584 888
Osakkeet ja osuudet	K18	94 413					94 413
Johdannaispimukset	K20		172 495				172 495
Saamiset Suomen Pankilta ja luottolaitoksilta	K21			43 894			43 894
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	K21			5 856 262			5 856 262
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset	K22	667 748					667 748
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	K23					0	0
Aineettomat hyödykkeet	K24					50 753	50 753
Sijoituskiinteistöt	K25					53 746	53 746
Muut aineelliset hyödykkeet	K26					8 692	8 692
Siirtoisaamiset ja maksetut ennakot	K27					51 598	51 598
Muut varat	K27					18 152	18 152
Tuloverosaamiset						795	795
Laskennalliset verosaamiset	K28					9 747	9 747
Yhteensä		2 197 648	481 653	172 495	6 168 517	193 482	9 881 543
Velat 31.12.2015							
Velat luottolaitoksille	K29				474 826		474 826
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	K29				3 921 993		3 921 993
Johdannaispimukset	K20		86 176				86 176
Liikkeeseen lasketut velkakiijät	K30			3 033 374			3 033 374
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	K31			235 049			235 049
Muut velat luottolaitoksille	K32			84 825			84 825
Muut velat yleisölle ja julkisyhteisöille	K33			74 000			74 000
Vakuutusvelka, riskivakuutukset ja korkotuottoiset vakuutukset	K34					468 260	468 260
Vakuutusvelka, sijoitussidonnaiset vakuutukset	K34					662 203	662 203
Siirtovelat ja saadut ennakot	K35					62 721	62 721
Muut velat	K35					101 903	101 903
Varaukset	K36					2 336	2 336
Tuloverovelat						938	938
Laskennalliset verovelat	K28					57 714	57 714
Yhteensä			86 176	7 824 066	1 356 075		9 266 317

(1 000 euroa)

K17 Käteiset varat	2016	2015
Kassa	7 025	7 415
Suomen Pankin sekkitili	373 070	260 946
Yhteensä	380 095	268 361

K18 Myytävissä olevat rahoitusvarat	2016	2015
Saamistodistukset, valtiot ja julkiset yhteisöt	422 143	424 054
Saamistodistukset, luottolaitokset	897 162	1 261 989
Saamistodistukset, Pankkitoiminta	1 319 304	1 686 043
Saamistodistukset, valtiot ja julkiset yhteisöt	127 924	129 613
Saamistodistukset, luottolaitokset	218 235	221 175
Saamistodistukset, muut	73 795	66 404
Saamistodistukset, Henkivakuutus	419 954	417 192
Saamistodistukset yhteensä	1 739 259	2 103 235
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	1 104	-
Muut kuin julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	8 053	7 549
Osakkeet ja osuudet, Pankkitoiminta	9 158	7 549
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	64 016	55 870
Muut kuin julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	28 094	30 994
Osakkeet ja osuudet, Henkivakuutus	92 110	86 865
Osakkeet ja osuudet yhteensä	101 267	94 413
Yhteensä	1 840 526	2 197 648

Osakkeiden tai osakerahastojen sekä korkosijoitusten, joiden liikkeeseenlaskija on todettu maksukyvyttömäksi, merkittävien tai pysyviksi arvioitujen arvon las-
kujen seurauksena syntyneet alaskirjaukset olivat 0,9 (3,2) miljoonaa euroa. Suurin osa vuoden aikana tehdyistä alaskirjauksista koskivat osakkeita ja osuuksia.

Arvonalentumistappiot rahoitusvaroista	2016	2015
Korkosijoitukset		
Henkivakuutustoiminta	96	-
Osakkeet ja osuudet		
Pankkitoiminta	11	8
Henkivakuutustoiminta	764	3 241
Yhteensä	871	3 249

Yllämainitut tuloslaskelmaan kirjatut arvonalentumiset esitetään liitteissä K7 ja K8.

K19 Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat	2016	2015
Korkosijoitukset, valtiot	47 869	47 535
Korkosijoitukset, muut julkisyhteisöt	397 425	434 118
Yhteensä	445 294	481 653

K20 Johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset, kirjanpitoarvo

	2016		2015	
	Varat	Velat	Varat	Velat
Korkojohdannaiset	84 184	4 948	97 455	12 949
Käypää arvoa suojaavat	84 184	4 948	97 455	12 949
Korkojohdannaiset	-	1 532	2 023	-
Rahavirtaa suojaavat	-	1 532	2 023	-
Korkojohdannaiset	46 400	46 253	70 942	70 877
Valuuttajohdannaiset	597	455	359	634
Osakejohdannaiset	1 065	1 065	1 716	1 716
Muut johdannaissopimukset	48 062	47 773	73 017	73 227
Yhteensä	132 246	54 254	172 495	86 176

Kohde-etuuksien nimellisarvot ja johdannaisten käyvät arvot

31.12.2016

Suojaavat johdannaiset

	Nimellisarvot / jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot	
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Varat	Velat
Käyvän arvon suojaus						
Koronvaihtosopimukset	320 000	1 145 000	782 000	2 247 000	84 184	4 948
Käyvän arvon suojaus yhteensä	320 000	1 145 000	782 000	2 247 000	84 184	4 948
Kassavirran suojaus						
Koronvaihtosopimukset	-	85 079	-	85 079	-	1 532
Kassavirran suojaus yhteensä	-	85 079	-	85 079	-	1 532
Korkojohdannaiset yhteensä	320 000	1 230 079	782 000	2 332 079	84 184	6 481
Suojaavat johdannaiset yhteensä	320 000	1 230 079	782 000	2 332 079	84 184	6 481
Muut johdannaissopimukset						
Koronvaihtosopimukset	210 380	616 600	-	826 980	41 705	41 558
Korko-optiot	400 000	80 000	-	480 000	4 695	4 695
Ostetut	200 000	40 000	-	240 000	4 695	4 695
Asetetut	200 000	40 000	-	240 000	-	-
Korkojohdannaiset yhteensä	610 380	696 600	-	1 306 980	46 400	46 253
Valuuttatermiinit	52 404	-	-	52 404	597	455
Valuuttajohdannaiset yhteensä	52 404	-	-	52 404	597	455
Osake-optiot	4 594	-	-	4 594	1 065	1 065
Ostetut	2 297	-	-	2 297	1 065	-
Asetetut	2 297	-	-	2 297	-	1 065
Osakejohdannaiset yhteensä	4 594	-	-	4 594	1 065	1 065
Muut johdannaissopimukset yhteensä	667 378	696 600	-	1 363 978	48 062	47 773
Johdannaissopimukset yhteensä	987 378	1 926 679	782 000	3 696 057	132 246	54 254

31.12.2015

Suojaavat johdannaiset

	Nimellisarvot / jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot	
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Varat	Velat
Käyvän arvon suojaus						
Koronvaihtosopimukset	648 000	1 475 000	782 000	2 905 000	97 455	12 949
Käyvän arvon suojaus yhteensä	648 000	1 475 000	782 000	2 905 000	97 455	12 949
Kassavirran suojaus						
Koronvaihtosopimukset	-	85 079	-	85 079	2 023	-
Kassavirran suojaus yhteensä	-	85 079	-	85 079	2 023	-
Korkojohdannaiset yhteensä	648 000	1 560 079	782 000	2 990 079	99 478	12 949
Suojaavat johdannaiset yhteensä	648 000	1 560 079	782 000	2 990 079	99 478	12 949
Muut johdannaissopimukset						
Koronvaihtosopimukset	394 000	772 480	120 000	1 286 480	60 928	60 862
Korko-optiot	-	480 000	60 000	540 000	10 014	10 015
Ostetut	-	240 000	30 000	270 000	10 008	10 008
Asetetut	-	240 000	30 000	270 000	7	7
Korkojohdannaiset yhteensä	394 000	1 252 480	180 000	1 826 480	70 942	70 877
Valuuttatermiinit	59 659	241	-	59 900	359	634
Valuuttajohdannaiset yhteensä	59 659	241	-	59 900	359	634
Osake-optiot	10 556	4 594	-	15 150	1 716	1 716
Ostetut	5 278	2 297	-	7 575	1 668	48
Asetetut	5 278	2 297	-	7 575	48	1 668
Osakejohdannaiset yhteensä	10 556	4 594	-	15 150	1 716	1 716
Muut johdannaissopimukset yhteensä	464 215	1 257 315	180 000	1 901 530	73 017	73 227
Johdannaissopimukset yhteensä	1 112 215	2 817 395	962 000	4 891 609	172 495	86 176

K21 Lainat ja muut saamiset

	2016	2015
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	16 684	15 054
Muut kuin vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	26 390	28 840
Saamiset Suomen Pankilta ja luottolaitoksilta	43 074	43 894
Käyttelytililuotot, yleisö ja yritykset	160 909	143 899
Velkakirjalainat	5 503 362	5 701 771
Syndikoidut lainat ja repo-sopimukset	42 500	-
Rahoitusleasing saamiset	10 152	10 051
Lainat	5 716 924	5 855 722
Pankkitakaussaamiset	462	540
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	5 717 386	5 856 262
Yhteensä	5 760 460	5 900 156
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sektoreittain sekä niihin kohdistetut arvonalentumiset ja niiden peruutukset		
Kotitaloudet	4 789 708	5 177 241
Yritykset	542 591	414 368
Asuntoyhteisöt	339 903	221 872
Julkisyhteisöt	4 888	1 293
Voittoa taivottelemattomat yhteisöt	40 295	41 487
Yhteensä	5 717 386	5 856 262

Arvon alentumiset tilikauden aikana	2016	2015
Arvon alentumiset tilikauden alussa	54 372	59 679
Luottojen sopimuskohtainen arvon alentuminen	5 354	4 523
Muiden sitoumusten sopimuskohtainen arvon alentuminen	25	0
Korkosaamisten sopimuskohtainen arvon alentuminen	36	33
Luottojen ryhmäkohtainen arvon alentuminen	415	511
Luottojen sopimuskohtaisten arvon alentumistappioiden peruutukset	-3 529	-4 447
Muiden sitoumusten sopimuskohtaisten arvon alentumistappioiden peruutukset	-3	-58
Korkosaamisten sopimuskohtaisten arvon alentumistappioiden peruutukset	-8	-16
Palautukset toteutuneista luottotappioista	-91	-206
Tilikauden arvon alentumiset yhteensä	2 198	341
Toteutuneet luottotappiot luotoista, joista on aikaisemmin tehty sopimuskohtainen arvon alentuminen	-7 944	-5 674
Toteutuneet luottotappiot muista sitoumuksista, joista on aikaisemmin tehty sopimuskohtainen arvon alentuminen	-256	-179
Palautukset toteutuneista luottotappioista	91	206
Arvon alentumiset tilikauden lopussa	48 461	54 372
Arvoltaan alentuneet saamiset vuoden alussa, sopimuksen mukainen arvo	62 565	68 421
Uudet arvoltaan alentuneet saamiset vuoden aikana, sopimuksen mukainen arvo	8 399	7 151
Peruutukset arvoltaan alentuneisiin saamisiin vuoden aikana	-14 008	-13 008
Arvoltaan alentuneet saamiset vuoden lopussa, sopimuksen mukainen arvo	56 956	62 565
Tiedot käyvästä arvoista ovat liitteessä K38 ja saaduista vakuuksista liitteessä K40.		
Rahoitusleasingsaamisten maturiteettijakauma		
Alle 1 vuosi	3 400	3 645
1-5 vuotta	7 189	6 939
Yli 5 vuotta	68	-
Bruttosijoitus	10 657	10 583
Tulevat rahoitustuotot	-505	-533
Nettosijoitus	10 152	10 051
Rahoitusleasingsaamisten nykyarvo		
Alle 1 vuosi	3 158	3 375
1-5 vuotta	6 927	6 676
Yli 5 vuotta	67	-
Yhteensä	10 152	10 051
K22 Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset	2016	2015
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	723 144	667 748
Yhteensä	723 144	667 748

K23 Sijoitukset osakkuusyrietyksissä	2016	2015
Hankintameno 1.1.	0	17 516
Myyntit	-	-17 516
Hankintameno 31.12.	0	0
Pääomaosuusoikaisut 1.1.	-	6 056
Kertyneet pääomaoikaisut myynneistä	-	-4 017
Osuus osakkuusyrietysten tuloksesta	738	599
Tilikauden aikana saadut osingot	-738	-338
Osuus suorista oman pääoman kirjauksista	-	-2 300
Pääomaosuusoikaisut 31.12.	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0
Osakkuusyrietykset		
Osuus osakkeista ja äänistä:	2016	2015
Oy Samlink Ab, Helsinki	23 %	23 %
Folksam Vahinkovakuutus Oy	2016	2015
Tilikauden tulos	-	767
josta määräysvallattomien omistajien osuus	-	261
josta sijoituskohteen omistajien osuus	-	506
Tilikauden laajan tuloslaskelman tulos	-	2 332
josta määräysvallattomien omistajien osuus	-	793
josta sijoituskohteen omistajien osuus	-	1 539
Kirjanpitoarvo emoyhtiössä 1.1.	-	17 516
Pääomaosuusoikaisut 1.1.	-	6 056
Konsernin osuus nettovaroista 1.1.	-	23 571
Myyntit	-	-24 364
Konsernille kuuluva osuus tilikauden laajan tuloslaskelmasta	-	793
Konsernin osuus nettovaroista 31.12.	-	-
Oy Samlink Ab		
Oy Samlink Ab:n kirjanpitoarvo emoyhtiössä 31.12.	0	0
Sijoitukset osakkuusyrietyksissä yhteensä	0	0
Tilikauden tulos määräysvallattomille omistajille:		
Folksam Vahinkovakuutus Oy	-	261
Oy Samlink Ab	738	338
Osuus osakkuusyrietysten tuloksesta yhteensä	738	599

Aktia Pankki Oyj on saanut osinkoa Oy Samlink Ab:stä 0,7 (0,3) miljoonaa euroa.

Osakkuusyrietysten tilinpäätökset on laadittu konsernin tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti noudattaen IFRS-standardeja. Aktia Pankki Oyj myi 3.3.2015 vielä 24 prosenttia Folksam Vahinkovakuutus Oy:n omistuksestaan. Jäljellä oleva omistus (10 prosenttia) kirjataan myytävissä oleviksi osakkeiksi.

Lähipiiritapahtumat osakkuusyrietysten kanssa esitetään liitteessä K44.

K24 Aineettomat hyödykkeet

	2016	2015
Hankintameno 1.1.	71 536	54 103
Hankinnat	957	-
Lisäykset	17 083	19 735
Vähennykset	-	-2 303
Hankintameno 31.12.	89 575	71 536
Kertyneet sumu-poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-20 783	-17 825
Vähennyksen kertyneet sumu-poistot	-	2 303
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 095	-5 261
Kertyneet sumu-poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-25 878	-20 783
Kirjanpitoarvo 31.12.	63 698	50 753

K25 Sijoituskiinteistöt

2016			Sijoitus- kiinteistö- osakkeet ja-osuudet	Yhteensä
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset		
Hankintameno 1.1.	5 961	33 017	14 768	53 746
Käypään arvoon arvostus	-	412	-492	-80
Lisäykset	-	-	4 392	4 392
Hankintameno 31.12.	5 961	33 429	18 667	58 057
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 961	33 429	18 667	58 057

2015			Sijoitus- kiinteistö- osakkeet ja-osuudet	Yhteensä
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset		
Hankintameno 1.1.	7 602	39 776	9 685	57 063
Käypään arvoon arvostus	-	1 350	354	1 704
Myynnit	-1 641	-8 109	-	-9 750
Lisäykset	-	-	4 729	4 729
Hankintameno 31.12.	5 961	33 017	14 768	53 746
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 961	33 017	14 768	53 746

K26 Muut aineelliset hyödykkeet

2016			Muut aineelliset hyödykkeet	Muut aineelliset hyödykkeet yhteensä
	Koneet ja kalusto	Konttori- korjaukset		
Hankintameno 1.1.	14 992	10 820	1 587	27 398
Lisäykset	1 591	484	-	2 075
Vähennykset	0	-4	-	-4
Hankintameno 31.12.	16 582	11 300	1 587	29 469
Kertyneet sumu-poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-11 452	-6 001	-1 254	-18 707
Vähennyksen kertyneet sumu-poistot	0	-	-	0
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 664	-1 427	-	-3 091
Kertyneet sumu-poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-13 117	-7 427	-1 254	-21 798
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 466	3 873	333	7 672

	Koneet ja kalusto	Konttori-korjaukset	Muut aineelliset hyödykkeet	Muut aineelliset hyödykkeet yhteensä
2015				
Hankintameno 1.1.	13 433	9 207	1 588	24 227
Lisäykset	1 695	1 619	-	3 314
Vähennykset	-136	-7	-1	-143
Hankintameno 31.12.	14 992	10 820	1 587	27 398
Kertyneet sumu-poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-9 973	-4 761	-1 253	-15 987
Vähennyksen kertyneet sumu-poistot	136	7	-	142
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 615	-1 246	-1	-2 862
Kertyneet sumu-poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-11 452	-6 001	-1 254	-18 707
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 539	4 819	333	8 692

K27 Muut varat yhteensä

	2016	2015
Siirtyvät ja maksetut korkosaamiset	31 576	37 541
Muut siirtosaamiset ja maksetut ennakot	14 992	14 057
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	46 568	51 598
Maksujenvälityssaamiset	82	79
Muut saamiset	20 114	18 073
Muut varat	20 197	18 152
Yhteensä	66 764	69 750

K28 Laskennalliset verosaamiset ja -velat

	2016	2015
Laskennalliset verovelat / saamiset, netto		
Laskennalliset verovelat / saamiset, netto 1.1.	47 967	46 233
Yritysostot / yritysmyyntit	-393	-115
Tuloslaskelman kautta kirjattu kauden muutos	6 816	8 444
Rahoitusvarat:		
Arvostus omaan pääomaan käypään arvoon	-995	-5 651
Tuloslaskelmaan siirretty määrä	-1 069	-951
Rahavirran suojaukset:		
Arvostus omaan pääomaan käypään arvoon	-50	13
Tuloslaskelmaan siirretty määrä	0	-19
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt laajan tuloksen kautta	-126	12
Laskennalliset verovelat / saamiset, netto 31.12.	52 151	47 967
Laskennalliset verovelat		
Tilinpäätössirot	40 519	36 707
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	-2 027	-1 944
Rahoitusvarat	16 192	18 509
Rahavirran suojaukset	-146	-304
Käypään arvoon arvostetut sijoituskiinteistöt	1 229	959
Aktivoidut kehittämiskustannukset	2 260	1 627
Henkivakuutustoiminnan tasausvastuu	1 920	2 160
Muut	19	-
Yhteensä	59 965	57 714
Laskennalliset verosaamiset		
Rahoitusvarat	5 418	8 607
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	586	472
Negatiivinen tulos	960	-
Muut	850	667
Yhteensä	7 814	9 747

Erittely tulosvaikutteisesti kirjatusta muutoksesta tilikaudella	2016	2015
Tilinpäätössirot	-3 812	-4 340
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	83	102
Rahoitusvarat	-2 986	-2 930
Rahavirran suojaukset	-158	-236
Käypään arvoon arvostetut sijoituskiinteistöt	-270	-341
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	-11	1
Aktivoidut kehittämiskustannukset	-633	-731
Henkivakuutustoiminnan tasausvastuu	240	-13
Negatiivinen tulos	960	-
Muut	-229	43
Yhteensä	-6 816	-8 444
Käypään arvoon arvostetut sijoituskiinteistöt	-	-25
Laskennallisen veron muutos myytävissä olevista varoista	-	-25
Laskennallisen veron muutos yhteensä	-6 816	-8 469

K29 Talletukset	2016	2015
Vaadittaessa maksettavat velat luottolaitoksille	46 000	48 647
Muut kuin vaadittaessa maksettavat talletukset luottolaitoksille	462 860	426 179
Velat luottolaitoksille	508 860	474 826
Vaadittaessa maksettavat talletukset	3 765 759	3 479 734
Muut kuin vaadittaessa maksettavat talletukset	398 530	442 258
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 164 289	3 921 993
Yhteensä	4 673 148	4 396 818

K30 Liikkeeseen lasketut velkakirjat

	2016		2015	
	Kirjanpito-arvo	Nimellisarvo	Kirjanpito-arvo	Nimellisarvo
Sijoitustodistukset	-	-	11 997	12 000
Joukkovelkakirjalainat	2 476 712	2 484 043	3 021 377	3 031 087
Yhteensä	2 476 712	2 484 043	3 033 374	3 043 087

	2016			2015		
	Alle vuoden	Yli vuoden	Yhteensä	Alle vuoden	Yli vuoden	Yhteensä
Vakuudelliset joukkovelkakirjalainat						
Liikkeeseen lasketut vakuudelliset joukkovelkakirjalainat	-	1 685 193	1 685 193	515 596	1 685 409	2 201 004
Yhteensä	-	1 685 193	1 685 193	515 596	1 685 409	2 201 004
Vakuudettomat joukkovelkakirjalainat						
Liikkeeseen lasketut vakuudettomat joukkovelkakirjalainat, seniorirahoitus	300 866	490 654	791 520	37 232	795 137	832 369
Yhteensä	300 866	490 654	791 520	37 232	795 137	832 369

31.12.2016	Alle 3 kk	3-12 kk	1-5 vuotta	5-10 vuotta	Yli 10 vuotta	Yhteensä
Aktia Pankin EMTCN-ohjelma, kiinteä korko	-	-	1 000 000	500 000	40 000	1 540 000
Aktia Pankin EMTN-ohjelma sis. Schuldscheindarlehen, kiinteä korko	-	300 000	5 000	15 000	184 000	504 000
Aktia Pankin EMTN-ohjelma, vaihtuva korko	-	-	265 079	-	-	265 079
Aktia Hypoteekkipankin EMTCN-ohjelma, kiinteä korko	-	-	64 750	-	43 000	107 750
Muut	-	-	-	-	-	67 214
Yhteensä	-	300 000	1 334 829	515 000	267 000	2 484 043

31.12.2015	Alle 3 kk	3-12 kk	1-5 vuotta	5-10 vuotta	Yli 10 vuotta	Yhteensä
Kiinteäkorkoiset sijoitustodistukset	5 000	7 000	-	-	-	12 000
Aktia Pankin EMTCN-ohjelma, kiinteä korko	-	-	1 000 000	500 000	-	1 500 000
Aktia Pankin EMTN-ohjelma sis. Schuldscheindarlehen, kiinteä korko	-	-	305 000	15 000	184 000	504 000
Aktia Pankin EMTN-ohjelma, vaihtuva korko	-	20 000	265 079	-	-	285 079
Aktia Hypoteekkipankin EMTCN-ohjelma, kiinteä korko	-	569 500	100 000	-	83 000	752 500
Muut	-	-	-	-	-	-10 492
Yhteensä	5 000	596 500	1 670 079	515 000	267 000	3 043 087

K31 Velat, joilla on huonompi etuoikeus

	2016	2015
Debentuurilainat	243 596	235 049
Yhteensä	243 596	235 049
Nimellisarvo	243 595	235 046
Toissijaisiin omiin varoihin kuuluva määrä	136 148	128 365

Pankilla on joukkovelkakirjaohjelma, jonka hallitus päivittää ja hyväksyy vuosittain. Ohjelman laajuus on tällä hetkellä 500 miljoonaa euroa. Ohjelman puitteissa lasketaan liikkeeseen muita joukkovelkakirjalainoja (sisältyvät liitteeseen K30) ja debentuurilainoja. Debentuurit lasketaan liikkeeseen kiinteään korkoon 5 vuoden maturiteetilla.

Mikään yksittäinen debentuurilaina ei ylitä 10 %:a kaikista veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla.

K32 Muut velat luottolaitoksille

	2016	2015
Muut velat luottolaitoksille, vakuudelliset	28 000	33 000
Muut velat luottolaitoksille, vakuudettomat	46 504	51 825
Yhteensä	74 504	84 825

Muut velat talletuspankeille sisältävät 67 (73) miljoonaa euroa vaihtuva- ja kiinteäkorkoisia velkoja Euroopan investointipankille.

K33 Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

	2016	2015
Vaadittaessa maksettavat	5 500	74 000
Yhteensä	5 500	74 000

K34 Vakuutusvelka

	Vakuutusopimuksista		Sijoitusopimuksista		Yhteensä	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Vakuutusvelka 1.1.	552 188	786 863	578 276	238 554	1 130 463	1 025 417
Siirto kategorioiden välillä johtuen muuttuneista vakuutusehdoista	-	-223 056	-	223 056	-	-
Vakuutusmaksutulo	34 148	35 930	77 855	138 467	112 003	174 397
Maksetut korvaukset	-72 740	-54 743	-40 096	-35 545	-112 836	-90 288
Säästön siirto laskuperustekorkosidonnaiseen vakuutukseen	-3 774	-3 074	3 774	3 074	-	-
Hyvitetty korko säästöihin	16 145	16 862	-	-	16 145	16 862
Asiakashyvitykset säästöihin	6	2	-	-	6	2
Kuormitustulo	-9 147	-9 403	-6 823	-6 788	-15 970	-16 191
Arvonnousu ja muut erät	2 116	2 806	30 519	17 457	32 635	20 263
Vakuutusvelka 31.12.	518 941	552 188	643 504	578 276	1 162 446	1 130 463

Vakuutusvelka vakuutuslajeittain	Vakuutusopimuksista		Sijoitusopimuksista		Yhteensä	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Säästövakuutus	76 478	83 206	569 076	513 287	645 554	596 493
Yksilöllinen eläkevakuutus	345 436	373 070	74 428	64 989	419 865	438 059
Ryhmäeläkevakuutus	67 829	64 711	-	-	67 829	64 711
Riskivakuutus	29 198	31 200	-	-	29 198	31 200
Yhteensä	518 941	552 188	643 504	578 276	1 162 446	1 130 463

Vakuutusvelan muutos	Vakuutusopimuksista		Sijoitusopimuksista		Yhteensä	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Vakuutusvelka 1.1.	552 188	786 863	578 276	238 554	1 130 463	1 025 417
Siirto kategorioiden välillä johtuen muuttuneista vakuutusehdoista	-	-223 056	-	223 056	-	-
Vuoden muutos	-33 246	-11 619	65 229	116 665	31 983	105 046
Vakuutusvelka 31.12.	518 941	552 188	643 504	578 276	1 162 446	1 130 463
- josta velka riskivakuutuksista ja korkotuottoisista vakuutuksista	440 090	465 718	2 924	2 542	443 014	468 260
- josta velka sijoitussidonnaisista vakuutuksista	78 852	86 470	640 580	575 734	719 432	662 203

Keskimääräinen laskuperustekorko	2016	2015
Säästövakuutus	3,0 %	3,1 %
Yksilöllinen eläkevakuutus	3,7 %	3,8 %
Ryhmäeläkevakuutus	3,3 %	3,3 %
Riskivakuutus	3,0 %	3,2 %
Yhteensä	3,5 %	3,6 %

Henkivakuutustoiminnan vakuutusvelan määrittämisessä käytetyt menetelmät ja oletukset

Vakuutusvelka lasketaan osittain siten, että tulevat edut diskontataan nykyarvoon vähennettynä tulevilla maksuilla, osittain siten, että maksetut vakuutusmaksut hyvitetään laskentakoroilla ja eri hyvityksillä ja niistä veloitetaan kulut ja riskipremiot. Laskelmissa käytetään oletuksia laskentakorosta, kuolevuudesta ja sairastuvuudesta sekä kunkin tuotteen laskentaperiaatteissa mainituista rasitteista. Lisäksi tiettyjä eläkevakuutuksia varten tehdään korkokulua ja pidentynyttä elinikää koskeva ylimääräinen varaus. Vakuutusvastuuseen tehdään tunnettuja ja tuntemattomia vahinkoja koskeva varaus. Vahvistetut asiakashyvitykset sisältyvät kokonaisuudessaan vakuutusvelkaan.

Sijoitussidonnainen vakuutusvelka lasketaan vakuutukseen liittyvien rahastojen kurssien pohjalta.

Riskivakuutuksissa yhtiön omakustannusmäärän ylittävä osa jälleenvakuutetaan.

K35 Muut velat yhteensä	2016	2015
Korkovelat	22 714	31 749
Korkoennakot	1 918	115
Siirtyvät korkovelat ja saadut korkoennakot	24 632	31 864
Muut siirtovelat ja saadut ennakot	28 705	30 857
Siirtovelat ja saadut ennakot	53 337	62 721
Maksujenvälitysvelat	55 105	24 970
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	2 932	2 359
Muut velat	9 011	74 575
Muut velat yhteensä	67 048	101 903
Yhteensä	120 385	164 624

K36 Varaukset	2016	2015
Varaukset 1.1	2 336	3 549
Varausten lisäys	-	595
Käytetyt varaukset	-930	-1 808
Varaukset 31.12.	1 406	2 336

Aktia Pankki Oyj on päättänyt investoida moderniin peruspankkijärjestelmään. Peruspankkijärjestelmän vaihto tehdään yhteistyössä nykyisen IT-toimittajan Samlink Oy:n kanssa. Ylimenokautta ja Samlinkiin jääviä palveluja koskeva sopimus on tehty, ja sen mukaan Aktia osallistuu ylimenokaudella kehitys- ja projektikustannuksiin. Varauksen riittävyys arvioidaan aina raportoinnin yhteydessä. Uuden peruspankkijärjestelmän arvioidaan olevan valmis käyttöönottoon vuoden 2017 ensimmäisellä puoliskolla.

K37 Oma pääoma	2016	2015
Osakepääoma	163 000	163 000
Käyvän arvon rahasto	67 283	75 081
Sidottu oma pääoma	230 283	238 081
Osakeperusteisten korvausten rahasto	1 957	2 143
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	108 316	115 113
Voittovarat 1.1.	259 889	239 651
Osingonjako	-35 946	-31 938
Muu muutos voittovaroissa	-	317
Omien osakkeiden hankinta	-1 716	-1 305
Omien osakkeiden myynti	1 521	1 113
Etuuspohjaiset eläkemaksut, OCI	-503	48
Tilikauden tulos	49 308	52 001
Vapaa oma pääoma	382 826	377 145
Osakkeenomistajien osuus omasta pääomasta	613 108	615 226
Oma pääoma	613 108	615 226

Osakepääoma ja osakkeet

Osakkeet on jaettu A- ja R-sarjoihin. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 1,40 euroa (ei täsmällinen arvo). Vuoden lopussa pankin maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli 163 000 000 euroa. Pääoma jakautuu 46 706 723 A-osakkeelle ja 19 872 088 R-osakkeelle, yhteensä 66 578 811 (66 578 811) osaketta. Tilikauden päättyessä rekisteröityjen osakkeenomistajien lukumäärä oli 41 791. Tunnistamattomien omistajien A-osakkeiden lukumäärä oli 768 001. A-osakkeilla on 1 ääni ja R-osakkeilla 20 ääntä.

Omat osakkeet

Vuoden lopussa omat osakkeet muodostuivat 184 669 (142 112) A-osakkeesta ja 6 658 (6 658) R-osakkeesta.

Käyvän arvon rahasto

Käyvän arvon rahastoon sisältyy myytävissä olevien rahoitusvarojen ja rahavirran suojaukseen käytettävien rahoitusjohdannaisten käyvän arvon muutos verojen jälkeen. Käyvän arvon rahastoon kirjattujen rahoitusvarojen arvo siirretään tuloslaskelmaan varojen myynnin tai arvonalentumisen yhteydessä.

Osakeperusteisten korvausten rahasto

Osakeperusteiset korvaukset koskevat työntekijöille tehdystä työstä korvauksena maksettavien oman pääoman ehtoisten instrumenttien siirtämistä. Konsernissa on johtavassa asemassa olevien avainhenkilöiden kanssa tehty kannustesopimus, jonka mukaisten tavoitteiden on täytyttävä, jotta maksu suoritetaan. Konsernissa tehdään juoksevasti kannustesopimuksen todennäköisen toteuman arviointia ja kirjataan jaksotettu oman pääoman lisäys Osakeperusteisten korvausten rahastoon.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon siirrettäviä eriä ovat 1.9.2006 alkaen olleet uusannin yhteydessä osakkeista maksetut, vasta-arvon ylittävät summat.

Edellisten tilikausien voitto

Edellisten tilikausien voittoon sisältyy edellisten tilikausien voitto, osakkeenomistajille maksettu osinko ja tilikauden voitto. Edellisten tilikausien voittoon sisältyy myös konserniyritysten erillistilinpäätöksiin sisältyvät tilinpäätössiirrot sekä vakuutusyhtiön tasotusmäärät, jotka on IFRS-tilinpäätöksessä kirjattu edellisten tilikausien voittoon laskennallisten verojen vähentämisen jälkeen.

Erittely käyvän arvon rahaston muutoksista

	2016	2015
Käyvän arvon rahasto 1.1.	75 081	104 093
Voitto / tappio käypään arvoon arvostamisesta, osakkeet ja osuudet	3 928	-1 181
Voitto / tappio käypään arvoon arvostamisesta, rahoitusarvopaperit	-8 243	-27 251
Laskennalliset verot voitosta / tappiosta käypään arvoon arvostamisesta	995	5 651
Tuloslaskelmaan siirretty määrä, osakkeet ja osuudet, sisältyvät:		
Henkivakuutusnetto	-741	-145
Laskennalliset verot	148	29
Tuloslaskelmaan siirretty määrä, rahoitusarvopaperit, sisältyvät:		
Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot	-3 056	-3 069
Henkivakuutusnetto	-1 548	-1 542
Laskennalliset verot	921	922
Voitto / tappio käypään arvoon arvostamisesta, rahavirtaa suojaavat johdannaissopimukset	-252	-39
Laskennalliset verot voitosta / tappiosta käypään arvoon arvostamisesta	50	-13
Tuloslaskelmaan siirretty määrä, rahavirtaa suojaavat johdannaissopimukset, sisältyvät:		
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	-	-93
Laskennalliset verot	0	19
Osuus Folksam Vahinkovakuutus Oy:n käyvän arvon rahastosta	-	-2 300
Käyvän arvon rahasto 31.12.	67 283	75 081

Osakepääoma ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

	Osakkeiden lukumäärä	Osakepääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto
1.1.2015	66 578 811	163 000	115 030
Omien osakkeiden myynti			84
31.12.2015	66 578 811	163 000	115 113
Omien osakkeiden myynti			-140
Pääoman palautus osakkeenomistajille			-6 657
31.12.2016	66 578 811	163 000	108 316

Konsernin vapaa oma pääoma	2016	2015
Konsernin jakokelvottomat vapaan oman pääoman varat		
Osuus tilinpäätössiirtojen kertymästä, joka on kirjattu voittovaroihin 1.1.	146 894	129 469
Osuus tilinpäätössiirtojen kertymästä, joka on kirjattu tilikauden voittoon	15 183	17 426
Osuus tilinpäätössiirtojen kertymästä, joka on kirjattu voittovaroihin 31.12.	162 077	146 894
Konsernin vapaaseen omaan pääoman kuuluvat voitonjakokelpoiset varat		
Osakeperusteisten korvausten rahasto	1 957	2 143
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	108 316	115 113
Voittovarajat 1.1.	112 994	110 183
Osingonjako	-35 946	-31 938
Muut muutokset voittovaroihin	-698	174
Tilikauden voitto	34 125	34 576
Yhteensä	220 749	230 251
Konsernin vapaa oma pääoma yhteensä		
Osakeperusteisten korvausten rahasto	1 957	2 143
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	108 316	115 113
Voittovarajat 1.1.	259 889	239 651
Osingonjako	-35 946	-31 938
Muut muutokset voittovaroihin	-698	174
Tilikauden voitto	49 308	52 001
Yhteensä	382 826	377 145

Osingonjako osakkeenomistajille

Hallitus ehdottaa Aktia Pankki Oyj:n yhtiökokoukselle 5.4.2017, että emoyhtiön jakokelpoisista voittovaroista yhteensä 51 443 593,98 euroa, jaetaan osinkona 0,60 euroa osakkeelta, yhteensä 39 832 490,40 euroa.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia tilikauden päättymisen jälkeen. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu osingonjako hallituksen kasityksen mukaan vaikuta yhtiön maksukykyyn.

Konsernin muut liitetiedot

K38 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat

Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot

	2016		2015	
	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat				
Käteiset varat	380 095	380 095	268 361	268 361
Myytavissä olevat rahoitusvarat	1 840 526	1 840 526	2 197 648	2 197 648
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat	445 294	457 199	481 653	496 090
Johdannaissopimukset	132 246	132 246	172 495	172 495
Lainat ja muut saamiset	5 760 460	5 679 639	5 900 156	5 841 073
Yhteensä	8 558 620	8 489 704	9 020 313	8 975 667
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset	723 144	723 144	667 748	667 748
Rahoitusvelat				
Talletukset	4 673 148	4 651 047	4 396 818	4 358 617
Johdannaissopimukset	54 254	54 254	86 176	86 176
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 476 712	2 477 214	3 033 374	3 035 333
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	243 596	247 330	235 049	239 163
Muut velat luottolaitoksilta	74 504	76 500	84 825	86 914
Muut velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 500	5 502	74 000	74 026
Yhteensä	7 527 714	7 511 846	7 910 242	7 880 228

Taulukossa esitetään rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot sekä käyvät arvot tase-erittäin. Käyvät arvot on laskettu sekä kiinteä- että vaihtuvakorkoisille sopimuksille. Käyvät arvot on laskettu ilman siirtyvää korkoa ja tase-erään mahdollisesti kohdistuvien suojaavien johdannaisten vaikutuksia.

Sijoitusvarojen käyvät arvot määritetään ensisijaisesti käyttämällä noteerauksia toimivilta markkinoilta. Mikäli markkinanoteerausta ei ole saatavilla, on tase-erät pääosin arvostettu diskonttaamalla tulevat kassavirrat tilinpäätöspäivän markkina-korkojen avulla. Lainojen osalta käyvän arvon laskennassa diskonttokorossa on huomioitu olemassa olevan kannan luottoriskiprofiili sekä jälleenrahoituskustannus. Käteisvarojen osalta käypänä arvona on käytetty nimellisarvoa.

Vaadittaessa maksettavien talletusten osalta nimellisarvon on oletettu vastaavan käypää arvoa. Eräpäivälliset talletukset on arvostettu diskonttaamalla tulevat kassavirrat tilinpäätöshetken markkina-koroilla. Liikkeeseen laskettujen velkojen käypä arvo on määritelty ensisijaisesti markkinanoteerausten perusteella. Noteeraamattomien liikkeeseen laskettujen velkakirjojen sekä huonommassa etuoikeusasemassa olevien velkojen diskonttauskorossa on huomioitu instrumentin etuoikeusaseman mukainen marginaali.

Johdannaiset on arvostettu käypään arvoon markkinanoteerausten perusteella.

Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittäminen

Taso 1 sisältää rahoitusvarat, joiden arvo määräytyy likvideiltä markkinoilta saatavien noteerausten perusteella. Likvidiksi markkinaksi katsotaan sellainen markkina, josta hinnat ovat saatavilla helposti ja riittävän säännöllisesti. Tähän ryhmään kuuluvat noteeratut joukkovelkakirjalainat ja muut arvopaperit, pörssiosakkeet sekä johdannaissopimukset, joille julkisesti noteerataan hinta.

Taso 2 sisältää rahoitusvarat, joille ei ole saatavissa noteerausta suoraan toimivilta markkinoilta ja joiden käypä arvo arvioidaan käyttäen arvostusmenetelmiä tai -malleja. Nämä perustuvat oletuksiin, joita tukevat todennettavissa olevat markkinahinnat. Markkinatietona on käytetty esimerkiksi vastaavanlaisten instrumenttien noteerattuja korkoja tai hintoja. Tähän ryhmään kuuluvat enemmistö OTC-johdannaisista sekä muut instrumentit, joilla ei käydä kauppaa likvideillä markkinoilla. Tämän lisäksi pankki tekee tuloslaskelmaan erillisen arvostuskorjauksen OTC-johdannaisten markkina-arvoon huomioiden sekä vastapuolen että oman luottoriskikomponentin. Korjaus kirjataan tuloslaskelmaan.

Taso 3 sisältää rahoitusvarat, joiden käypää arvoa ei saada markkinanoteerauksesta tai todennettavissa oleviin markkinahintoihin tai -kursseihin perustuvien arvostusmenetelmien tai -mallien avulla. Tähän luokkaan kuuluvat pääasiassa noteeraamattomat osakeinstrumentit ja rahastot sekä muut noteeraamattomat rahastot ja arvopaperit, joista ei tällä hetkellä ole sitovaa hintanoteerausta.

Rahoitusvarat käypään arvoon	31.12.2016				31.12.2015			
	Markkina-arvon ryhmittely				Markkina-arvon ryhmittely			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvarat								
Korolliset arvopaperit	-	-	-	-	-	-	-	-
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	-	-	-	-
Yhteensä	-	-	-	-	-	-	-	-
Myytävissä olevat rahoitusvarat								
Korolliset arvopaperit	1 439 468	93 450	206 340	1 739 259	1 745 128	186 033	172 073	2 103 235
Osakkeet ja osuudet	64 016	-	37 252	101 267	55 870	-	38 543	94 413
Yhteensä	1 503 484	93 450	243 592	1 840 526	1 800 999	186 033	210 616	2 197 648
Johdannaissopimukset, netto	142	77 850	-	77 992	-275	86 594	-	86 319
Yhteensä	142	77 850	-	77 992	-275	86 594	-	86 319
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset	723 144	-	-	723 144	667 748	-	-	667 748
Yhteensä	2 226 771	171 300	243 592	2 641 663	2 468 472	272 627	210 616	2 951 716

Siirtoja tasojen 1 ja 2 välillä

Siirtoja tasojen välillä tapahtuu, kun on havaittavissa, että markkinaoletukset ovat muuttuneet, esimerkiksi kun instrumenteilla ei enää käydä aktiivisesti kauppaa. Kauden aikana ei ole tapahtunut siirtoja tasojen 1 ja 2 välillä.

Aktia-konsernin riskienvalvonta vastaa rahoitusinstrumenttien luokittelusta tasoittain 1, 2 ja 3. Arvostusmenetelmä on jatkuva ja sama kaikille instrumenteille kaikilla tasoilla. Menetelmässä määritetään, mihin arvostusryhmään rahoitusinstrumentit luokitellaan. Jos sisäisillä oletuksilla on merkittävä vaikutus käypään arvoon, raportoidaan rahoitusinstrumentit tasoon 3. Menetelmä sisältää myös arvostustiedon laatuun perustuvan arvion siitä, tulisiko rahoitusinstrumenttia siirtää tasojen välillä.

Tapahtumat tasolla 3

Seuraavassa taulukossa esitetään tason 3 käypään arvoon arvostettujen rahoitusvarojen alku- ja loppuarvojen täsmäytys.

Täsmäytys muutoksille, jotka ovat tapahtuneet rahoitusvaroilta, jotka kuuluvat tasoon 3	Tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvarat			Myytävissä olevat rahoitusvarat			Yhteensä		
	Korolliset arvopaperit	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Korolliset arvopaperit	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Korolliset arvopaperit	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	-	-	-	172 073	38 543	210 616	172 073	38 543	210 616
Hankinnat	-	-	-	39 071	734	39 805	39 071	734	39 805
Myynnit	-	-	-	-4 554	-1 260	-5 814	-4 554	-1 260	-5 814
Erääntynyt vuoden aikana	-	-	-	-250	-129	-379	-250	-129	-379
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, realisoituneet	-	-	-	-	-754	-754	-	-754	-754
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, ei-realisoituneet	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset	-	-	-	-	118	118	-	118	118
Siirrot tasolta 1 ja 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Siirrot tasolle 1 ja 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	-	-	-	206 340	37 252	243 592	206 340	37 252	243 592

Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusinstrumenttien herkkyyshanalyysi

Taseeseen käypään arvoon merkittyjen rahoitusinstrumenttien arvoon sisältyvät ne rahoitusinstrumentit, joiden käypä arvo arvioidaan kokonaan tai osittain ei-todennettaviin markkinahintoihin tai -kursseihin perustuvilla arvostusmenetelmillä.

Nämä tiedot osoittavat suhteellisen epävarmuuden mahdollisen vaikutuksen sellaisten rahoitusinstrumenttien käypään arvoon, joiden arvostus perustuu tekijöihin, jotka eivät ole todennettavissa. Tiedot eivät ole luonteeltaan ennusteita, eikä niiden perusteella voida arvioida käypien arvojen tulevaa kehitystä.

Seuraavassa taulukossa esitetään tason 3 instrumenttien käyvän arvon herkkyys mahdollisille muutoksille. Korollisten arvopaperien osalta arvoa on testattu olettamalla korkotason muuttuvan 3 prosenttiyksikköä kaikissa maturiteeteissa samanaikaisesti, kun osakkeiden ja osuuksien osalta markkinahintojen on oletettu muuttuvan 20 prosenttia. Edellä esitettyjen oletusten perusteella käyvän arvon rahaston tulos- tai arvomuutoksen vaikutus rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omiin varoihin olisi 2,6 (2,4) prosenttia.

Herkkyyshanalyysi rahoitusvaroilta, jotka kuuluvat taseeseen 3	31.12.2016			31.12.2015		
	Tulosvaikutus oletetulle muutokselle			Tulosvaikutus oletetulle muutokselle		
	Kirjanpitoarvo	Positiivinen	Negatiivinen	Kirjanpitoarvo	Positiivinen	Negatiivinen
Tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvarat						
Korolliset arvopaperit	-	-	-	-	-	-
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	-	-
Yhteensä	-	-	-	-	-	-
Myytäviksi olevat rahoitusvarat						
Korolliset arvopaperit	206 340	6 190	-6 190	172 073	5 162	-5 162
Osakkeet ja osuudet	37 252	7 450	-7 450	38 543	7 709	-7 709
Yhteensä	243 592	13 641	-13 641	210 616	12 871	-12 871
Yhteensä	243 592	13 641	-13 641	210 616	12 871	-12 871

Rahoitusvarojen ja -velkojen kuittaus

Varat	31.12.2016		31.12.2015	
	Johdannaiset	Käänteinen takaisinostosopimus	Johdannaiset	Käänteinen takaisinostosopimus
Rahoitusvarat, jotka sisältyvät netotus- tai muun vastaavan sopimuksen puitesopimukseen	132 246	-	172 495	-
Kuitattu määrä	-	-	-	-
Taseeseen kirjattu arvo	132 246	-	172 495	-
Kuitaamaton summa, joka kuitenkin sisältyy netotus- tai muun vastaavan sopimuksen puitesopimukseen	8 813	-	15 317	-
Saadut vakuudet	117 140	-	158 040	-
Kuitaamattomien summien yhteismäärä taseessa	125 953	-	173 357	-
Netto	6 293	-	-862	-

Velat	31.12.2016		31.12.2015	
	Johdannaiset	Käänteinen takaisinostosopimus	Johdannaiset	Käänteinen takaisinostosopimus
Rahoitusvelat, jotka sisältyvät netotus- tai muun vastaavan sopimuksen puitesopimukseen	54 254	-	86 176	-
Kuitattu määrä	-	-	-	-
Taseeseen kirjattu arvo	54 254	-	86 176	-
Kuitaamaton summa, joka kuitenkin sisältyy netotus- tai muun vastaavan sopimuksen puitesopimukseen	8 813	-	15 317	-
Annetut vakuudet	26 390	-	44 128	-
Kuitaamattomien summien yhteismäärä taseessa	35 203	-	59 445	-
Netto	19 051	-	26 731	-

Taulukko esittää rahoitusvarat ja -velat, jotka esitetään nettona taseessa tai joihin on potentiaaliset oikeudet soveltaa päänettöusosopimuksia tai vastaavia järjestelyjä, mukaan lukien sopimuksiin kuuluvat vakuudet. Nettosumma esittää vastuut sekä normaalissa liiketoiminnassa että maksuhäiriön tapahtuessa tai konkurssitilassa.

K39 Rahoitusvarojen ja rahoitusvelkojen maturiteettijakauma tase-erittäin

		Liite	Alle 3 kk	3-12 kk	1-5 vuotta	5-10 vuotta	Yli 10 vuotta	Yhteensä
Varat 31.12.2016								
Käteiset varat	K17		380 095	-	-	-	-	380 095
Myytävissä olevat rahoitusvarat	K18		227 277	163 859	1 150 787	148 817	149 786	1 840 526
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat	K19		113 387	110 132	160 926	60 849	-	445 294
Johdannaissopimukset	K20		3 235	9 106	63 688	19 169	37 048	132 246
Lainat ja muut saamiset	K21		148 170	576 839	1 692 643	1 485 396	1 857 412	5 760 460
Yhteensä			872 164	859 936	3 068 044	1 714 230	2 044 246	8 558 620
Velat 31.12.2016								
Talletukset	K29		4 136 690	274 740	261 719	-	-	4 673 148
Johdannaissopimukset	K20		3 494	6 396	35 590	8 773	-	54 254
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	K30		2 417	296 447	1 359 166	519 579	299 103	2 476 712
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	K31		10 010	16 775	210 217	6 594	-	243 596
Muut velat luottolaitoksille	K32		1 379	13 080	46 011	14 034	-	74 504
Muut velat yleisölle ja julkisyhteisöille	K33		5 500	-	-	-	-	5 500
Yhteensä			4 159 491	607 437	1 912 703	548 981	299 103	7 527 714
Varat 31.12.2015								
Käteiset varat	K17		268 361	-	-	-	-	268 361
Myytävissä olevat rahoitusvarat	K18		189 308	204 851	1 482 854	166 466	154 169	2 197 648
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat	K19		7 737	35 793	390 588	47 535	-	481 653
Johdannaissopimukset	K20		2 627	21 675	96 825	17 278	34 091	172 495
Lainat ja muut saamiset	K21		142 566	597 240	1 715 657	1 510 279	1 934 413	5 900 156
Yhteensä			610 599	859 559	3 685 924	1 741 557	2 122 673	9 020 313
Velat 31.12.2015								
Talletukset	K29		3 866 845	347 885	182 089	-	-	4 396 818
Johdannaissopimukset	K20		3 490	6 669	57 669	18 348	-	86 176
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	K30		4 999	547 617	1 676 774	507 462	296 521	3 033 374
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	K31		13 893	26 336	173 242	21 577	-	235 049
Muut velat luottolaitoksille	K32		-	10 850	49 423	24 552	-	84 825
Muut velat yleisölle ja julkisyhteisöille	K33		42 000	32 000	-	-	-	74 000
Yhteensä			3 931 226	971 358	2 139 197	571 939	296 521	7 910 242

K40 Annetut ja saadut vakuudet

		2016	2015
Annetut vakuudet			
Omien velkojen vakuudeksi annetut vakuudet			
Arvopaperit		380 137	303 464
Lainasaatavat, jotka muodostavat vakuudellisten joukkovelkakirjalainojen (covered bonds) vakuusmassan.		2 315 664	2 907 300
Yhteensä		2 695 802	3 210 764
Muut annetut vakuudet			
Pantatut arvopaperit 1)		119 500	125 951
Panttaussopimusten yhteydessä annetut arvopaperit		-	25 000
Panttaus- ja takaisinostosopimusten yhteydessä annettu käteinen		26 390	28 840
Yhteensä		145 890	179 791
Annetut vakuudet yhteensä		2 841 692	3 390 556

Edellä mainitut vakuudet koskevat seuraavia velkoja	2016	2015
Velat luottolaitoksille 2)	373 720	296 139
Liikkeeseen lasketut asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds) 3)	1 685 193	2 201 004
Johdannaiset	26 390	53 840
Yhteensä	2 085 302	2 550 983

1) Koskee päivän sisäisen limiitin vakuudeksi pantattuja arvopapereita. 31.12.2016 pantattuna oli 4 (26) miljoonaa euroa ylimääräisiä vakuuksia.

2) Koskee velkoja keskuspankille ja Euroopan Investointipankille sekä takaisinostosopimuksia, joissa on standardoidut GMRA-ehdot (Global Master Repurchase Agreement).

3) Vähennettynä omilla takaisinostoilla.

Saadut vakuudet

Panttaussopimusten yhteydessä saatu käteinen 1)	117 140	158 040
Yhteensä	117 140	158 040

1) Koskee johdannaisia, joiden vakuudet on saatu vastapuolelta ISDA/CSA-sopimusten mukaisesti.

K41 Taseen ulkopuoliset sitoumukset	2016	2015
Takaukset	30 817	27 394
Muut kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	807	1 287
Käyttämättömät luottojärjestelyt	495 618	296 089
Muut peruuttamattomat sitoumukset	413	991
Yhteensä	527 655	325 761

Vuokrasitoumukset eivät kuulu taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin.

31.12.2016	Alle 3 kk	3-12 kk	1-5 vuotta	5-10 vuotta	Yli 10 vuotta	Yhteensä
Takaukset	6 354	7 657	7 410	9 395	-	30 817
Muut kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	5	200	432	170	-	807
Käyttämättömät luottojärjestelyt	204 385	40 467	9 124	26 026	215 615	495 618
Muut peruuttamattomat sitoumukset	7	153	254	-	-	413
Yhteensä	210 751	48 477	17 220	35 592	215 615	527 655

31.12.2015	Alle 3 kk	3-12 kk	1-5 vuotta	5-10 vuotta	Yli 10 vuotta	Yhteensä
Takaukset	8 260	5 529	9 421	4 105	80	27 394
Muut kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	192	61	820	214	-	1 287
Käyttämättömät luottojärjestelyt	90 802	24 370	11 857	5 990	163 071	296 089
Muut peruuttamattomat sitoumukset	12	690	289	-	-	991
Yhteensä	99 265	30 650	22 387	10 308	163 151	325 761

K42 Vuokravastuut	2016	2015
Alle 1 vuosi	7 830	8 243
1-5 vuotta	8 789	14 451
Yli 5 vuotta	201	319
Yhteensä	16 821	23 014

Vuokrasopimukset koskevat pääasiassa toimitiloja (lähinnä pankkikonttoreita) ja vuokrataso on yleensä sidottu elinkustannusindeksiin. Olennaisuusperiaatteen mukaisesti vain merkityksellimmät vuokrasopimukset on huomioitu.

K43 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät tytäryritykset

	2016		2015	
	Osuus osakkeista	Osuus äänistä	Osuus osakkeista	Osuus äänistä
Rahoitustoiminta				
Aktia Hypoteekkipankki Oyj, Helsinki	100 %	100 %	51 %	70 %
Aktia Yritysrahoitus Oy, Helsinki	100 %	100 %	100 %	100 %
Aktia Rahoitus Oy, Helsinki	100 %	100 %	-	-
Sijoitusrahastotoiminta				
Aktia Rahastoyhtiö Oy, Helsinki	100 %	100 %	100 %	100 %
Sijoituspalveluyritykset				
Aktia Varainhoito Oy, Helsinki	76 %	76 %	76 %	76 %
Kiinteistövälytystoiminta				
Aktia Kiinteistönvälitys Oy, Turku	100 %	100 %	100 %	100 %
Vakuutustoiminta				
Aktia Henkivakuutus Oy, Turku	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskinäinen Kiinteistö Oy Pakkalantie 21, Turku	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskinäinen Kiinteistö Oy Pakkalantie 19, Turku	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskinäinen Kiinteistö Oy Tikkurilantie 141, Turku	100 %	100 %	100 %	100 %
Kiinteistö Oy Kantaatti, Turku	100 %	100 %	100 %	100 %
Kiinteistö Oy Keinusaaren Toimistotalo 1, Helsinki	50 %	50 %	50 %	50 %
Kiinteistö Oy Skanssinkatu, Turku	50 %	50 %	-	-
Kiinteistö Oy Lempäälän Rajamäentie, Helsinki	50 %	50 %	-	-
Keskinäinen Kiinteistö Oy Sähkötie 14-16, Turku	33 %	33 %	33 %	33 %
Kiinteistö Oy Lahden BW Tower, Helsinki	33 %	33 %	33 %	33 %

Tytäryhtiöt, joissa on olennainen määräysvallattomien omistajien osuus

	Segmentti	2016		2015	
		Määräysvallattomien omistajien osuus osakkeista	Määräysvallattomien omistajien osuus äänistä	Määräysvallattomien omistajien osuus osakkeista	Määräysvallattomien omistajien osuus äänistä
Aktia Hypoteekkipankki Oyj	Pankkitoiminta	-	-	49 %	30 %
Aktia Varainhoito Oy	Varainhoito & Henkivakuutus	24 %	24 %	24 %	24 %

Määräysvallattomien omistajien osuuteen tytäryhtiöissä liittyy osakkeiden luovutusta koskevia rajoituksia.

Yhteenveto taloudellisesta informaatiosta (ennen konsernieliminoiteja)

	Aktia Hypoteekkipankki Oyj		Aktia Varainhoito Oy	
	2016	2015	2016	2015
Tilikauden voitto	-3 840	-1 357	4 538	4 353
josta määräysvallattomien omistajien osuus	-1 887	-667	1 086	1 042
Tilikauden laajan tuloslaskelman tulos	-3 840	-1 141	4 538	4 353
josta määräysvallattomien omistajien osuus	-1 887	-561	1 086	1 041
Varat	253 062	950 462	11 620	11 065
Velat	122 566	815 913	4 735	4 367
Varat, netto	130 496	134 549	6 885	6 698
josta määräysvallattomien omistajien osuus	-	66 118	1 647	1 602
Liiketoiminnan rahavirta	-31 991	-149 001	4 168	5 657
Investointien rahavirta	-	-	-6	-8
Rahoituksen rahavirta	-213	-533	-4 351	-4 338
Rahavarojen muutos, netto	-32 204	-149 535	-189	1 311
Määräysvallattomille omistajille maksetut osingot	105	262	1 041	1 038

Lähipiiripahtumat tytäryritysten kanssa esitetään liitteessä E46.

K44 Lähipiiritapahtumat

Lähipiiri käsittää määräävässä asemassa olevat osakkeenomistajat ja johtavassa asemassa olevat avainhenkilöt ja näiden perheenjäsenet sekä yritykset, joissa johtavassa asemassa olevalla avainhenkilöllä on määräysvalta. Aktia-konsernin avainhenkilöitä ovat Aktia Pankki Oyj:n hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, toimitusjohtajan varamies sekä muut konsernin johdon jäsenet.

Johtoon kuuluvien henkilöiden saama korvaus	2016			2015		
	Kiinteä korvaus *) Palkat, palkkiot ja muut luontoisedut	Muuttuva korvaus **) Tulospalkka	Osakeperusteinen maksu	Kiinteä korvaus *) Palkat, palkkiot ja muut luontoisedut	Muuttuva korvaus **) Tulospalkka	Osakeperusteinen maksu
Jussi Laitinen, toimitusjohtaja	315	41	554	314	55	469
Taru Narvanmaa, toimitusjohtajan sijainen	246	35	338	246	43	305
Konsernin johtoryhmä poislukien toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja 1)	1 189	161	421	1 061	145	284
Yhteensä	1 750	237	1 314	1 620	243	1 057

*) Sisältää palkat ja muut luontoisedut kuten puhelin- ja autoedun

**) Tilikauden aikana maksetut korvaukset johdon pitkän aikavälin kannusteohjelman mukaisesti

Korvaukset konsernin johdolle	2016			2015		
	Palkka ja palkkiot	Lakisääteiset eläkekulut	Vapaaehtoiset lisäeläkekustannukset (IFRS)	Palkka ja palkkiot	Lakisääteiset eläkekulut	Vapaaehtoiset lisäeläkekustannukset (IFRS)
Jussi Laitinen, toimitusjohtaja	910	63	232	837	64	160
Taru Narvanmaa, toimitusjohtajan sijainen	619	50	126	593	50	101
Konsernin johtoryhmä poislukien toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja 1)	1 771	238	180	1 490	209	128
Yhteensä	3 300	350	538	2 920	323	389

Korvaukset hallitukselle ja hallintoneuvostolle (sisältää vuosi- ja kokouspalkkiot)

Hallituksen jäsenet 2)

Dag Wallgren, puheenjohtaja	82	15	-	82	14	-
Nina Wilkman, varapuheenjohtaja	52	9	-	49	9	-
Christina Dahlblom	20	3	-	-	-	-
Stefan Damlin	38	7	-	-	-	-
Sten Eklundh	47	8	-	46	8	-
Hans Frantz	-	-	-	38	7	-
Kjell Hedman	40	8	-	39	7	-
Catharina von Stackelberg-Hammarén	35	6	-	34	6	-
Lasse Svens	41	7	-	-	-	-
Arja Talma	38	7	-	36	6	-
Yhteensä	393	70	-	324	56	-

Hallintoneuvoston jäsenet 3)

Håkan Mattlin, puheenjohtaja	31	6	-	29	5	-
Christina Gestrin, varapuheenjohtaja	14	2	-	15	3	-
Patric Lerche, varapuheenjohtaja	15	3	-	15	3	-
Clas Nyberg, varapuheenjohtaja	15	3	-	14	2	-
Jorma J. Pitkämäki, varapuheenjohtaja (edesmennyt 2016)	6	1	-	14	2	-
Jan-Erik Stenman, varapuheenjohtaja	14	2	-	15	3	-
Henrik Sundbäck, varapuheenjohtaja	-	-	-	1	0	-
Bo-Gustav Wilson, varapuheenjohtaja	1	0	-	15	3	-
Muut jäsenet	134	24	-	132	23	-
Yhteensä	228	40	-	249	43	-

Korvaukset konsernin johdolle, hallitukselle ja hallintoneuvostolle yhteensä

3 922	461	538	3 494	423	389
--------------	------------	------------	--------------	------------	------------

1) Konsernijohdon muut jäsenet ovat johtaja Mia Bengts, johtaja ja CCO Juha Hammarén, varatoimitusjohtaja Carl Pettersson, johtaja Anssi Rantala, johtaja ja CFO Fredrik Westerholm ja johtaja Magnus Weurlander

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on työnantajan puolelta 18 kuukautta. Muiden johtoryhmän jäsenten irtisanomisaika vaihtelee 12 ja 15 kuukauden välillä. Konsernijohdon jäsenien eläkeikä on 62-63 vuotta.

2) Hallituksen vuosipalkkiosta 40 (35) prosenttia maksettiin Aktian A-osakkeina, jotka hankittiin markkinahintaan suoraan pörssistä hallituksen jäsenten lukuun.

3) Aktia Pankki Oyj:n varsinaisen yhtiökokouksen 2016 päätöksen mukaisesti hallintoneuvoston jäsenet ostivat Aktian A-osakkeita 35 (30) prosentilla vuosipalkkiostaan suoraan pörssistä markkinahintaan.

Osakeomistus

Vuoden 2016 lopussa konsernin avainhenkilöillä on yhteensä 306 743 (237 480) Aktia Pankki Oyj:n A-sarjan osaketta ja 8 552 (8 253) Aktia Pankki Oyj:n R-sarjan osaketta. Tämä vastaa 0,5 (0,6) % osakkeiden yhteismäärästä ja 0,1 (0,1) % äänistä.

Lähipiiritapahtumat 2016

Luotot ja takaukset
Talletukset
Ostetut palvelut

Osakkuusyrietykset	Muu lähipiiri
-	16 624
505	8 055
10 997	121

Lähipiiritapahtumat 2015

Luotot ja takaukset
Talletukset
Ostetut palvelut

Osakkuusyrietykset	Muu lähipiiri
-	11 965
44	8 192
12 520	13

Luotonanto lähipiirille tapahtuu normaalien asiakashtojen mukaisesti, normaalin velallriskin puitteissa ja samojen vakuus- ja tuottovaatimusten mukaisesti kuin pankin muillekin asiakkaille.

K45 Etuus pohjaiset eläkejärjestelyt

Lakisääteisen eläketurvan lisäksi Aktia on tehnyt etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä konsernijohdon jäsenille ja tietyille johtavassa asemassa oleville avainhenkilöille sekä sellaisille työntekijöille, jotka olivat Säästöpankkien Eläkekassan jäseniä kun se lopetettiin 31.12.1993. Konsernijohdon jäsenten ja johtavassa asemassa olevien avainhenkilöiden eläkeikä on 63 vuotta. Saavutettuaan eläkeiän he saavat eläkkeenä 60 prosenttia eläkeperusteisesta palkasta.

Vakuutusjärjestelyssä varojen määrä kuvastaa vakuutusyhtiön vastuulla olevaa osaa veloitteesta ja se lasketaan samalla diskonttauskorolla kuin veloitte. Järjestelyjä säätelevät paikalliset lait ja muut säännökset. Yhtiön vastuulle jää ainoastaan diskonttauskoron ja palkankorotusten muutosten vaikutus nettovelkaan. Eläkkeiden korotusten riskin kantaa kokonaisuudessaan vakuutusyhtiö.

Järjestelyyn kuuluvat varat sisältävät 100 % hyväksyttäviä vakuutuksia (Qualifying insurance policies).

Suomen lakisääteiseen eläkejärjestelmään (TyEL) 1.1.2017 voimaan tulleen muutoksen vaikutusta ei ole huomioitu eläkevelassa 31.12.2016.

	2016	2015
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	-390	-396
Korkonetto	-39	-39
Kulut tuloslaskelmassa	-429	-436
Uudelleenarvostukset laajassa tuloslaskelmassa	-629	61
Laaja tulos ennen veroja	-1 058	-375
Velvoitteen nykyarvo 1.1.	7 032	9 127
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	390	396
Korkokulut	121	170
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) kokemusperäisistä tarkistuksista	118	207
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) taloudellisten oletusten muuttuessa	682	-92
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) väestörakenteen oletusten muuttuessa	-	357
Velvoitteiden täytyminen	-	-900
Maksetut etuudet	-642	-2 232
Velvoitteen nykyarvo 31.12.	7 700	7 032
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 1.1.	4 673	6 712
Korkotuotot	82	130
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto pl. korkokuluun/-tuottoon kuuluva erä	170	532
Velvoitteiden täytyminen	-	-900
Maksetut etuudet	-642	-2 232
Järjestelyyn suoritettut maksut (työnantaja)	485	431
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 31.12.	4 768	4 673
Velvoitteen nykyarvo	7 700	7 032
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-4 768	-4 673
Taseessa oleva velka 31.12.	2 932	2 359
Tasessa oleva velka 1.1.	2 359	2 414
Kulut tuloslaskelmassa	429	436
Järjestelyyn suoritettut maksut (työnantaja)	-485	-431
Lisäkulu (+) FAS:iin	-56	5
Uudelleenarvostukset laajassa tuloslaskelmassa	629	-61
Tasessa oleva velka 31.12.	2 932	2 359
Vakuutusmatemaattiset oletukset		
Diskonttauskorko, %	1,3 %	1,8 %
Palkkakehitys, %	2,5 %	2,6 %
Etuuksien kasvu, %	0,0 %	0,0 %
Herkkyyshanalyysi - nettovelka		
Alla olevasta taulukosta näkyvät oletusten muutosten vaikutukset nettovelkaan (euroissa)		
Diskonttokorko 1,30 % (1,80 %)	2 932	2 359
Diskonttokoron muutos +0,50 %	-296	-250
Diskonttokoron muutos -0,50 %	340	288
Palkkakehitys 2,50 % (2,60 %)	2 932	2 359
Palkkakehityksen muutos +0,50 %	242	232
Palkkakehityksen muutos -0,50 %	-234	-223

Velvoitteen painotettuun keskiarvoon perustuva duraatio on 21 vuotta.

Konserni arvioi maksavansa etuusperusteisiin eläkejärjestelyihinsä vuonna 2017 noin 0,5 miljoonaa euroa.

K46 Osakeperusteinen kannusteohjelma

Osakepalkkio-ohjelma

Toimitusjohtaja, muut konserninjohtajan jäsenet ja tietyt muut avainhenkilöt kuuluvat osakeperusteisen kannusteohjelman (osakepalkkio-ohjelma) piiriin. Kannusteohjelman laadinnassa on otettu huomioon rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely, ja palkkio koostuu toisaalta Aktia Pankki Oyj:n A-osakkeista, toisaalta rahasummasta, joka kattaa palkkiosta avainhenkilöille aiheutuvat verot ja veroluonteiset maksut.

Tämänhetkisten osakepalkkio-ohjelmien (ansaintajaksot 2015–2016, 2016–2017) puitteissa saatava palkkio voi olla yhteensä enintään 191 500 Aktia Pankki Oyj:n A-osaketta ja osakkeiden arvoa vastaava rahasumma. Aiemmilta ansaintajaksolta (2012–2013, 2013–2014, 2014–2015) siirtyneiden osakkeiden määrä voi olla yhteensä enintään 51 000 Aktia Pankki Oyj:n A-osaketta. Ansaintajaksot 2017–2018 varten on perustettu osakepalkkio-ohjelma, joka voi käsittää enintään 120 000 Aktia Pankki Oyj:n A-osaketta ja osakkeiden arvoa vastaavan määrän rahaa.

Osakepalkkio-ohjelma perustuu ansaintakriteereihin ja käsittää kaksi rullaavaa kahden vuoden ansaintajaksot. Ansaintakriteerit ovat Aktia-konsernin kumulatiivisen oikaistun oman pääoman kehitys (NAV) (paino 50 %) sekä konsernin yhteenlaskettu palkkio- ja vakuutusnetto (paino 50 %) kullakin ansaintajaksolla. Avainhenkilöt ovat velvollisia pitämään puolet kaikista kannusteohjelman kautta saamistaan osakkeista siihen asti, että osakkeiden yhteenlaskettu arvo vastaa heidän bruttovuospalkkaansa. Henkilöiden tulee säilyttää osakeomistus niin kauan kuin he ovat konsernin palveluksessa.

Kunkin ansaintajakson mahdollinen palkkio maksetaan viidessä erässä ansaintajakson päättyttyä. Maksu suoritetaan osakkeina ja käteisenä. Hallitus on määritellyt enimmäispalkkion avainhenkilöä kohti. Palkkiota ei yleensä makseta avainhenkilölle, joka palkkion maksuajankohtana ei enää ole työ- tai toimitushteessä Aktia-konserniin.

Ansaintajakso 2012 - 2013

	2016	2015	2014	2013	2012
Perustiedot					
Osakkeita enintään kpl	19 000	38 000	57 000	130 000	137 500
Rahaosuutta vastaten enintään kpl	19 000	38 000	57 000	130 000	137 500
Myöntämispäivä	8.5.2012	8.5.2012	8.5.2012	8.5.2012	8.5.2012
Ansaintajakso alkaa	1.1.2012	1.1.2012	1.1.2012	1.1.2012	1.1.2012
Ansaintajakso päättyy	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2013
Henkilöitä myöntämispäivänä	7	7	9	10	12
A-osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	5,25	5,25	5,25	5,25	5,25
A-osakkeen kurssi tilinpäätöshetkellä, euroa	9,73	10,31	9,77	8,10	5,80

Ansaintajakso 2013 - 2014

	2016	2015	2014	2013	2012
Perustiedot					
Osakkeita enintään kpl	24 250	36 367	120 000	137 500	-
Rahaosuutta vastaten enintään kpl	24 250	36 367	120 000	137 500	-
Myöntämispäivä	19.6.2013	19.6.2013	19.6.2013	19.6.2013	-
Ansaintajakso alkaa	1.1.2013	1.1.2013	1.1.2013	1.1.2013	-
Ansaintajakso päättyy	31.12.2014	31.12.2014	31.12.2014	31.12.2014	-
Henkilöitä myöntämispäivänä	10	10	12	14	-
A-osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	6,88	6,88	6,88	6,88	-
A-osakkeen kurssi tilinpäätöshetkellä, euroa	9,73	10,31	9,77	8,10	-

Ansaintajakso 2014 - 2015

	2016	2015	2014	2013	2012
Perustiedot					
Osakkeita enintään kpl	29 790	112 500	112 500	-	-
Rahaosuutta vastaten enintään kpl	29 790	112 500	112 500	-	-
Myöntämispäivä	28.1.2014	28.1.2014	28.1.2014	-	-
Ansaintajakso alkaa	1.1.2014	1.1.2014	1.1.2014	-	-
Ansaintajakso päättyy	31.12.2015	31.12.2015	31.12.2015	-	-
Henkilöitä myöntämispäivänä	13	13	13	-	-
A-osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	8,35	8,35	8,35	-	-
A-osakkeen kurssi tilinpäätöshetkellä, euroa	9,73	10,31	9,77	-	-

Ansaintajakso 2015 - 2016

	2016	2015	2014	2013	2012
Perustiedot					
Osakkeita enintään kpl	120 000	120 000	-	-	-
Rahaosuutta vastaten enintään kpl	120 000	120 000	-	-	-
Myöntämispäivä	28.1.2014	28.1.2014	-	-	-
Ansaintajakso alkaa	1.1.2015	1.1.2015	-	-	-
Ansaintajakso päättyy	31.12.2016	31.12.2016	-	-	-
Henkilöitä myöntämispäivänä	15	16	-	-	-
A-osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	9,46	9,46	-	-	-
A-osakkeen kurssi tilinpäätöshetkellä, euroa	9,73	10,31	-	-	-

Ansaintajakso 2016 - 2017	2016	2015	2014	2013	2012
Perustiedot					
Osakkeita enintään kpl	101 500	-	-	-	-
Rahaosuutta vastaten enintään kpl	101 500	-	-	-	-
Myöntämispäivä	16.12.2015	-	-	-	-
Ansaintajakso alkaa	1.1.2016	-	-	-	-
Ansaintajakso päättyy	31.12.2017	-	-	-	-
Henkilöitä myöntämispäivänä	14	-	-	-	-
A-osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	10,07	-	-	-	-
A-osakkeen kurssi tilinpäätöshetkellä, euroa	9,73	-	-	-	-

Osakeomistusohjelma

Osakepalkkio-ohjelman lisäksi avainhenkilöiden on mahdollista saada ehdollinen palkkio, joka perustuu A-osakkeiden ostamiseen ohjelman alkaessa. Ehdollinen palkkio maksetaan avainhenkilölle ansaintajakson päättyttyä, ja se koostuu sekä osakkeista että rahasta edellyttäen, että avainhenkilö on työ- tai toimitushteessa Aktia-konserniin ja että ehdollisen palkkion maksun edellyttämät osakkeita ei ole luovutettu ennen palkkion maksamista. Osakeomistusohjelmien (MRS) kautta saatava palkkio voi olla yhteensä enintään 151 000 Aktia Pankki Oyj:n A-osaketta ja osakkeiden arvoa vastaava rahasumma.

Osakeomistusohjelma 2014	2016	2015	2014	2013	2012
Perustiedot					
Osakkeita enintään kpl	69 000	69 000	69 000	-	-
Rahaosuutta vastaten enintään kpl	69 000	69 000	69 000	-	-
Myöntämispäivä	28.1.2014	28.1.2014	28.1.2014	-	-
Ansaintajakso alkaa	1.1.2014	1.1.2014	1.1.2014	-	-
Ansaintajakso päättyy	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2016	-	-
Henkilöitä myöntämispäivänä	23	23	22	-	-
A-osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	8,35	8,35	8,35	-	-
A-osakkeen kurssi tilinpäätöshetkellä, euroa	9,73	10,31	9,77	-	-

Osakeomistusohjelma 2015	2016	2015	2014	2013	2012
Perustiedot					
Osakkeita enintään kpl	45 000	45 000	-	-	-
Rahaosuutta vastaten enintään kpl	45 000	45 000	-	-	-
Myöntämispäivä	18.12.2014	18.12.2014	-	-	-
Ansaintajakso alkaa	1.1.2015	1.1.2015	-	-	-
Ansaintajakso päättyy	31.12.2017	31.12.2017	-	-	-
Henkilöitä myöntämispäivänä	14	14	-	-	-
A-osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	9,46	9,46	-	-	-
A-osakkeen kurssi tilinpäätöshetkellä, euroa	9,73	10,31	-	-	-

Osakeomistusohjelma 2016	2016	2015	2014	2013	2012
Perustiedot					
Osakkeita enintään kpl	27 000	-	-	-	-
Rahaosuutta vastaten enintään kpl	27 000	-	-	-	-
Myöntämispäivä	16.12.2015	-	-	-	-
Ansaintajakso alkaa	1.1.2016	-	-	-	-
Ansaintajakso päättyy	31.12.2018	-	-	-	-
Henkilöitä myöntämispäivänä	7	-	-	-	-
A-osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	10,07	-	-	-	-
A-osakkeen kurssi tilinpäätöshetkellä, euroa	9,73	-	-	-	-

Osakeperusteisten korvausten vaikutus tulokseen ja taloudelliseen asemaan

	2016	2015	2014	2013	2012
Tilikauden kulu osakeperusteiset korvaukset, tuloslaskelma	-856	516	854	1 652	1 947
josta kirjattu velaksi 31.12.	2 497	3 166	2 936	2 331	1 171
josta kirjattu osakeperusteisten korvausten rahastoon 31.12.	1 957	2 143	1 858	1 608	1 116

K47 Hallinnoitavat asiakasvarat

Aktia Pankki Oyj tarjoaa yksityishenkilöille ja instituutioille täyden valtakirjan omaisuudenhoitoa. Asiakasvaroja ei välitetä luottolina toisille asiakkaille. Aktia Varainhoito Oy tarjoaa instituutioille täyden valtakirjan omaisuudenhoitoa.

Hallinnoitavat asiakasvarat

Asiakaspääomatileillä olevat varat	4 107	-
Täydellä valtakirjalla hallinnoitavat varat	5 084 884	4 643 016
Sijoitusneuvonnan puitteissa erillisin sopimuksin hallinnoitavat varat	4 999 783	4 206 666
Yhteensä	10 084 667	8 849 682

PS -säästäminen

Laki sidotusta pitkäaikaissästämisestä astui voimaan 1.1.2010. Aktia Pankki Oyj on palveluntuottajana tarjonnut tätä säästämisen muotoa henkilöasiakkailleen 1.4.2010 alkaen. Eläkesäästäminen käsittää pankkitilin, rahastosijoitukset, joukkovelkakirjalainat ja osakkeet.

Asiakkaiden PS -säästäminen

PS Säästötili	78	49
PS Talletus	76	66
Yhteensä	154	114

Asiakkaiden PS -sijoitukset

Sijoitukset rahastoihin	5 473	4 513
Osakeomistus	193	168
Yhteensä	5 665	4 681

K48 Tapahtumia tilikauden päättymisen jälkeen

Aktia Pankki ilmoitti 31.1.2017 harkitsevansa pankin nykyisen hallintomallin, johon kuuluu hallintoneuvosto, selkeyttämistä. Pankin hallituksen valintatehtävä siirtyisi hallintoneuvostolta yhtiökokoukselle, ja sen valmistelusta vastaisi nimitysvaliokunta. Siirtyminen yksinkertaisempaan hallintomalliin tapahtuisi suunnitelman mukaan syyskuussa 2017, jolloin pankin on tarkoitus pitää ylimääräinen yhtiökokous, jossa päätetään yhtiöjärjestyksen muutoksista.

Varatoimitusjohtaja Carl Pettersson ilmoitti 26.1.2016 eroavansa Aktian palveluksesta siirtyäkseen Veritas Eläkevakuutuskeskuksen toimitusjohtajaksi. Carl Pettersson jatkaa nykyisessä tehtävässään ja Aktian konsernin johdon jäsenenä keväällä 2017.

Aktia Pankki Oyj on 12.1.2017 luovuttanut yhtiön hallituksen päätöksen nojalla 48 313 omaa, yhtiön hallussa olevaa A-sarjan osakettaan pääosin osakepalkkio-ohjelman ansaintajaksojen 2012–2013, 2014–2015 ja 2014–2015 lykkääntyneiden erien maksamiseksi osakepalkkio-ohjelman piiriin kuuluville 16 avainhenkilölle. Myynnin jälkeen yhtiön hallinnassa olevien omien osakkeiden määrä oli 136 356 A-osaketta ja 6 658 R-osaketta.

Aktia Pankki Oyj - tuloslaskelma

(1 000 euroa)	Liite	2016	2015
Korkotuotot		98 347	115 664
Korkokulut		-6 756	-22 626
Korkokate	E2	91 591	93 038
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	E3	9 116	9 462
Palkkiotuotot		69 417	70 535
Palkkiokulut		-6 010	-6 601
Palkkiotuotot netto	E4	63 408	63 934
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	E5	-957	985
Myytävikissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	E6	9 641	2 784
Suojauslaskennan nettotulos	E7	169	-290
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	E8	-	5
Liiketoiminnan muut tuotot	E9	3 191	7 089
Henkilöstökulut	E10	-59 676	-61 055
Muut hallintokulut	E11	-42 940	-39 656
Hallintokulut yhteensä		-102 616	-100 711
Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	E12	-7 285	-7 101
Liiketoiminnan muut kulut	E13	-16 206	-16 339
Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	E14	-2 229	-360
Liiketulos		47 824	52 495
Tilinpäätössiirrot		-19 000	-21 800
Verot	E15	-3 414	-3 252
Tilikauden voitto		25 410	27 442

Aktia Pankki Oyj - tase

(1 000 euroa)	Liite	2016	2015
Varat			
Käteiset varat		380 077	268 360
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	E16, E19	1 605 090	2 088 062
Saamiset luottolaitoksilta	E17	40 186	60 467
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	E18	5 488 343	4 991 345
Saamistodistukset julkisyhteisöiltä		159 508	168 508
Saamistodistukset yhteensä	E19	159 508	168 508
Osakkeet ja osuudet	E20	201 380	131 643
Johdannaissopimukset	E21	134 546	179 927
Aineettomat hyödykkeet	E22	54 350	46 208
Sijoituskiinteistöt		78	78
Muut aineelliset hyödykkeet		3 691	3 807
Aineelliset hyödykkeet	E23	3 769	3 885
Muut varat	E24	17 687	16 473
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	E25	34 800	38 506
Laskennalliset verosaamiset	E26	5 418	8 607
Varat yhteensä		8 125 153	8 001 991
Velat			
Velat luottolaitoksille	E27	604 258	612 116
Ottolainaus		4 204 949	3 983 365
Muut velat		5 500	74 000
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	E28	4 210 449	4 057 365
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	E29	2 362 426	2 349 831
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	E21	64 048	119 121
Muut velat	E30	50 635	25 934
Varaukset	E31	1 406	2 336
Muut velat yhteensä		52 041	28 270
Siirtovelat ja saadut ennakot	E32	43 646	46 309
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	E33	243 596	235 049
Laskennalliset verovelat	E34	3 835	6 056
Velat yhteensä		7 584 298	7 454 119
Tilinpäätösiirtojen kertymä		202 350	183 350
Oma pääoma			
Osakepääoma		163 000	163 000
Käyvän arvon rahasto		15 745	24 048
Sidottu oma pääoma		178 745	187 048
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		108 316	115 113
Voittovarot		62 361	66 763
Osingonjako		-35 946	-31 938
Osakeperusteisten maksujen muutos		-186	286
Omien osakkeiden hankinta		-195	-192
Tilikauden tulos		25 410	27 442
Vapaa oma pääoma		159 760	177 474
Oma pääoma yhteensä	E35	338 505	364 523
Velat ja oma pääoma yhteensä		8 125 153	8 001 991

Aktia Pankki Oyj - emoyhtiön taseen ulkopuoliset sitoumukset

(1 000 euroa)	Liite	2016	2015
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	E40		
Takaukset ja pantit		30 817	27 394
Muut		807	1 287
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		31 624	28 681
Käyttämättömät luottojärjestelyt		586 586	954 615
Asiakkaan hyväksi tehdyt peruuttamattomat sitoumukset		586 586	954 615
Yhteensä		618 210	983 296

Aktia Pankki Oyj - rahavirtalaskelma

(1 000 euroa)	2016	2015
Liiketoiminnan rahavirta		
Liiketulos	47 824	52 495
Oikaisut eriin, joilla ei ole rahavirtavaikutusta	-6 985	-6 380
Maksetut tuloverot	599	2 562
Liiketoiminnan saamisten lisäys (-) tai vähennys (+)	7 778	-205 358
Myytavissä olevat rahoitusvarat	441 976	176 132
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat, vähennys	42 700	-
Saamiset luottolaitoksilta	21 450	133 201
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-499 227	-524 405
Osakkeet ja osuudet	-952	-
Muut varat	1 831	9 715
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	181 497	47 370
Velat luottolaitoksille	-7 859	-268 904
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	172 655	-31 477
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 554	381 460
Muut velat	15 147	-33 709
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	230 712	-109 311
Investointien rahavirta		
Tytäryhtiöiden ja osakkuusyritysten hankinta	-64 973	-
Tytäryhtiöiden ja osakkuusyritysten myynti	-	14 124
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-15 314	-18 798
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	4	-
Pääoman lisäys ja osakeanti Aktia Rahoitus Oy:lle	-3 155	-
Investointien rahavirta yhteensä	-83 439	-4 674
Rahoituksen rahavirta		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäys	48 776	65 722
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennys	-40 227	-53 208
Omien osakkeiden hankinta	-1 716	-1 305
Omien osakkeiden myynti	1 381	1 197
Maksetut osingot	-35 946	-31 938
Maksettu pääomanpalautus	-6 657	-
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-34 389	-19 532

	2016	2015
Rahavarojen nettomuutos	112 885	-133 517
Rahavarat vuoden alussa	278 987	412 505
Rahavarat vuoden lopussa	391 873	278 987
Rahoituslaskelmassa esiintyvät rahavarat muodostuvat seuraavista tase-eristä:		
Kassa	7 007	7 414
Suomen Pankin sekkitili	373 070	260 946
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	11 796	10 627
Yhteensä	391 873	278 987
Oikaisut eriin joilla ei ole rahavirtavaikutusta:		
Arvon alentumistappio myytävissä olevista rahoitusvaroista	11	8
Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	2 229	360
Käyvän arvon muutokset	1 221	7 132
Poistot ja arvonalentumiset aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä	7 285	7 101
Myyntivoitot ja -tappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-	-3 774
Purettu kassavirtasuojaus	-	-93
Purettu käyvän arvon suojaus	-15 946	-15 903
Varausten muutos	-930	-1 213
Osakeperusteisten maksujen muutos	-856	516
Muut oikaisut	-	-514
Yhteensä	-6 985	-6 380

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

E1 Emoyhtiön tilinpäätösperiaatteet

Emoyhtiö Aktia Pankki Oyj:n tilinpäätös on laadittu kirjanpito- ja luottolaitoslain säännösten, valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta antaman määräyksen sekä Finanssivalvonnan määräyksen ja ohjeiden 2/2016 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus mukaisesti. Aktia Pankki Oyj:n tilinpäätös on laadittu suomalaisen tilinpäätösstandardin (FAS) mukaisesti.

Tiedot emoyhtiön toimialoista eivät ole olennaisia. Konsernin segmenttiraportointi esitetään liitteessä K3.

Aktia Pankki Oyj, kotipaikka Helsinki, on Aktia Pankki Oyj-konsernin emoyhtiö. Kopio konsernin tilinpäätöksestä on saatavilla Aktia Pankki Oyj:ssä, Mannerheimintie 14, 00100 Helsinki, tai Aktia kotisivuilla osoitteessa www.aktia.com.

Valuutan muuntaminen

Euroalueeseen kuulumattomiin valuuttoihin sidotut ulkomaan rahan määräiset varat ja velat on muutettu euroiksi Euroopan keskuspankin noteeraamaan tilinpäätöspäivän keskurssiin. Arvostuksen yhteydessä syntyneet kurssierot on tuloslaskelmassa kirjattu Valuuttatoiminnan nettotuotoiksi.

Tuottojen ja kulujen tuloutusperiaatteet

Korot ja osingot

Korkotuotot ja -kulut jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajan mukaan. Tällä menetelmällä instrumentin tuotot ja kulut jaksotetaan tasaisesti suhteessa jäljellä olevaan määrään eräpäivään saakka. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin liittyvät korkotuotot ja -kulut kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot.

Kun rahoitusvarasta on kirjattu arvonalentumistappio, korkotuoton laskeamisessa käytetään alkuperäistä efektiivistä korkoa.

Osingot ja osuudet kirjataan tuotoiksi sinä tilikautena, jona oikeus niiden saamiseen on syntynyt.

Palkkiot

Palkkiotuotot ja -kulut kirjataan pääsääntöisesti suoriteperiaatteen mukaisesti.

Muut tuotot ja kulut

Taseensuojauksena säästöpankeille ja paikallisosuuspankeille välitettyjen johdannaisten tuotot tuloutetaan suoraan.

Poistot

Aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä tehdään lineaarisia suunnitelman mukaisia poistoja hankintahinnasta hyödykkeen taloudellisen eliniän mukaan. Yleensä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden jäännösarvoksi oletetaan nolla. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Hyödykelajien mukaiset arvioidut taloudelliset eliniät ovat seuraavat:

Rakennukset	40 vuotta
Rakennusten peruskorjaukset	5–10 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–5 vuotta
Aineettomat oikeudet (IT-hankinnat)	3-10 vuotta

Verot

Tuloslaskelman verot koostuvat vuoden ja aikaisempien vuosien tuloveroista ja laskennallisista veroista. Verokulu kirjataan tuloslaskelmaan, paitsi koskien erä, jotka kirjataan suoraan omaan pääomaan, jolloin verovaikutus kirjataan osaksi omaa pääomaa. Tuloverot kirjataan vuoden arvioidun verotettavan tulon perusteella. Laskennalliset verot kirjataan varojen ja velkojen kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välisen eron mukaan. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Rahoitusvarat ja -velat

Luokkaan Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat sisältyvät kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat. Luokkaan on kirjattu saamistodistukset sekä osakkeet ja osuudet, joilla käydään aktiivisesti kauppaa ja jotka on hankittu lyhyen aikavälin ansaintatarkoituksessa. Ne on merkitty juoksevasti käypään arvoon siten, että arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Strukturoidut joukkovelkakirjalainat ja kytkettyjä johdannaisia sisältävät sijoitukset luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin, mikä merkitsee sitä, että arvonmuutos kirjataan juoksevasti suoraan tuloslaskelmaan.

Myytävässä oleviin rahoitusvaroihin kirjataan saamistodistukset sekä osakkeet ja osuudet, joita ei pidetä kaupankäyntitarkoituksessa tai eräpäivään asti. Realisoitumaton arvonmuutos kirjataan omaan pääomaan Käyvän arvon rahastoon vähennettynä laskennallisilla veroilla, kunnes myynti tai arvonalentuminen tapahtuu. Myynnin tai arvonalentumistappion sattuessa kertynyt realisoitumaton voitto tai tappio siirretään tuloslaskelman erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot.

Eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin kirjataan saamistodistukset, jotka on tarkoitus pitää eräpäivään saakka. Nämä arvopaperit kirjataan jaksotettuun hankintamenuon. Jos on objektiivista näyttöä siitä, että tällaisesta arvopaperista ei saada täyttä takaisinmaksua tilikauden lopussa, ero hankintamenuon kirjataan kuluna. Hankintamenuon ja nimellisarvon välinen erotus jaksotetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennyksiksi. Jos luokkaan Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset kuuluvia arvopapereita myydään ennen eräpäivää, ne luokitellaan uudelleen luokkaan Myytävissä olevat rahoitusvarat. Syynä uudelleenluokittelun on se, että sijoituksia (merkittävä määrä)

koskeva tarkoitus tai kelpoisuus muuttuu niin, että tämän luokan käyttöön oikeuttavat ehdot eivät enää täyty. Tällaisen uudelleenluokittelun jälkeen arvopaperit kirjataan Myytävissä olevat rahoitusvarat -luokkaan ainakin kahtena peräkkäisenä tilikautena.

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellaan saamiset luottolaitoksilta sekä saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä. Nämä saamiset kirjataan jaksotettuun hankintamenuun.

Luokkaan Rahoitusvelat kirjataan velat luottolaitoksilta, velat yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sekä yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat. Rahoitusvelat merkitään taseeseen sopimuksentekohetkellä hankintamenuun ja sen jälkeen jaksotettuun hankintamenuun. Rahavirtalaskelmassa liikkeeseen laskettujen velkojen katsotaan kuuluvan pankin juoksevaan toimintaan, kun taas velkojen, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla, katsotaan kuuluvan rahoitustoimintaan.

Uudelleenluokittelu

Myytävissä olevat rahoitusvarat, pois lukien johdannaiset, voidaan luokitella uudelleen eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, jos Aktia Pankilla on tarkoitus tai edellytykset pitää rahoitusvarat lähiajan tai eräpäivään saakka. Uudelleen luokiteltavien varojen tulee uudelleenluokittelun yhteydessä täyttää sitä luokkaa koskevat määritelmät, johon ne uudelleenluokitellaan. Luokkaan eräpäivään saakka pidettäviin sijoituksiin uudelleenluokittelun edellytyksenä on, että Aktia Pankki on muuttanut omistuksen tarkoitusta ja että sillä on edellytykset pitää rahoitusvarat eräpäivään saakka.

Uudelleenluokittelu tehdään käypään arvoon uudelleenluokittelun ajankohtana. Käyväksi arvoksi tulee alkuperäinen hankintamenu tai jaksotettu hankintamenu.

Arvopapereiden, jotka luokitellaan uudelleen myytävissä olevista rahoitusvaroista eräpäivään asti pidettäviin rahoitusvaroihin, tulee olla panttauskelposia keskuspankissa ja niillä tulee olla korkea luottoluokitus. Uudelleenluokittelussa rahoitusvarojen luokituksen on oltava vähintään Aa3/AA-.

Rahoitusinstrumenttien arvostus käypään arvoon

Aktiivisilla markkinoilla kaupankäynnin kohteena olevien noteerattujen osakkeiden ja muiden rahoitusinstrumenttien käypä arvo perustuu noteerattuun ostokurssiin. Jos rahoitusinstrumentin noteerattu hinta ei edusta todellisia ja säännöllisesti esiintyviä markkinatapahtumia tai jos noteerattu ja hintoja ei ole saatavilla, käypä arvo vahvistetaan soveltuvan arvostustekniikan mukaan. Arvostustekniikat voivat vaihdella diskontattujen kassavirtojen yksinkertaisesta analyysistä monimutkaisiin optioarvostusmalleihin. Arvostusmallit on laadittu siten, että todennettavissa olevia markkinahintoja ja kurseja käytetään syöttötietoina, mutta myös ei-todennettavissa olevia malliparametrejä voidaan käyttää.

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo on jaettu kolmeen tasoon. Jaottelu tehdään sen mukaan, onko arvo saatu saman instrumentin toimivilla markkinoilla noteerattujen kurssien avulla (taso 1), todennettavissa olevia tietoja käyttävien arvostustekniikoiden avulla (taso 2) vai käyttäen arvostustekniikoita, jotka perustuvat ei-todennettavissa olevaan tietoon (taso 3).

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelmaan, jos yrityksen, johon sijoitus on tehty, taloudellinen tilanne on huonontunut merkittävästi. Kriteerit ovat seuraavat:

- yritys on asetettu konkurssiin tai se on maksukyvytön
- yritys on tehnyt yrityssaneeraus sopimuksen tai hakenut suojaa velkojiaan vastaan tai velkoihin vaikuttava laaja uudelleenjärjestely on meneillään.

Kun jokin yllä mainituista kriteereistä täyttyy, arvonalentuminen kirjataan tuloslaskelmaan. Arvonalentuminen on markkina- ja hankinta-arvon välinen erotus tilinpäätöshetkellä. Jos markkina-arvoa ei ole tai on erityistä syytä olettaa, että markkina-arvo ei edusta arvopaperin todellista arvoa tai pankilla on määräysvaltaa yhtiössä, arvonalentumispäätös tehdään hallituksen vahvistaman erillisen arvion perusteella.

Maksukyvyttömyyden lisäksi korkosijoitukset tutkitaan yksilöllisesti arvonalennustarpeen arvioimiseksi, jos arvopaperin kurssi on laskenut yli 50 prosenttia ja instrumentin luottoluokitus on laskenut alle Investment Grade -luokituksen (BB+, Ba1 tai alhaisempi).

Osakkeista ja osakerahastosijoituksista tehdään arvonalentumiskirjaus, jos sijoituksen arvo on laskenut merkittävästi tai pitkäaikaisesti. Lasku on merkittävä, kun arvostusajankohdan ympärillä olevien 10 pankkipäivän keskikurssin (5 pankkipäivää ennen ja 5 pankkipäivää jälkeen) ja hankinta-arvon välinen ero ylittää tietyt volatilitteerijat. Volatilitteettia kvantifoidaan beetakertoimilla, jotka mittaavat osakkeiden riskiä suhteessa markkinoihin (vertailuindeksi). Osakerahastojen osalta indeksi on sama kuin osakerahastojen vertailuindeksi. Erillisten osakkeiden indeksi on toimialaindeksin ja maantieteellisen indeksin yhdistelmä. Näiden kahden indeksin painot lasketaan erikseen kullekin osakkeelle soveltamalla ne historialliseen arvonalentamiseen ja maksimoimalla osakkeen ja indeksin välinen korrelaatio. Samaa menetelmää käytetään konsernin Value-at-Risk-mallissa.

Arvon lasku on pitkäaikainen, kun arvostusajankohdan ympärillä olevien 10 pankkipäivän keskikurssi (5 pankkipäivää ennen ja 5 pankkipäivää jälkeen) on 18 kuukauden ajan ollut yhtäjaksoisesti hankinta-arvoa alhaisempi.

Jos jokin edellä mainituista kriteereistä täyttyy, arvonalentuminen kirjataan tuloslaskelmaan. Arvonalentumisen määrä on tilinpäätöshetken käyvän arvon ja hankinta-arvon välinen erotus.

Arvonalentumistappiot lainoista ja muista saamisista

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumiset kirjataan kohdistettuina ja ryhmäkohtaisesti. Arvonalentuminen kirjataan kohdistettuna vain, jos on objektiivista näyttöä siitä, että asiakkaan maksukyky on heikentynyt sen jälkeen, kun saaminen alun perin kirjattiin taseeseen. Objektiivista näyttöä ovat velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, sopimusrikot, kuten viivästyneen koron tai pääoman maksut, taloudellisista tai juridisista syistä annettu lievennys, jota lainantaja ei olisi muutoin harkinnut, velallisen konkurssi tai muu taloudellinen uudelleenjärjestely.

Saamisen arvo on laskenut, jos arvioitu saamisen tuoma rahavirta, vakuuden käypä arvo huomioon ottaen, on pienempi kuin luoton kirjanpitoarvo ja luoton maksamattomien korkojen summa. Arvioitu tuleva rahavirta diskontataan luoton alkuperäisellä efektiivisellä korolla. Jos luoton korko on vaihtuva, käytetään tarkistushetkellä sopimuskorkoa diskonttauskorkona. Arvonalentumiseksi kirjataan rahavirran palautusten nykyarvon ja luoton kirjanpitoarvon erotus.

Ryhmäkohtainen arvonalentumiskirjaus on perusteltu, jos on objektiivista näyttöä siitä, että kyseisten luottosalkkujen saamisen takaisinmaksuun liittyy epävarmuutta. Arvonalentumiskirjaus perustuu historialliseen analyysiin tappion todennäköisyydestä maksukyvyttömyystilanteessa makro- ja mikrotalouden tapahtumat sekä kokemusperäinen arvio huomioon ottaen. Arvonalentamisen tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon luoton laadun ja vakuuksien arvoon 12 kuukauden sisällä odotettu muutos, kun taas arvonalentumisen koon ja laajuuden arvioinnissa otetaan huomioon salkkujen koko juoksuaika.

Vuodesta 2014 alkaen edellä mainittua periaatetta on sovellettu myös suurempia yritysasiakkaita koskevien ryhmäkohtaisten arvonalentumisten arviointiin.

Rahoitusvarojen oston tai myynnin kirjaus

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivän mukaan (trade date).

Johdannaissopimukset

Kaikki johdannaissopimukset kirjataan taseeseen ja arvostetaan käypään arvoon. Johdannaiset, joiden käypä arvo on positiivinen, kirjataan varoiksi erään Johdannaissopimukset. Johdannaiset, joiden käypä arvo on negatiivinen, kirjataan veloiksi erään Johdannaissopimukset.

Johdannaissopimukset kirjataan tuloslaskelmaan niiden luokittelun mukaan. Jos johdannaissopimukseen sovelletaan suojauslaskentaa, arvonnmuutos kirjataan jäljempänä kuvattujen tilinpäätösperiaatteiden, käyvän arvon tai rahavirran suojaus, mukaan.

Suojauslaskenta

Kaikki johdannaiset arvostetaan käypään arvoon. Aktia Pankki on kirjannut suojauslaskennan joko käyvän arvon tai rahavirran suojauksena.

Aktia Pankin suojauslaskentapolitiikan mukaisesti suojaavan johdannaisten ja suojattavan erän suojaussuhde sekä riskienhallinnan tavoitteet ja strategia dokumentoidaan suojauksen alkaessa. Suojauslaskentaa sovellettaessa suojauksen tulee olla erittäin tehokas. Suojausta pidetään tehokkaana, jos suojausinstrumentin käyvän arvon muutosten voidaan suojauksen alussa ja koko juoksuaikana odottaa olennaisesti neutraloivan suojattavan erän käyvän arvon muutokset. Toteutuman tulee olla 80–125 prosenttia. Suojauksen tehokkuutta jälkikäteen arvioitaessa Aktia Pankki arvostaa suojausinstrumentin käypään arvoon ja vertaa tämän arvon muutosta suojattavan erän käyvän arvon muutokseen. Tehokkuutta mitataan kumulatiivisesti. Jos johdannaisten ja suojatun erän suojaussuhde ei ole 100-prosenttinen, tehoton osa kirjataan tuloslaskelman erään Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot.

Jos suojaussuhde ei täytä edellä mainittuja tehokkuusvaatimuksia, suojauslaskenta lopetetaan. Johdannaisten realisoimattoman arvon muutos kirjataan käypään arvoon tuloslaskelman korkokatteeseen siitä alkaen, kun suojausta viimeksi pidettiin tehokkaana.

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojausta sovelletaan johdannaisiin, joita käytetään tiettyyn riskiin liittyvän varan tai velan käyvän arvon muutosten suojaukseen. Aktia Pankissa varojen ja velkojen käyvän arvon muutoksiin liittyvä riski koskee pääasiassa lainoja, arvopapereita ja sellaista kiinteäkorkoista ottolainasta, joka aiheuttaa korkoriskin.

Suojausinstrumenttien (johdannaiset) käyvän arvon muutokset ja suojattavan erän käyvän arvon muutokset on kirjattu erikseen tuloslaskelman erään Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot. Jos suojaus on tehokas, käyvän arvon muutokset kumoavat toisensa, mikä merkitsee sitä, että nettotulos on lähellä nollaa. Taseessa suojattavan riskin arvonnmuutos kirjataan suojatun tase-erän arvon oikaisuna. Suojaavina johdannaisina käytetään koronvaihtosopimuksia ja korkotermiinejä.

Käyvän arvon suojaukset lakkaavat seuraavissa tilanteissa:

- suojausinstrumentti erääntyy, myydään, puretaan tai lunastetaan
- suojaussuhde ei enää täytä suojauslaskennan ehtoja
- suojaussuhde katkeaa.

Kun suojaussuhde päättyy, jaksotetaan kertyneet voitot tai tappiot, jotka ovat oikaisseet suojatun erän arvoa, tuloslaskelmaan. Jaksotus ulottuu suojatun erän jäljellä olevan juoksuajan yli tai puretun suojausinstrumentin alkuperäisen juoksuajan yli.

Rahavirran suojaus

Rahavirran suojausta sovelletaan tulevien korkovirtojen, kuten vaihtuvakorkoisten varojen ja velkojen koronmaksun suojaamiseksi. Käyvän arvon vuoden muutoksen tehokkaan suojauksen osuus kirjataan laajaan tuloslaskelmaan ja tehoton osuus tuloslaskelman erään Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset siirretään oman pääoman rahavirtasuojauksesta tuloslaskelmaan sille kaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat tuloutuvat. Suojaavina johdannaisina käytetään koronvaihtosopimuksia, korkotermiinejä ja korko-optioita.

Kun korko-optioita käytetään suojausinstrumentteina, vain korko-option peruservo kirjataan suojauslaskentaan. Korko-optioiden aika-arvon muutos kirjataan tuloslaskelmaan.

Rahavirtasuojaukset lakkaavat samoissa tilanteissa kuin käyvän arvon suojaukset. Kun rahavirtasuojaukset lakkaavat, mutta kassavirtoja odotetaan vielä, suojausinstrumenttia koskevat kertyneet voitot tai tappiot jäävät erilliseksi eräksi omaan pääomaan. Kertyneet voitot tai tappiot kirjataan tuloslaskelmaan samoilta kausilta kuin aiemmin suojatut korkovirrat kirjataan tuloslaskelmaan.

Muut tulosvaikutteisesti arvostetut johdannaissopimukset (back-to-back-suojaus kolmansien osapuolten kanssa)

Muut johdannaissopimukset ovat lähinnä paikallispankeille välitettyjä korkojohdannaisia, jotka on suojattu back-to-back-menetelmällä kolmannen osapuolen kanssa. Nämä korkojohdannaiset arvostetaan käypään arvoon, ja tulosmuutos kirjataan erään Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot. Johdannaissopimusten vastapuoliriskiä on rajoitettu paikallispankkien kanssa tehdyillä keskinäisillä panttaussopimuksilla. Kolmansien osapuolten osalta sovelletaan yksilöllisiä ISDA/CSA-vakuusmenetelmien (Credit Support Annex) ehtoja.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusjohdannaiset

Johdannaiset, joita ei ole luokiteltu suojaaviksi johdannaisiksi ja jotka eivät ole tehokkaita sellaisinaan, luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi johdannaisiksi.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusjohdannaiset arvostetaan ensin käypään arvoon, mutta transaktiokulut kirjataan suoraan tuloslaskelmaan ja uudelleenarvioidaan jatkuvasti käypään arvoon. Johdannaiset kirjataan taseeseen varoina, kun niiden käypä arvo on positiivinen, ja velkoina, kun niiden käypä arvo on negatiivinen. Käyvän arvon muutokset ja realisoidut voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelman erään Rahoitusvarojen ja -velkojen nettotuotot.

Takaisinostosopimukset

Aidolla takaisinostosopimuksella, nk. repolla (repurchase agreement), tarkoitetaan sopimusta, jossa osapuolet sopivat arvopapereiden myynnistä sekä vastaavien varojen takaisinostosta määrättyyn hintaan. Takaisinoston yhteydessä myyty arvopaperi kirjataan edelleen taseeseen, ja saadut likvidit varat kirjataan rahoitusvelaksi. Myyty arvopaperi kirjataan myös asetetuksi pantiksi. Ostetusta arvopaperista maksetut likvidit varat kirjataan myyvän osapuolen antolainauksena.

Käteiset varat

Käteiset varat koostuvat kassasta, pankkisaamisista, Suomen Pankin sekkitilistä ja alle kolmen kuukauden lyhytaikaisista talletuksista. Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta sisältyvät Lainoihin ja muihin saamiin. Rahavirtalaskelman rahavarioihin sisältyvät käteiset varat ja vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet on jaettu käyttötarkoituksen mukaan omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja sijoituskiinteistöihin. Sijoituskiinteistöjen tarkoituksena on tuottaa vuokratuloja ja pääomalle arvonnousua. Jos vain osa kiinteistöstä on yrityksen omassa käytössä, jaottelu on tehty kuhunkin käyttötarkoitukseen tarkoitettujen neliömetrien mukaan. Sekä omassa käytössä olevat kiinteistöt että sijoituskiinteistöt on arvostettu hankintamenuon. Jos kiinteistön tai kiinteistöosakkeiden todennäköinen luovutushinta on olennaisesti ja pysyvästi hankintamenua alhaisempi, arvonalentuminen on kirjattu kuluksi tuloslaskelmaan. Jos on todennäköistä objektiivista näyttöä arvonalentamistarpeesta, hyödykkeen arvo tutkitaan.

Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon arvostuksen perusteena on käytetty riippumattoman arvioijan lausuntoa sekä omia tulevia vuokranmaksuja koskevia arvostusmalleja.

Muut aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenuon määräisinä. Suunnitelman mukaiset poistot tehdään hyödykkeiden taloudellisen pitoajan perusteella.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun pankilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen veloitte, ja on todennäköistä, että veloitteen täyttäminen tulee ajankohtaiseksi, ja pankki voi luotettavalla tavalla arvioida veloitteen määrän. Jos osasta veloitetta on mahdollisuus saada korvausta kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erillisenä eränä, kun on käytännössä varmaa, että korvaus saadaan. Varaukset tarkistetaan jokaisena tasepäivänä ja oikaistaan tarvittaessa. Varaus arvostetaan sen määrän nykyarvoon, jota odotetaan veloitteen täyttämiseksi.

Oma pääoma

Osingot osakkeenomistajille kirjataan omaan pääomaan silloin kun yhtiökokous on päättänyt niiden maksusta.

Aktia Pankki Oyj - tuloslaskelman liitetiedot

(1 000 euroa)

E2 Korkokate	2016	2015
Korkotuotot		
Saamiset luottolaitoksilta	779	1 233
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	68 651	78 107
Saamistodistukset	26 869	34 603
Muut korkotuotot	2 048	1 721
Yhteensä	98 347	115 664
Korkokulut		
Velat luottolaitoksille	-765	-918
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-11 822	-21 315
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-29 833	-30 910
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät muut velat	42 331	40 010
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	-6 481	-6 411
Muut korkokulut	-185	-3 082
Yhteensä	-6 756	-22 626
Korkokate	91 591	93 038
E3 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	2016	2015
Samaan konserniin kuuluvat yritykset	8 340	9 072
Osakkuusyritykset	738	338
Myytavissä olevat osakkeet	38	53
Yhteensä	9 116	9 462
E4 Palkkiotuotot netto	2016	2015
Palkkiotuotot		
Antolainaus	12 927	13 489
Ottolainaus	1 210	1 612
Kortti- ja maksuliikenne	19 830	19 301
Rahastot, varainhoito ja arvopaperinvälitys	17 551	18 282
Vakuutusten välitys	9 987	10 172
Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset	419	435
Muut palkkiotuotot	7 494	7 244
Yhteensä	69 417	70 535
Palkkiokulut		
Rahankäsittely	-1 758	-1 804
Kortti- ja maksuliikenne	-3 034	-2 808
Arvopaperi- ja sijoitustoiminta	-1 165	-1 520
Muut palkkiokulut	-52	-469
Yhteensä	-6 010	-6 601
Palkkiotuotot netto	63 408	63 934

E5 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	2016	2015
Osakkeet ja osuudet		
Muut erät	-1	-
Yhteensä	-1	-
Johdannaissopimukset		
Myyntivoitot ja -tappiot	-307	-459
Arvostusvoitot ja -tappiot	-2 016	-
Yhteensä	-2 322	-459
Muut		
Myyntivoitot ja -tappiot	-	0
Yhteensä	-	0
Yhteensä		
Myyntivoitot ja -tappiot	-307	-460
Arvostusvoitot ja -tappiot	-2 016	-
Muut erät	-1	-
Arvopaperikaupan nettotuotot	-2 323	-460
Valuuttatoiminnan nettotuotot	1 367	1 445
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	-957	985
E6 Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	2016	2015
Korkosijoitukset		
Myyntivoitot ja -tappiot	-309	-222
Siirretty tuloslaskelmaan käyvän arvon rahastosta	3 056	3 069
Yhteensä	2 746	2 847
Osakkeet ja osuudet		
Myyntivoitot ja -tappiot	6 906	-55
Arvonalentumiset	-11	-8
Yhteensä	6 895	-63
Yhteensä		
Myyntivoitot ja -tappiot	6 597	-277
Siirretty tuloslaskelmaan käyvän arvon rahastosta	3 056	3 069
Arvonalentumiset	-11	-8
Yhteensä	9 641	2 784
E7 Suojauslaskennan nettotulos	2016	2015
Rahavirtasuojauksen tehoton osuus	-	-
Käyvän arvon suojaus		
Vaadittaessa maksettavia velkaeriä suojaavat rahoitusjohdannaiset	-3 886	-5 703
Liikkeeseen laskettuja velkakirjoja suojaavat rahoitusjohdannaiset	14 876	-6 977
Suojausinstrumenttien käyvän arvon muutokset, netto	10 989	-12 680
Vaadittaessa maksettavat velkaerät	3 625	5 621
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	-14 445	6 769
Suojattavien erien käyvän arvon muutokset, netto	-10 820	12 390
Yhteensä	169	-290
Suojauslaskenta yhteensä	169	-290

E8 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	2016	2015
Vuokratuotot	-	3
Muut tuotot	-	2
Yhteensä	-	5

E9 Liiketoiminnan muut tuotot	2016	2015
Tuotot keskusrahallatospalvelusta	146	176
Konsernin sisäiset korvaukset	192	241
Fuusio- ja myyntivoitot	0	4 063
Liiketoiminnan muut tuotot	2 853	2 609
Yhteensä	3 191	7 089

E10 Henkilöstö	2016	2015
Palkat ja palkkiot	-48 024	-49 683
Eläkekulut	-8 783	-8 683
Muut henkilösivukulut	-2 869	-2 689
Henkilösivukulut	-11 651	-11 372
Yhteensä	-59 676	-61 055

Henkilöstön määrä 31.12.

Kokopäiväiset	666	649
Osa-aikaiset	48	72
Määräaikaiset	105	130
Yhteensä	819	851

Eläkevastuut

Henkilöstön eläketurva on järjestetty Eläkevakuutusyhtiö Veritaksen kautta, eikä katteettomia eläkesitoumuksia ole.

E11 Muut hallintokulut	2016	2015
Muut henkilöstökulut	-3 452	-3 017
Toimistokulut	-2 260	-1 627
Yhteyskulut	-2 923	-2 559
IT-kulut	-25 477	-24 658
Markkinointi- ja edustuskulut	-4 680	-4 361
Konsernin sisäiset kulut	-474	-537
Muut hallintokulut	-3 674	-2 898
Yhteensä	-42 940	-39 656

E12 Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	2016	2015
Poistot aineellisista hyödykkeistä	-1 642	-1 594
Poistot aineettomista hyödykkeistä	-5 643	-5 507
Yhteensä	-7 285	-7 101

E13 Liiketoiminnan muut kulut	2016	2015
Vuokratulot	-8 952	-9 122
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	-1 572	-1 706
Vakuutus- ja varmuuskulut	-708	-555
Valvonta-, tarkastus- ja jäsenmaksut	-1 044	-748
Konsultointipalkkiot	-1 570	-1 990
Konsernin sisäiset kulut	-148	-220
Liiketoiminnan muut kulut	-2 212	-1 999
Yhteensä	-16 206	-16 339
Tilintarkastuspalkkiot		
Lakisääteinen tilintarkastus	-159	-79
Tilintarkastukseen liittyvät palvelut	-24	-24
Veroneuvonta	-35	-51
Muut palvelut	-401	-273
Yhteensä	-619	-427
Rahoitusvakausrasto on vahvistanut vakauserämuksiksi:		
Talletussuojarahaston maksu	-1 716	-1 928
josta vanhasta talletussuojarahastosta maksettu määrä (VTS-rahasto)	-1 716	-1 928
Aktian arvio siitä, kuinka monena vuonna varoja voidaan Aktia Pankki Oyj:n osalta siirtää VTS-rahastosta	17	16
Kriisintarkastusrahaston maksu	-1 372	-639
josta aikaisemmin maksetuista pankkiveroista maksettu määrä	-1 372	-639
Aktian arvio siitä, kuinka monena vuonna varoja voidaan Aktia Pankki Oyj:n osalta siirtää aikaisemmin maksetuista pankkiveroista	4	5
E14 Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista		
	2016	2015
Saamista yleisöltä ja julkisyhteisöltä		
Kohdistetut arvonalentumistappiot	-5 337	-4 494
Ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot	-415	-511
Arvon alentumisten peruutukset ja palautukset	3 520	4 498
Palautukset toteutuneista luottotappioista	30	163
Yhteensä	-2 202	-343
Korkosaamiset		
Kohdistetut arvonalentumistappiot	-36	-33
Arvon alentumisten peruutukset ja palautukset	8	16
Yhteensä	-27	-17
Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista yhteensä	-2 229	-360
E15 Verot		
	2016	2015
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-157	-68
Aikaisempien tilikausien verot	-49	-4
Laskennallisten verojen muutos	-3 208	-3 181
Yhteensä	-3 414	-3 252

E16 Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	2016	2015
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat	83 225	82 021
Muut	1 521 864	2 006 041
Yhteensä	1 605 090	2 088 062

E17 Saamiset luottolaitoksilta	2016	2015
Vaadittaessa maksettavat		
Kotimaisilta luottolaitoksilta	6 353	186
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	5 443	10 441
Yhteensä	11 796	10 627
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Kotimaisilta luottolaitoksilta	25 500	46 500
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	2 890	3 340
Yhteensä	28 390	49 840
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	40 186	60 467

E18 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2016	2015
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sektoreittain		
Kotitaloudet	4 575 314	4 332 902
Yritykset	537 657	411 041
Asuntoyhteisöt	330 188	204 629
Julkisyhteisöt	4 888	1 293
Voittoa taivottelemattomat yhteisöt	40 295	41 480
Yhteensä	5 488 343	4 991 345

Pankilla on ryhmässä saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä vain muita kuin vaadittaessa maksettavia saamisia.

Tilikauden aikana kirjatut arvonalentumiset		
Arvonalennukset tilikauden alussa	54 231	59 521
Saamista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		
Sopimuskohtaiset arvonalentumiset	5 337	4 494
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	415	511
Sopimuskohtaisten arvonalentumisten peruutukset	-3 520	-4 498
Toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin tehty sopimuskohtainen arvonalentuminen	-8 133	-5 796
Arvonalentumiset tilikauden lopussa	48 330	54 231

E19 Saamistodistukset rahoitusinstrumenttiryhmittäin

	Yhteensä 2016	Joista keskuspankki- rahoituksen oikeuttavia saa- mistodistuksia	Yhteensä 2015	Joista keskuspankki- rahoituksen oikeuttavia saa- mistodistuksia
Myytävissä olevat saamistodistukset				
Julkisesti noteeratut	1 294 796	1 265 599	1 722 409	1 676 214
Muut	24 508	24 508	52 508	52 508
Yhteensä	1 319 304	1 290 107	1 774 917	1 728 722
Eräpäivään asti pidettävät saamistodistukset				
Julkisesti noteeratut	445 294	445 294	481 653	481 653
Yhteensä	445 294	445 294	481 653	481 653
Saamistodistukset yhteensä	1 764 598	1 735 400	2 256 570	2 210 375

E20 Osakkeet ja osuudet

	2016	2015
Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
Luottolaitokset	168	168
Muut	8 988	7 379
Yhteensä	9 156	7 547
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä		
Muut yritykset	0	0
Yhteensä	0	0
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä		
Luottolaitokset	138 527	70 399
Muut yritykset	53 697	53 697
Yhteensä	192 224	124 095
Osakkeet ja osuudet yhteensä	201 380	131 643

Omistukset omistusyhteis- ja samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä on arvostettu hankintamenoon.

E21 Johdannaispimukset

Kohde-etuuksien nimellisarvot ja johdannaisten käyvät arvot

31.12.2016

Suojaavat johdannaiset

	Nimellisarvot / jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot	
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	596 380	1 854 139	895 000	3 345 519	128 189	57 833
Korko-optiot	426 229	81 674	-	507 903	4 695	4 695
Ostetut	200 000	40 000	-	240 000	4 695	4 695
Asetetut	226 229	41 674	-	267 903	-	-
Yhteensä	1 022 609	1 935 813	895 000	3 853 422	132 884	62 528
Korkojohdannaiset yhteensä	1 022 609	1 935 813	895 000	3 853 422	132 884	62 528
Valuuttatermiinit	52 404	-	-	52 404	597	455
Valuuttajohdannaiset yhteensä	52 404	-	-	52 404	597	455
Osake-optiot	4 594	-	-	4 594	1 065	1 065
Ostetut	2 297	-	-	2 297	1 065	-
Asetetut	2 297	-	-	2 297	-	1 065
Osakejohdannaiset yhteensä	4 594	-	-	4 594	1 065	1 065
Johdannaispimukset yhteensä	1 079 607	1 935 813	895 000	3 910 420	134 546	64 048

31.12.2015

Suojaavat johdannaiset

	Nimellisarvot / jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot	
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	1 692 700	2 540 869	985 000	5 218 569	167 838	106 755
Korko-optiot	41 870	507 903	60 000	609 773	10 014	10 017
Ostetut	-	240 000	30 000	270 000	10 008	10 008
Asetetut	41 870	267 903	30 000	339 773	7	8
Yhteensä	1 734 570	3 048 772	1 045 000	5 828 342	177 852	116 771
Korkojohdannaiset yhteensä	1 734 570	3 048 772	1 045 000	5 828 342	177 852	116 771
Valuuttatermiinit	59 659	241	-	59 900	359	634
Valuuttajohdannaiset yhteensä	59 659	241	-	59 900	359	634
Osake-optiot	10 556	4 594	-	15 150	1 716	1 716
Ostetut	5 278	2 297	-	7 575	1 668	48
Asetetut	5 278	2 297	-	7 575	48	1 668
Osakejohdannaiset yhteensä	10 556	4 594	-	15 150	1 716	1 716
Johdannaispimukset yhteensä	1 804 785	3 053 608	1 045 000	5 903 392	179 927	119 121

E22 Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet (IT-kulut)	Muut pitkävaikuttaiset menot	Yhteensä
31.12.2016			
Hankintameno 1.1.	55 646	10 321	65 967
Lisäykset	13 330	459	13 788
Vähennykset	-	-4	-4
Hankintameno 31.12.	68 975	10 776	79 751
Kertyneet sumu-poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-14 256	-5 502	-19 759
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 219	-1 424	-5 643
Kertyneet sumu-poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-18 476	-6 926	-25 401
Kirjanpitoarvo 31.12.	50 500	3 850	54 350
31.12.2015			
Hankintameno 1.1.	42 441	8 704	51 145
Lisäykset	15 507	1 619	17 127
Vähennykset	-2 303	-2	-2 305
Hankintameno 31.12.	55 646	10 321	65 967
Kertyneet sumu-poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-12 299	-4 257	-16 556
Vähennyksen kertyneet sumu-poistot	2 303	2	2 305
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 261	-1 246	-5 507
Kertyneet sumu-poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-14 256	-5 502	-19 759
Kirjanpitoarvo 31.12.	41 389	4 819	46 208

E23 Aineelliset hyödykkeet

	2016	2015
Sijoituskiinteistöt		
Sijoituskiinteistö-osakkeet ja -osuudet		
Hankintameno 1.1.	78	78
Hankintameno 31.12.	78	78
Kirjanpitoarvo 31.12.	78	78
Käypä arvo 31.12.	78	78
Muut aineelliset hyödykkeet		
31.12.2016		
Hankintameno 1.1.	13 219	14 871
Lisäykset	1 526	1 526
Hankintameno 31.12.	14 745	16 397
Kertyneet sumu-poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-9 733	-10 986
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 642	-1 642
Kertyneet sumu-poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-11 375	-12 628
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 369	3 769
31.12.2015		
Hankintameno 1.1.	11 627	13 279
Lisäykset	1 672	1 672
Vähennykset	-80	-80
Hankintameno 31.12.	13 219	14 871
Kertyneet sumu-poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-8 220	-9 471
Vähennyksen kertyneet sumu-poistot	80	80
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 594	-1 594
Kertyneet sumu-poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-9 733	-10 986
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 485	3 885

E24 Muut varat	2016	2015
Maksujenvälityssaamiset	1	14
Muut varat	17 686	16 459
Yhteensä	17 687	16 473

E25 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	2016	2015
Korot	23 908	30 316
Muut	10 892	8 190
Yhteensä	34 800	38 506

E26 Laskennalliset verosaamiset	2016	2015
Laskennalliset verosaamiset 1.1.	8 607	11 788
Tuloslaskelman kautta kirjattu tilikauden muutos	-3 189	-3 181
Laskennalliset verosaamiset 31.12.	5 418	8 607

Laskennalliset verosaamiset liittyvät suojaavien korkojohdannaisten purkamiseen.

E27 Velat luottolaitoksille	2016	2015
Vaadittaessa maksettavat velat luottolaitoksille	66 894	59 132
Muut kuin vaadittaessa maksettavat talletukset luottolaitoksille	537 364	552 985
Yhteensä	604 258	612 116

E28 Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2016	2015
Vaadittaessa maksettavat	3 806 419	3 541 107
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	398 530	442 258
Talletukset	4 204 949	3 983 365
Vaadittaessa maksettavat	5 500	74 000
Muut velat	5 500	74 000
Yhteensä	4 210 449	4 057 365

E29 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

	2016		2015	
	Kirjanpito-arvo	Nimellisarvo	Kirjanpito-arvo	Nimellisarvo
Sijoitustodistukset	-	-	11 997	12 000
Joukkovelkakirjalainat	2 362 426	2 311 376	2 337 834	2 296 654
Yhteensä	2 362 426	2 311 376	2 349 831	2 308 654

E30 Muut velat	2016	2015
Maksujenvälitysvelat	47 131	23 016
Muut	3 504	2 918
Yhteensä	50 635	25 934

E31 Varaukset	2016	2015
Varaukset 1.1	2 336	3 549
Varausten lisäys	-	595
Käytetyt varaukset	-930	-1 808
Varaukset 31.12.	1 406	2 336

Aktia Pankki Oyj on päättänyt investoida moderniin peruspankkijärjestelmään. Peruspankkijärjestelmän vaihto tehdään yhteistyössä nykyisen IT-toimittajan Samlink Oy:n kanssa. Ylimenokautta ja Samlinkiin jääviä palveluja koskeva sopimus on tehty, ja sen mukaan Aktia osallistuu ylimenokaudella kehitys- ja projektikustannuksiin. Varauksen riittävyys arvioidaan aina raportoinnin yhteydessä. Uuden peruspankkijärjestelmän arvioidaan olevan valmis käyttöönottoon vuoden 2017 ensimmäisellä puoliskolla.

E32 Siirtovelat ja saadut ennakot	2016	2015
Korot	20 561	20 891
Muut	23 085	25 418
Yhteensä	43 646	46 309

E33 Velat, joilla on huonompi etuoikeus	2016	2015
Debentuurilainat	243 596	235 049
Yhteensä	243 596	235 049
Nimellisarvo	243 595	235 046
Toissijaisiin omiin varoihin kuuluva määrä	136 148	128 365

Pankilla on joukkovelkakirjaohjelma, jonka hallitus päivittää ja hyväksyy vuosittain. Ohjelman laajuus on tällä hetkellä 500 miljoonaa euroa. Ohjelman puitteissa lasketaan liikkeeseen muita joukkovelkakirjalainoja (sisältyvät liitteeseen E29) ja debentuurilainoja. Debentuurit lasketaan liikkeeseen kiinteään korkoon 5 vuoden maturiteetilla.

Mikään yksittäinen debentuurilaina ei ylitä 10 %:a kaikista veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla.

E34 Laskennalliset verovelat	2016	2015
Laskennalliset verovelat 1.1.	6 056	10 134
Tuloslaskelman kautta kirjattu tilikauden muutos	19	-
Rahoitusvarat:		
- Arvostus käypään arvoon	-1 629	-3 445
-Tuloslaskelmaan siirretty määrä	-611	-632
Laskennalliset verovelat 31.12.	3 835	6 056

Laskennalliset verovelat liittyvät käyvän arvon rahastoon.

E35 Oma pääoma

	Tilikauden alussa	Lisäys/ Vähennys	Tilikauden lopussa
Osakepääoma	163 000	-	163 000
Käyvän arvon suojaus	23 995	-8 102	15 893
Rahavirran suojaus	54	-202	-148
Käyvän arvon rahasto	24 048	-8 303	15 745
Sidottu oma pääoma	187 048	-8 303	178 745
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	115 113	-6 797	108 316
Voittovarat	62 361	-	62 361
Osingonjako		-35 946	-35 946
Osakeperusteisten maksujen muutos		-186	-186
Omien osakkeiden hankinta / myynti		-195	-195
Tilikauden tulos		25 410	25 410
Vapaa oma pääoma	177 474	-17 714	159 760
Oma pääoma	364 523	-26 017	338 505

	2016	2015
Käyvän arvon rahasto 1.1.	24 048	40 536
Käypään arvoon arvostamisesta tilikauden aikana	-7 488	-17 404
Laskennalliset verot käypään arvoon arvostamisesta tilikauden aikana	1 629	3 445
Tuloslaskelmaan siirretty määrä tilikauden aikana	-3 056	-3 161
Laskennalliset verot tuloslaskelmaan siirretystä määrästä tilikauden aikana	611	632
Käyvän arvon rahasto 31.12.	15 745	24 048

Käyvän arvon rahastoon on kirjattu myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvät arvot.

	2016	2015
Vapaaseen omaan pääoman kuuluvat voitonjakokelpoiset varat		
Voittovarat	60 023	64 714
Osingonjako	-35 946	-31 938
Tilikauden tulos	25 410	27 442
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	108 316	115 113
Osakeperusteiset maksut	1 957	2 143
Yhteensä	159 760	177 474

Omaan vapaaseen pääomaan sisältyy vain jakokelpoisia varoja. Kehityskuluja ei ole aktivoitu.

Osakepääoma ja osakkeet

Osakkeet on jaettu A- ja R-sarjoihin. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 1,40 euroa (ei täsmällinen arvo). Vuoden lopussa pankin maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli 163 000 000 euroa. Pääoma jakautuu 46 706 723 A-osakkeelle ja 19 872 088 R-osakkeelle, yhteensä 66 578 811 (66 578 811) osaketta. Tilikauden päättyessä rekisteröityjen osakkeenomistajien lukumäärä oli 41 791. Tunnistamattomien omistajien A-osakkeiden lukumäärä oli 768 001. A-osakkeilla on 1 ääni ja R-osakkeilla 20 ääntä.

Omat osakkeet

Vuoden lopussa omat osakkeet muodostuivat 184 669 (142 112) A-osakkeesta ja 6 658 (6 658) R-osakkeesta.

Käyvän arvon rahasto

Käyvän arvon rahastoon sisältyy myytävissä olevien rahoitusvarojen ja rahavirran suojaukseen käytettävien rahoitusjohdannaisten käyvän arvon muutos verojen jälkeen. Käyvän arvon rahastoon kirjattujen rahoitusvarojen arvo siirretään tuloslaskelmaan varojen myynnin tai arvonalentumisen yhteydessä.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon siirrettäviä eriä ovat 1.9.2006 alkaen olleet uusannin yhteydessä osakkeista maksetut, vasta-arvon ylittävät summat.

Edellisten tilikausien voitto

Edellisten tilikausien voittoon sisältyy edellisten tilikausien voitto ja tilikauden voitto.

Aktia Pankki Oyj - muut liitetiedot

(1 000 euroa)

E36 Rahoitusvarojen ja rahoitusvelkojen käyvät arvot

Rahoitusvarat	2016		2015	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Käteiset varat	380 077	380 077	268 360	268 360
Saamistodistukset	1 764 598	1 776 503	2 256 570	2 271 006
Saamiset luottolaitoksilta	40 186	40 186	60 467	60 467
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	5 488 343	5 406 263	4 991 345	4 925 030
Osakkeet ja osuudet	9 156	9 156	7 547	7 547
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä	0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	192 224	192 224	124 095	124 095
Johdannaissopimukset	134 546	134 546	179 927	179 927
Yhteensä	8 009 129	7 938 954	7 888 312	7 836 433

Rahoitusvelat	2016		2015	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	604 258	606 792	612 116	614 294
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 210 449	4 186 341	4 057 365	4 014 011
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 362 426	2 363 718	2 349 831	2 350 786
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	64 048	64 048	119 121	119 121
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	243 596	247 330	235 049	239 163
Yhteensä	7 484 776	7 468 229	7 373 483	7 337 374

Taulukossa esitetään rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot sekä käyvät arvot tase-erittäin. Käyvät arvot on laskettu sekä kiinteä- että vaihtuvakorkoisille sopimuksille. Käyvät arvot on laskettu ilman siirtyvää korkoa ja tase-erään mahdollisesti kohdistuvien suojaavien johdannaisten vaikutuksia.

Sijoitusvarojen käyvät arvot määritetään ensisijaisesti käyttämällä noteerauksia toimivilta markkinoilta. Mikäli markkinanoteerausta ei ole saatavilla, on tase-erät pääosin arvostettu diskonttaamalla tulevat kassavirrat tilinpäätöspäivän markkina-korkojen avulla. Lainojen osalta käyvän arvon laskennassa diskonttorossa on huomioitu olemassa olevan kannan luottoriskiprofiili sekä jälleenrahoituskustannus. Käteisvarojen osalta käypänä arvona on käytetty nimellisarvoa.

Vaadittaessa maksettavien talletusten osalta nimellisarvon on oletettu vastaavan käypää arvoa. Eräpäivälliset talletukset on arvostettu diskonttaamalla tulevat kassavirrat tilinpäätöshetken markkina-koroilla. Liikkeeseen laskettujen velkojen käypä arvo on määritetty ensisijaisesti markkinanoteerausten perusteella. Noteeraamattomien liikkeeseen laskettujen velkakirjojen sekä huonommassa etuoikeusasemassa olevien velkojen diskonttauskorossa on huomioitu instrumentin etuoikeusaseman mukainen marginaali.

Johdannaiset on arvostettu käypään arvoon markkinanoteerausten perusteella.

E37 Rahoitusvarojen ja rahoitusvelkojen maturiteettijakauma tase-erittäin

		Liite					
Varat 31.12.2016		Alle 3 kk	3-12 kk	1-5 vuotta	5-10 vuotta	Yli 10 vuotta	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	E16, E19	307 097	251 269	980 593	65 756	376	1 605 090
Saamiset luottolaitoksilta	E17	40 186	-	-	-	-	40 186
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	E18	133 690	544 163	1 599 827	1 422 436	1 788 227	5 488 343
Saamistodistukset	E19	24 508	10 011	124 989	-	-	159 508
Yhteensä		505 481	805 443	2 705 408	1 488 191	1 788 603	7 293 126
Velat 31.12.2016		Alle 3 kk	3-12 kk	1-5 vuotta	5-10 vuotta	Yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	E27	331 133	13 080	246 011	14 034	-	604 258
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	E28	3 873 991	274 740	61 719	-	-	4 210 449
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	E29	2 288	299 613	1 290 385	519 571	250 569	2 362 426
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	E33	10 010	16 775	210 217	6 594	-	243 596
Yhteensä		4 217 422	604 207	1 808 332	540 199	250 569	7 420 728
Varat 31.12.2015		Alle 3 kk	3-12 kk	1-5 vuotta	5-10 vuotta	Yli 10 vuotta	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	E16, E19	139 490	296 112	1 603 153	48 951	356	2 088 062
Saamiset luottolaitoksilta	E17	60 467	-	-	-	-	60 467
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	E18	109 544	521 132	1 440 512	1 255 268	1 664 889	4 991 345
Saamistodistukset	E19	52 508	-	116 000	-	-	168 508
Yhteensä		362 009	817 244	3 159 664	1 304 219	1 665 245	7 308 381
Velat 31.12.2015		Alle 3 kk	3-12 kk	1-5 vuotta	5-10 vuotta	Yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	E27	424 291	13 850	149 423	24 552	-	612 116
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	E28	3 598 391	376 885	82 089	-	-	4 057 365
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	E29	4 999	32 234	1 601 993	507 462	203 144	2 349 831
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	E33	13 893	26 336	173 242	21 577	-	235 049
Yhteensä		4 041 575	449 305	2 006 747	553 591	203 144	7 254 362

E38 Kotimaan ja ulkomaan rahan määräiset omaisuus- ja velkaerät

Varat 31.12.2016	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Saamistodistukset	1 764 598	-	1 764 598
Saamiset luottolaitoksilta	35 691	4 495	40 186
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	5 488 343	-	5 488 343
Osakkeet ja osuudet	201 380	-	201 380
Johdannaissopimukset	134 546	-	134 546
Muut varat	496 101	-	496 101
Yhteensä	8 120 658	4 495	8 125 153

Velat 31.12.2016	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	604 258	0	604 258
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 198 211	12 238	4 210 449
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 362 426	-	2 362 426
Johdannaissopimukset	64 048	-	64 048
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	243 596	-	243 596
Muut velat	99 521	-	99 521
Yhteensä	7 572 059	12 238	7 584 298

Varat 31.12.2015	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Saamistodistukset	2 256 570	-	2 256 570
Saamiset luottolaitoksilta	51 690	8 777	60 467
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	4 991 345	-	4 991 345
Osakkeet ja osuudet	131 643	-	131 643
Johdannaissopimukset	179 927	-	179 927
Muut varat	382 040	-	382 040
Yhteensä	7 993 214	8 777	8 001 991

Velat 31.12.2015	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	612 116	0	612 116
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 040 290	17 075	4 057 365
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 349 831	-	2 349 831
Johdannaissopimukset	119 121	-	119 121
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	235 049	-	235 049
Muut velat	80 635	-	80 635
Yhteensä	7 437 043	17 075	7 454 119

E39 Annetut ja saadut vakuudet

	2016	2015
Annetut vakuudet		
Omien velkojen vakuudeksi annetut vakuudet		
Arvopaperit	380 137	345 332
Lainasaatavat, jotka muodostavat vakuudellisten joukkovelkakirjalainojen (covered bonds) vakuusmassan.	2 103 122	2 026 700
Yhteensä	2 483 259	2 372 032
Muut annetut vakuudet		
Pantatut arvopaperit 1)	119 500	125 951
Panttaussopimusten yhteydessä annetut arvopaperit	-	25 000
Panttaus- ja takaisinostosopimusten yhteydessä annettu käteinen	28 390	49 840
Yhteensä	147 890	200 791
Annetut vakuudet yhteensä	2 631 149	2 572 824

	2016	2015
Edellä mainitut vakuudet koskevat seuraavia velkoja		
Velat luottolaitoksille 2)	373 720	338 120
Liikkeeseen lasketut asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds) 3)	1 567 350	1 513 891
Johdannaiset	28 390	74 840
Yhteensä	1 969 460	1 926 851

1) Koskee päivän sisäisen limitiin vakuudeksi pantattuja arvopapereita. 31.12.2016 pantattuna oli 4 (26) miljoonaa euroa ylimääräisiä vakuuksia.

2) Koskee velkoja keskuspankille ja Euroopan Investointipankille sekä takaisinostosopimuksia, joissa on standardoidut GMRA-ehdot (Global Master Repurchase Agreement).

3) Vähennettynä omilla takaisinostoilla.

Saadut vakuudet

Panttaussopimusten yhteydessä saatu käteinen 1)	117 140	158 040
Yhteensä	117 140	158 040

1) Koskee johdannaisia, joiden vakuudet on saatu vastapuolelta ISDA/CSA-sopimusten mukaisesti.

E40 Taseen ulkopuoliset sitoumukset

	2016	2015
Takaukset	30 817	27 394
Muut kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	807	1 287
Käyttämättömät luottojärjestelyt	586 586	954 615
Yhteensä	618 210	983 296
- josta konserninsisäiset taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Käyttämättömät luottojärjestelyt	110 920	661 501

Vuokrasitoumukset eivät kuulu taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin.

E41 Vuokravastuut

	2016	2015
Alle 1 vuosi	7 395	7 730
1-5 vuotta	7 808	12 961
Yli 5 vuotta	201	319
Yhteensä	15 404	21 010

Vuokrasopimukset koskevat pääasiassa toimitiloja (lähinnä pankkikonttoreita) ja vuokrataso on yleensä sidottu elinkustannusindeksiin. Olennaisuusperiaatteen mukaisesti vain merkitykselliset vuokrasopimukset on huomioitu.

E42 Hallinnoitavat asiakasvarat

Emoyhtiö, Aktia Pankki Oyj, tarjoaa yksityishenkilöille ja instituutioille täyden valtakirjan omaisuudenhoitoa. Asiakasvaroja ei välitetä luottolina toisille asiakkaille.

Hallinnoitavat asiakasvarat

Asiakaspääomatileillä olevat varat	4 107	253
Täydellä valtakirjalla hallinnoitavat varat	183 651	86 937
Sijoitusneuvonnan puitteissa erillisin sopimuksin hallinnoitavat varat	2 091 688	1 814 676
Yhteensä	2 279 446	1 901 867

	2016	2015
PS -säästäminen		
Laki sidotusta pitkäaikaisäästämisestä astui voimaan 1.1.2010. Aktia Pankki Oyj on palveluntuottajana tarjonnut tätä säästämisen muotoa henkilöasiakkailleen 1.4.2010 alkaen. Eläkesäästäminen käsittää pankkitilin, rahastosijoitukset, joukkovelkakirjalainat ja osakkeet.		
Asiakkaiden PS -säästäminen		
PS Säästötili	78	49
PS Talletus	76	66
Yhteensä	154	114
Asiakkaiden PS -sijoitukset		
Sijoitukset rahastoihin	5 473	4 513
Osakeomistus	193	168
Yhteensä	5 665	4 681
E43 Emoyhtiön vakavaraisuus	2016	2015
Laskelma emoyhtiön omista varoista		
Varat yhteensä	8 125 153	8 001 991
josta aineettomat hyödykkeet	54 350	41 389
Velat yhteensä	7 786 648	7 637 469
josta velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	243 596	235 049
Osakepääoma	163 000	163 000
Käyvän arvon rahasto	15 745	24 048
Sidottu oma pääoma	178 745	187 048
Vapaan oman pääoman rahasto ja muut rahastot	108 316	115 113
Voittovarot	26 034	34 929
Tilikauden tulos	25 410	27 432
Vapaa oma pääoma	159 760	177 474
Oma pääoma	338 505	364 523
Velat ja oma pääoma yhteensä	8 125 153	8 001 991
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	618 210	983 296
Oma pääoma Aktia Pankki Oyj:ssä	338 505	364 523
Osinkovaraus	-	-42 515
Tilikauden voitto jolle ei haettu Fivan lupaa	-25 410	-
Aineettomat hyödykkeet	-54 350	-46 208
Debentuurit	136 148	128 365
Muut odotetut tappiot IRB:n mukaan	-20 676	-18 174
Vähennys finanssialan merkittävistä omistussuosuksista	-6 140	-5 766
Muut	162 440	146 626
Omat varat yhteensä (CET1 + AT1 + T2)	530 516	526 851
Emoyhtiön vakavaraisuus		
Ydinpääoma ennen oikaisuja	478 476	470 243
Ydinpääomaan tehtävät oikaisut	-84 107	-71 757
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	394 368	398 485
Ensisijainen lisäpääoma (AT1) ennen oikaisuja	-	-
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät oikaisut	-	-
Ensisijainen lisäpääoma (AT1) yhteensä	-	-
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1) yhteensä	394 368	398 485

Toissijainen pääoma (T2) ennen oikaisuja	2016	2015
Toissijaiseen pääomaan tehtävät oikaisut	136 148	128 365
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	136 148	128 365
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	530 516	526 851
Riskipainotetut erät yhteensä	2 445 680	2 142 045
josta luottoriskin osuus, standardimenetelmä	754 761	697 710
josta luottoriskin osuus, sisäinen menetelmä	1 387 445	1 139 976
josta operatiivisen riskin osuus	303 475	304 359
Ydinpääoman suhde	16,1 %	18,6 %
Ensisijaisen pääoman suhde	16,1 %	18,6 %
Omien varojen suhde	21,7 %	24,6 %

Vakavaraisuuslaskennassa hyödynnetään vastuun riskipainon määrittämiseksi Moody's Investors Service luottoluokituslaitoksen luokituksia.

Operatiivisten riskien riskipainotettu määrä	2014	2015	2016	2016	2015
Bruttotuotot	156 069	162 278	167 212		
- 3 vuoden keskiarvo			161 853		
Operatiivisen riskin pääomavaade				24 278	24 349
Riskipainotettu määrä				303 475	304 359

Operatiivisen riskin pääomavaade on 15 % kolmen vuoden bruttotuottojen keskiarvosta.

Operatiivisen riskin riskipainotettu määrä on laskettu jakamalla pääomavaade 8 %:lla.

E44 Omistukset muissa yrityksissä

Tytäryritykset	2016		2015	
	Osuus osakkeista	Kirjanpito-arvo	Osuus osakkeista	Kirjanpito-arvo
Rahoitustoiminta				
Aktia Hypoteekkipankki Oyj, Helsinki	100 %	125 212	51 %	61 895
Aktia Yritysrahoitus Oy, Helsinki	100 %	8 503	100 %	8 503
Aktia Rahoitus Oy, Helsinki	100 %	4 811	-	-
Sijoitusrahastotoiminta				
Aktia Rahastoyhtiö Oy, Helsinki	100 %	2 507	100 %	2 507
Sijoituspalveluyritykset				
Aktia Varainhoito Oy, Helsinki	76 %	2 206	76 %	2 206
Kiinteistövälitystominta				
Aktia Kiinteistövälitys Oy, Turku	100 %	2 792	100 %	2 792
Vakuutustoiminta				
Aktia Henkivakuutus Oy, Turku	100 %	46 191	100 %	46 191
Keskinäinen Kiinteistö Oy Pakkalantie 21, Turku	100 %	8 203	100 %	8 203
Keskinäinen Kiinteistö Oy Pakkalantie 19, Turku	100 %	6 803	100 %	6 803
Keskinäinen Kiinteistö Oy Tikkurilantie 141, Turku	100 %	13 000	100 %	13 000
Kiinteistö Oy Kantaatti, Turku	100 %	9 588	100 %	9 588
Kiinteistö Oy Keinusaaren Toimistotalo 1, Helsinki	50 %	9 450	50 %	9 495
Kiinteistö Oy Skanssinkatu, Turku	50 %	2 297	-	-
Kiinteistö Oy Lempäälän Rajamäentie, Helsinki	50 %	2 095	-	-
Keskinäinen Kiinteistö Oy Sähkötie 14-16, Turku	33 %	1 017	33 %	1 017
Kiinteistö Oy Lahden BW Tower, Helsinki	33 %	3 712	33 %	3 712
Yhteensä		248 387		175 913

Osakkuusyhtiöt	2016		2015	
	Osuus osakkeista	Kirjanpito-arvo	Osuus osakkeista	Kirjanpito-arvo
Tietojenkäsittely Oy Samlink Ab, Helsinki	23 %	0	23 %	0
Yhteensä		0		0

Aktia Pankki Oy myi 3.3.2015 vielä 24 prosenttia Folksam Vahinkovakuutus Oy:n omistuksestaan. Jäljellä oleva omistus (10 prosenttia) kirjataan osakkeiksi ja osuuksiksi.

Muilta konserniyhtiöiltä saadut rahoitustuotot sekä niille suoritettut rahoituskulut	2016	2015
Korkotuotot	523	1 385
Osingot	9 079	9 409
Korkokulut	-229	-2 961
Rahoitustuotot, netto	9 372	7 833
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä ja velat näille		
Saamiset luottolaitoksilta	2 000	20 814
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	40 080	28 313
Saamistodistukset	-	88 874
Muut varat	890	2 155
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	5 791	4 243
Saamiset yhteensä	48 761	144 398
Velat luottolaitoksille	20 894	52 838
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	39 191	56 279
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 555	3 571
Muut velat	-	10 450
Siirtovelat ja saadut ennakot	2 155	80
Velat yhteensä	65 796	123 218

E45 Osakkeiden omistus

	Omistus 31.12.2016			Omistus 31.12.2015				
	A-osakkeita	R-osakkeita	Osakkeiden lukumäärä	Osuus osakkeista, %	Äänien lukumäärä	Osuus äänistä, %	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %
20 suurinta osakkeenomistajaa:								
Stiftelsen Tre Smeder sr	1 212 079	4 706 804	5 918 883	8,9	95 348 159	21,5	8,9	21,0
Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	3 627 469	2 154 397	5 781 866	8,7	46 715 409	10,5	8,7	10,5
Svenska litteratursällskapet i Finland rf	4 864 205	789 229	5 653 434	8,5	20 648 785	4,7	8,5	4,7
Sampo (Mandatum Life, Sampo Oyj)	4 070 687	-	4 070 687	6,1	4 070 687	0,9	6,1	0,9
Oy Hammarén & Co Ab	1 905 000	945 994	2 850 994	4,3	20 824 880	4,7	4,3	4,7
Åbo Akademin säätiö sr	1 595 640	751 000	2 346 640	3,5	16 615 640	3,7	3,5	3,7
Aktiasäätiö Porvoo sr	1 312 297	656 348	1 968 645	3,0	14 439 257	3,3	3,0	3,3
Elinorlaitos Hereditas	-	1 646 106	1 646 106	2,5	32 922 120	7,4	2,5	7,4
Vaasan Aktiasäätiö sr	978 525	547 262	1 525 787	2,3	11 923 765	2,7	2,3	2,7
Kirkkonummen Säästöpankkisäätiö sr	844 206	458 350	1 302 556	2,0	10 011 206	2,3	2,0	2,3
Aktiasittelsen i Esbo-Grankulla sr	-	1 238 708	1 238 708	1,9	24 774 160	5,6	1,9	6,0
Aktiasäätiö Vantaa sr	-	1 222 000	1 222 000	1,8	24 440 000	5,5	1,9	5,5
Karjaa-Pohjan Säästöpankkisäätiö sr	787 350	393 675	1 181 025	1,8	8 660 850	2,0	1,8	2,0
Föreningen Konstsamfundet i.f.	1 176 173	-	1 176 173	1,8	1 176 173	0,3	1,8	0,3
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	1 175 000	-	1 175 000	1,8	1 175 000	0,3	1,8	0,3
Inkoon Säästöpankkisäätiö sr	412 669	349 552	762 221	1,1	7 403 709	1,7	1,1	1,7
Säästöpankkisäätiö Sipoo sr	464 254	234 201	698 455	1,1	5 148 274	1,2	1,1	1,2
Nordea (Nordea Funds Oy, Nordea Henkivakuutus Suomi Oy, Nordea Fennia Fund)	628 537	-	628 537	0,9	628 537	0,1	2,2	0,3
Vöyrin Säästöpankki	615 460	10 500	625 960	0,9	825 460	0,2	0,9	0,2
Aktiasittelsen i Malax sr	361 138	177 600	538 738	0,8	3 913 138	0,9	0,8	0,9
20 suurinta omistajaa	26 030 689	16 281 726	42 312 415	63,5	351 665 209	79,2	64,9	79,4
Muut	20 676 034	3 590 362	24 266 396	36,5	92 483 274	20,8	35,1	20,6
Yhteensä	46 706 723	19 872 088	66 578 811	100,0	444 148 483	100,0	100,0	100,0

Osakkeenomistajat sektoreittain 2016:	Omistajien lukumäärä	%	Osakkeiden lukumäärä	%	Äänien lukumäärä	%
Yritykset	3 039	7,3	8 320 011	12,5	68 784 034	15,5
Rahoitus- ja vakuutusyritykset	50	0,1	7 731 689	11,6	19 395 051	4,4
Julkisyhteisöt	28	0,1	7 053 876	10,6	47 987 419	10,8
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	685	1,6	32 910 305	49,4	294 688 752	66,3
Kotitaloudet	37 836	90,5	7 875 593	11,8	12 468 957	2,8
Ulkomaiset omistajat	153	0,4	35 648	0,1	56 269	0,0
Yhteensä	41 791	100,0	63 927 122	96,0	443 380 482	99,8
joista hallintarekisteröity	8		1 883 688	2,8		
Tunnistamattomat osakkeenomistajat			768 001	1,2	768 001	0,2
Sektoreittain yhteensä	41 791	100,0	66 578 811	100,0	444 148 483	100,0

Osakkeenomistajat sektoreittain 2015:	Omistajien lukumäärä	%	Osakkeiden lukumäärä	%	Äänien lukumäärä	%
Yritykset	3 152	7,5	8 554 025	12,8	69 267 138	15,6
Rahoitus- ja vakuutusyritykset	58	0,1	8 349 625	12,5	19 248 913	4,3
Julkisyhteisöt	31	0,1	7 118 202	10,7	48 051 745	10,8
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	688	1,6	32 991 154	49,6	294 680 453	66,3
Kotitaloudet	38 107	90,3	7 261 928	10,9	11 999 445	2,7
Ulkomaiset omistajat	158	0,4	119 700	0,2	130 674	0,0
Yhteensä	42 194	100,0	64 394 634	96,7	443 378 368	99,8
joista hallintarekisteröity	6		1 414 062	2,1		
Tunnistamattomat osakkeenomistajat			770 115	1,2	770 115	0,2
Sektoreittain yhteensä	42 194	100,0	66 578 811	100,0	444 148 483	100,0

Osakkeenomistajien rakenne 2016:	Omistajien lukumäärä	%	Osakkeiden lukumäärä	%	Äänien lukumäärä	%
Osakkeiden lukumäärä						
1-100	28 623	68,5	1 134 637	1,7	1 267 200	0,3
101-1 000	11 427	27,3	3 480 536	5,2	4 696 631	1,1
1 001 - 10 000	1 578	3,8	4 044 863	6,1	6 753 921	1,5
10 001 - 100 000	97	0,2	2 473 869	3,7	6 124 415	1,4
100 000 -	66	0,2	54 676 905	82,1	424 538 315	95,6
Yhteensä	41 791	100,0	65 810 810	98,8	443 380 482	99,8
joista hallintarekisteröity	8					
Tunnistamattomat osakkeenomistajat			768 001	1,2	768 001	0,2
Sektoreittain yhteensä	41 791	100,0	66 578 811	100,0	444 148 483	100,0

Osakkeenomistajien rakenne 2015:	Omistajien lukumäärä	%	Osakkeiden lukumäärä	%	Äänien lukumäärä	%
Osakkeiden lukumäärä						
1-100	29 695	70,4	1 165 460	1,8	1 278 263	0,3
101-1 000	10 850	25,7	3 208 725	4,8	4 402 856	1,0
1 001 - 10 000	1 479	3,5	3 749 954	5,6	6 546 203	1,5
10 001 - 100 000	103	0,2	3 014 451	4,5	6 875 764	1,5
100 000 -	67	0,2	54 670 106	82,1	424 275 282	95,5
Yhteensä	42 194	100,0	65 808 696	98,8	443 378 368	99,8
joista hallintarekisteröity	6					
Tunnistamattomat osakkeenomistajat			770 115	1,2	770 115	0,2
Sektoreittain yhteensä	42 194	100,0	66 578 811	100,0	444 148 483	100,0

E46 Lähipiiri

Lähipiiri käsittää määrävssä asemassa olevat osakkeenomistajat ja johtavassa asemassa olevat avainhenkilöt ja näiden perheenjäsenet sekä yritykset, joissa johtavassa asemassa olevalla avainhenkilöllä on määräysvalta. Aktia-konsernin avainhenkilöitä ovat Aktia Pankki Oyj:n hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, toimitusjohtajan varamies sekä muut konserninjohton jäsenet.

Korvaukset konserninjohdolle	2016			2015		
	Palkka ja palkkiot	Lakisääteiset eläkekulut	Vapaaehtoiset lisäeläkekustannukset	Palkka ja palkkiot	Lakisääteiset eläkekulut	Vapaaehtoiset lisäeläkekustannukset
Jussi Laitinen, toimitusjohtaja	910	63	232	837	64	160
Taru Narvanmaa, toimitusjohtajan sijainen	619	50	126	593	50	101
Konsernin johtoryhmä poislukien toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja 1)	1 771	238	180	1 490	209	128
Yhteensä	3 300	350	538	2 920	323	389
Korvaukset hallitukselle ja hallintoneuvostolle						
Hallituksen jäsenet 2)						
Dag Wallgren, puheenjohtaja	82	15	-	82	14	-
Nina Wilkman, varapuheenjohtaja	52	9	-	49	9	-
Christina Dahlblom	20	3	-	-	-	-
Stefan Damlin	38	7	-	-	-	-
Sten Eklundh	47	8	-	46	8	-
Hans Frantz	-	-	-	38	7	-
Kjell Hedman	40	8	-	39	7	-
Catharina von Stackelberg-Hammarén	35	6	-	34	6	-
Lasse Svens	41	7	-	-	-	-
Arja Talma	38	7	-	36	6	-
Yhteensä	393	70	-	324	56	-
Hallintoneuvoston jäsenet 3)						
Håkan Mattlin, puheenjohtaja	31	6	-	29	5	-
Christina Gestrin, varapuheenjohtaja	14	2	-	15	3	-
Patric Lerche, varapuheenjohtaja	15	3	-	15	3	-
Clas Nyberg, varapuheenjohtaja	15	3	-	14	2	-
Jorma J. Pitkämäki, varapuheenjohtaja (edesmennyt 2016)	6	1	-	14	2	-
Jan-Erik Stenman, varapuheenjohtaja	14	2	-	15	3	-
Henrik Sundbäck, varapuheenjohtaja	-	-	-	1	0	-
Bo-Gustav Wilson, varapuheenjohtaja	1	0	-	15	3	-
Muut jäsenet	134	24	-	132	23	-
Yhteensä	228	40	-	249	43	-
Korvaukset konserninjohdolle, hallitukselle ja hallintoneuvostolle yhteensä	3 922	461	538	3 494	423	389

1) Konserninjohton muut jäsenet ovat johtaja Mia Bengts, johtaja ja CCO Juha Hammarén, varatoimitusjohtaja Carl Pettersson, johtaja Anssi Rantala, johtaja ja CFO Fredrik Westerholm ja johtaja Magnus Weurlander.

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on työnantajan puolelta 18 kuukautta. Muiden johtoryhmän jäsenten irtisanomisaika vaihtelee 12 ja 15 kuukauden välillä. Konserninjohton jäsenien eläkeikä on 62-63 vuotta.

2) Hallituksen vuosipalkkiosta 40 (35) prosenttia maksettiin Aktian A-osakkeina, jotka hankittiin markkinahintaan suoraan pörssistä hallituksen jäsenten lukuun.

3) Aktia Pankki Oyj:n varsinaisen yhtiökokouksen 2016 päätöksen mukaisesti hallintoneuvoston jäsenet ostivat Aktian A-osakkeita 35 (30) prosentilla vuosipalkkiostaan suoraan pörssistä markkinahintaan.

Osakeomistus

Vuoden 2016 lopussa konsernin avainhenkilöillä on yhteensä 306 743 (237 480) Aktia Pankki Oyj:n A-sarjan osaketta ja 8 552 (8 253) Aktia Pankki Oyj:n R-sarjan osaketta. Tämä vastaa 0,5 (0,6) % osakkeiden yhteismäärästä ja 0,1 (0,1) % äänistä.

Lähipiiritahtumat tytäryhtiöiden kanssa

	2016	2015
Luotot ja takaukset	42 080	49 499
Talletukset	60 092	67 358
Saamiset	6 681	11 622
Velat	2 155	33 466

Tuotot ja kulut muusta toiminnasta

	2016	2015
Konserniavustus Aktia Kiinteistöväilytys Oy:lle konsernin kokonaan omistamilta tytäryrityksiltä	-	200
Yhteensä	-	200

Hallituksen ja toimitusjohtajan vuoden 2016 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Konsernin emoyhtiö on Aktia Pankki Oyj, jonka kotipaikka on Helsinki. Kopio toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä on saatavilla Aktia Pankki Oyj:ssä, Mannerheimintie 14 A, 00100 Helsinki, tai Aktian verkkosivuilla osoitteessa www.aktia.com.

Osinkona maksetaan 0,60 euroa osakkeelta, yhteensä 39 832 490,40 euroa oman omistuksen osinko pois lukien. Osinko maksetaan voittovaroista. Osin-
gonjaon jälkeen emoyhtiön jakokelpoiset varat ovat 11 611 103,58 euroa.

Emoyhtiön jakokelpoiset voittovarat, mukaan lukien tilikauden voitto, ovat 51 443 593,98 euroa ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 108 316 407,98 euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että varat käytetään seuraavasti:

Helsingissä 27.2.2017
Aktia Pankki Oyj:n hallitus

Dag Wallgren
puheenjohtaja

Lasse Svens
varapuheenjohtaja

Sten Eklundh

Christina Dahlblom

Stefan Damlin

Kjell Hedman

Catharina
von Stackelberg-Hammarén

Arja Talma

Jussi Laitinen
toimitusjohtaja

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 27.2.2017

KPMG Oy Ab

Jari Härmälä
KHT

Tilintarkastuskertomus

Aktia Pankki Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Aktia Pankki Oyj:n (y-tunnus 2181702-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiämme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olenaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olenaisuus. Olenaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätöksen kokonaisuutena. Olenaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

Lainojen ja muiden saamisten arvostus (laskentaperiaatteet ja liitetiedot K2, K21, M14, M18)

- Lainojen ja muiden saamisten määrä on 5 761 miljoonaa euroa. Ne vastaavat noin 60 % konsernin taseen loppusummasta. Tasearvon merkittävydestä johtuen lainat ja muut saamiset ovat tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.
- Lainojen ja muiden saamisten arvostukseen sisältyy johdon harkintaa liittyen arvonalentumisten määrään ja kirjausten ajankohtaan.
- Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumisia kirjataan saamiskohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti.
- Olemme arvioineet lainojen ja muiden saamisten hyväksyntään, kirjaamiseen ja valvontaan liittyviä kontrolleja sekä arvioineet riskienarviointiin ja arvonalennusten määrittämiseen liittyviä periaatteita.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällynyt edellä mainittujen kontrollien testausta sekä tilikauden merkittävimpien arvonalennusten läpikäynti.
- Olemme tutustuneet konsernin kvartaaliriskiraportointiin sekä arvioineet sen toimivuutta konsernin riskiarvioinnissa.
- Olemme arvioineet saamisryhmäkohtaisten arvonalennusten oikeellisuutta arvioimalla käytössä olevaa saamisryhmäkohtaista arvonalentumismallia.

Sijoitusomaisuus (laskentaperiaatteet ja liitetiedot K2, K8, K16, K18, K19, K38, K39, K40, M5, M6, M20, M36, M37)

- Sijoitusomaisuus (pois lukien johdannaiset) on merkittävä erä konsernin tilinpäätöksessä. Sijoitusomaisuuden (pois lukien johdannaiset) määrä on 2 286 miljoonaa euroa ja se muodostaa noin 24 % taseen loppusummasta.
- Sijoitusomaisuuteen sisältyy sijoituksia, joiden arvostus vaatii johdolta merkittävää harkintaa.
- Käyvän arvon määrittämiseen voi sisältyä epävarmuustekijöitä niiden instrumenttien kohdalla, joiden käypää arvoa ei saada julkisesta markkinanoteerauksesta.
- Olemme arvioineet konsernin käyttämiä arvostusmenetelmiä, joita on käytetty sijoitusomaisuuden arvostamiseen.
- Sijoitusomaisuuden tarkastustoimenpiteet on keskitetty riskienhallinta- ja arvostusprosessiin testaamalla prosessin kontrolleja ja arvostusmalleja sekä arvioimalla malleihin sisältyviä oletuksia.
- Tarkastuksessa olemme kiinnittäneet erityistä huomiota rahoitusvaroista ja -veloista tilinpäätöksessä esitettävään informaatioon.

Vakuutusvelka (laskentaperiaatteet ja liitetiedot K2, K7, K34)

- Vakuutusvelan määrä on 1 162 miljoonaa euroa ja on näin ollen merkittävä erä konsernin taseessa.
- Vakuutusvelan määrittämisessä käytetään johdon oletuksia ja laskentamenetelmiä. Tärkeimmät oletukset liittyvät kuolevuuteen ja sairastumiseen.
- Olemme arvioineet ja testanneet vakuutusvelan laskentaan liittyviä prosessikontrolleja.
- Tilintarkastuksen yhteydessä aktuaariasiiantuntijamme on arvioinut ja validoinut vakuutusvelan laskennan oletuksia ja laskentamenetelmiä.
- Olemme muodostaneet käsityksen vakuutusvelan laskennassa käytettävistä tiedoista ja oletamista sekä arvioineet niiden käytettävyyttä toimialatiedon ja saatavilla olevien markkinakäytäntöjen avulla.

IT-järjestelmät

- Pankin keskeiset prosessit ja toiminnot ovat toimivasta teknologiasta riippuvaisia. IT-järjestelmien toimivuus on ratkaisevaa pankki- ja vakuutustoiminnan, sen jatkuvuuden ja taloudellisen raportoinnin kannalta.
- Merkittävimmät riskit liittyvät tiedon eheyteen, luottamuksellisuuteen sekä palveluiden häiriöttömyyteen.
- Olemme muodostaneet käsityksen taloudellisen raportoinnin IT-prosesseista.
- Tämän lisäksi olemme testanneet tietojärjestelmäkontrolleja sisältäen muun muassa käyttövaltuudet, muutos- ja jatkuvuushallinnan.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnitellamme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän muun informaation kuin tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastuskertomuksen. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastuksessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme toimintakertomukseen sisältyvään informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä, 27. helmikuuta 2017
KPMG OY AB

Jari Härmälä
KHT

Hallintoneuvoston esitys yhtiökokoukselle

Hyväksytty hallintoneuvoston kokouksessa 8.3.2017.

Hallintoneuvosto on tutustunut vuoden 2016 tilinpäätökseen, konsernitilinpäätökseen, toimintakertomukseen ja tilintarkastuskertomukseen ja puoltaa tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamista Aktia Pankki Oyj:n yhtiökokouksessa.

Aktia Pankki Oyj:n hallintoneuvoston jäsenet

Håkan Mattlin puheenjohtaja	Christina Gestrin varapuheenjohtaja	Patrik Lerche varapuheenjohtaja
Clas Nyberg varapuheenjohtaja	Jan-Erik Stenman varapuheenjohtaja	Harriet Ahlnäs
Mikael Aspelin	Ralf Asplund	Johan Aura
Anna Bertills	Agneta Eriksson	Håkan Fagerström
Annika Grannas	Peter Karlgren	Yvonne Malin-Hult
Annika Pråhl	Marcus Rantala	Henrik Rehnberg
Gunvor Sarelin-Sjöblom	Peter Simberg	Bengt Sohlberg
Solveig Söderback	Sture Söderholm	Lars Wallin
Mikael Westerback	Kim Wikström	Ann-Marie Åberg

Aktia Pankki Oyj:n hallinnointiraportti

Aktia Pankki Oyj:n (Aktia) hallitus on hyväksynyt tämän selvityksen 27.2.2017. Selvitys on laadittu erillisenä hallituksen toimintakertomuksen yhteydessä, ja Aktian hallituksen tarkastusvaliokunta on käsitellyt tämän selvityksen.

Tämä selvitys hallinnointi- ja ohjausjärjestelmistä on laadittu Hallinnointikoodi 2015:ta mukaisesti. Tämä selvitys ja muut hallinnointikoodissa vaaditut tiedot, yhtiön tilinpäätös, hallituksen toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus vuodelta 2016 ovat saatavilla yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.aktia.com.

Hallinnointitapaan liittyvät suositukset

Aktia noudattaa voimassa olevan lainsäädännön ja yhtiöjärjestyksen lisäksi Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n hyväksymää Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia, joka tuli voimaan 1.1.2016 (Hallinnointikoodi 2015). Koodi on julkisesti saatavilla Arvopaperimarkkinayhdistyksen verkkosivulla osoitteessa www.cgfinland.fi. Aktia on Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n kannatusjäsen.

Aktia noudattaa Hallinnointikoodi 2015:n suosituksia lukuun ottamatta suositusta 5 (Hallituksen jäsenten valinta) ja suosituksia 18a (Nimitysvaliokunta) ja 22 (Palkitsemista koskeva päätöksentekojärjestys).

Poikkeamat suosituksista ja perustelut

Aktian yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston, poikkeama Hallinnointikoodin 2015:n suosituksista 5 ja 22. Hallintoneuvoston tehtävänä on muun muassa valita Aktian hallitus, päättää hallituksen jäsenten palkkioista sekä päättää asioista, jotka koskevat toiminnan merkittävää supistamista tai laajentamista. Aktian osakkeenomistajat ovat vahvistaneet esitetyn päätöksentekojärjestyksen voimassa olevassa yhtiöjärjestyksessä. Hallintorakenteen yksinkertaistaminen on työn alla vuonna 2017 lakkauttamalla hallintoneuvosto.

Aktian hallitus ei ole valinnut keskuudestaan nimitysvaliokuntaa, poikkeama Hallinnointikoodi 2015:n suosituksesta 18a. Syy poikkeamaan on se, että hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet ja hallintoneuvoston puheenjohtajisto vastaa hallituksen kokoonpanoon, nimitykseen ja palkkaukseen liittyvien asioiden valmistelusta. Poikkeamisista on päätetty Aktian yhtiöjärjestyksessä.

Aktia Pankki Oyj:n hallinnointirakenne

Hallituksen kokoonpano ja tehtävät

Yhtiöjärjestyksen mukaan Aktian hallitukseen kuuluu vähintään 5 ja enintään 12 varsinaista jäsentä, joiden toimikausi on yksi kalenterivuosi. Henkilöä, joka on täyttänyt 67 vuotta ennen toimikauden alkua, ei voida valita Aktian hallituksen jäseneksi. Hallintoneuvosto nimittää hallituksen kalenterivuodeksi kerrallaan. Hallintoneuvosto nimittää myös hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallituksen jäseniä ei nimitetä erityisessä nimitysjärjestyksessä.

Aktian hallitus vuonna 2016:

Nimi:	Syntymävuosi:	Arvo ja päätoimi:
Dag Wallgren, puheenjohtaja	1961	kauppatieteiden maisteri, toimitusjohtaja, Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.
Nina Wilkman, varapuheenjohtaja	1958	oikeustieteen kandidaatti, varatuomari, väitöskirjan valmistelu
Christina Dahlblom (1.4.2016 alkaen)	1978	kauppatieteiden tohtori, toimitusjohtaja, Milton Sparks Oy
Stefan Damlin	1968	kauppatieteiden maisteri, toimitusjohtaja, Wärtsilä Finland Oy
Sten Eklundh	1960	kauppatieteiden maisteri
Kjell Hedman	1951	liiketaloustieteilijä
Catharina von Stackelberg-Hammarén	1970	kauppatieteiden maisteri, toimitusjohtaja, Marketing Clinic Oy
Lasse Svens	1962	kauppatieteiden maisteri, toimitusjohtaja, Åbo Akademin säätiö
Arja Talma	1962	kauppatieteiden maisteri, eMBA

Hallituksen jäsenten riippumattomuus ja monimuotoisuus

Hallituksen jäsenistä kukaan ei ollut eikä ole yhtiön palveluksessa. Hallituksen arvion mukaan kaikki Aktian hallituksen jäsenet vuonna 2016 olivat Hallinnointikoodi 2015:n tarkoittamalla tavalla riippumattomia suhteessaan Aktiaan. Hallituksen arvion mukaan kaikki hallituksen jäsenet Lasse Svensiä lukuun ottamatta olivat ja ovat lisäksi riippumattomia yhtiön merkittäviä osakkeenomistajista (vähintään 10 %:n omistus osakkeiden tai äänen kokonaismäärästä). Lasse Svens on Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritaksen hallituksen jäsen.

Hallitus on hyväksynyt monimuotoisuuden periaatteet 8.12.2016, joiden tavoitteena on varmistaa, että hallituksella kokonaisuutena on riittävä osaaminen ja monimuotoisuus, jotta Aktiassa varmistetaan terve hallituskulttuuri, omistaja-arvon ylläpitäminen toiminnan tehokkaan valvonnan myötä ja omistaja-arvon nostaminen näkemyksen ja strategisen ajattelun kautta. Periaatteet ovat saatavilla yhtiön verkkosivuilla www.aktia.com/fi/johto-ja-hallinto.

Hallituksen kokoonpanossa on huomioitu monimuotoisuutta koskevat periaatteet. Naisten osuus hallituksen jäsenistä oli 44 prosenttia vuonna 2016.

Hallituksen tehtävät

Hallitus edustaa Aktiaa ja vastaa yhtiön johtamisesta lain, yhtiöjärjestyksen ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden mukaisesti. Hallituksen yksittäistapauksissa jäsenilleen antamia tehtäviä lukuun ottamatta hallituksen jäsenillä ei ole henkilökohtaisia yhtiön hallintoon liittyviä tehtäviä.

Hallituksen kokoukset

Hallitus on laatinut toimintaansa varten kirjallisen työjärjestyksen. Hallituksen kokoukset pidetään pääasiallisesti Aktian pääkonttorilla Helsingissä. Hallitus voi tarvittaessa pitää myös puhelin/ sähköpostikokouksia ja tehdä päätöksiä kokoontumatta. Hallituksen työjärjestyksen mukaan hallitus kokoontuu tarpeen mukaan säännöllisesti kerran kuukaudessa. Yhdessä pidemmässä kokouksessa vuosittain käsitellään pääasiallisesti konsernin strategiaa.

Hallitus on päätöstävaltainen, kun yli puolet sen jäsenistä, mukaan lukien puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, on läsnä. Hallituksen jäsen ei saa kuulua hallintoneuvostoon.

Hallituksen työjärjestyksessä on yksityiskohtaisempi määrittely hallituksen yleisistä tehtävistä, kokousrutiineista, kokouspöytäkirjoista, varsinaisista kokousasioista, hallituksen kokouksissa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja esittelystä sekä raportointirutiineista.

Vuonna 2016 hallitus piti 12 kokousta. Lisäksi hallitus teki 7 kertaa erillispäätöksen hallitukselle kuuluvassa asiassa.

Hallituksen jäsenten läsnäolo kokouksissa vuonna 2016:

Wallgren Dag, puheenjohtaja	12/12
Dahlblom Christina	8/12 (1.4.2016 lähtien)
Damlin Stefan	12/12
Eklundh Sten	12/12
Hedman Kjell	11/12
von Stackelberg-Hammarén Catharina	12/12
Svens Lasse	12/12
Talma Arja	12/12
Wilkman Nina, varapuheenjohtaja	12/12

Hallituksen valiokuntien kokoonpano ja tehtävät

Hallitus on nimittänyt keskuudestaan kolme valiokuntaa, joiden tehtävänä on päättää määräytyistä asioista sekä valmistella asioita hallituksen käsitteilyyn. Valiokuntien työjärjestys on osa hallituksen työjärjestystä. Sen mukaan valiokunnissa tulee olla vähintään kaksi enintään neljä jäsentä. Lisäksi työjärjestys määrittelee mitä asioita valiokunnat valmistelevat ja mistä asioista voivat tehdä päätöksiä.

Riskivaliokunta voi sille annetuissa puitteissa tehdä itsenäisiä päätöksiä riskinottoon ja riskinhallintaan liittyvissä asioissa. Valiokunta vahvistaa lisäksi riskejä koskevat mittaus-, limiitti- ja raportointirakenteet, hallinnoi pääomanhallintaprosessia ja vahvistaa taloudellisen pääoman laskentamenetelmät sekä käsittelee riskejä koskevaa raportointia ja valmistele hallituksen päätettäväksi menevät riskejä koskevat asiat. Vuonna 2016 valiokunta piti 12 kokousta.

Riskivaliokunnan jäsenet ja näiden läsnäolo kokouksissa vuonna 2016:

Eklundh Sten, puheenjohtaja	12/12
Hedman Kjell	11/12
Svens Lasse	11/12
Wallgren Dag	12/12

Tarkastusvaliokunta valmistele hallituksen päätökset koskien tilinpäätösten ja osavuosikatsausten ennakkotietoja. Valiokunta päättää sisäisen tarkastuksen periaatteista, vahvistaa konsernin sisäisen tarkastussuunnitelman ja päättää compliance -toiminnon vuosisuunnitelmasta, rutiineista ja menettelytavoista. Valiokunta tutustuu ulkoisen tilintarkastajan, sisäisen tarkastuksen sekä compliance -toiminnon raportteihin ja arvioi muun sisäisen raportoinnin riittävyttä. Tarkastusvaliokunta arvioi tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja erityisesti liitännäispalvelujen tarjontaa. Vuonna 2016 valiokunta piti 9 kokousta.

Tarkastusvaliokunnan jäsenet ja näiden läsnäolo kokouksissa vuonna 2016:

Wilkman Nina, puheenjohtaja	9/9
Damlin Stefan	9/9
Talma Arja	9/9

Palkitsemis- ja corporate governance -valiokunta valmistele ja esittelee hallitukselle päätösehdotuksia, jotka koskevat konsernin johdon palkkauksen ja kannustejärjestelmien suuntaviivoja, toimitusjohtajan tärkeimpien yhtiön ulkopuolisten tehtävien hyväksymistä sekä konsernin hallinto- ja ohjausjärjestelmien kehittämiseen liittyviä asioita. Vuonna 2016 valiokunta piti 3 kokousta.

Palkitsemis- ja corporate governance -valiokunnan jäsenet ja näiden läsnäolo kokouksissa vuonna 2016:

Wallgren Dag, puheenjohtaja	3/3
von Stackelberg-Hammarén Catharina	3/3
Dahlblom Christina	3/3

Hallituksen jäsenten osakeomistukset

Hallituksen jäsenten osakeomistukset 31.12.2016:

Nimi	A-osake	R-osake
Dag Wallgren	9 124	525
Nina Wilkman	4 000	100
Christina Dahlbom	877	
Stefan Damlin	1 189	
Sten Eklundh	13 328	
Kjell Hedman	4 534	
Catharina von Stackelberg-Hammarén	3 609	
Lasse Svens	1 169	
Arja Talma	2 676	

Tietoa hallituksen jäsenten palkkioista on tilinpäätöksen liitetiedoissa K44 ja K46.

Hallintoneuvoston kokoonpano ja toiminta 2016

Aktian varsinainen yhtiökokous nimittää hallintoneuvoston vähintään 7 ja korkeintaan 36 jäsentä 3 vuoden toimikaudeksi kerrallaan. Henkilöä, joka on täyttänyt 67 vuotta ennen toimikauden alkua, ei voida valita hallintoneuvoston jäseneksi. Kaikki hallintoneuvoston jäsenet ovat Suomen kansalaisia.

Hallintoneuvoston jäseniä ja heille maksettavia palkkioita koskevat päätösehdotukset Aktia Pankin varsinaisille yhtiökokouksille valmistelee nimitysvaliokunta, joka koostuu kolmen suurimman osakkeenomistajan edustajista sekä asiantuntijajäsenenä toimivasta hallintoneuvoston puheenjohtajasta.

Nimi:	Syntymävuosi:	Arvo ja päätoimi:
Håkan Mattlin, puheenjohtaja	1948	valtiotieteen lisensiaatti, kanslianeuvos
Christina Gestrin, varapuheenjohtaja	1967	maa- ja metsätaloustieteiden maisteri
Patrik Lerche, varapuheenjohtaja	1964	kauppatieteiden maisteri, toimitusjohtaja
Clas Nyberg, varapuheenjohtaja	1953	diplomi-insinööri, maatalous- ja turismiyrittäjä
Jorma J. Pitkämäki, varapuheenjohtaja (menehtyi 19.9.2016)	1953	kauppatieteiden maisteri, ylijohdaja
Jan-Erik Stenman, varapuheenjohtaja	1953	oikeustieteen kandidaatti, toimitusjohtaja
Bo-Gustav Wilson, varapuheenjohtaja (12.4.2016 saakka)	1947	kauppatieteiden maisteri
Harriet Ahlnäs	1955	diplomi-insinööri, rehtori
Mikael Aspelin	1954	varatuomari
Ralf Asplund (12.4.2016 alkaen)	1954	yrittäjä
Johan Aura	1972	kasvatustieteen maisteri, kansliapäällikkö
Anna Bertills	1979	valtiotieteen maisteri, toimitusjohtaja
Agneta Eriksson	1956	filosofian maisteri, johtaja
Håkan Fagerström	1956	metsänhoitaja, toimitusjohtaja
Annika Grannas	1971	kauppatieteiden maisteri, asiamies
Erik Karls (12.4.2016 saakka)	1947	maanviljelijä, maatalousyrittäjä
Peter Karlgren	1969	agrologi, maatalousyrittäjä
Yvonne Malin-Hult	1959	kauppatieteiden maisteri, CFO
Stefan Mutanen (12.4.2016 saakka)	1953	valtiotieteen kandidaatti, toimitusjohtaja, sosiaalineuvos
Annika Pråhl (12.4.2016 alkaen)	1954	humanististen tieteiden kandidaatti, kulttuuriasiamies
Marcus Rantala (12.4.2016 alkaen)	1977	valtiotieteen maisteri, partneri, seniori konsultti
Henrik Rehnberg	1965	insinööri, maanviljelijä
Gunvor Sarelin-Sjöblom	1949	filosofian maisteri, kirjailija, taiteilija
Peter Simberg	1954	agrologi
Bengt Sohlberg	1950	agrologi, maatalousyrittäjä, maatalousneuvos
Solveig Söderback	1955	valtiotieteen maisteri, kansliapäällikkö
Sture Söderholm	1949	odontologian lisensiaatti
Lars Wallin	1953	ylioppilasmerkonomi, huoltopäällikkö
Mikael Westerback	1948	kamarineuvos
Maj-Britt Vääriskoski (12.4.2016 saakka)	1947	ylioppilasmerkonomi
Kim Wikström	1961	teollisuustalouden tohtori, professori
Ann-Marie Åberg	1950	fysioterapeutti

Hallintoneuvoston jäsenten riippumattomuus

Hallintoneuvoston luonteeseen kuuluu vahva yhteys Aktian omistajiin. Kaikki hallintoneuvoston jäsenet ovat riippumattomia Aktiasta. Håkan Mattlin, Mikael Westerback, Patrick Lerche ja Jan-Erik Stenman eivät ole riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallintoneuvoston tehtävät

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa Aktian hallintoa ja antaa Aktian varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntoja Aktian tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja tilintarkastuskertomuksesta. Hallintoneuvosto päättää asioista, jotka koskevat toiminnan merkittävää supistamista tai laajentamista, vahvistaa hallituksen jäsenten lukumäärän, nimittää ja vapauttaa tehtävistään hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muut hallituksen jäsenet sekä vahvistaa hallituksen jäsenten palkkiot. Hallintoneuvosto voi antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

Hallintoneuvoston kokoukset

Hallintoneuvosto on hyväksynyt toimintaansa varten kirjallisen työjärjestyksen. Työjärjestyksen mukaan hallintoneuvosto on päätösvaltainen, kun yli puolet sen jäsenistä on läsnä. Hallintoneuvoston hyväksymässä työjärjestyksessä on yksityiskohtaisempi määrittely hallintoneuvoston yleisistä tehtävistä, kokousrutiineista, kokouspöytäkirjoista, varsinaisista kokousasioista, hallintoneuvoston kokouksissa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja esittelystä sekä raportointirutiineista. Hallintoneuvostossa toimii puheenjohtajisto, jonka tärkeimpänä tehtävänä on valmistella hallituksen jäsenten valinnat. Lisäksi puheenjohtajisto seuraa hallituksen ja operatiivisen johdon toimintaa ja raportoi havainnoistaan hallintoneuvostolle.

Vuonna 2016 hallintoneuvosto kokoontui 4 kertaa, ja hallintoneuvoston jäsenten kokouksiin osallistumisprosentti oli keskimäärin 73.

Hallintoneuvoston puheenjohtajiston kokoonpano ja tehtävät

Hallintoneuvosto asettaa vuosittain ensimmäisessä varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen pidettävässä kokouksessaan puheenjohtajiston.

Puheenjohtajiston tehtävänä on valmistella asioita hallintoneuvoston käsittelyyn, käsitellä hallituksen raportteja kokonaisstrategiaa koskevista päätöksistä sekä käsitellä hallituksen jäsenille myönnettyihin luottoihin ja takaussitoumuksiin liittyviä raportteja. Puheenjohtajisto koostuu hallintoneuvoston puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajista. Vuonna 2016 puheenjohtajistoon kuuluivat Håkan Mattlin (puheenjohtaja), Christina Gestrin, Patrik Lerche, Clas Nyberg, Jorma J. Pitkämäki (menehtyi 19.9.2016), Jan-Erik Stenman, ja Bo-Gustav Wilson (12.4.2016 saakka). Vuonna 2016 puheenjohtajisto piti 4 pöytäkirjallista kokousta, ja puheenjohtajiston jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 79.

Hallintoneuvoston jäsenten osakeomistukset

Hallintoneuvoston jäsenten osakeomistukset 31.12.2016:

Nimi	A-osake	R-osake
Håkan Mattlin	4 664	525
Christina Gestrin	1 756	
Patrik Lerche	395	
Clas Nyberg	1 489	13
Jan-Erik Stenman	1 758	
Harriet Ahlnäs	747	
Mikael Aspelin	6 193	
Ralf Asplund	344	500
Johan Aura	432	
Anna Bertills	747	
Agneta Eriksson	1 730	
Håkan Fagerström	814	
Annika Grannas	356	
Peter Karlgren	432	
Yvonne Malin-Hult	882	
Annika Pråhl	165	
Marcus Rantala	175	
Henrik Rehnberg	5 487	
Gunvor Sarelin-Sjöblom	-	
Peter Simberg	2 165	52
Bengt Sohlberg	7 958	1 750
Solveig Söderback	435	
Sture Söderholm	836	
Lars Wallin	885	
Mikael Westerback	1 462	87
Kim Wikström	282	
Ann-Marie Åberg	893	

Tietoa hallintoneuvoston jäsenten palkkioista on tilinpäätöksen liitetiedoissa K44.

Toimitusjohtaja ja hänen tehtävänsä

Aktian toimitusjohtajana toimi 31.12.2016 kauppatieteiden maisteri Jussi Laitinen, synt. 1956. Diplomi-insinööri ja kauppatieteiden maisteri Martin Backman, synt. 1969, aloitti 6.3.2017 toimitusjohtajana.

Toimitusjohtaja vastaa Aktia -konsernin juoksevasta hallinnosta. Toimitusjohtajan tulee huolehtia juoksevasta hallinnosta hallituksen ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden mukaan. Toimitusjohtaja valmistelee hallituksen käsittelevyn tulevat asiat ja toimeenpanee hallituksen päätökset. Konsernin juoksevassa hallinnossa toimitusjohtajaa avustaa konsernin johtoryhmä.

Konsernin johtoryhmä

Konsernin johtoryhmän tehtävät

Konsernin johtoryhmän tehtävänä on avustaa toimitusjohtajaa. Johtoryhmä käsittelee ja seuraa konsernin strategian toteutumista ja tuloskehitystä sekä merkittävien projektien ja asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Konsernin johtoryhmällä ei ole muodollista yhtiöoikeudellista asemaa. Konsernin johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja puheenjohtajana ja hallituksen vahvistamat konsernin johtohenkilöt. Konsernin johtoryhmän jäsenet raportoivat toimitusjohtajalle. Jokaisella konsernin johtoryhmän jäsenellä on selkeä konsernitoiminto- tai liiketoimintasegmenttikohtaisesti määritelty vastuualueensa. Konsernin johtoryhmä kokoontuu viikoittain.

Konsernin johtoryhmän kokoonpano

Konsernin johtoryhmään kuuluivat 31.12.2016 seuraavat henkilöt:

Jussi Laitinen, s. 1956
Toimitusjohtaja, puheenjohtaja
Konsernin johtoryhmässä alkaen: 2008
Tullut yritykseen: 2008
Koulutus: KTM

Taru Narvanmaa, s. 1963
Varatoimitusjohtaja, Toimitusjohtajan sijainen
Konsernin johtoryhmässä alkaen: 2007
Tullut yritykseen: 2007
Koulutus: KTM
Vastuualue: Tuotteet ja konserniviestintä

Carl Pettersson, s. 1979
Varatoimitusjohtaja
Konsernin johtoryhmässä alkaen: 2014
Tullut yritykseen: 2008
Koulutus: KTK, eMBA
Vastuualue: Henkilö- ja yritysasiakkaat, verkko- ja puhelinkanava, Private Banking, markkinointi, liiketoiminnan kehittäminen ja strategia, korttitoiminta, Aktia Kiinteistönvälitys

Mia Bengts, s. 1970
Johtaja, HR ja konsernijuridiikka
Konsernin johtoryhmässä alkaen: 2015
Tullut yritykseen: 2010
Koulutus: KTM, OTK
Vastuualue: HR ja konsernijuridiikka

Juha Hammarén, s. 1960
Chief Control Officer
Konsernin johtoryhmässä alkaen: 2014
Tullut yritykseen: 2014
Koulutus: OTK, eMBA
Vastuualue: Konsernin riskihalun ja -strategian kehittäminen ja johtaminen pääoma- ja tasehallinta, IRBA sekä luotonvalvonta, perintä ja pankkijuridiikka

Anssi Rantala, s. 1972
Johtaja
Konsernin johtoryhmässä alkaen: 2015
Tullut yritykseen: 2014
Koulutus: VTT
Vastuualue: Varainhoito, markkina-analyysi ja instituutioasiakkaiden kokonaistarjooman kehittäminen

Fredrik Westerholm, s. 1972
Talousjohtaja, CFO
Konsernin johtoryhmässä alkaen: 2013
Tullut yritykseen: 2007
Koulutus: KTM
Vastuualue: Talous, Treasury & IR, Konsernipalvelut

Magnus Weurlander, s. 1964
Johtaja, CIO
Konsernin johtoryhmässä alkaen: 2011
Tullut yritykseen: 1990
Koulutus: KTM
Vastuualue: IT ja back office -toiminnot

Konsernin johtoryhmän jäsenten omistamat osakkeet

Konsernin johtoryhmän jäsenten osakeomistukset 31.12.2016:

Nimi	A-osake	R-osake
Jussi Laitinen	77 639	
Taru Narvanmaa	74 806	5 000
Carl Pettersson	20 069	
Mia Bengts	1 000	
Juha Hammarén	5 422	
Anssi Rantala	1 000	
Fredrik Westerholm	13 563	
Magnus Weurlander	28 129	

Tietoa konsernin johtoryhmän jäsenten palkkioista on tilinpäätöksen liitetiedoissa K44 ja K46.

Sisäinen valvonta Aktia -konsernissa

Aktia -konsernin sisäisen valvonnan tehtävänä on varmistaa, että Aktia -konsernin toiminnassa toteutetaan sääntelyn vaatimuksia sekä hallituksen vahvistamaa toiminnan suuntaa. Sisäinen valvonta toteutuu organisaation jokaisella tasolla. Sisäisen valvonnan asianmukainen järjestäminen ja sen toiminnan turvaaminen ovat osa Aktia Pankki Oyj:n hallituksen toimintaa.

Taloudellisten raportointiprosessien lisäksi sisäisen valvonnan toimivuuden varmistavat Aktia -konsernissa Riskienvalvonta, Compliance -toiminto sekä Sisäinen tarkastus. Nämä kaikki toiminnot toimivat itsenäisesti ja liiketoiminnasta riippumattomasti ja raportoivat suoraan konsernin hallitukselle sekä konsernin toimiluvallisten tytäryhtiöiden hallituksille. Sisäisen valvonnan varmistamiseksi hallitus vahvistaa sisäiset ohjesäännöt ja toimintatavat, joilla varmistetaan Aktia -konsernin liiketoiminnan lainmukaisuus.

Taloudellinen raportointi

Taloudellisessa raportoinnissa sisäisen valvonnan peruseriaatteita ovat selkeät roolit, selvä vastuunjako ja kunkin organisaation osan riittävä ymmärrys toiminnasta sekä kattavat ja säännölliset raportointiritiinit Aktia -konsernissa.

Taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden varmistamiseksi on lisäksi toteutettu järjestelmäpohjainen sisäinen valvonta sekä kaikkien olennaisten tiedonkirjausprosessien kaksijakoisuus ja täsmäytys. Sisäisen valvonnan tueksi konsernin sisäinen tarkastus havainnoi ja varmentaa tietojen oikeellisuutta ja valvontatason riittävyttä pistokokein.

Aktia -konsernin taloudellisen raportoinnin operatiivinen organisaatio koostuu konsernitasolla toimivasta talousyksiköstä, joka vastaa sekä ulkoisesta että sisäisestä laskennasta. Yksikön vastuualueeseen kuuluvat muun muassa konsernikonsolidointi, budjetointi, sisäinen tuloseuranta, tilinpäätösperiaatteiden päivittäminen sekä sisäinen raportointiohjeistus. Kuhunkin liiketoimintasegmenttiin ja/tai olennaisiin yhtiöihin näiden sisällä on nimitetty segmentticontrollerit, joiden tehtävänä on taloudellinen seuranta ja analyysi. Konsernin raportointi tehdään keskitetysti, ja se tukeutuu yhteiseen, sekä ulkoisen että sisäisen raportoinnin käsittävään talousraportointijärjestelmään, joka mahdollistaa yhteneväisen juoksevan talousraportoinnin kaikilla tasoilla.

Merkittävä osa Aktia -konsernin yhtiöiden juoksevasta kirjanpidosta hoidetaan ulkoistetusti kirjanpito palveluja tarjoavissa yhtiöissä. Kirjanpito palvelut käsittävät myös arvopaperi-, osto- ja käyttöomaisuusreskontran ylläpidon sekä tilinpäätöksen laatimisen kansallisten tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti. Palvelut tuotetaan osapuolten välisten sopimusten puitteissa, ja ne noudattavat Finanssivalvonnan ja muiden viranomaisten ohjeita ja määräyksiä. Palveluntarjoajien kanssa järjestetään säännöllisesti kokouksia yhteistyön kehittämiseksi ja arvioimiseksi. Aktia -konserni on edustettuna palveluntarjoajien organisaatioiden eri tasoilla toimivissa järjestelmä- ja prosessikehityksen ohjausryhmissä ja elimissä. Konsernilla on suora omistussuhde vuonna 2016 käytetyssä IT-palveluntarjoajayhtiössä, Samlink Oy:ssä, jonka hallituksessa sillä on edustus. Aktia -konserni on myös edustettuna Samlink Oy:n kokonaan omistamassa tytäryhtiössä, joka vastaa Aktia -konsernin ulkoistetuista kirjanpito palveluista.

Aktia -konsernissa tehtävät ja vastuut on jaettu niin, että taloudelliseen raportointiin osallistuvilla henkilöillä on vain hyvin rajatut käyttöoikeudet kyseisen liiketoiminta-alueen tuotantojärjestelmiin ja liiketoimintasovelluksiin. Aktia -konsernin talouspäällikkö, joka vastaa sisäisestä ja ulkoisesta juoksevasta taloushallinnosta, ei osallistu suoraan liiketoimintaan liittyviin päätöksiin, ja hänen kannusteensa ovat pääasiassa liiketoimintaan vaikuttavista tekijöistä riippumattomia. Talouspäällikkö raportoii Aktia -konsernin CFO:lle (Chief Financial Officer), joka on konsernin johdon jäsen.

Aktia -konsernin sisäiset raportit ja kuukausitilinpäätökset ovat rakenteeltaan yhteneväiset, ja ne laaditaan samojen periaatteiden mukaan kuin viralliset osavuosi- ja vuositilinpäätökset. Kuukausiraportit, joita täydennetään analyysillä koskien poikkeamia aikaisemmista kausista, kustannusarvio ja suunnittelun alla olevat projektit sekä kutakin segmenttiä koskevat keskeiset analyttisen seurannan tunnusluvut toimitetaan juoksevasti Aktia -konsernin hallitukselle ja johdolle, tietyille avainhenkilöille ja tilintarkastajille.

Aktia -konsernin taloudellista kehitystä ja tulosta käsitellään kuukausittain konsernin johtoryhmässä. Vastaava yksityiskohtainen läpikäynti tehdään neljännesvuosittain konsernin hallituksessa ja sen tarkastusvaliokunnassa osavuosi- ja vuosikertomuksen muodossa. Tarkastusvaliokunnalle havainnoistaan raportoivat konsernin ulkoiset tilintarkastajat tarkastavat osavuosi- ja vuosikertomuksen. Uudet tai muuttuneet tilinpäätösperiaatteet tulee käsitellä ja hyväksyä konsernin hallituksessa ja sen tarkastusvaliokunnassa.

Riskienhallinta

Aktia Pankki Oyj:n hallitus vastaa riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä konsernissa. Aktia -konsernissa on liiketoiminnasta riippumaton riskienvalvontatoiminto, joka valvoo ja arvioi konsernin ja sen tytäryhtiöiden riskienhallintaa sekä raportoi johdolle ja hallitukselle. Toiminto vastaa siitä, että konsernin kaikkien toiminta-alueiden riskejä mitataan, analysoidaan ja seurataan tarkoituksenmukaisesti, ja laatii arvion konsernin kokonaisriskipositioista. Riskienvalvontatoiminnon säännöllisesti konsernin johdolle ja neljännesvuosittain konsernin hallitukselle ja sen riskivaliokunnalle tuottama raportointi käsittää kaikki keskeiset riskipositiot ja taseen erät, jotka voivat olennaisesti vaikuttaa konsernin taloudellisen raportoinnin tulokseen. Riskienvalvontatoiminto raportoi myös toimiluvallisten tytäryhtiöiden hallituksille neljännesvuosittain. Tytäryhtiöiden riskienvalvonnessa otetaan huomioon niiden liiketoiminnan erityispiirteet ja -sääntely.

Hallitus vahvistaa periaatteet, ohjesäännöt sekä riskinoton tasot konsernissa ja näin varmistaa riskienvalvontatoiminnon toiminnan rajat. Hallituksen riskivaliokunta valmistele hallitukseen päätettäväksi vietäviä riskien valvontaan kuuluvia asioita.

Aktia -konsernin riskienhallinnan järjestämisen pääperiaatteet, prosessien pääpiirteet sekä yhteydet sisäiseen valvontaan selviävät tarkemmin Capital and Risk Management Report 2016 CAR -raportista, joka löytyy yhtiön verkkosivuilta www.aktia.com/fi/julkaisut.

Compliance -toiminto

Aktia -konsernissa sääntöjen noudattamisen valvonnasta ja arvioinnista vastaa konsernin Compliance -toiminto siltä osin kuin nämä koskevat Aktiaa rahoitusmarkkinoilla toimivana yhtiönä, pois lukien sääntely, jota valvoo jokin muu toiminto. Compliance -toiminto on Aktian liiketoimintaa tukeva erillinen toiminto, joka pyrkii varmistamaan, että konsernin toiminta noudattaa tältä osin lainsäädäntöä. Compliance -toimintoa ohjaavat hallituksen vuosittain vahvistamat periaatteet Compliance -toiminnosta sekä hallituksen vahvistama Compliance -toiminnon vuosisuunnitelma. Compliance -toiminto raportoi muun muassa havainnoistaan ja sovellettavien sääntöjen olennaisista muutoksista ja niiden mahdollisista vaikutuksista toimintaan neljännesvuosittain Aktia Pankki Oyj:lle sekä toimiluvallisten tytäryhtiöiden hallituksille sekä hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

Aktia pörssi-yhtiönä ja liikkeeseenlaskijana noudattaa Nasdaq OMX Helsinki Oy:n (Helsingin pörssin) sisäpiiriohjetta ja markkinoiden väärinkäyttödirektiiviä (MAR), joiden mukaisesti pidetään sisäpiiriluetteloita sekä luetteloa johtavassa asemassa olevista henkilöistä ja heidän lähipiiristään. Tarkempaa tietoa sisäpiirihallinnosta on saatavilla yhtiön verkkosivuilla <https://www.aktia.com/fi/johto-ja-hallinto/sisapiirihallinto>.

Aktian hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja muiden konsernin johdon jäsenten luottoasiat Aktia Pankissa käsitellään pääsääntöisesti Aktia Pankki Oyj:n hallituksessa. Lähipiiritapahtumia kuvataan tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedossa K44.

Sisäinen tarkastus

Aktia -konsernissa toimii Sisäisen tarkastuksen toiminto, joka on liiketoiminnosta riippumaton yksikkö. Sen tehtävänä on tarkastaa sisäisen valvontajärjestelmän riittävyyttä ja tehokkuutta sekä suoritettujen tehtävien laatua konsernissa ja sitä kautta (nostamalla esiin havaittuja puutteita ja kehittämisaalueita) edistää tarvittavia muutoksia. Konsernin hallitus päättää vuosittain sisäisen tarkastuksen toiminnan periaatteet sekä konsernin tarkastussuunnitelman. Sisäinen tarkastus raportoi neljännesvuosittain tärkeimmistä tarkastushavainnoistaan, toimenpiteiden seurannasta sekä tarkastussuunnitelman toteutumisesta suoraan Aktia -konsernin hallitukselle ja sen tarkastusvaliokunnalle.

Sisäinen tarkastus harjoittaa toimintaansa noudattaen kansainvälistä sisäisen tarkastustoiminnan viitekehystä, joka käsittää sisäisen tarkastuksen määritelmän, ammattieettisen koodin ja ammattimaisen sisäisen tarkastuksen toimintaohjeet. Lisäksi noudatetaan toimialaa koskevaa muuta lainsäädäntöä ja viranomaismääräyksiä.

Tilintarkastus

Aktia -konsernin tilintarkastusyhteisönä vuonna 2016 toimi KPMG Oy Ab. Päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut Jari Härmälä, KHT. Tilintarkastajan valitsee yhtiökokous. Tilintarkastuksesta maksetut palkkiot ja tilintarkastukseen liittymättömien palveluiden palkkiot ovat tilinpäätöksen liitetiedossa K13.

GRI-raportti

Yritysvastuu on osa liiketoimintastrategiaa	167
Raportoinnin kehittäminen	167
Vastuukysymysten organisointi	167
GRI-raportointiperiaatteet	168
Olellaiset näkökohdat ja laskentarajat (G4-20, G4-21)	168
GRI-sisältövertailu	169
Erityinen sisältö	173

Yritysvastuu on osa liiketoimintastrategiaa

Aktian yritysvastuu määritellään konsernin strategiassa. Se on kiinteästi sidoksissa pankin jokapäiväiseen toimintaan, ja sen pohjana ovat Aktian arvot, visio, missio ja asiakaslupaus. Pyrimme toimimaan vastuullisesti asiakkaitamme ja yhteiskuntaa kohtaan, mikä merkitsee vastuullisten taloudellisten palvelujen tarjoamista asiakkaillemme omistajien ja yhteiskunnan etua unohtamatta. Vastuullisuuskysymykset nivoutuvat pankin keskeisiin prosesseihin ja liiketoiminnassa tehtäviin päätöksiin.

Aktia on raportoinut kestävästä kehityksestä tukevista toimistaan vuodesta 2010. Yritysvastuuraportoinnissamme keskityimme siihen, miten voimme vaikuttaa yhteiskuntaan taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun osalta.

Koska yritysvastuu sisältyy liiketoimintastrategiaamme, yritysvastuuraportti on osa vuosikertomustamme. Aktian raportti on laadittu Global Reporting Initiativen (GRI), version G4, Core-taso, suositusten mukaisesti. Strategia ja yhteiskunta-arvo -osio ja GRI-raportti ovat molemmat varmentamattomia.

Strategia- ja yhteiskunta-arvo -osiossa kerromme yksityiskohtaisemmin siitä, miten vastuukysymykset on integroitu Aktian toimintaan. GRI-raportissa on lisäksi huomioitu kaikki Aktialle olennaiset indikaattorit. Yritysvastuuraportin tiedot koskevat kalenterivuotta 2016.

Raportoinnin kehittäminen

Aktiassa alettiin vuonna 2014 raportoida yritys vastuusta uuden GRI G4 -ohjeiston mukaisesti. Vuonna 2016 olemme panostaneet yritys vastuukysymysten ymmärtämiseen ja raportoinnin kehittämiseen konsernissa.

Aktian yritys vastuuraportoinnissa fokus on taloudellisen ja sosiaalisen vastuun alueilla, koska pankin suora ympäristövaikutus on suhteellisen rajattu. Olennaisuusanalyysien tulokset ovat vahvistaneet tätä käsitystämme. Pidämme tärkeänä toimia vastuullisesti kaikkia sidosryhmiämme kohtaan. Kilpailuetunamme on olla asiakkaillemme turvallinen kumppani raha-asioissa ja omistajillemme pitkäaikainen investointi.

Vuonna 2015 toteutetun olennaisuusanalyysin avulla määrittelimme yritys vastuuumme tärkeimmät näkökohdat. Aktian vastuutyön tärkeimmät osat alueet ovat lisäarvon luominen sidosryhmille, vakavaraisuus ja luotettavuus, asiakkaiden yksityisyydensuoja (tietoturva), läpinäkyvä ja hyvä hallinto sekä sääntöjen noudattaminen. Erityistä huomiota kiinnitetään vastuullisten tuotteiden ja palvelujen tarjoamiseen sekä osaamisen ja hyvän johtajuuden painottamiseen toiminnassa. Analyysin tulokset tukevat Aktian yleisiä yritys vastuutavoitteita.

Vastuukysymysten organisointi

Aktian liiketoiminta-alueet vastaavat kukin omalta osaltaan vastuukysymyksistä päivittäisessä toiminnassa. Työtä ohjaavat Aktian sisäiset säännöt, joihin ulkoinen sääntely ja viranomaismääräykset on sisällytetty.

Aktian konserninjohto vahvistaa vastuullisen liiketoiminnan strategiset tavoitteet ja periaatteet. Aktian kaikessa toiminnassa huomioidaan taloudellinen ja sosiaalinen vastuu sekä ympäristövastuu.

Konsernitasolla yritys vastuutyötä johtaa ja koordinoi konsernin CFO (Chief Financial Officer) yhteistyössä viestintä- ja yritys vastuujohtajan kanssa.

Yritys vastuun toteutuminen käytännön työssä on konsernin koko henkilöstön vastuulla. Näin varmistetaan yritys vastuun integroituminen jokapäiväiseen työhömmö.

GRI-raportointiperiaatteet

Tämä GRI-raportti on Aktian kuudes Global Reporting Initiativen (GRI) suositusten mukaisesti laatima raportti. Raportissa on päätetty soveltuvin osin seurata kansainvälistä GRI G4 -ohjeistoa ja osoittaa, miten vastuukysymykset otetaan huomioon kaikessa toiminnassa.

Sekä strategia ja yhteiskunta-arvo -osiossa että GRI-raportissa esitetään Aktian näkemys vastuullisesta liiketoiminnasta.

Strategia ja yhteiskunta-arvo-osion sekä GRI-raportin tiedot koskevat tilikautta 1.1.–31.12.2016, ellei toisin mainita. GRI-sisältövertailussa luetellaan Aktian käyttämät GRI-indikaattorit ja kerrotaan, mistä tiedot löytyvät.

Strategia ja yhteiskunta-arvo -osio sekä GRI-raportti täydentävät konsernin talousraportointia, ja ne käsittävät koko konsernin toiminnan. Raportteja ei ole varmennettu. Raportin voi ladata osoitteesta www.aktia.com, strategia ja yhteiskunta-arvo -osiesta sekä GRI-raporttia koskevat kysymykset osoitetaan viestinta@aktia.fi.

Aktian yritysraportointi on nyt integroitu vuosikertomukseen. Raportointi käsittää Aktia-konsernin koko toiminnan.

GRI-selvitys sisältää olennaisuusanalyysin perusteella tunnistetut sidosryhmien ja liiketoiminnan näkökulmasta tärkeät tiedot ja tunnusluvut.

Olennaiset näkökohdat ja laskentarajat (G4-20, G4-21)

Aktiassa yritysraportointi merkitsee laajaa taloudellista, sosiaalista ja ympäristöön liittyvää vastuunottoa kaikessa toiminnassa. Käytämme soveltuvin osin GRI:n päivitettyä G4-ohjeistoa ja GRI:n finanssialaa koskevia toimialakohtaisia raportointisuosituksia.

Vuoden 2016 yritysraportti on laadittu GRI G4 -ohjeiston Core-tason mukaan. Raporttia ei ole varmennettu ulkopuolisen tahon toimesta. Aktian oman arvion mukaan raportti täyttää laajuudeltaan GRI G4 Core -tason asettamat vaatimukset. Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab on tarkastanut taloudellisen vastuun tunnusluvut konsernin tilinpäätöksen tarkastuksen yhteydessä. Muut numeeriset tiedot noudattavat konsernin tilinpäätös- ja laskentaperiaatteita.

Kaikki ympäristödata perustuu konsernitasolla tehtyihin arvioihin.

Aktian tavoitteena on kehittää yritysraportointia jatkuvasti osana konsernin toimintaa. Olennaisuusanalyysistä ilmenevät Aktian toiminnan, tuotteiden ja palvelujen kannalta tärkeimmiksi tunnistetut näkökohdat sekä liiketoiminnan että sidosryhmien näkökulmasta. Aktian konserninjohto on käsitellyt ja vahvistanut olennaisuusanalyysin tuloksen. Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab on toiminut neuvonantajana.

Sivuilla 169-175 on luettelo pakollisista indikaattoreista sekä toiminnalle oleellisista suoritusindikaattoreista, jotka Aktia on valinnut raporttiin. Ne näkyvät erityisen sisällön taulukossa. Erityinen sisältö kirjataan näkökohdista, jotka on tunnistettu oleellisiksi. Core-tasolla raportoidaan vähintään yksi tunnusluku näkökohtaa kohden.

Edellinen, 21.3.2016 julkaistu raportti oli laadittu GRI G4 -suositusten mukaan soveltuvin osin.

GRI-sisältövertailu

GRI-vakiotiedot		Viite
Strategia ja analyysi		
G4-1	Toimitusjohtajan katsaus	Vuosikertomus 2016 s. 4-5
G4-2	Keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	Vuosikertomus 2016 s. 14-17
Organisaation taustakuvaus		
G4-3	Raportoivan organisaation nimi	Vuosikertomus 2016 Kansi
G4-4	Tärkeimmät tavaramerkit, tuotteet ja palvelut	Vuosikertomus 2016 s. 6-7
G4-5	Pääkonttorin sijainti	Vuosikertomus 2016 s. 6
G4-6	Toimintamaiden lukumäärä ja maat, joissa organisaatio toimii tai jotka ovat merkittäviä raportissa kuvattujen olennaisten yritysvastuun näkökohtien osalta	Vuosikertomus 2016 s. 6
G4-7	Omistusrakenne ja yhtiömuoto	Vuosikertomus 2016 s. 6, 9, 37, Liite E45,
G4-8	Markkina-alueet	Vuosikertomus 2016 s. 6
G4-9	Raportoivan organisaation koko	Vuosikertomus 2016 s. 6, 26, 31-33, 169-170
G4-10	Henkilöstön määrä työsuhteen ja työsopimuksen mukaan, alueellisesti ja sukupuolen mukaan jaoteltuna	Vuosikertomus 2016 s. 31-33, Liite K11 Vuodenvaihteessa Aktiassa oli työsuhteessa 1 026 (1 051) henkilöä, joista 82 (78) % oli kokopäiväisiä ja 18 (22) % osa-aikaisia. Koko henkilöstövahvuudesta naisia oli 65 (67) % ja miehiä 35 (33) %.

Vuoden 2016 lopussa Aktian henkilöstömäärä oli pienentynyt 25 (17) henkilöllä, n. 2 % edellisestä vuodesta.

Työsuhteet	2016	2015
Kokopäiväiset yhteensä	839	822
Osa-aikaiset yhteensä	187	229
Eläkkeelle jääneiden keski-ikä	64	65
Työntekijöiden keski-ikä	43	43
Sairauspoissaolot (%)	2,3	2,2
Henkilöstön vaihtuvuus (%)	10,7	9,7
Tapaturmat, rekisteröidyt vahingot	27	28

Työsuhteet sukupuolen mukaan	2016	2015
Naisia	665	703
Miehiä	361	348

Sukupuolijakauma (%)	2016	2015
Ylin johto (N/M)	43/57	31/69
Keskijohto (N/M)	37/63	37/63
Asiantuntijat (N/M)	50/50	51/49
Toimihenkilöt (N/M)	77/23	80/20

Työsuhteet, lkm ikäjakauma	Toimihenkilöt	Keskijohto	Asiantuntijat	Ylin johto
18–30 v.	191	1	23	-
31–40 v.	124	25	109	-
41–50 v.	112	34	89	3
51–60 v.	146	24	81	10
61– v.	39	2	12	1

Uudet työntekijät, sukupuoli- ja ikäjakauma (lkm)	2016	2015
18–30 v. (N/M)	47/37	73/44
31–40 v. (N/M)	10/16	6/7
41–50 v. (N/M)	6/9	4/6
51–60 v. (N/M)	7/2	8/3
61– v. (N/M)	-	-

Työsuhteet, sukupuolijakauma ikäryhmittäin (lkm)	2016	2015
18–30 v. (N/M)	139/76	153/79
31–40 v. (N/M)	141/117	148/120
41–50 v. (N/M)	146/92	170/73
51–60 v. (N/M)	196/65	184/59
61– v. (N/M)	43/11	48/17

Hallintoelimet, ikäjakauma (lkm)	2016	2015
18–30 v. (N/M)	-	-
31–40 v. (N/M)	3/1	2/1
41–50 v. (N/M)	3/4	3/3
51–60 v. (N/M)	4/6	6/5
61– v. (N/M)	6/12	4/15

	2016	2015
Hallintoneuvosto, sukupuolijakauma (N/M)	12/18	12/ 21
Hallitus, sukupuolijakauma (N/M)	4/5	3/3

G4-11	Työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	Vuosikertomus 2016 s. 33
G4-12	Organisaation toimitusketju	Ei raportoida 2016.
G4-13	Merkittävät muutokset organisaation koossa, rakenteessa, omistusrakenteessa tai toimitusketjussa raportointijaksolla	Raportoidaan osittain. Vuosikertomus 2016 s. 10-11. Aktia ei raportoi merkittävistä muutoksista toimitusketjussa.
G4-14	Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	Vuosikertomus 2016 s. 25, Liite K1
G4-15	Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet ja aloitteet	Vuosikertomus 2016 s. 25 Aktiassa noudatetaan keskeisiä kansainvälisiä sopimuksia ja normeja, kuten esim. YK:n ihmisoikeuksien julistusta ja muita YK:n sopimuksia, ILO:n sopimuksia, OECD:n monikansallisia yhtiöitä koskevia toimintaohjeita ja Rion kestävän kehityksen julistusta.
G4-16	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	Aktia on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteen (PRI). Allekirjoituksen myötä Aktia sitoutuu varainhoidossaan huomioimaan ympäristön ja yhteiskunnan ja noudattamaan hyvää hallintotapaa. PRI:n avulla Aktian varainhoitotoimintaa kehitetään sekä sijoitusrahastoista ja täyden valtakirjan omaisuudenhoidosta vastaavissa yksiköissä että pankin omia investointeja hoitavissa yksiköissä. PRI merkitsee myös sitä, että Aktia voi edistää vastuullisuutta yhtiöissä, joiden arvopapereihin se sijoittaa. Aktia on FINSIF – Finland's Sustainable Investment Forum ry:n jäsen.

Tunnistetut olennaiset näkökohdat ja laskentarajat

G4-17	Konsernin laskentaraja	Vuosikertomus 2016 Liite K1
G4-18	Raportin sisällön määrittely	Vuosikertomus 2016 Sisäkansi, s. 23-25, 167-168

G4-19	Olennaiset näkökohdat
G4-20	Olennaisia näkökohtia koskevat laskentarajat organisaation sisällä
G4-21	Olennaisia näkökohtia koskevat laskentarajat organisaation ulkopuolella

Vuosikertomus 2016, s. 23-25, 167-168

Olennaiset näkökohdat ja laskentarajat

Aktiassa yritysvastuu merkitsee laajaa taloudellista, sosiaalista ja ympäristöön liittyvää vastuunottoa kaikessa toiminnassa. Käytämme soveltuvien osin kansainvälisen Global Reporting Initiativen (GRI) päivitettyä G4-ohjeistoa ja GRI:n finanssialan toimialakohtaisia raportointisuosituksia. Aktia on raportoinut kestävästä kehitystä tukevista toimistaan vuodesta 2010.

Aktian tavoitteena on kehittää yritys vastuuraportointia jatkuvasti osana konsernin toimintaa. Olennaisuusanalyyseistä ilmenevät Aktian toiminnan, tuotteiden ja palvelujen kannalta tärkeimmiksi tunnistetut näkökohdat sekä liiketoiminnan että sidosryhmien näkökulmasta. Aktian konserninjohto on käsitellyt ja vahvistanut olennaisuusanalyyseihin tuloksen. Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab on toiminut neuvonantajana.

Sidosryhmille tärkeimmät osa-alueet

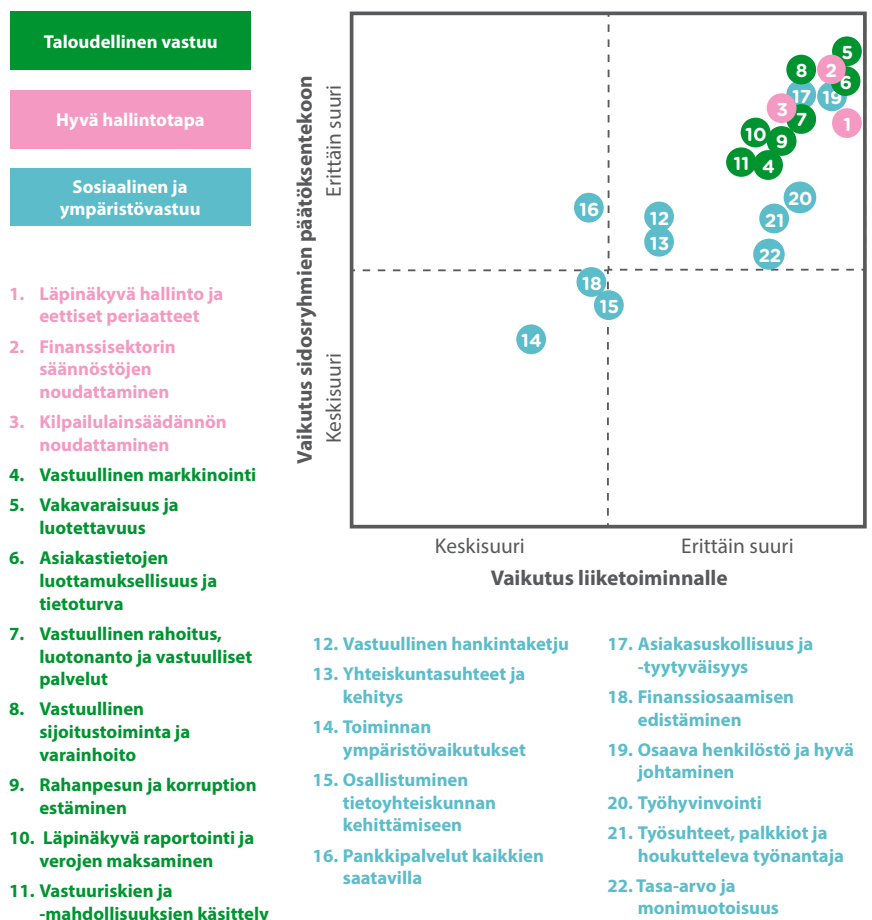
1. Vakavaraisuus ja luotettavuus
2. Asiakastietojen luottamuksellisuus ja tietoturva
3. Finanssisektorin säännösten noudattaminen
4. Osaava henkilöstö ja johto
5. Läpinäkyvä hallinto ja eettiset periaatteet
6. Vastuullinen sijoitustoiminta ja varainhoito
7. Asiakasuskollisuus ja asiakastyytyväisyys
8. Vastuullinen rahoitus, luotonanto ja vastuulliset palvelut
9. Kilpailulainsäädännön noudattaminen
10. Rahanpesun ja korruption estäminen
11. Läpinäkyvä raportointi ja verojen maksaminen
12. Vastuuriskien ja -mahdollisuuksien käsittely

Sidosryhmille keskitärkeät osa-alueet

1. Vastuullinen markkinointi
2. Työhyvinvointi
3. Työsuhteet, palkkiot ja houkutteleva työnantaja
4. Tasa-arvo ja monimuotoisuus
5. Pankkipalvelut kaikkien saatavilla
6. Vastuullinen hankintaketju
7. Yhteiskuntasuhteet ja kehitys
8. Finanssiosaamisen edistäminen
9. Osallistuminen tietoyhteiskunnan kehittämiseen
10. Toiminnan ympäristövaikutukset

Olennaisuusanalyysejä

Kaavio esittää arvion asioista, joita pidetään Aktialle ja sen sidosryhmille tärkeinä.

G4-22	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Vuosikertomus 2016 s. 23-25, 167-168 Ei olennaisia muutoksia.
G4-23	Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja näkökohtien laskentarajoissa	Vuosikertomus 2016 Sisäkansi, s. 23-25, 167-168 Ei olennaisia muutoksia.

Sidosryhmävuorovaikutus

G4-24	Luettelo organisaation sidosryhmistä	Vuosikertomus 2016 s. 26
G4-25	Sidosryhmien määrittely- ja valintaperusteet	Vuosikertomus 2016 s. 26
G4-26	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	Vuosikertomus 2016 s. 26
G4-27	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	Vuosikertomus 2016 s. 26

Raportin kuvaus

G4-28	Raportointijakso	Vuosikertomus 2016 Sisäkansi Strategia ja yhteiskunta-arvo -osiossa sekä GRI-raportissa esitetään Aktian näkemys vastuullisesta liiketoiminnasta. Raportoitavat tiedot koskevat tilikautta 1.1.–31.12.2016.
G4-29	Edellisen raportin päiväys	Edellinen, 21.3.2016 julkaistu raportti oli laadittu GRI G4 -suositusten mukaan soveltuvin osin.
G4-30	Julkaisutiheys	Vuosittain julkaistavat strategia ja yhteiskunta-arvo -osio sekä GRI-raportti täydentävät konsernin talousraportointia, ja ne käsittävät koko konsernin toiminnan.
G4-31	Yhteystiedot raportin tilaamista ja lisätietojen kysymistä varten	Sisäkansi Raportin voi ladata osoitteesta www.aktia.com , ja sitä koskevat kysymykset osoitetaan viestinta@aktia.fi .
G4-32	GRI-sisältövertailu	Vuosikertomus 2016 s. 169-175
G4-33	Lähestymistapa ulkoiseen varmennukseen	Strategia ja yhteiskunta-arvo -osio ja GRI-raporttia ovat molemmat varmentamattomia. Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab on toiminut olennaisuusanalysissä neuvonantajana.

Hallinnointi

Hallintorakenne ja kokoonpano

G4-34	Hallintorakenne ja valiokunnat	Vuosikertomus 2016 s. 158-165, www.aktia.com
-------	--------------------------------	---

Liiketoiminnan eettisyys

G4-56	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	Vuosikertomus 2016 s. 6, 14-15, 18-22, 23-25, 27-30
-------	-----------------------------------	---

Erityinen sisältö

Olellaiset
näkö-
kohdat

DMA ja indikaattori

Viite

Johtamistavan kuvaus

DMA	Yleinen johtamistaidon kuvaus	Vuosikertomus 2016 s. 158-165, www.aktia.com
-----	-------------------------------	--

Taloudellinen vastuu

Taloudelliset tulokset

G4-EC1	Tuotettu ja jaettu suora taloudellinen lisäarvo	Vuosikertomus 2016 s. 14-15, 23-25
--------	---	------------------------------------

Yhteiskunnallinen tulonjako kertoo, mistä kokonaisuuksista Aktian tuotot tulevat ja miten ne jakautuvat eri sidosryhmien kesken. Samalla se valaisee Aktia-konsernin vaikutusta yhteiskunnallisen toimijana.

Yhteiskunnallinen tulonjako (milj. euroa)	2016	2015
Korkokate	95,6	97,3
Palkkiotuotot netto	79,7	80,0
Vakuutusmaksutuotot ja sijoitussidonnaisten vakuutusten arvomuutos, henkivakuutustoiminta	126,0	101,3
Sijoitustoiminnan nettotuotot	28,0	23,8
Muut tuotot	5,2	4,5
Tuotot yhteensä	334,5	307,0
Vakuutuskorvaukset asiakkaille	121,7	97,4
Jälleenvakuuttajien osuus	0,7	0,5
Arvon alentumistappiot luotoista, asiakkaat	2,2	0,3
Henkilöstön palkat	58,5	59,3
Liiketoiminnan muut kulut	76,2	71,8
Yhteiskunta (verot + palkkasivukulut)	25,9	26,0
Aktia-ryhmän kehittäminen	9,5	16,1
Osingonjako osakkeenomistajille (ehdotus yhtiökokoukselle)	39,8	35,9
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,0	-0,4
Tulojen jakautuminen	334,5	307,0

Ympäristövastuu

Aineisto

G4-EN1	Materiaalien käyttö painon ja määrän mukaan	Arvioitu paperinkulutus Aktia-konsernissa raportoidaan.
--------	---	---

Alla olevasta taulukosta näkyy arvio Aktian sisäisestä paperinkulutuksesta. Sisäisen paperinkulutuksen trendi on edelleen laskeva.

	2016	2015
Paperikulut, euro	44 518	50 799
Paperinkulutus, kg	37 098	42 332
Kg paperia työntekijää kohti	41	46

Energia

G4-EN3 Organisaation oma energiankulutus

Arvioitu energiankulutus Aktia-konsernissa raportoidaan.

Alla olevista taulukoista näkyy arvio Aktia-konsernin energiankulutuksesta. Sisäinen energiankulutus on selvästi laskevalla uralla; vuonna 2016 vähennystä edellisvuodesta oli noin 7 (4) %.

Sähkökulut (euroa)	2016	2015
Sähkökulut yhteensä	461 697	496 787
Josta energiamaksuja	175 445	188 779
Josta energiaveroja	170 828	183 811
Josta energiansiirto	115 424	124 197
kWh	4 187 230	4 505 467

G4-EN17 Muut epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 3)

Raportoidaan osittain. Lentomatkustamisen CO₂-päästöt raportoidaan.

Alla olevista taulukoista ilmenee arvio työmatkojen määrästä sekä CO₂-päästöistä.

Lentomatkat, CO ₂ -päästöt	2016	2015
Kotimaa	31 791 (22 %)	40 465 (37 %)
Ulkomaat	111 345 (78 %)	68 273 (63 %)
Matkustaminen		
Lentokone	546	574
Juna	355	257

G4-EN27 Tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutusten vähentämiseksi tehtyjen toimenpiteiden laajuus

Vuosikertomus 2016 s. 6, 8, 27-28, 35

Aktiassa lähtökohtana pidetään sitä, että asiakkaamme pystyvät hoitamaan päivittäiset pankkiasiansa helposti ja joustavasti heille parhaiten sopivalla tavalla verkossa, puhelimitse tai konttorissa. Pyrimme tapaamaan asiakkaamme säännöllisesti dialogin merkeissä. Asiakkaan kanssa käytävässä keskustelussa selvitetään järjestelmällisesti asiakkaan nykyiset ja tulevat tarpeet, jotta voimme tarjota hänelle oikeita ratkaisuja. Vuonna 2016 Aktiassa käytiin noin 47 900 dialogia henkilö- ja yritysasiakkaiden kanssa. Aktia-konsernin henkilö- ja yritysasiakkaiden määrä oli vuoden lopussa yhteensä n. 380 000.

Asiakkaat hoitavat suurimman osan päivittäisasiointistaan verkossa, ja verkkopankkisopimusten lukumäärä on noussut jatkuvasti viime vuodet. Vuonna 2016 henkilöasiakkaiden verkkopankkisopimusten määrä nousi noin 2 %. Verkkopankkikirjautumisten määrä kasvoi noin 5 % ja verkkopankkitapahtumien määrä noin 4 %. Verkkopankkisopimusten, verkkopankkikirjautumisten ja -tapahtumien määrän kasvu kertoo digitalisaatiotrendistä ja osoittaa asiakkaiden arvostavan toimivia, joustavia digitaalisia palveluja. Tavoitettavuus on hyvin tärkeää, ja asiakkaat haluavat hoitaa pankkiasiansa riippumatta ajasta ja paikasta. Verkkopankissa tehtyjen maksujen määrä nousi vuoden aikana noin 4 %. Maksujen määrän kasvu seuraa toimialan yleistä trendiä, kun verkkopankin käyttö lisääntyy.

Sosiaalinen vastuu

Henkilöstö ja työolosuhteet

Työllistäminen

G4-LA1 Uuden palkatun henkilöstön määrä ja osuus sekä henkilöstön vaihtuvuus ikäryhmittäin, sukupuolen mukaan ja alueittain

Raportoidaan osittain. Uuden henkilöstön määrä ja henkilöstön vaihtuvuus raportoidaan G4-10:ssä.

Henkilöstön ja työnantajan väliset suhteet

G4-LA4 Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitusaika ja sen sisältyminen kollektiivisiin työehtosopimuksiin

Vuosikertomus 2016 s. 33

Työterveys ja -turvallisuus

G4-LA6 Tapaturmatyyppit, tapaturmataajuus / vahinkojen laajuus, ammattiaudit, menetetyt työpäivät, poissaolot ja työhön liittyvät kuolemantapaukset alueittain ja sukupuolen mukaan

Raportoidaan osittain. Tapaturmien määrät ja sairauspoissaolot raportoidaan G4-10:ssä.

Koulutus

G4-LA9 Keskimääräiset koulutustunnit vuodessa henkilöä kohden jaoteltuna sukupuolen mukaan ja henkilöstöryhmittäin Raportoidaan osittain. Koulutuspäivien lukumäärä raportoidaan.

Sisäiset koulutukset	2016	2015
Koulutuspäivää/työntekijä	4,0	2,6
Sisäisten koulutuspäivien määrä	4 148	2 428
E-learning-kurssit	20	20
Koulutukseen osallistuneiden työntekijöiden määrä	690	650

Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet

G4-LA12 Hallintoelinten kokoonpano ja henkilöstön jakauma henkilöstöryhmittäin sukupuolen, ikäryhmän, vähemmistöryhmän ja muiden monimuotoisuuteen liittyvien tekijöiden mukaan Raportoidaan osittain. Hallintoneuvoston ja hallituksen ikä- ja sukupuolijakauma raportoidaan G4-10:ssä.

Yhteiskunta**Tuotevastuu****Tuote- ja palvelutiedot**

DMA Finanssipalveluiden ja -tuotteiden vastuulliseen kehittämiseen ja myyntiin liittyvät menettelytavat Vuosikertomus 2016 s. 23-25, Liite K2 ja Capital and Risk Management Report (CAR) osoitteessa www.aktia.com.

G4-PR5 Asiakastyytyväisyystutkimusten tulokset Vuosikertomus 2016 s. 30

FS16 Aloitteet finanssilukutaidon parantamiseksi hyödynsaajittain Vuosikertomus 2016 s. 34-35

Markkinointiviestintä

G4-PR7 Markkinointiviestintään, mainontaan ja sponsorointiin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan Vuosikertomus 2016 s. 25

Tuoteportfolio

DMA Yritysvastuun toimintapolitiikat eri liiketoiminnoissa Raportoitu osittain. Vuosikertomus 2016 s. 25, 164

FS6 Tuoteportfolion jakauma Raportoitu osittain. Vuosikertomus 2016 s. 42-43

FS7 Sosiaalista hyötyä tuottavien tuotteiden ja palvelujen kokonaisarvo jaoteltuna toimialoittain ja tarkoituksen mukaan Raportoitu osittain. Vuosikertomus 2016 s. 29-30

FS8 Erityistä ympäristöhyötyä tuottavien tuotteiden ja palveluiden kokonaisarvo Ei raportoida 2016.

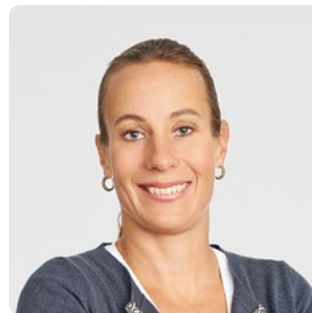
Omistajuus

FS10 Vuorovaikutus ympäristö- ja sosiaalisissa kysymyksissä arvopaperisalkkuun kuuluvien yritysten kanssa Raportoitu osittain. Vuosikertomus 2016 s. 29-30

FS11 Sijoituskohteiden positiivinen tai negatiivinen arvottaminen Raportoitu osittain. Vuosikertomus 2016 s. 29-30

Hallitus

1.1.2017

Dag Wallgren

s. 1961

Hallituksen puheenjohtaja, hallituksen palkitsemis- ja corporate governance -valiokunnan puheenjohtaja sekä riskivaliokunnan jäsen
Kauppatieteiden maisteri
Toimitusjohtaja, Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.
Hallituksessa vuodesta 2003 (puheenjohtaja 2010–)
Osakeomistus: A-osakkeita 9 124, R-osakkeita 525

Lasse Svens

s. 1962

Hallituksen varapuheenjohtaja, hallituksen riskivaliokunnan ja tarkastusvaliokunnan jäsen
Kauppatieteiden maisteri
Toimitusjohtaja, Åbo Akademin säätiö
Hallituksessa vuodesta 2016
Osakeomistus: A-osakkeita 1 169

Christina Dahlblom

s. 1978

Hallituksen jäsen ja palkitsemis- ja corporate governance -valiokunnan jäsen
Kauppatieteiden tohtori
Toimitusjohtaja, Milton Sparks Oy
Hallituksen jäsen vuodesta 2016
Osakeomistus: A-osakkeita 877

Stefan Damlin

s. 1968

Hallituksen tarkastusvaliokunnan jäsen
Kauppatieteiden maisteri
Toimitusjohtaja, Wärtsilä Finland Oy
Hallituksessa vuodesta 2016
Osakeomistus: A-osakkeita 1 189

Sten Eklundh

s. 1960

Hallituksen riskivaliokunnan puheenjohtaja
Kauppatieteiden maisteri
Hallituksessa vuodesta 2013
Osakeomistus: A-osakkeita 13 328

Kjell Hedman

s. 1951

Hallituksen riskivaliokunnan jäsen
Liiketaloustieteilijä
Hallituksessa vuodesta 2012
Osakeomistus: A-osakkeita 4 534

Catharina von Stackelberg-Hammarén

s. 1970

Hallituksen palkitsemis- ja corporate governance -valiokunnan jäsen
Kauppatieteiden maisteri
Toimitusjohtaja, Marketing Clinic Oy
Hallituksessa vuodesta 2012
Osakeomistus: A-osakkeita 3 609

Arja Talma

s. 1962

Hallituksen tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja
Kauppatieteiden maisteri, eMBA
Hallituksen jäsen vuodesta 2013
Osakeomistus: A-osakkeita 2 676

Nina Wilkman kuului hallitukseen 31.12.2016 saakka.

Konserninjohto

1.1.2017

Martin Backman

s. 1969
Toimitusjohtaja
Diplomi-insinööri ja
kauppatieteiden maisteri
Aktiassa vuodesta 2017
Osakeomistus: A-osakkeita 5 000
Konserninjohdon jäsen 6.3.2017
alkaen.

Taru Narvanmaa

s. 1963
Varatoimitusjohtaja,
toimitusjohtajan sijainen
Kauppatieteiden maisteri
Aktiassa vuodesta 2007
Osakeomistus: A-osakkeita 74 806,
R-osakkeita 5 000

Carl Pettersson

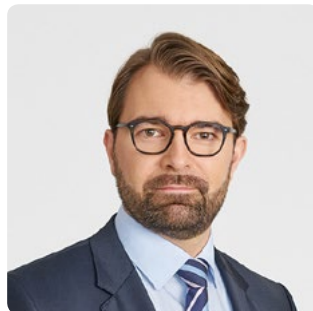
s. 1979
Varatoimitusjohtaja
Kauppatieteiden kandidaatti,
eMBA
Aktiassa vuodesta 2008
Osakeomistus: A-osakkeita 20 069
Konserninjohdon jäsen
25.4.2017 saakka.

Mia Bengts

s. 1970
Johtaja
Kauppatieteiden maisteri,
oikeustieteen kandidaatti
Aktiassa vuodesta 2010
Osakeomistus: A-osakkeita 1 000

Juha Hammarén

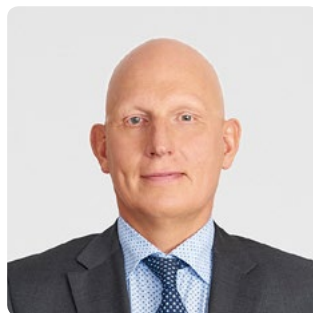
s. 1960
CCO
Varatuomari, eMBA
Aktiassa vuodesta 2014
Osakeomistus: A-osakkeita 5 422

Anssi Rantala

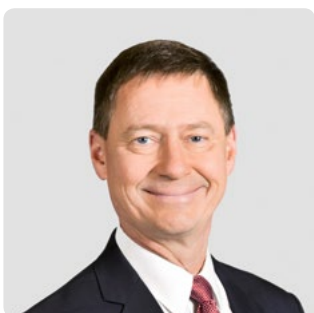
s. 1972
Johtaja
Valtiotieteiden tohtori
Aktiassa vuodesta 2014
Osakeomistus: A-osakkeita 1 000

Fredrik Westerholm

s. 1972
Talousjohtaja, CFO
Kauppatieteiden maisteri
Aktiassa vuodesta 2007
Osakeomistus: A-osakkeita 13 563

Magnus Weurlander

s. 1964
Johtaja
Kauppatieteiden maisteri
Aktiassa vuodesta 1990
Osakeomistus: A-osakkeita 28 129

Jussi Laitinen

s. 1956
Toimitusjohtaja 2008-2017
Kauppatieteiden maisteri
Aktiassa vuodesta 2008
Osakeomistus: A-osakkeita 77 639
Konserninjohdon jäsen 3.3.2017
saakka.

Yhteystiedot

Aktia Pankki Oyj

PL 207

Mannerheimintie 14, 00101 Helsinki

Puh. 010 247 5000

Faksi 010 247 6356

Konserni- ja sijoittajasivusto: www.aktia.com

Verkkopalvelut: www.aktia.fi

Yhteys: aktia@aktia.fi

Sähköposti: etunimi.sukunimi@aktia.fi

Y-tunnus: 2181702-8

BIC/S.W.I.F.T: HELSFIHH

The logo for Aktia, consisting of the word "Aktia" in a bold, green, sans-serif font.